

Rebalans II proračuna za leto 2009 in spremembe proračuna za leto 2010.

Potrjen z enim amandmajem

stran **7**

Grosupeljski odmevi

Glasilo prebivalcev občine Grosuplje - letnik XXXV - oktober - 10 / 2009

O kom/čem pišemo?

Vaščani Blečjega vrha skrbijo za lep videz kraja. stran **36**

Tjaša Šeme 45. na svetovnem prvenstvu

stran **62**

16. zlata jesen 2009

Sobota, 26. september 2009, ob 19. uri, v avli OŠ Louisa Adamiča na Tovarniški cesti.

nadaljevanje na strani **34**

Dobitniki priznanj na 16. zlati jeseni (od leve proti desni): Avgust Burger, Iztok Vrhovc (PGD Grosuplje), Andrej Bahovec, Stanka Kastelic, Franc Mencin (Čebelarsko društvo Grosuplje), Roža Kek (Mestna knjižnica Grosuplje), dr. Boris Kuhar, Martina Cingerle, Aljoz Kastelic in Helena Kozlevčar.

Škocjanci so postavili

nadaljevanje na strani **35**

»zgodovinski pralni stroj«

SERVIS IN PRODAJA KOLES

YC **HH**

Delovni čas za stranke od ponedeljka do petka od 7. do 9. ure in od 14. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

JE UGODNA PLESNENSKI OPUSTEVA

Sprinter d.o.o. **CYCLES ŠKERLJ**

Pod gozdom c. IV/ 20
Tel.: 01/7861 875, 01/ 7871 482 GSM 041/668 788

Vaša zvesta znanka

VINSKA KLET TROŠT
na Obrtniški 2 v Grosupljem (NASPROTI TRŽNICE)

VAS VABI NA

VELIKO PRODAJNO AKCIJO

VIN MALVAZIJA IN LAŠKI RIZLING

DNEVI MALVAZIJE IN LAŠKEGA RIZLINGA

PLAČAŠ 4L, DOBIŠ JIH 5L!

Na zahvalo stari prijatelji!

Tržiška cesta, Adamičeva cesta, Obrtniška cesta, Čisti na Kvec, Tržišnica, Ob Grosupeljski

Udeležba za zdravje opozarja! Pri konzumnem pitju alkohola izogibajte se ravnanju!

JESENSKI KRUHEK

S SEMENI IN Z IZVLEČKOM
RDEČEGA GROZDJA

**JESENSKI KRUH SKRIVA OB VESELJU PEKOV TUDI STRAST
VINOGRADNIKOV, BOGASTVO ZEMLJE IN SONCA.**

V Pekarni Grosuplje, Mercator-jevi domači pekarni, smo povezali pšenično polbelo in rženo moko z dodatkom rdečega grozdja v kruh s polnim, blagim in prijetnim okusom. V testo smo zamesili semena sončnic, ki skupaj s semeni sezama prekrivajo

lepo zapečeno in dvakrat zarezano skorjo. Jesenski kruh vas okrepča ob najrazličnejših jedeh, lepo se dopolnjuje s slanimi in sladkimi jedmi. Na njegove rezine boste z veseljem namazali marmelado ali med ali vanje zagrizli ob dišeči enolončnici. Ker

je polnega okusa in zaokrožene arome, je na krožniku zaželen tudi sam, skupaj s skodelico bele kave, kakava ali čaja. Za marsikoga bo ob svežem sadju in jogurtu odličen kot jutranja podlaga celemu dnevu ali domiselna, okrepilna malica.

Ogljano prinosila

60 let

Mercator

Pekarna
Grosuplje

NAREJENO Z LJUBEZNIJO

Vrtci, vrtci, vrtci ...

S tem člankom odgovarjamo na komentar novinarja in odgovornega urednika g. Mikliča iz prejšnje številke Grosupeljskih odmevov na eno, po njegovih besedah, najbolj razvpitih tem v občini Grosuplje, tj. varstvo naših malčkov. Že v uvodnem tekstu se avtor članka sprašuje, kdaj se bo naši temi pridružila še kakšna nova. Ob dejstvu, da je Občina Grosuplje na področju urejanja socialne in družbene dejavnosti v zadnjih nekaj mandatih »zaspala«, je upravičeno pričakovati, da se bodo ob rob oblasti postavili tudi ostali občani, ki od Občine pričakujejo, da jim bo v zameno za sofinanciranje občinskega proračuna nudila (vsaj) osnovne socialne infrastrukture, kot npr. vrtce, šole, zdravstvo, varstvo starejših...

Lokalni časopis

Naš prispevek bi radi začeli na temo samohvale odgovornega urednika g. Mikliča glede lokalnega časopisa. Tudi Vam vse čestitke za položaj, ki ga imate zadnjih nekaj let na lokalnem časopisu. Vendar kljub temu - ali niso najboljši tisti novinarji (čeprav jim vi pravite »žurnalisti iz osrednjeslovenskih medijev«), ki skušajo predstaviti stališča čim večjega števila udeleženih interesov, ki jih problematika zadeva in ne namenjajo vrstic samo za kritiko tistih, ki opozarjajo na problem (žal ste se tega lotili prav vi kot odgovorni urednik)? Prav tako menimo, da taisti lokalni časopis ne služi svoji namembnosti, to je vlogi uradnega glasila, v katerem bi lahko objavljali predpise, ki jih sprejme občinska oblast in na ta način pripomogli k zakonitosti delovanja občine in hkrati obveščanju občanov ter se izognili »neobstoju« predpisov, o katerih pa več v nadaljevanju. Spoštovani odgovorni urednik, glede na to, da tudi mi finančno prispevamo k delovanju tega časopisa, si želimo nepristranskih člankov, ki nas bodo spodbujali in informirali in ne kritizirali ali še kaj drugega!

(Ne)zakonito delovanje v Občini Grosuplje

Upravno sodišče v Ljubljani je potrdilo (kar sta predhodno ugotovila že Inšpektor za šolstvo in šport in Ministrstvo za šolstvo in šport) NEZAKONITO DELOVANJE OBČINE GROSUPLJE v postopku sprejema pravilnika, na podlagi katerega vrtec določa prioriteto otrokom pri sprejemu oz. zavrnitvi v vrtec. Gre namreč za to, da ga je sprejel nepristojen organ in da ni bil objavljen v uradnem glasilu (!!!), zaradi česar ga je sodišče poimenovalo kot PRAVNO NEOBSTOJEČ PRAVILNIK. Na podlagi tega pravilnika smo prejeli vsi starši, ki smo dali vlogo za vpis otroka v vrtec, odločbo in/ali sklep o sprejemu/zavrnitvi, ki pomeni kršitev materialnega prava pri izdaji slednjega, po stališču sodišča pa tudi kršitev ustavne določbe do enakega varstva pravic. Glede spornega kriterija rojstva, po katerem naj bi imeli prednost pri sprejemu

v vrtec starejši otroci, ki naj bi tudi prej sedli v osnovnošolske klopi, je sodišče obrazložilo, da bi bil primernejši ustavni kriterij socialnega in ekonomskega statusa družine (v skladu z načelom socialne države), po katerem bi imeli prednost otroci iz revnejših družin in tisti otroci, ki so »brez ustrezne družinske oskrbe« (56. člen Ustave RS) oz. povedano enostavneje, nimajo (v bližini) starih staršev, ki bi imeli možnost izpolnjevati t.i. biološko odgovornost. Sodišče je še dodalo, da če ostane v pravilniku kriterij rojstva, bi ga bilo v praksi, v izogib povzročanju nedopustne diskriminacije, potrebno povsem dosledno izvajati. To pomeni, da bi morali dejansko sprejeti najstarejše otroke, ki bodo prvi sedli v osnovnošolske klopi (v Grosupljem pa so to šolsko leto sprejeli največje število otrok letnika 2008, ki imajo do šole še najdaljšo pot, pri tem pa zavrnili 27 otrok letnika 2006!). Občani na podlagi vsega naštetega upravičeno dvomimo v pošteno delovanje Občine tudi na ostalih področjih.

Občinski proračun

G. Miklič. Naj Vas opozorimo še na nekaj Vaših nepremišljenih izjav. Očitane nam, kakšen strošek je predšolsko varstvo (okoli 25% proračuna) in kako tudi Vi prispevate s svojo dohodnino v vrtec. Naj Vas opozorimo, da so ti očitki nam staršem, ki nimamo svojih otrok v vrtcu, povsem neupravičeni, kajti naši otroci niso porabniki teh odhodkov, prav tako pa tudi mi starši sofinanciramo to področje, poleg tega pa moramo dodatno plačevati še (dosti dražje) varstvo naših otrok zaradi ne vključenosti v vrtec. Pa kljub temu nobenemu od staršev oz. otrok, ki so dobili vrtec, tega ne očitamo! Še več, veseli smo za vsakega otroka občana, ki mu je uspel podvig priti v »cibanski kolektivizem«, ki bo pripomogel k socializaciji otroka in pripravi na življenje v svetu! Prav tako pa solidarnostno prispevamo tudi za ostale interesne skupine v občini, kot so starejši, športniki, kulturniki, gasilci in številni ostali, pa tudi njim tega ne oporekamo. Dejstvo je, da ima Občina Grosuplje dovolj prihodkov (saj je ena izmed statistično najrazvitejših občin v Sloveniji) za vsako interesno skupino - seveda ob njihovi smotrni porabi!

»CIBANSKI KOLEKTIVIZEM«

Sedaj pa k temi, ki med nami starši povzroča največ ogorčenja zaradi izjav lokalnih predstavnikov. G. Miklič, iz Vašega članka je razbrati zagovarjanje županove miselnosti o biološki odgovornosti starih staršev. Tu gre ponovno za nasprotje s samim seboj. Namreč, to nam oz. starim staršem očita nekdo, ki je imel svoje otroke v vrtcu in ki tudi danes ne varuje svojih vnukov oz. vnukinj! Glede na dejstvo, da je v zadnjih petdeset in več letih svet napredoval, da je življenje vse kaj več kot celodnevno »zapečkarstvo« med istimi

osebami in v istem prostoru, da je življenje predrago in si ne moremo privoščiti zapustiti službe zaradi varovanja otrok, da je večina dedkov in babic danes še delovno aktivnih (tisti, ki so upokojeni, si pa zaslužijo mir in počitek, ki ga občasno popestrijo z razvajanjem svojih vnučkov), nekaj jih tudi ne stanuje v bližini in končno ob dejstvu, da tudi naši dedki in babice že od vsega začetka polnijo občinski proračun (tudi za namene vrtca, pa čeprav so imeli enake težave z nedostopnostjo vrtca) menimo, da so vse te izjave brezpredmetne. Ker ne dvomimo v strokovnost osebja, ki varuje otroke v vrtcu, in ker si želimo za naše otroke samo najboljše, imamo veliko željo po omogočanju otrokom družjenja in igranja z vrstniki ob nadzoru spoštovanja vrednih vzgojiteljic! In tisti občani, ki so nam starši omogočili to izkušnjo in lepe spomine, smo iz srca hvaležni in si bomo prizadevali, da jim zaradi tega še dodatno omogočimo čim lepšo starost, polno medgeneracijske ljubezni in spoštovanja v krogu domačih in nikakor ne, kakor trdite, poslati starše v domove za ostarele!

»Obstajajo pa še druge možnosti«

Kot zgled ste nam postavili enega izmed internetnih forumov, kjer so se starši sami organizirali in rešili varstvo svojih otrok. Pohvalno za to skupino staršev! Vendar, nimamo vsi takih organizacijskih zmognosti, poleg tega pa plačujemo občinske uradnike, da skrbijo za tovrstno in sprotno reševanje takih in podobnih zadev. Kakorkoli že, zahvaljujemo se za dodatno informacijo o možnosti reševanja varstva. Sočasno pa Vam predlagamo, da se, lahko prav tako preko interneta (glede na Vašo skeptičnost o slovenskih medijih), seznanite z ostalimi občinami v Sloveniji, ki uspešno rešujejo vrtevske problematiko (npr. občine Ptuj, Celje, Brezovica, Ljubljana, Dol pri Ljubljani, Kranj, Škofja Loka, Log-Dravomer, Mokronog in mnoge druge). Še vseeno menimo, da bi bila produktivnejša ta seznanitev! Še to... Pravice na naslovih sodišča in drugih ustanov pa nikakor ne bi iskali, če bi imela občina posluš za svoje občane in bi delovala zakonito!

Volitve naslednje leto

Starši, ki se zavzemamo za reševanje vrtevske problematike, smo politično neopredeljeni in nam je vseeno, ali naslednje volitve dobi levica, desnica, kdo vmes ali pa čisto tretji. Želimo si nekoga, ki bo imel posluš za potrebe občanov, od najmlajših pa do najstarejšega! Zavedamo pa se, da se bo podal tisti, ki bo kandidiral, na trnovo pot v smislu popravljanja starih napačnih odločitev. Zato ga pozivamo, da gre v boj, zavedajoč se tega dejstva, občane pa že vnaprej pozivamo k strpnosti, saj se čudežev v enem letu ali mandatu ne da storiti. Saj vemo, da je za odpravo posledic potrebnega vsaj toliko časa, kolikor traja njihov vzrok! Pri tem pa ne bodo pomagale nobene »zapete glorie« in razne »podelitve priznanj in pohval«.

Starši (6 podpisov brez naslovov!)

Naši najdražji otroci – 'zadnjič'!

Odzivi na moje pisanje o NAŠIH NAJDRAŽJIH OTROCIH so pri nekaterih občanih (še posebej pri starših odklonjenih otrok v vrtce) izzvali kar nekaj razburjenja. Kljub temu ugotavljam, da iz obeh prispevkov pisci odzivov niso prepoznali bistva mojega razmišljanja. Zato v odgovor vsem prizadetim sporočam še naslednje:

1. V prvem prispevku na naslovnici julija letos sem želel ob tej temi le nekoliko opozoriti še na nekatera druga dejstva v zvezi z občinskimi problemi, ki se zdaj že vrsto let pojavljajo v občini, v zadnji septembrski številki pa sem predstavil nekoliko podrobneje finančno plat občinskega predšolskega varstva. Primerjave s prejemki nekaterih skupin prebivalcev nasproti izdatkom za varstvo otrok v vrtcih in nakazane še nekatere možne rešitve na tem področju so bile dodane za ilustracijo le kot moje razmišljanje, lahko pa tudi kot pomoč pri morebitnem iskanju (novih) možnosti za razrešitev tega problema (odvisno, kaj so bralci želeli prebrati).

2. Občina Grosuplje se je že lani odločila, da bo pospešeno gradila (oziroma pridobivala tudi iz drugih virov) prostore za vrtce. Zato župan ni uvrstil na eno od preteklih sej ponujenega pravilnika civilne iniciative o subvencioniranju odklonjenih otrok, ker bi ji potem še bolj primanjkovalo denarja za investicije tudi za vrtce. (Kljub temu imam osebno še vedno veliko pomislekov o tako institucionaliziranem varstvu, ki je po mojem globokem prepričanju še vedno predrago in le delček naše dokaj zgrešene in slepe ulice visoko industrializirane civilizacije, ki je vedno bolj brez človeškega obraza – pa ne samo za naše/vaše otroke temveč za vse generacije. Temu pa ni kriva samo finančna kriza zadnjega leta, ampak vedno večja lahkomišelnost Slovencev, »oplemenitena« z raznimi balkanizmi. Zato sem tudi izbral tak izraz, ki je nekatere najbolj zmotil. V celoti gledano pa bi taki ureditvi lahko rekli celo moderni fevdalizem.)

3. Zdaj imamo za seboj primer odločitve upravnega sodišča, ki je zasebni tožnici nasproti vrtcu delno ugodilo v zvezi z »neobstoječim pravilnikom«, zato je bil na 28. seji Občinskega sveta Občine Grosuplje manjkajoči pravilnik sprejet. Na isti seji so z rebalansom župan, občinske službe in občinski svet poskrbeli po zmožnostih za dodatna sredstva, da se bodo še bolj pospešeno gradili prostori za vrtce.

4. Komentar v prejšnji številki časopisa sem napisal kot občan, čeprav se zavedam, da sem tudi v vlogi odgovornega urednika. Sem pa civilni iniciativi staršev odklonjenih otrok na njihovo pobudo brez oklevanja ponudil in tudi udeležil možnost objavljanja

njihovih pogledov v zvezi s tem, kar dokazujejo objavljeni prispevki. Zato je očitke o pristranskosti uredniške politike v Grosupeljskih odmevih neutemeljen. Tem temam pa smo (in bomo kolikor bo) optimalno (mogoče) posvetili pozornost v mesečniku Grosupeljski odmevi (tudi v bodoče).

5. Očitek staršev o neobjavi uradnih občinskih aktov v Grosupeljskih odmevih je prav tako neutemeljen, saj v programski zasnovi časopisa, ki jo je v skladu z veljavno zakonodajo določil Občinski svet Občine Grosuplje nazadnje leta 2002, nikjer ne piše, da moramo objavljati občinske akte ali akte drugih javnih institucij v občini. V tem primeru je šlo za »neobstoječi akt«, in če bi le-takega objavili, bi napravili še nekoliko večjo zmedo. Poleg tega: če bi to počeli za eno javno institucijo, bi morali poskrbeti za vse – le-teh pa je v občini Grosuplje krepko čez 200, kar pomeni, da bi se obseg časopisa samo še povečal. Naj pa še dodam, da je Občina večino svojih aktov dolžna objavljati v Uradnem listu RS in da so poleg tega veljavni občinski akti objavljeni tudi na internetu.

6. Čeprav v zadnjem odmevu navajate, da ste »starši, ki se zavzimate za reševanje vrtčevske problematike, politično neopredeljeni«, vsem dejavnim v civilni iniciativi tega preprosto ne verjamem, saj je že samo razprava enega od svetnikov na 28. seji občinskega sveta pred sprejemanjem rebalansa proračuna s sklicevanjem na objavljene zavajajoče podatke z internetnega foruma o stroških časopisa Grosupeljskih odmevi pokazala dovolj jasno »politično navezo«. Če pa še vedno trdite, da to ni res, pa pomeni, da v tem pogledu delujeta dve ali celo več civilnih iniciativ, ki se »borijo na več frontah« za različne svoje (in politične) interese.

7. Nadalje zaradi pravkar povedanega sledi tudi ugotovitev, da se je tako pomembna tema, kot so vzgoja predšolskih otrok in prostorski problemi za le-te prav na necitiranem forumu prelevila ter tudi s pomočjo necitirane politike necitiranega občinskega svetnika iz razvpite afere o vrtcih samo na zavajajoče zgodbe o časopisu Grosupeljski odmevi in moje osebne diskvalifikacije in diskreditacije. Pri tem se nočem niti spraševati, ali gre za napad na uredniško delo, ker je preveč očitno.

Naj pa na rob kritikom mojega dela in stroškov časopisa Grosupeljski odmevi (in ne dogajanju v zvezi z vrtci!) zapišem, da sem poleg več kot desetletnega odgovornega urejanja časopisa Grosupeljski odmevi, pa novinarskega dela pri njem, fotografiranja, oblikovanja, administriranja, trženja oglasov in še kaj

drugega zraven, že tudi pred tem in sočasno marsikaj počel, tako v svojem strokovnem, privatnem, kot tudi v javnem življenju. Prav slednjega pa sem se vedno loteval zavzeto in s srcem, po svojih najboljših močeh, z najboljšo voljo in vsem znanjem ter (z)možnostih, ki so mi bile na voljo. Priznam pa, da so mi veliko volje do dela in načrtov poleg rednih in vestnih sodelavcev pri časopisu ponudili prav bralci Grosupeljskih odmevov s svojimi odzivi, predlogi in konstruktivno kritiko, za kar sem jim zelo hvaležen. Zato tudi zdaj po toliko letih še vedno čutim dovolj odgovornosti do vseh, ki so mi naloge zaupali. In če bo Bog dal ter bo zdravje dopuščalo, bom naloge dovolj vestno opravljal, dokler bo to zaupanje trajalo oziroma do konca mandata. Pa tudi potem se ne bojim, da bi ostal brez dela.

Je pa tudi res, da si nekateri kritiki mojega javnega delovanja na različnih ravneh zelo prizadevajo, da bi ga izničili z različnimi prijemi, ker jim niso všeč nekatera moja stališča, pogledi, izkušnje, vedenja in prizadevanja. Zato sem prepričan tudi tokrat, da je prikazovanje mnogih neprimerljivih in zavajajočih podatkov v javnosti o časopisu in navajanje osebnih diskvalifikacij do mene zgolj krinka, s katero bi nekateri radi dosegli neke druge cilje, saj je že več kot eno leto tudi ob vrtčevski problematiki in sprožanjem dezinformacij o (ne)odgovornem uredniku preveč prozorno, da tega ne bi prepoznal.

Nekateri pa to počnejo že vse od prvih svobodnih volitev in osamosvojitve Slovenije dalje, ki že takrat niso prepoznali aktualnih dogodkov, pa jih po mojem tudi zdaj ne. Žal, so se v to početje v zadnjem letu vključili tudi nekateri, ki so plačani iz občinskega proračuna in s tem delajo predvsem medvedjo uslugo tudi vsem društvom in drugim javnim institucijam v občini, pa tudi sebi.

Naj še dodam, da smo o časopisu Grosupeljski odmevi v skladu z odlokom dolžni poročati (vsaj) enkrat na leto in poročilo že vrsto let objavljamo v celoti v prvi številki po novem letu za preteklo leto. Do zdaj nanj s strani ustanovitelja in nadzornega organa ni bilo pripomb, razen tistih, ki jih je večinoma dajal že vseskozi isti necitirani občinski svetnik. Poročilo za leto 2009 nameravamo za letošnje leto objaviti v prvi številki časopisa po novem letu 2010, osebno polemiko o ne vključenih otrocih v vrtce pa s tem zaključujem, saj »projekt« na občinski ravni poteka tako, kot je bilo zastavljeno in sem »njegov scenarij« ne nazadnje v generalnih obrisih predvidel tudi v zadnjem odmevnem komentarju.

V bodoče na nepodpisane (s polnim naslovom) ali neidentificirane kritizerje, žalitve in druga nizkotna dejanja kogarkoli in kjerkoli se bodo pojavili, ne bom odgovarjal, ker imam veliko več pametnega dela.

Jože Miklič, odgovorni urednik

Jože Intihar (LDS) spet nad Grosupeljske odmeve!

(komentar)

Najbolj oster pri razpravi o rebalansu proračuna je bil Jože Intihar (LDS), ki je sicer v svoji razpravi spet navajal in komentiral množico števil iz splošnega družbenega okolja v zadnjih letih ter dodajal suhoparne številke iz bilanc prihodkov in odhodkov ter splošnega in posebnega dela rebalansa, ki so se nekatere zviševale, druge zniževale, a dlje od časopisa Grosupeljski odmevi ni videl, saj je tem trem postavkam namenil največ razprave. Pri tem se je skliceval celo na navedbe enega izmed razpitenih internetnih forumov, ki ga pripravljajo nekateri vrli Grosupeljčani.

Strokovne službe, župan in drugi svetniki njegove razprave o postavkah časopisa niso komentirali, kar pričča tudi to, da njegove trditve niso vzeli tako prekleto resno, kot jih je želel predstaviti za gledalce televizije, pa tudi samo glasovanje ob sprejemu rebalansa njegovemu razmišljanju ni pritrnilo. Kakšna škoda, najbrž?

Del odgovora na njegove trditve pa si zato lahko prebere(te) že v pričujoči številki časopisa, več pa si bo(ste) lahko prebral(i) v prvi številki časopisa Grosupeljski odmevi, ki bo izšla po novem letu 2010.

Jože Miklič, odgovorni urednik

Pravilnik o sprejemu otrok v VVZ Kekec Grosuplje

Sprejeto!

28. seja Občinskega sveta Občine Grosuplje / 7. 10. 2009

Jože Miklič

Predstavitev odloka

Vodja občinskega urada **Jelka Kogovšek** je svetnike seznanila z gradivom k tej točki. Občinski svet Občine Grosuplje je na svoji 23. rednici 28. 1. 2009 že dal soglasje na Pravilnik o sprejemu otrok v VVZ Kekec Grosuplje. O tem smo pisali tudi v Grosupeljskih odmevih v januarско-februarski številki na strani 17. Ker pa je bila na Občini Grosuplje in v VVZ Kekec Grosuplje pomotoma spregledana sprememba 20. člena Zakona o vrtcih, ki jo je uvedel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih, je Občinski svet Občine Grosuplje dal le soglasje na pravilnik.

Sprememba zakona v 6. členu zahteva, da pravilnik sprejme ustanovitelj, oziroma Občinski svet Občine Grosuplje in ne več Svet zavoda, kot ga je sprejemal do zdaj. Zato so pomoto občinske službe popravile in Občinskemu svetu dale omenjeni pravilnik v sprejem z enako vsebino, kot je bil dan v soglasje januarja letos. Spreminja se samo v tistem delu, ko govori, da pravilnik sprejema Svet zavoda, in se nadomesti, da pravilnik sprejema Občinski svet Občine Grosuplje. Poleg tega so v 18. členu pravilnika dodali, da se pravilnik objavi tudi v Uradnem listu RS.

Razprava in sprejem

Janez Pintar (SDS) je kot vodja odbora za družbene dejavnosti povedal, da je odbor predlagal, naj občinski svet sprejme predlagani pravilnik, dodal pa je še, da se je s sprejemanjem tega pravilnika v Sloveniji dorekla pravna praksa, kdo naj v bodoče take pravilnike sprejema. Hkrati je izrazil upanje, da se bo še na kakšni drugi občini doreklo še več drugih pravnih praznin s tega področja. Zato tudi pričakuje, da se bo najbrž že kmalu po novem letu ta pravilnik spreminjal oziroma dopolnjeval predvsem na področju kriterijev.

Župan **Janez Lesjak** je k razpravi dejal, da se je pri vsem razpitem dogajanju v medijih o odklonjenih otrocih v vrtce očitno bolj pokazala kot proceduralna napaka pri sprejemanju pravilnika sistemska napaka, ki pa jo bo treba reševati na drugi (državni!) ravni.

Jože Intihar (LDS) je dejal, da je prav, če so občani kritični, vendar bi bil v tem primeru način lahko drugačen.

Svetniki so soglasno predlagani pravilnik potrdili z 18 glasovi.

Predaja peticije

8 staršev od 159 letos odklonjenih otrok v vrte (+ 109, ki so stari manj kot 11 mesecev, 96 odklonjenih je bilo iz drugih občin) je 30. 9. 2009 ob 11. uri skupaj z nekaj manj otroci pred vrati Občine županu predalo Peticijo za zagotovitev dostopnega otroškega varstva v občini Grosuplje, ki jo je podpisalo 700

prebivalcev občine Grosuplje z naslednjo vsebino: »Podpisani/-na:

- se zavzemam ta to, da občina Grosuplje v skladu z Zakonom o vrtcih VSEM otrokom, ki jim je bil zavržen vpis v vrtec v šolskem letu 2009/2010, najkasneje do konca leta 2009 zagotovi urejeno in institucionalizirano varstvo ter tako dokaže, da ne podpira neenake obravnave predšolskih otrok;
- v celoti in popolnoma podpiram prizadevanja staršev zavrnjenih otrok, ki želijo svojim otrokom zagotoviti varstvo v grosupeljskem vrtcu;
- se strinjam, da mora občina Grosuplje vsem grosupeljskim otrokom brez izjeme zagotoviti mesto v vrtcu.«

Predajo sta v imenu civilne iniciative vodila Milan Štibernik ml. in Barbara Rodica, ki sta navedla poleg zgoraj navedenih zahtev še nekaj dodatnih pogledov s strani civilne iniciative, župan Janez Lesjak pa je pred predajo peticije

želel povedati nekaj dejstev v zvezi z vrtci in sorodno problematiko. Po dobrih 5 minutah je uradna predaja prešla v »ulično diskusijo« in do dokončnih pojasnil ter dogovorov, še manj pa sklepov, ni prišlo.

Vse skupaj je trajalo 16 minut in 35 sekund.

Jože Miklič

Spremembe dnevnega reda 28. seje

Sejo je v začetku vodil podžupan **Božidar Gabrijel** (LDS), ki je predlagal uvrstitve nove točke o sklepanju ustavnosti in zakonitosti Zakona o lokalni samoupravi, sprejet v Državnem zboru 25. 9. 2009 in govori o izvedbi volitev romskega svetnika v občini Grosuplje (glasovalo 17 svetnikov za uvrstitve točke).

Zdenka Cerar (LDS) je posledično predlagala umik točke, ki govori o osnutku Statuta občine Grosuplje ter z njim tudi umik povezanega spremenjenega osnutka Poslovnika občinskega sveta Občine Grosuplje (glasovalo 17 za).

Dr. **Peter Verlič** (SDS) pa je tudi kot poslanec Državnega zbora poudaril pomen odločanja o sklepu ustavne presoje, saj prav lokalna samouprava uživa varstvo celo v Svetu Evrope kot ena od pomembnih državotvornih vsebin. Obžaloval pa je, da vladajoča koalicija na državni ravni ni premogla takega premisleka kot ga premore občinski svet. Predlog je podprl **Janez Kozlevčar** (N.Si.).

Mag. **Božo Predalič** (SDS) pa je predlagal še umik točk o spremembah in dopolnitvah odloka o oglaševanju, enotni obliki za oglaševanje in katastro oglasnih mest (glasovalo 19 za umik točke).

Svetniki so vse tri predloge podprli.

Jože Miklič

Spremembe odloka o ustanovitvi javnega zavoda VVZ Kekec Grosuplje

28. seja Občinskega sveta Občine Grosuplje / 7. 10. 2009

Jože Miklič

Predstavitev odloka

Tudi odlok o ustanovitvi javnega zavoda VVZ Kekec Grosuplje je predstavila **Jelka Kogovškova**, vodja občinskega urada za družbene dejavnosti, gospodarstvo in finance.

Pravna podlaga predlaganih sprememb Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Vzgojno-varstveni zavod Kekec Grosuplje so: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja je z zadnjo spremembo 2009 ponovno spremenil številčno sestavo sveta zavoda in sicer iz devet na enajst članov.

Svet zavoda sestavljajo trije predstavniki ustanoviteljev, pet predstavnikov delavcev (ne več trije) in trije predstavniki staršev. S tem je ponovno vzpostavljena številčna sestava sveta vzgojno izobraževalnih zavodov, ki je bila v veljavi pred spremembo zakona leta 2006. Obenem pa ostaja v veljavi enakomerna zastopanost predstavnikov delavcev v svetu po posameznih podružnicah oz. enotah zavodov. V prehodnih določbah zakon nalaga usklajevanje aktov o ustanovitvi zavodov v roku

enega leta po uveljavitvi zakona, ne glede na to določbo pa, neposredno na osnovi zakona, usklajevanje sestave svetov v roku najmanj šestih mesecev. Dodatno pa so v odlok vneseni nova enota Zvonček v Žalni kot organizacijska enota vrtca.

Se bo pa tudi ta odlok moral spreminjati v kratkem, saj se kot nova enota že pojavlja zasebna varstveno vzgojna družina Biba, vendar se je ob sprejemanju tega odloka moralo počakati na pravnomočnost postopka, poleg tega pa se pripravlja še vsaj ena taka družina, pa verjetno še kaj, o čemer pa bomo pisali, ko bodo zadeve nekoliko bolj utemeljene oziroma dogovorjene/izvedene z Občino Grosuplje.

Razprava in sprejem

Odbor za družbene dejavnosti je soglasno s 7 glasovi predlagal, naj se odlok sprejme v predlagani obliki – je povedal predsednik **Janez Pintar** (SDS), prav tako se je s predlagano obliko strinjal tudi odbor za gospodarstvo – predsednik **Miha Kadunc** (N.Si.). Svetniki so nato brez razprave soglasno potrdili odlok z 18 glasovi. Zato so ga prekategorižirali in potrdili tudi kot predlog z enakim številom glasov.

Kako nekateri zavajajo?

Prava obrazložitev proračunskih postavk za časopis Grosupeljski odmevi ob rebalansu, ki so jo na enem izmed grosupeljskih internetnih forumu ter eden od občinskih svetnikov popolnoma zgrešeno zagovarjali v škodo in obrekovanje odgovornega urednika, je naslednja:

- Proračunska postavka 0118004 – 4020 za časopis, v katerem so zajeti vsi honorarji urednika in sodelavcev ter podjemne pogodbe v bruto znesku (skupaj z davki, ki se vrnejo v javno blagajno) so se z rebalansom v letu 2009 zmanjšali iz 34.600 € na 32.600 € oziroma za - 6,1 %.

- Postavka za tisk 0118004 – 4022 se je povečala poleg podražitev predvsem zaradi povečanega obsega strani (kultura!!!) in vlaganja raznih prilog, namenjenih pretežno kulturi (ZKD!!!) – iz 59.000 € na 64.000 € oziroma za 8,5 %

- Postavka za pošto 0118004 – 4029 pa se je poleg poštnih podražitev povečala s 17.500 € na 22.500 € zaradi povečane teže časopisa (dodatnih strani in vloženih prilog ter letakov), kar vse skupaj predstavlja povečanje celo za 28,6 %.

Naj pa k temu dodam, da je iz zadnjega poročila o plačanih oglasih do vključno meseca julija bilo v letu 2009 že plačano na račun Občine Grosuplje 20.450,29 € in se bo do konca leta 2009 ta znesek precej

približal znesku 30.000 €, kar pomeni, da v uredništvu (razen davkov) svoje delo pokrijemo v celoti oziroma, da se skupni znesek prav za toliko lahko tudi zmanjša kot občinski strošek časopisa.

Zato bodo v bodoče, razen volilnih prilog in Vetrnice, vse dodatne želje (letaki, priloge, barvne strani, razvlečeni prispevki ...) lahko posamezniki uresničevali le po ceniku za oglaševanje, ki ga imamo objavljenega na 3 strani, gledano od zadaj v vsaki številki časopisa, iz svojih sredstev in ne na račun časopisa Grosupeljski odmevi.

Drugih zavajajočih navedb ne bom komentiral, ker je škoda tudi časopisnega papirja.

Jože Miklič, odgovorni urednik

Rebalans II proračuna za leto 2009 in spremembe proračuna za leto 2010.

Potrjen z enim amandmajem

Skupni prihodki v občinskem proračunu za leto 2009 naj bi do konca leta znašali 15.342.421 €, odhodki pa 17.147.251 €. Ker bo prihodkov v proračunu manj za 1.813.000 €, se bo občina zadolžila za 1.500.000 €, oziroma do približno polovice, ki jo dopušča slovenska zakonodaja. S tem bo zagotovila likvidnost, da bo lahko do konca poplačala že začete projekte kanalizacij, vrtca in še nekaterih drugih. - 28. seja Občinskega sveta Občine Grosuplje / 7. 10. 2009

Jože Miklič

Predstavitev gradiva

Župan **Janez Lesjak** je uvodoma ob ob-razložitvi rebalansa dejal, da gre za uskladitev prihodkov in odhodkov z dejanskimi raz-merami, ki odstopajo od v začetku leta sprejetega proračuna. Poleg tega so med tem časom nastale neke spremembe, ki jih je nujno potrebno vključiti v proračun. V tem rebalansu so se še posebej posvetili postavkam za leto 2009 (manj za leto 2010), kajti naslednje leto spomladi bodo svetniki potrjevali zadnji proračun za sedanjí mandat in se bodo morali takrat temeljito poglobiti v proračunske postavke za prihajajoče leto.

Proračun po besedah župana v občini dokaj stagnira zaradi zmanjšane poprečnine. V tem letu se tudi zmanjšujejo investicije – delno zaradi krize, delno pa zaradi prepočasnega odzivanja države na področju prostorskih in izvedbenih aktov ter zaustavljenih novih zazidalnih območij. Izrazito pa se povečujejo sredstva za družbene dejavnosti (predšolsko varstvo, šolstvo, šport, kulturo, sociale ...). Poleg tega se z gradnjo novih objektov za družbene dejavnosti posledično povečujejo tudi sredstva za funkcioniranje dejavnosti in vzdrževanje objektov. Še posebej pa se povečujejo sredstva za gradnjo prostorov za predšolsko varstvo otrok. Ni pa skoraj nobenih drugih možnosti, kot da se sredstva za družbene dejavnosti povečujejo na račun cest in komunale. V rebalansu so kljub temu zajeta nekatera večinoma že opravljena dela na področju cest in komunale - kanalizacija Sp. Slivnica, kanalizacija Boštanj, Gasilska cesta ...

Zaradi vsega tega na Občini predlagajo zadolžitev za 1,5 mio €, kar bo pomenilo, da je v skupnem seštevku občina zadolžena približno do polovice, kolikor ji dopušča zakonodaja.

V nadaljevanju je **Jelka Kogovškova** še povedala, da bo na prihodkovni strani v proračun priteklo za 384.000 € več dohodnine, kot je to kazalo koncem lanskega leta in bo deležna tudi dobrih 90.000 € finančne izravnave, ki jih v preteklih dveh letih ni prejela. Bo pa manj prihodka od davkov na nepremičnine, nižje bodo ekološke takse, okoljske dajatve za onesnaževanje okolja in precej nižji bodo prihodki od komunalnih

prispevkov (65.000 €). Prav tako država ne bo sofinancirala novozgrajenega kontejnerskega vrtca. Celotni prihodki so se tako v proračunu zmanjšali za 1.813.000 € oziroma za 11 %.

Zmanjšanje prihodkov pa vpliva tudi na zmanjšanje odhodkov. Ker je večina proračunskih postavk povezana z obveznimi zakonskimi določbami, se to zmanjšanje lahko izvaja le na investicijskih odhodkih - na področju družbenih dejavnosti se bodo le-te nekoliko zmanjšale, na področju komunale in cest pa celo 14 %.

Manjkajoča sredstva se bodo tako nadomestila s kreditom v višini 1.500.000 €.

Razprava in sprejem

Janez Pintar (SDS), predsednik odbora za družbene dejavnosti, je povedal, da so na odboru s 7 glasovi soglasno podprli rebalans v predlagani obliki. O najemu kredita je dejal, da so »nekoliko stisnili zobe«, saj v občini potrebujemo nove vrtce in šole, a v proračunu ni denarja. Zato so že na seji odbora v začetku julija letos ponovno sklenili, da se denar ne troši za subvencije posameznim družinam odklonjenih otrok, temveč za pospešeno investiranje v gradnjo prostorov za vrtce. V prihodnje pa bo čim prej treba povečati tudi šolske prostore.

Dušan Hočevar (SDS), predsednik odbora za prostor, in **Mihael Kadunc** (N.Si), predsednik odbora za gospodarstvo, sta prav tako predlagala v imenu odborov, da se rebalans sprejme brez popravkov.

V razpravi so sodelovali dr. **Peter Verlič** (SDS), **Dušan Hočevar** (SDS), **Jože Intihar** (LDS), **Miha Hočevar** (SDS), **Alojz Verbajc** (SDS), mag. **Božo Predalič** (SDS), **Anton Perme** (SLS), ki pa so ugotavljali, da je kljub »recesiji v občinskem proračunu« treba rebalans podpreti. Pri posameznih postavkah so omenjali nekatere, ki bi jih bilo po njihovem treba zvišati ali znižati, pred glasovanjem pa jih nato niso spreminjali, razen postavke o gradnji športnih objektov z županovo obljubo, da bodo strokovne službe uravnotežile prizadete postavke.

Po drugi strani pa so svetniki menili, da je premalo sredstev namenjenih za varovanje okolja, kjer pa je [zanimivo!] posledica v neodzivnosti ministrstva za okolje in prostor, kar bo občini v kratkem povzročalo še velike

težave. Preveč se zmanjšujejo tudi sredstva za študije. Prav tako se znižujejo sredstva za zdravstveni dom oziroma zdravstveno varstvo. Nič se še ne ve, kaj bo s šolo na Polici? Krediti pa naj bi se najemali le takrat, kadar bodo občini prinašali dodano vrednost.

Župan je po razpravi dal nekaj odgovorov in posebej poudaril, da je tako pri poviševanju kot pri zniževanju posameznih proračunskih postavk treba gledati na celovito kakovost življenja v občini. Meni, da so v Grosupljem v primerjavi z mnogimi občinami po Sloveniji precej dobro organizirane številne dejavnosti, kar že daje občini prepoznavnost. A najbrž se bo že pri naslednjem proračunu treba večkrat usesti skupaj na različnih ravneh za različne potrebne in celo predpisane projekte in se strateško odločiti, v katero smer peljati razvoj občine, ker za vse enostavno ne bo denarja.

Zanimiva je bila tudi županova navedba, da je v grosupeljski občini zaposlenih več občanov iz drugih občin kot njenih občanov. Se pravi, da na ta način s podpiranjem gospodarstva oziroma zaposlovanja v občini posredno podpiramo druge občine, saj ljudje »nosijo« večinoma davke v občino, kjer stanujejo. Podatek je še posebej zanimiv tudi za tiste, ki so se preselili v Grosuplje in prispevajo v grosupeljski občinski proračun, kar pa odločno povečuje obveznosti občine, ki mora posledično zaradi tega pospešeno graditi družbeno in gospodarsko infrastrukturo. Poleg tega župan trdi, da se v Grosuplje priseljujejo v glavnem dobro situirani in zato zelo zahtevni prebivalci, čeprav po zadnjih poprečnihah/glavarinah to naj ne bi bilo niti pomembno.

Svetniki so predlagani amandma podprli s 16 glasovi za in 1 proti. Osnutek rebalansa 2009 in proračuna 2010 so potrdili s 17 glasovi (0 proti), prekategoriziranega v predlog pa nato celo z 18 glasovi za (0 proti).

Opomba: Bralci si lahko podrobnejše gradivo proračuna preberejo na internetnih straneh Občine Grosuplje <http://www.grosuplje.si/> rubrika Gradivo za seje, 28. seja OS - 8. 10. 2009 (porta_obcina/www/galleryMgr.php?acton=show&sectionId=6&dir=28.+seja+OS+07.10.2009%2F)

Stališča do pripomb ZN Pri pošti

Predlog stališč do pripomb iz javne razgrnitve sprememb in dopolnitev zazidalnega načrta Pri pošti (prostorska preveritev) - 28. seja Občinskega sveta Občine Grosuplje / 7. 10. 2009

Jože Miklič

Predstavitev gradiva za sejo

sta občinskim svetnikom podala vodja urada za prostor **Mojca Lovšin** in pripravljalka gradiva **Ivanka Kraljič** – Proplan s.p. Prvi načrt za vele-trgovski center na tem mestu je bil izdelan že kmalu na začetku devetdesetih let, osnovni zazidalni načrt pa je bil sprejet leta 1997 in je nato miroval vse do leta 2006, ko so bili sprejeti začasni ukrepi za zavarovanje urejanja prostora. Letos v januarju o bile sprejete smernice za načrtovanje.

Novi OPN-ji bi po Zakonu o prostorskem načrtovanju morali biti sprejeti do 14. 11. 2009, vendar velika večina občin tega ne bo uspela narediti, zato potekajo postopki za spremembo ZP Načrt po hitrem postopku, pri čemer MOP

razlaga, da se ta rok lahko podaljšuje, vse dokler novi OPN-ji ne bodo sprejeti. Odluk o začasnih ukrepih za zavarovanje urejanja prostora na podlagi Programa priprave za spremembe in dopolnitve zazidalnega načrta Pri pošti na podlagi ZP Načrta velja največ 4 leta, njegov rok se izteče v maju 2010, po prenehanju Odluka o začasnih ukrepih začne ponovno veljati osnovni ZN.

V postopku priprave SDZN Pri pošti je v času od 1. 4. 2009 do 30. 4. 2009 v prostorih Občine Grosuplje in na sedežu KS Grosuplje potekala javna razgrnitev dopolnjenega osnutka SDZN Pri pošti, v sklopu katere je bila dne 15. 4. 2009 izvedena javna razprava. V času javne razgrnitve je zainteresirana javnost lahko podala pripombe in predloge na dopolnjen osnutek SDZN Pri pošti, prav tako pa so svoje pripombe podali člani Odbora za prostor, komunalno infrastrukturo in ekologijo Občine Grosuplje ter Občinski svet.

Spremembe in dopolnitve se nanašajo na ureditev nepozidanega dela centra naselja pri železniški postaji na območju za pošto in policijsko postajo na površini približno 8.000 m² zizgradnjoposlovno-stanovanjskega objekta in ureditvijo novega trga.

V osnovnem zazidalnem načrtu je bila predvidena gradnja trgovskega centra, ki s svojimi predimenzioniranimi gabariti in prostorskimi zahtevami ne sodi v center naselja. Zato se je Občina Grosuplje odločila za spremembo zazidalnega načrta in v letu 2006 sprejela Odluk o začasnih ukrepih za zavarovanje urejanja prostora na podlagi Programa priprave za spremembe in dopolnitve zazidalnega načrta Pri pošti ter ta prostor opredelila za osrednji mestni prostor, namenjen srečevanju ljudi, prirreditvam, kulturi, razstavam in ostalim spremljajočim dejavnostim, kot so trgovina, gostinstvo, storitve in stanovanja.

Izhodišča: Obravnavani prostor je potrebno smiselno vključiti v mestno pozidavo z dvigom kvalitete bivanja in oblikovanja objektov v tem prostoru, predvideti predvsem mestotvorne dejavnosti, oblikovati mestni trg, predvideti gradnjo poslovnih in stanovanjsko-poslovnih objektov, v prilitičju planirati poslovne prostore, v višjih etažah pa stanovanja, objekte prilagoditi obstoječi pozidavi predvsem glede gabaritov, na območju predvideti ustrezno ureditev zunanjih površin, namenjenih pešcem, ter območje ustrezno komunalno opremiti in navezati na obstoječo prometno mrežo ter zagotoviti zadostno število parkirnih mest.

Občina Grosuplje je skupaj z izdelovalcem SDZN Pri pošti v maju 2009 pripravila stališča do pripomb iz javne razgrnitve in zmanjšala pozidavo UE3, jo razbila na manjše volumne ter novo zazidalno situacijo kot rezultat

sprejetih pripomb iz javne razgrnitve v mesecu juniju 2009 predstavila Odboru za prostor, komunalno infrastrukturo in ekologijo, ki je podal predlog, da se še edina prosta površina v mestu Grosuplje nameni za park in ne za pozidavo. V juliju 2009 so bile glede na pripombe odbora izdelane nove variantne rešitve, pri katerih se je še dodatno zmanjšala pozidava poslovno stanovanjskega objekta, in v mesecu juliju 2009 predstavljene na Občinskem svetu. Svetniki so poleg parka imeli še en predlog, in sicer, da se v ta prostor umesti zdravstveni dom.

V priloženem gradivu so podane tri variante glede na podane pripombe SDZN Pri pošti, na 27. redni seji občinskega sveta z dne 1. 7. 2009, z opisanimi postopki za nadaljevanje sprejemanja prostorskega dokumenta, in sicer:

Varianta 1: Sprememba območja urejanja v mestni park, pri čemer je potrebna sprememba osnovne namenske rabe iz mešanih dejavnosti (območja urbanih središč) v zelene površine, kar posledično pomeni, da je potrebno počakati na sprejem občinskega prostorskega načrta, to je predvidoma do konca leta 2010. V primeru sprejema te variante to predstavlja zelo visoke stroške za ureditev javnih zelenih površin, ki jih bo morala kriti Občina Grosuplje iz proračunskih sredstev (odkup zemljišč in ureditev območja v mestni park). Prav tako pa nastopi nevarnost izvedbe osnovnega ZN Pri pošti (poslovno stanovanjskega centra), saj Odluk o začasnih ukrepih za zavarovanje urejanja prostora, s katerimi se je zaščitil prostor pred morebitnimi gradnjami, preneha veljati maja 2010. Pobude za spremembo mešanih dejavnosti (območja urbanih središč) v zelene površine (park) je potrebno podati v času javne razgrnitve občinskega prostorskega načrta Občine Grosuplje.

Opomba: Spremembe namenske rabe površin ni možno postopkovno sprejeti do maja 2010, ko preneha veljati Odluk o začasnih ukrepih in začne veljati osnovni ZN.

Varianta 2: Obravnavano območje se uredi kot spremljajoča zelena površina obstoječi pozidavi. Na križišču Taborske in Trubarjeve ceste se kot nadaljevanje obstoječe pozidave ob Taborski cesti predvidi gradnja novega poslovno stanovanjskega objekta, enake višine kot so sosednji objekti (pošta in policija). V tem primeru se nadaljuje s postopkom SDZN, potrebno je izvesti ponovno javno razgrnitev, sprejem prostorskega akta pa se lahko pričakuje do marca 2010. Ob tovrstni rešitvi obstajajo pomisleki glede funkcionalnosti, racionalnosti in finančni upravičenosti

Je najnovejši zakon o lokalni samoupravi ustaven?

Svetniki so s 16 glasovi za (0 proti) sprejeli sklep o vložitvi zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi, ki ga je sprejel Državni zbor RS dne 25. 9. 2009 v zvezi z izvedbo volitev romskega svetnika. Zahtevo bo (je že) Občina Grosuplje vložila na Ustavno sodišče Republike Slovenije.

Že pri sprejemanju dnevnega reda je bilo razvidno, kdo vlaga pobudo za sprejem tega sklepa. Zanimivo pa je to, da je že pobuda bila dana in celo podprta z leve in desne strani. Župan **Janez Lesjak** je ugotavljal, da država prvič tako posega v lokalno samoupravo.

V razpravi so sodelovali mag. **Božo Predalič** (SDS), **Anton Perme** (SLS), **Zdenka Cerar** (LDS) in dr. **Peter Verlič** (SDS). Iz nje je bilo razvidno, da so tudi Romi v občini Grosuplje neenotni glede tega, ali bi imeli svojega svetnika. Cerarjeva je dejala, da država v tem primeru ne bi smela posegati v lokalno samoupravo in je celo navajala, da očitno tudi sedanja »leva vlada« ni ravnala pravilno, saj bi med »romske občine« morali spadati še vsaj občini Ljubljana in Ribnica, pa verjetno še katera. Med razpravo v občinskem svetu pri tej točki je bilo še nekaj 'političnega pink-ponka', katera vlada je kaj oziroma ni naredila, a to je bila bolj predstava za gledalce televizije.

Jože Miklič

načrtovanja zelene površine znotraj območja, ki že ima določen delež zelenic.

Varianta 3: Nadgradi se do sedaj predlagane variante mešanih dejavnosti, saj rešitve predstavljajo bolj urbano ureditev območja s kombinacijo poslovno stanovanjskih objektov, trga, peš ulice in manjše zelenice s podzemno garažo (pod skoraj celotnim območjem) in z novim dostopom za stanovanjska objekta ob Kolodvorski ulici v primeru njenega zaprtja. V tem primeru se nadaljuje s postopkom SDZN, sprejem pa se lahko pričakuje do konca leta 2010.

V gradivu je bila predstavljena tudi kratka analiza umestitve zdravstvenega doma v območje urejanja SDZN Pri pošti, kjer so določene prednosti, predvsem dobra dostopnost, in slabosti tovrstnega objekta v območju urejanja, kot so premajhno zemljišče za potrebe zdravstvenega doma, nezmožnost širitve in neustrezna izraba kvalitetnega mestnega prostora.

Na podlagi novega OPN, ki je še v izdelavi in za katerega je že izdelan UN kot strokovna podlaga za OPN, na obravnavanem območju niso predvidene zelene površine, temveč površine za centralne dejavnosti.

Strokovna izhodišča iz gradiva za sejo OS

- mesto Grosuplje nima mestnega parka, obstajajo potrebe po takšni rabi prostora, mestni park se mora načrtovati kot del celote mesta in »mestnega tkiva«, ne pa sam zaradi sebe,
- mestni park mora s svojo funkcijo dopolnjevati mestne funkcije,
- mestni park mora biti viden, odprt v prostoru, lahko dostopen, v povezavi s centrom naselja, ob glavnih prometnih in peš povezavah,
- obstoječa lokacija je zaprta proti centru naselja (Kolodvorska in Taborska cesta), kjer se odvija »življenje mesta«, glavne peš povezave nimajo vizualnega stika z lokacijo, zato je lokacija nepriljubljena za obiskovalce, predstavlja dvorišče obstoječe stanovanjske pozidave, objekti so na lokacijo orientirani z zadnjo fasado - obstoječa lokacija z obstoječo pozidavo ni primerna za mestni park,
- lokacija ima potencial za ureditev mestnega parka, ker je v neposredni bližini centra mesta in glavnih prometnih tokov (avtobusna in železniška postaja, Kolodvorska - peš ulica, peš povezava Koščakovskega hriba in gozdčka Smrekec),
- za ureditev mestnega parka bi bilo potrebno porušiti objekte ob Taborski cesti in na ta način lokacijo odpreti na tržno ulico, center naselja, prometne tokove, rušenje objektov, ki so v zelo dobrem stanju, pa je neracionalno, čeprav policija potrebuje novo lokacijo izven centra mesta,
- sedanja lokacija ima lahko brez radikalnih posegov v obstoječo pozidavo funkcijo zelene površine znotraj stanovanjske soseske, ki bi bila namenjena igri otrok,
- glede na merilo mesta, ki sodi v manjša

mesta, so otroška in mladinska igrišča zelo blizu, pri vrtcu (treba je omogočiti njihovo uporabo tudi v popoldanskem času) in pri šoli, zato se pojavlja dvom o potrebi po zelenici tolike velikosti v tej stanovanjski soseski,

- stanovanjskasoseska, ki meji na obravnavano lokacijo, ima določen delež zelenih površin med stavbami, ki so minimalno potrebne površine za srečevanje stanovalcev, sprehode in igro otrok, potrebno je te površine le urediti, zato se ponovno pojavlja dvom o upravičenosti in potrebi po ureditvi zelenice v tolikšni velikosti, kot jo ponuja obravnavana lokacija,

- na terenu ni sledov morebitnih igrišč, v naravi ni videti, da bi otroci uporabljali te travnike za igro, videti so le sledovi pešpoti med stanovanjsko sosesko na vzhodu in Taborsko cesto kot mestno tržno ulico, zato se ponovno postavlja vprašanje upravičenosti in smiselnosti načrtovanja tolikšne zelenice,

- kombinacija manjših zelenih površin, otroških igrišč, odprtih prostorov (ploščad, trg) in stavb s ponudbo mestotvornih dejavnosti (specializirane trgovine, kavarne, bifeji, galerije, servisi ipd.) je bolj privlačna za prebivalce stanovanjske soseske (srečanja, druženja, sprehodi, igra, nakupi ipd.) in obiskovalce (avtobusna in železniška postaja), kot zgolj zelena površina,

- v primeru pozidave obravnavane lokacije se za vedno izgubi možnost ureditve mestnega parka, kar se spet lahko nadomesti z drugo koncepcijo zelenih površin mesta. »Klasični« mestni park kot zaokrožena, strnjena in sklenjena površina se nadomesti z »linijskim mestnim parkom« v obliki drevoredov, obvodnih poti, manjših travnikov, odprtih teras, paviljonov ipd., ki so medsebojno povezani s športnimi ter otroškimi igrišči znotraj mesta in zelenimi površinami na obrobju mesta (gozdčki, travniki ipd.) in ki so primerno ter prepoznavno urejeni z urbano opremo (klopi, koši, tlakovanja, skulpture ipd.),

- glede na možne načine nadaljevanja pos-

topka izdelave SDZN je najbolj sprejemljiva varianta 3, ki zagotavlja najhitrejši sprejem prostorskega akta pred prenehanjem veljavnosti Odloka o začasnih ukrepih, s finančnega vidika je za Občino najbolj sprejemljiva varianta 3, ki predpostavlja prenos finančnih obveznosti na investitorja, ali le delno sofinanciranje Občine, kar je cenejše kot ureditev mestnega parka ali zelenice, ki sta kot javni površini predmet financiranja same Občine, ob teh je pa »življenje« teh površin vprašljivo.

Razprava in sprejem

Dušan Hočvar (SDS) je kot predsedujoči odboru za prostor povedal, da so se na odboru odločili za varianto 1. Podoben sklep je sprejel tudi odbor za gospodarstvo, ki ga vodi **Mihael Kadunc** (N.Si).

Nekateri svetniki (**Bojan Župančič** - SD, **Dušan Hočvar** - SDS, **Zdenka Cerar** - LDS, mag. **Božo Predalič** - SDS) so v dodatni razpravi prav tako zagovarjali varianto 1 z obrazložitvijo, da Grosuplje ne zmore tako hitro slediti potrebam družbene (vrtci, šole, zdravstveni dom ...) in gospodarske javne infrastrukture (ceste, komunala, telekomunikacije...) za morebitne nove naseljence v predvideno pretežno stanovanjsko gradnjo. Poleg tega je še kar precej (novih) že zgrajenih stanovanj v Grosupljem praznih, za same poslovne oziroma obrtne gospodarske dejavnosti pa ni programskih usmeritev oziroma posebnih potreb.

Franc Štibernik - LDS in **Mihael Kadunc** (N.Si) sta zagovarjala varianto 3 s pozidavo za vrtec, **Zvonka Milojevič** (SD) je bila v dilemi, kaj s tem prostorom narediti, **Jože Intihar** (LDS) pa je zagovarjal pozidavo.

Pri glasovanju so se svetniki s 16 glasovi odločili za 1 modificirano varianto, 1 je bil proti, nekaj prisotnih pa ni glasovalo. V tej varianti je predvidena minimalna pozidava, ostalo ostanejo zelene površine.

NIKO MIHIČINAC K.D.

NEPREMIČNINE

KOLODVORSKA 3, 1290 GROSUPLJE

TEL.: 01-786 56 60, FAX: 01-786 56 65

GSM: 041-405 258

E-MAIL: NIKO@MIHICINAC-NEPREMICNINE.SI

URL: WWW.MIHICINAC-NEPREMICNINE.SI

Če želite svojo nepremičnino VARNO prodati, podariti, izročiti ali jo pridobiti, vam priporočamo, da se o svoji nameri prej POSVETUJETE PRI NAS!

Sprememba odloka Glasbene šole Grosuplje

Spremembe in dopolnitve Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Glasbena šola Grosuplje - 28. seja Občinskega sveta Občine Grosuplje / 7. 10. 2009

Jože Miklič

Predstavitev odloka

Spremembe odloka je predstavila **Jelka Kogovšek**, vodja občinskega urada. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja je 27. 7. 2009 ponovno spremenil številčno sestavo sveta zavoda na enajst članov – od tega so trije predstavniki ustanoviteljev, pet predstavnikov delavcev in trije predstavniki staršev. Občine Grosuplje, Dobrepolje in Ivančna Gorica so leta 1997 ustanovile javno vzgojno-izobraževalni zavod Glasbena šola Grosuplje, leta 2006 pa se je kot soustanoviteljica pridružila Občina Škofljica.

S to spremembo se usklajuje sestava sveta zavoda z zakonskimi določili (46. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja). Število predstavnikov delavcev v svetu se znova povečuje s treh na pet predstavnikov. Svet zavoda tako sestavljajo trije predstavniki ustanoviteljev, pet predstavnikov zaposlenih in trije predstavniki staršev.

Ker so ustanoviteljice Glasbene šole Grosuplje štiri občine, pomeni, da so morale doreči način enakomerne zastopanosti posameznih predstavnikov interesnih sku-

pin v svetu zavoda že pred spremembo zadnje šolske zakonodaje.

V predlogu odloka predlagani način oblikovanja sveta zavoda povzema že dogovorjena in veljavna določila glede imenovanja predstavnikov ustanoviteljev, predstavnikov staršev, spremeni oz. dopolni pa se način imenovanja predstavnikov delavcev. Predlaga se, da ima Občina Grosuplje dva predstavnika delavcev, ostale občine ustanoviteljice pa po enega predstavnika delavcev.

Kot izhodišče za oblikovanje sestave sveta se torej upošteva, da so predstavniki ustanoviteljev že določeni za naslednje tri mandate, Občina Grosuplje ima kot matična občina stalne 4 predstavnike v svetu zavoda (1 med ustanovitelji, 1 med starši in 2 med zaposlenimi), ostalih sedem mest se porazdeli med ostale tri ustanoviteljice tako, da imajo izmenično v svetu dve izmed njih po dva predstavnika, ena pa tri predstavnike, drugi član predstavnikov staršev je vezan na predstavnike ustanoviteljev (mandat dobi tista občina, kije med predstavniki ustanoviteljev), število predstavnikov delavcev je fiksno določeno, Občina Grosuplje ima dva predstavnika, ostale občine ustanoviteljice pa po

enega predstavnika delavcev.

Ob upoštevanju že dogovorjenega sistema oblikovanja sestave sveta glasbene šole, dopolnjenega s predlaganimi spremembami, ima v naslednjem mandatu Občina Grosuplje štiri predstavnike, Občina Škofljica tri predstavnike (ker v tekočem mandatu nima predstavnika staršev), ostali občini pa po dva predstavnika v svetu zavoda.

Nova sestava sveta bo v skladu s 46. členom Zakona o organizaciji vzgoje in izobraževanja (3 predstavniki ustanoviteljev, 3 predstavniki staršev in 5 predstavnikov delavcev) oblikovana po izteku mandata sedanjemu svetu šole (decembra 2009), kar je v skladu z zakonskimi rokom šestih mesecev po uveljavitvi sprememb Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Razprava in sprejem

Janez Pintar (SDS), predsednik odbora za družbene dejavnost, je povedal, da je bil odbor soglasen o predlaganem osnutku odloka, prav tako je **Miha Kadunc** (N.Si), predsednik odbora za gospodarstvo, dejal, da se je z odlokom strinjal tudi ta odbor. Tudi ta odlok je bil potrjen kot osnutek brez razprave s 16 glasovi.

Prodaja občinskega premoženja

Občina Grosuplje se je po programu prodaje premoženja odločila, da proda nekatere nepremičnine. Prva je prišla na vrsto garsonjera v Novigradu na Hrvaškem, druga je stanovanje na Partizanski 6 v Grosupljem (v starem in toplotno slabo izoliranem bloku nasproti trgovine Gaber – površina 69,64 m²), tretje pa naj bi bilo stanovanje na Lahovi cesti 1 v Šmarju – Sapu (površina 32,81 m² - stanovanje je precej vlažno).

Za prvi dve so svetniki dali soglasje, za slednjega pa ne, ker sta Krajevna skupnost in Turistično društvo Šmarje – Sap dali pobudo, da bi prostore uporabljali za svoje potrebe.

Nepremičnine bo Občina prodajala na javni licitaciji.

Jože Miklič

Priključitev na obstoječo komunalno opremo

Sklep o pogojih priključitve obstoječih objektov na obstoječo komunalno opremo - 28. seja Občinskega sveta Občine Grosuplje / 7. 10. 2009

Jože Miklič

Vodja urada za komunalno **Jože Miklavčič** je v obrazložitvi točke povedal, da je Občina pri predlogu sklepa izhajala iz razveljavljene »priključne takse«, kajti Občina je pred spremembo odloka vsem investitorjem oziroma lastnikom zaračunavala enotno priključnotaksorazličnozavsakoposamezno komunalno opremo. Sprejeti odlok je do obstoječih stanovanjskih objektov, ki se na novo priključujejo na komunalno opremo, neprijazen, zato so želeli doseči ravnovesje med višino komunalnega prispevka, zainteresiranostjo za priklop in gradnjo ter evropskimi okoljskimi smernicami. Občina pa s tem želi spodbuditi lastnike objektov, da bi, kljub obveznosti priključitve na novo komunalno opremo, priklop izvedli v čim

večjem številu in bi komunalna oprema služila svojemu namenu. Hkrati želijo spodbuditi ljudi k čim boljšemu sodelovanju in čim lažjemu in hitrejšemu pridobivanju služnostnih pogodb zaradi gradnje nove komunalne opreme.

Vsi, ki nimajo določenega stavbnega zemljišča, se jim ga določi tako, da se tloris stavbišča pomnoži z 1,5. Pri izračunu se upoštevajo tudi opremljenost stavbnega zemljišča s komunalno opremo in namembnost objekta. Za natančen izračun pa se morajo občani pozanimati, v katera območja spadajo, saj je delež komunalnega prispevka precej odvisen tudi od teh območij.

Svetniki so sklep potrdili 16 glasovi.

Informacije, pobude in vprašanja svetnikov – ter odgovori

28. seja Občinskega sveta Občine Grosuplje / 7. 10. 2009

Jože Miklič

Cesta Št. Jurij: Same jame in luknje, njiva ..., na novem delu je pa še asfalt zanič!

Mihael Kadunc (N.Si) je ponovno izpostavil problematiko ceste proti Št. Juriju. Ker odgovora na predhodno vprašanje še ni dobil, ga že težko pričakuje. Na delu, ki je bil zgrajen na novo, je asfalt ob prvem dežju zelo spolzek in se dogajajo stalne nesreče. Zato meni, da bi bilo treba asfaltu dodati povrhu sedanjega boljši obrabni sloj. Občina pa naj poskrbi za predhodni komisijiski oziroma inšpekcijski pregled. Župan: ni prepričan, če je res potrebna preveritev, čeprav je obljubil, da bodo to storili.

Kdaj se bodo odstranile zvočne zapore?

Mihael Kadunc (N.Si) je nadalje v imenu prizadetih krajanov, ki živijo v bližini ceste Ob Grosupeljščici, vprašal, kdaj bodo odstranili zvočne ovire. Za le-te je bilo že pred leti obljubljeno, da se bodo umaknile, pa še vedno ležijo na cesti

in motijo bližnje stanovalce predvsem ponoči. H Kadunčevemu predlogu se je pridružila tudi **Zvonka Milojevič** (SD), ki pa je dodala še, da je cesta preobremenjena, saj tam vozi tudi vedno več tovornjakov.

Župan: Zvočne ovire so že predvidene za odstranitev in jih bodo zamenjali z dvema »ležečima policajema«. S tem bi umirili in delno tudi zmanjšali promet.

Parkirišče pri LOGO-tu je privatno.

Sonja Boh (LDS) je izpostavila prošnjo v imenu lastnika kompleksa LOGO v zvezi s tam parkiranimi avtomobili. Parkirišče ima lastnik narejeno za obratovanje svoje dejavnosti in ne za celodnevno javno parkiranje, ko se nekateri pripeljejo zjutraj iz okoliških krajev do tega mesta in se nato skupaj usedejo v en avto ali druga prevozna sredstva in odpeljejo naprej ter se vračajo šele pozno popoldne nazaj. Zato lastnik sprašuje, če je možno najti kakšno nadomestno javno parkirišče za zgoraj omenjeni problem.

Župan: ni obljubil nobenega javnega par-

kirišča v bližini. Zato naj lastnik poskrbi za red na svojem parkirišču.

Ljubljanski avtobus št. 3 do Grosupljega?

Dr. **Peter Vertič** (SDS) je predlagal Občini Grosuplje, naj se pogovori z Mestno občino Ljubljana, da bi podaljšali mestno linijo št. 3, ki vozi na Rudnik, ki bi vozila do Grosupljega.

Župan: podpira predlog, bo pa morala občina zato prispevati finančno soudeležbo. Skrbi pa ga, če tako progo lahko LPP uresniči, oziroma ali je zanje sploh aktualna.

Elektrika iz foto celic!

Mag. **Božo Predalič** (SDS) je predlagal, naj Občina prouči možnost namestitve fotovoltaičnih celic na javne zgradbe, kjer je možno. S tem bi se dolgoročno lahko kar precej privarčevalo, poleg tega pa je možno dobiti za to tudi kredite iz ekoloških sredstev. **Dušan Hočevar** (SDS) je nadaljeval s podobnim predlogom, kar se tiče elektrike, ki pa je bil razširjen še z najemom avtomobilov.

Gasilska cesta je dograjena

Rekonstrukcija in izgradnja Gasilske ceste in novogradnja mostu čez Grosupeljščico – št. pogodbe o sofinanciranju C1530 – 08S330077. – Podatki so povzeti iz Končnega poročila Službe Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Jože Miklič

Gasilsko cesto je Občina Grosuplje od Gasilskega centra Grosuplje do Adamičeve ceste za Winterhalterjem v dolžini 460 m gradila delno kot novogradnjo in delno kot obnovo od 29. 10. 2007 do 30. 9. 2009. Na njej

je bilo treba zgraditi tudi most čez hudourniški potok Grosupeljščica (Breg).

Cesta je sofinancirana s sredstvi evropske kohezijske politike. Sredstva so bila odobrena

na drugem javnem razpisu za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi« v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007 – 2013.

Pri gradnji ceste se je Občina Grosuplje soočila z večjimi težavami pri odkupu zemljišč, kar je posledično vplivalo tudi na postopno in nekoliko daljšo gradnjo.

Po poročilu bo Občina Grosuplje kot upravičenec predvidoma prejela še 130.422,00 € (po 23. členu ZFO - 1) iz proračuna RS, ki so odobrena s sklepom št. 410 -57/2009/10 z dne 23. 7. 2009, RS, Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Sredstva bodo na Očini koristili za pokrivanje stroškov lastne udeležbe.

Vir financiranja	Načrtovano v € (v vlogi na javni razpis, tekoče cene)	Delež v %	Dejansko realizirano v €	Delež v %	
proračun občine	783.149,00	74	702.148,54	68	
do vključno l. 2006	proračun RS	108.048,00	10	108.048,00	10
v letu 2008	Evropska unija	150.000,00	14	150.000,00	15
letu 2007	proračun RS	25.862,00	2	25.862,00	2
letu 2008	Proračun RS			55.467,00	5
SKUPAJ	1.067.059,00	100	1.041.525,54	100	

Z županom Janezom Lesjakom o trenutno perečih problemih v občini

Ceste, vodovod, kanalizacije, čistilna naprava, regionalna deponija odpadkov in vrtci

Jože Miklič: Spoštovani župan Janez Lesjak! Pred kratkim sem napravil razgovor z direktorjem JKP Grosuplje Tomažem Riglerjem o problematiki s komunalnih področij. Vam namenjam podobna vprašanja s tega področja, jih pa razširjam tudi na področje predšolskega varstva, cestnih dejavnosti in še nekaterih drugih, ki so najbolj aktualna in hkrati tudi pereča v občini. Začniva s področjem cest in komunale!

Župan Janez Lesjak: Generalni problem v vsem tem je pomanjkanje denarja. Financiranje družbenih dejavnosti se je, glede na obveznosti, ki so bile občinam naložene, tako povečalo, da imamo zdaj velik problem, kako poleg teh zahtev države narediti kaj tudi tam, kar od nas zahteva Evropa na področju komunalne infrastrukture.

Kar se tiče področja cest, zdaj zaključujemo investicijo na priključku glavne ceste Cikava – Grosuplje. Ta del ceste je bil grajen v štirih letih v treh fazah. Cesta se je gradila z obojestranskimi pločniki in kolesarskimi stezami, kar nakazuje občinsko politiko izvajanja cest tudi v bodoče. Sem spada tudi vsa potrebna razsvetljava, avtobusna postajališča in vse ostalo, kar sodi zraven.

S širino profilov cest pa se povečajo tudi problemi, saj moramo odkupiti toliko več zemljišč, za katera pa lastniki zahtevajo kar velike vsote denarja.

Jože Miklič: Ali lahko v tem trenutku našim bralcem povemo približno višino sredstev, ki so bila vložena v to cesto tako s strani občine kot tudi države?

Župan Janez Lesjak: Cestišče je financirala država, krožišče, pločnike, kolesarske steze, razsvetljava in vso ostalo opremo pa občina do polovice. Skupna investicija je stala 816.000 €, od tega je občina vložila 432.000 €.

Jože Miklič: Kako je z ostalimi obnovami cest?

Župan Janez Lesjak: Eden od glavnih problemov so ceste, ki jih je treba rekonstruirati skozi naselja. Velike težave imamo s cesto iz Št. Jurija na odsekih, ki še niso obnovljeni. Trenutno še vedno pridobivamo zemljišča, pa tudi nekaj nedorečenih situacij imamo na zožanih delih v naseljih, kjer bi bilo treba nekaj objektov odstraniti, za kar pa tudi mi nimamo sredstev.

V celoti lahko za to cesto rečem, da je izredno težko najti dobre rešitve glede na

pomanjkanje sredstev. Nekaj odsekov te ceste bomo obnovili, ko se bo gradila kanalizacija, nekaj pa tudi ob polaganju elektro- in telekomunikacijske infrastrukture.

Jože Miklič: Kako je trenutno z obnovo cest po Grosupljem?

Župan Janez Lesjak: Največja investicija je obnova Partizanske ceste, pod katero se gradi poleg vseh ostalih komunalnih in drugih vodov tudi toplovod, s katerim bomo napajali vse javne zgradbe na tej relaciji. Istočasno bo dana možnost za prve priključke tudi individualnim hišam oziroma stanovanjem.

V Grosupljem pa se urejajo še nekatere najstarejše ulice. Tako smo rekonstruirali pred leti Brinje, delno Pod gozdom, območje Jurčičevih in Veselovih cest.

Veliko težav imamo tudi s povečanim prometom, ki prihaja iz zahodne strani in prečka našo občino. Tu gre za veliko večjo obrabo in uničevanje naših cest.

Sicer načrtujemo tudi obvoznice okoli Grosupljega, vendar pa zaradi trenutnega pomanjkanja sredstev oziroma obveznih nalog občine te obvoznice še ne bodo kmalu realizirane.

Vse ceste po Grosupljem obnavljamo tako, da obnavljamo tudi vso tangirajočo infrastrukturo.

Jože Miklič: Vodovod!

Župan Janez Lesjak: Kar se tiče vodovoda, lahko rečemo, da smo občino pokrili z vodovodnim omrežjem. Zdaj pritiskajo tudi lastniki počitniških hišic, a na to bo zaradi že omenjenih razmer treba še nekoliko počakati. Ali pa jih začeti ob mnogo večjem angažiranju in soudeležbi samih krajanov.

Jože Miklič: Kanalizacija!

Župan Janez Lesjak: Kar se tiče pokritosti občine s kanalizacijo, smo precej na slabšem. Trenutno imamo približno 60 % pokritost gospodinjstev s kanalizacijami. Glavnina kanalizacij je narejenih v Grosupljem in Šmarju – Sapu. Velik problem je povezovalni kanal S med Šmarjem in čistilno napravo. Končana je dokaj zahtevna kanalizacija na Spodnji Slivnici, saj je narejena skoraj v celoti v kamnitem terenu. Letos končujemo kanalizacijo med čistilno

napravo in Boštanjem. V nadaljevanju pa naj bi se povezale še vasi Veliko Mlačevo, Lobček, Plešivica in Zagradec.

Jože Miklič: Je že morda za slednje kanalizacije jasno, kdaj naj bi se gradile?

Župan Janez Lesjak: Ne še. Glede evropske direktive morajo biti do 2013 pokrita s kanalizacijami večja naselja, do leta 2015 pa v celoti. Ker so to za tako drage investicije zelo kratki roki, bo to za občino predstavljalo kar velik problem. Osrednji glavni problem v tem sklopu je gradnja čistilne naprave. Trenutno zagotavlja komaj 10.000 E, radi pa bi jo povečali na 20.000 E. Na tem projektu pričakujemo evropska in državna sredstva. Občina že kar nekaj let sodeluje v projektu Čista reka Krka. Žal, pa se na državni ravni zadeve niso premaknile nikamor. Še vedno se samo pogovarjamo o prioritetah. Edino, kar vemo, je, da je vrsta občin že odpadla iz tega projekta.

Ker je občina na začetku porečja reke Krke, se ustanavlja krajinski park Radensko polje, ki naj bi bil letos tudi ustanovljen. Je pa to polje zaradi grosupeljske čistilne naprave zdaj precej obremenjeno. Zato bi bilo treba vse te projekte začeti po naših prizadevanjih čim prej. Koliko pa bomo uspešni na državni ravni, pa bomo še videli. Po drugi strani pa nam grozijo s sankcijami, če ne bomo pravočasno zadostili evropskim zahtevam.

Poleg tega naj poudarim, da imamo pripombo na ponujeno rešitev glede cene in tehnologije čiščenja. Tehnološko nam ponujajo zastarelo in predrago rešitev. To področje razvoja posebej spremlja direktor JKP in smo ponudili, da pripravimo nov projekt, ki bi bil skoraj polovico cenejši, poleg tega pa bi maksimalno vključili tudi kapacitete obstoječe čistilne naprave, ki še dobro obratujejo.

Kljub povedanemu bo občina morala zagotoviti okoli 1,5 mio € lastnih sredstev za čistilno napravo in povezovalni kanal do Šmarja.

Jože Miklič: Nekoliko se »sprehodiva« tudi po dogajanju okrog deponije Špaje doline in regionalnega odlagališča! Našim občanom smo pojasnili prizadevanje Občine že v začetku leta. Zdaj je vmes prišla trebanjska deponija Globoko in problem nastaja upoštevaje rente za občine, ki ponudijo svoj prostor za odlaganje.

Župan Janez Lesjak: Z vključitvijo deponije Globoko je občina Grosuplje vstopila k izgradnji regijskega odlagališča 1. reda. Prej je namreč bila mišljena Špaja dolina kot regijsko odlagališče 2. reda, ki bi vključevala manj prebivalcev oziroma občin. Dogovorili smo se, da bi bilo v Globokem MBO, Grosuplje pa prevzame nekaj teh ostanek-ostankov iz Dolenjske. Svoje odpadke pa bi tudi mi vozili na predelavo v Trebnje. Na ponujeno pogodbo smo dali kar nekaj pripomb, na kar nekaj

časa nismo dobili odgovora. Poleg tega so tudi občinski sveti ustanoviteljic Špaje doline (Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobropolje) dali osnovne okvirje za nadaljnja pogajanja. Nato je občina Trebnje izločila vse tri občine ustanoviteljice Špaje doline iz »prispevnega območja« svojega MBO in tako smo ostali zunaj teh dogovorov.

Še enkrat pa moram zaradi javnosti poudariti, da moramo zaradi evropskih direktiv do leta 2013 deponirati samo še 20 % ostanek odpadkov od sedanje količine. Za vse drugo bo treba poskrbeti za manjšanje teh odpadkov v obratih za obdelavo odpadkov in jih nato ločene tržiti v nadaljnjo predelavo. Do leta 2015 pa mora država poskrbeti za izgradnjo sežigalnic, ki bi morale izničiti še tisti ostanek 20 % odpadkov. Po letu 2015 tako naj ne bi bile tudi tiste občine, ki imajo svoje deponije, nič več obremenjene z njimi.

Jože Miklič: Ampak! Malo bom posegel v zgodovino. Leta 1992, pa tudi nekajkrat že prej, smo v občini Grosuplje imeli velik problem z neurejeno deponijo Stehan, ki je nato prerasla tudi v romsko problematiko. Vse te evropske zahteve, ki so se zdaj nakopile po vstopu Slovenije v Evropsko unijo leta 2004, pa se še niso premaknile nikamor - pa ne samo v Grosupljem, temveč pretežno po vsej Sloveniji. Zdaj je polovica časa do postavljenih rokov že preteklo. Ali smo lahko še vseeno optimisti, ali se bodo postavljeni roki prestavljali nekam v nejasno prihodnost, ko nas bodo za povrh vsemu teple še evropske kazni? Kaj lahko sporočiva našim bralcem, ker oba približno veva, kakšna je ta zgodba. Poleg tega pa imamo v zadnjem letu še »dodano vrednost« - recesijo.

Župan Janez Lesjak: Prav tu je največja težava. Evropa sofinancira večinoma ekološke projekte, občinam pa so naložene popolnoma druge obveznosti. Tu so pomembne predšolske in šolske dejavnosti, dejavnosti raznih institucij za mlade, sociala in še več drugih zadev. Na teh področjih se standardi in obveznosti povečujejo, pa

zato nimamo denarja za participacijo v teh ekoloških projektih. Zato se večinoma današnji politiki na državni ravni obnašajo pragmatično in držijo glavo v pesek od volitev do volitev ter računajo, da se bo že kako izšlo. Pa se ne bo! Toliko izkušenj že imam, da vem, koliko časa traja, da se spelje en projekt, ali da jih pelješ več koordinirano hkrati, kar velikokrat ni vezano samo na en mandat.

Po drugi strani pa ljudje ne popuščajo pri svojih pravicah in dosledno zahtevajo vsak zase svojo pravico. Projekti, ki so zamišljeni na ekološkem področju, so tudi po mojem mnenju lepa zamisel, kar bi nedvomno izboljšalo neposredno in posredno kakovost bivanja našim občanom, vendar se bojim, da jih ne bomo zmogli. Žal bodo pri tem izpuhtela tudi predvidena evropska sredstva, ki pa jih na primer v družbenih in socialnih dejavnostih sploh ni mogoče pridobiti.

Do predlanske jeseni na državni ravni ni bilo narejenega ničesar. Zdaj je prišla vladna uredba, ki pa si s podajanjem pink-ponk žogice samo prelagamo, kdo je dolžan storiti kaj. Mi se nismo pogajali z Evropo, nismo podpisovali sporazumov. Občine za to nismo

odgovorne. In dokler ne bo na tem področju sprejeta zakonodaja, občine nismo dolžne storiti ničesar.

Iz tega najbrž lahko zaključimo, da bo prišlo do nekega reprogramiranja teh načrtov. Vprašanje pa je, koliko nas bo to reprogramiranje stalo.

Jože Miklič: Na ta način sva se približala tretjemu tematskemu sklopu najinega pogovora. V časopisu smo objavili pismo ene od zaskrbljenih mam odklonjenih otrok v vrtec, ki sprašuje, kako bo Občina rešila ta problem. Kakšno je trenutno stanje v vrtcih?

Župan Janez Lesjak: Ta vprašanja se večinoma že ponavljajo in tudi že veliko odgovorov je bilo objavljenih v več medijih. Osnovno, kar je treba povedati, je to, da je Občina naredila vse in še več, kar je bilo mogoče v teh okoliščinah in obveznostih. Leta 2006 je Občina zagotavljala vse potrebe po predšolskem varstvu, pa tudi v letu 2007 je bilo še vedno preko 90 % potreb po vrtcih pokritih. V tem trenutku Občina še vedno zagotavlja preko 85 % realnih potreb po predšolskem varstvu. To pa poudarjam zato, ker se iz takih in podobnih dramatičnih pisem da dojemati, kot da Občina nič ne naredi in da vsi otroci stojijo pred vrtci. Ni res! V tem trenutku je že preko 700 otrok vključenih otkov v otroško varstvo. Skoraj četrtino občinskega proračuna imamo namenjenega za varstvo predšolskih otrok – se pravi za subvencije, investicije in ostale stroške v vrtcih.

Ta sistem, ki si ga je vlada ali kdorkoli zamislil, je prerazkošen, obupno drag in nihče takrat, ko ga je načrtoval, ni vedel, kam bo to šlo in sem tudi prepričan, da nihče nikoli ni načrtoval, da bodo vsi otroci vključeni v vrtece. V nekaterih obmestnih sredinah pa se to še bolj odraža. Občina Grosuplje je prav taka sredina, saj so zaposlitve večje. V tem trenutku se otroško varstvo na celotno populacijo otrok v Sloveniji zagotavlja po posameznih občinah med 50 in 60 %. Zato v Občini Grosuplje nimamo nobene slabe

vesti, da nismo česa v tem pogledu naredili. Sem pa tudi prepričan, da Občina Grosuplje v tem trenutku zagotavlja več kot marsikatera skandinavska država v tem pogledu.

Kar pa se mene tiče: Ves mandat sem posvetil mladim, da jim namenimo največ, kar lahko. Iz majhne vasi se že kar nekaj časa trudimo, da bi nastalo mesto, kjer bi bilo prijetno za življenje in delo. Zato smo intenzivno gradili vrtece, šole, (športne) dvorane, knjižnico in podobno. Preko 160 raznih društev in podobnih organizacij deluje v občini, ki imajo pretežno vključene tudi mlade ljudi. S tem se lahko pohvali zelo redka občina v Sloveniji.

Vendar bodo kljub temu vedno ostali nekateri posamezni primeri nerešeni. V času pa, ko je medijska pozornost glede nezadovoljstev zelo odprta, pa lahko že en sam nezadovoljen občan ali občanka naredi občutek splošnega nezadovoljstva v javnosti. Od vseh 700 otrok se nobeden od staršev ne bo postavil Občini v bran in nam pritrnil, da smo se potrudili.

Letos bo največ 107 otrok nad 11 mesecem starosti ostalo izven otroškega varstva.

Jože Miklič: Ko ste omenili standarde, ste občine že dobile kakšen odgovor v zvezi z možnostjo prilagoditve oziroma znižanja ravni teh standardov v izjemnih primerih?

Župan Janez Lesjak: Občine smo že velikokrat dale te pobude, da bi se vsaj začasno povečale kapacitete na posamezne enote, ker iščemo rešitve. Država pa stoji na svojih stališčih. Pravzaprav nam nalaga še dodatne obremenitve in ne želi zniževati standardov. V zvezi s tem sem bil pred kratkim na razgovoru na ministrstvu zaradi sofinanciranja investicij, ker nam grozijo, da nam ne bodo dodali svojega deleža za novi vrtec. Nam pa že prejšnjega niso! Zato menim, da bi kritika morala biti najprej usmerjena na državo. Ima pa tudi država samo 1.000.000 € sredstev, predvidenih za vse subvencije v investicijah otroškega varstva v Sloveniji, kar nedvomno ne bo zadostovalo.

Po drugi strani pa imamo opraviti še z dragimi projektanti, ki si vedno znova zamišljajo

nove avtorske objekte in se tudi na ta način investicije precej podražijo. Večinoma tudizelo zamujajo z izdelavo projektov, pa tudi veliko je nekvalitetne dokumentacije in še bi lahko našteval. Vse to pa samo Občini otežuje, da bi lahko čim prej prišla do boljših in hitrejših rešitev. Pa tudi po izgradnji ugotovimo, da je v projektih kup nedorečenosti, kar je treba pozneje popravljati oziroma dograjevati. Še posebej pri takih situacijah pa so občine prepuščene same sebi.

Velik problem so tudi kadri. Ne vidimo nobene potrebe, da bi moral ves kader pri varstvu otrok biti tako visoko izobražen.

Če vse to seštejemo, lahko ugotovimo, da vsega tega ne zmoremo. Poleg tega nam je Evropa naložila še vrsto drugih obveznosti, za potrebe otroškega varstva in šolstva pa nam ne daje svoje participacije. Na ta način pa se zaprejo možnosti, da bi lahko sploh pridobili kakršnakoli sredstva iz Evrope.

Jože Miklič: Ena od občank je vložila tožbo proti VVZ Kekec, kjer je delno ugodeno v tistem delu, ki se dotika postopka sprejemanja pravilnika za sprejem otrok v vrtec. Ste že dobili tudi na občino kakšen odziv?

Župan Janez Lesjak: Mnenje ministrstva, pa tudi mi ocenjujemo, je, da je bila narejena proceduralna napaka. Sama vsebina za nas ni problematična. Pravilnik smo uvrstili na sejo občinskega sveta in je bil sprejet v enaki obliki in vsebini. Računam, da bodo tudi nadaljnja navodila oziroma ukrepi narejeni po trezni presoji in da ne bo potrebno vseh že izdanih odločb odpravljati in jih nadomeščati z novimi.

Menim pa, da bi za Občino zadostovalo opozorilo in bi Občina izpeljala tako, kot je potrebno. Sedanji postopek je bil precej pompozno, ni pa pripeljal k nobenim boljšim rešitvam, kvečjemu zaostritvam.

Jože Miklič: Zahvaljujem se za vse te odgovore in vam želim, da bi se aktualni problemi čim bolj in čim hitreje reševali!

Najbolj pereča problematika regionalnega odlaganja odpadkov

Pogovor z direktorjem Javnega komunalnega podjetja Grosuplje (JKP) Tomažem Riglerjem

Jože Miklič: Kot prvo vprašanje za najin pogovor bi zastavil takole: Katera, po vaši presoji, je trenutno med vsemi dejavnostmi JKP Grosuplje najbolj pereča potreba, ki bi ji morali nameniti največ pozornosti?

Tomaž Rigler: Takih dejavnosti je kar nekaj, vendar pa moramo pod št. 1 razrešiti problem regionalnega odlaganja odpadkov. Še posebno ob zadnjem zastoju, ki se je zgodil v Trebnjem, ko smo na sestanku jasno povedali, kakšna so naša izhodišča (to so izhodišča Občinskega sveta Grosuplje) in do kod se še pogajamo ter kje je teh pogajanj konec.

Jože Miklič: Kaj točno je sprejel Občinski svet Občine Grosuplje na svoji 1. izredni seji, smo že pisali v prejšnji številki Grosupeljskih odmevov. Zato tega ne bi ponavljali. Zanima pa me, če je med tem časom prišla že kakšna nova rešitev ali pa pobuda?

Tomaž Rigler: Ne. Mi smo predstavili naše zahteve. Popolnoma enake zahteve je za nami povzel tudi trebanjski občinski svet. Tukaj gre predvsem za zahteve po uveljavitvi minulih vlaganj, znižanja cene odlaganja za najmanj 10 % za prebivalce občin lastnic odlagališča ter za glasovalne pravice, vezane na število prebivalcev. Ob tem pa se je zgodilo, da je nosilna občina Trebnje iz pogodbe izključila naše tri občine. Tako se je zgodilo zelo nevarno dejstvo, ki nikakor ne sme postati pravilo v naši državi. Namreč, da ena občina izključuje iz sistema komunalnih javnih služb

drugo občino. Kaj takega se do sedaj v moji 25 letni praksi še ni zgodilo in upam, da se tudi v prihodnje ne bo. Na tak način bi se namreč v prihodnje lahko začele na občinskih mejah postavljati prepreke na vodovodih, kanalizacijah, cestah in drugi medobčinski infrastrukturi. Na takšno samovoljo občine Trebnje se je sicer zelo zadržano odzvalo Ministrstvo za okolje in prostor, ki je v zadnji osnutek uvrstilo dopolnitev, da naše tri občine lahko kadarkoli vstopijo v ta regionalni projekt. K pogodbi je do danes, 8. 10. 2009, po mojih podatkih pristopilo le 5 od 19 občin. Tok razvoja trenutno miruje, tako MOP, kot tudi predstavniki občine Trebnje so se zavili v molk in ne dajejo nikakršnih uradnih informacij.

Jože Miklič: Je še kaj drugega v zvezi z rednim odlaganjem odpadkov na medobčinski ravni?

Tomaž Rigler: Pred nami je pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za sedanje odlagališče. Inšpekcija je izdala dovoljenje le še za eno leto, med tem časom pa moramo pridobiti dovoljenje kot IPPC zavezanci.

Jože Miklič: V nadaljevanju se sprehodiva kar po hierarhiji prioritet! To so najbrž kanalizacije in rekonstrukcija ter povečanje čistilne naprave?

Tomaž Rigler: Ja. Na eni strani je čistilna naprava, na drugi strani pa so sistemi odvajanja komunalne odpadne vode s posa-

meznih območij občine. Nekateri bodo povezani na grosupeljski sistem, nekatere pa bo treba odvajati separatno na nove male čistilne naprave.

Jože Miklič: Ustaviva se pri delih, ki ste jih v preteklih dveh letih v zvezi s tem opravili in kdo so bili izvajalci!

Tomaž Rigler: V preteklih letih smo gradili kanalizacijo na Spodnji Slivnici in na Malem Mlačevem. V obeh primerih gre za večletni program. Lani je bila kanalizacija na Spodnji Slivnici z izgradnjo zadnjega kraka Podlom skoraj dvajsetih letih tudi uspešno zaključena. Letos bomo z izgradnjo kanalizacije Boštanj – Malo Mlačevo – ČN Grosuplje zaključili triletni program prve faze. Obe kanalizaciji so gradile Komunalne gradnje Grosuplje.

Jože Miklič: Ali lahko poveste tudi nekaj svojih stališč v zvezi s pripombami občinskega nadzornega odbora na odseku kanalizacije proti Podlomu?

Tomaž Rigler: S projekti so predvideni minimalni obsegi del in s tem tudi obseg finančnih sredstev. Ko pa se začnejo dela na terenu, se še marsikaj odkrije, kar ni bilo možno predvideti v projektu, oziroma za kar mi ne vemo, saj so katastri starih komunalnih naprav precej pomanjkljivi. Zato je prišlo v tem primeru do povečanja investicijske vrednosti. Ob tem smo se odločili, da čim prej gradbišče zaključimo ter cesto tudi v celoti poasfaltiramo, saj bi lahko dolgotrajni

postopki naknadnega javnega razpisa ovirali življenje tamkajšnjim kraja-nom. Drug neugoden moment glede podražitev pa so bili električni vodi, ki so bili v projektu predvideni na en način, med gradnjo pa so električarji spremenili pogoje tako, da so del priključnega voda spremenili v napajalni vod. Vsa ta dela so bila med projektanti, izvajalci in nadzorom usklajena, dejstvo pa je, da gradnje nismo prekinili, pač pa smo jo nadaljevali do konca. Po moji oceni so bili s tem zadovoljni tudi ljudje, ki so dobili nekaj več na cesti in na elektriki. Investicija je stala 226.000 €.

Jože Miklič: Za kakšen delež denarja glede na celoten predračun je šlo?

Tomaž Rigler: Za približno 30 %.

Jože Miklič: Pojdiva naprej, k naslednjim odsekom kanalizacij – proti Malemu Mlačevemu in morda ste še kje gradili kakšnega?

Tomaž Rigler: Na odseku od čistilne naprave Grosuplje do Malega Mlačevega oziroma Boštanja gre za triletni projekt, kar predstavlja 1. fazo večjega kanalskega sistema, ki se bo v naslednjih letih nadaljeval z 2. fazo proti Velikemu Mlačevemu, Lobčku, Plešivici in Zagradcu. Zgrajena prva faza te kanalizacije je do sedaj stala nekaj manj kot 550.000 €.

Jože Miklič: Še v tehničnem pogledu reciva nekaj besed! Je že na zgrajeni trasi postavljeno kakšno prečrpavališče, saj teren od čistilne naprave rahlo pada proti požiralnikom na Radenskem polju?

Tomaž Rigler: Sistem je zasnovan samo za komunalne odpadne vode. Padavinskih voda v te kanalizacije ni dovoljeno odvajati. Na tem sistemu sta že zdaj zgrajeni dve črpališči – eno je pred Malim Mlačevem,

drugo je za njim, gledano od čistilne naprave. To je narekovala oblika zemljišča, pa tudi zelo težavno prečkanje dna struge potoka. Menim, da bo šlo za naselja Veliko Mlačevo, Lobček in Plešivico v nadaljevanju brez Črpanja, za Zagradec pa bo treba zgraditi še eno črpališče.

Jože Miklič: Je za Zagradec okvirno že znano, kje naj bi bilo to črpališče?

Tomaž Rigler: Okvirno idejo imamo opredeljeno tako, da bi vod proti Zagradcu potekal pod vnožjem boštanskega griča in nato po javni poti in južni strani vasi, v spodnjem delu vasi na koncu hiš pa bi postavili to črpališče prav tako na že obstoječi javni površini.

Jože Miklič: Poglejva še nekoliko širše! Evropska direktiva do leta 2015 predvideva, da bi morale biti zgrajene vse kanalizacije in čistilne naprave. To pomeni, da je praktično samo še en mandat do tega zavezujočega termina. V katero smer gredo razmišljanja za izpolnitev teh evropskih obvez?

Tomaž Rigler: Sočasno z gradnjo načrtujemo in imamo odprtih kar nekaj projektov. Moram reči, da jih pripravljamo uspešno in sem optimist, da bi bili naslednji našeti projekti že v naslednjem letu tudi realizirani:

- Na šmarskem koncu se projektirata kanalizaciji Podgorica in Paradišče. Ti dve zadevi se mudita, saj se na tem delu predvideva izgradnja bencinskega servisa pri priključku Cikava (tam, kjer so pred leti potekala arheološka odkopavanja) in so prečkanja pod avtocesto povezana s to gradnjo. Z DARS-om se skupaj z Občino Grosuplje dogovarjamo, kako naj bi potekala ta gradnja, kako jo umestiti sploh v to območje. Računam, da bi projektno dokumentacijo in celoten projekt podvrtanja avtoceste naslednje leto zaključili.

- Naslednji velik projekt, ki teče že nekaj let, je kanalizacija v Ponovi vasi. Odločili smo se, da izvedemo ta projekt za celotno območje Ponove vasi in severnega dela Kobiljeka. Kanalizacija bo potekala mimo Benata in se pri ponovskem mostu priključila v grosupeljski sistem.

- Ravno te dni zaključujemo projekt kanalizacije Špaje doline, kjer so poleg izcednih vod iz odlagaljšča zajete še komunalne odpadne vode iz Gatine, Spodnjega Blata in Praproč. Pri tem smo naleteli na problem poplavnega območja, Ministrstvo za okolje in prostor zahteva, da se s projektom dokaže, do kam segajo stoletne vode. Zato smo angažirali strokovnjaka, ki nam svetuje in nam bo tako pomagal zaključiti projektno dokumentacijo. To so projekti, ki ta trenutek tečejo.

Jože Miklič: Dotakniva se obnove kanalizacij, saj vemo, da mnoge stare med njimi ne ustrezajo bistvenim zahtevam, kot so vodotesnost in pretočnost! Kako je na primer z glavnim zbiralnim kanalom S od Šmarja do čistilne naprave, glede na to, da je v zelo slabem stanju, saj je poleg nevodotesnosti na več mestih tudi polomljen zaradi različnih vzrokov – od preobremenitev s tovori do preraščanja s agresivnimi koreninami?

Tomaž Rigler: Kanal je projektno razrešen, gre pa v kontekst kohezijskega reševanja skupaj s čistilno napravo, saj se je ministrstvo odločilo, da je kanal od čistilne naprave do Sel treba obnoviti. Projektno je obdelan z vsemi potrebnimi pretočnimi bazeni. Ob tem moram poudariti problematiko pridobivanja služnostnih pravic. Če se tovrstni postopki v kratkem času ne bodo poenostavili, se pred koriščenje evropskih sredstev postavlja velik vprašaj. Dodatne težave nam pri tem povzročata tudi nesporeti prostorski načrt, zaradi katerega ni možno izvesti prisilne uveljavitve služnostne pravice.

Jože Miklič: Pred časom je bilo že slišati, da bi bil stari kanal po sanaciji uporaben za zbiranje padavinskih voda?

Tomaž Rigler: Ja, tudi o temu so mnogi razmišljali.

Jože Miklič: Pa reciva še nekaj o območjih, kot so na primer Luče, Loka, Žalna, pa verjetno tudi poliški konec in Škocjanski hribi! Zanimivo bi bilo slišati, kaj se načrtuje v teh območjih.

Tomaž Rigler: Iz teh območij imamo v idejni zasnovi projekt kanalizacije (Mala in Velika) Žalna ter Velika Loka. Č. naprava naj bi bila med Loko in Žalno v terenski depresiji pod železniško progo. Prav zdaj Občina pridobiva zemljišče za to čistilno napravo. Nekaj se v sklopu kohezijskega načrta Povodja reke Krke še projektira tudi na območju Malega Vrha, Tlak in Gajnič.

Jože Miklič: Kam pa bo speljan odvod od slednjih naselij oziroma kje bo čistilna naprava?

Tomaž Rigler: Zbirni kanali iz teh vasi bodo speljani v dolino proti Škofljici, od tam pa nazaj s prečrpavališčem v šmarsko-grosupeljski sistem.

Jože Miklič: Ali ni prišlo do dogovora z občino Škofljico, da bi odplake iz teh vasi odvajali na škofljiško čistilno napravo?

Tomaž Rigler: Ne, žal, ne. Pri kanalizaciji v Ponovi vasi pa se že kaže nastavek proti vasem v Šentjurski dolini.

Ostala nepokrita območja s kanalizacijami v občini Grosuplje so še čisto v idejnih zasnovah. Ravno v teh dneh smo prejeli osnutek novelacije operativnega programa, kjer je natančno opredeljeno, katera naselja bo potrebno opremiti z javno kanalizacijo.

Jože Miklič: Naslednja dejavnost, v kateri se v zadnjem času kar precej dogaja, je pokopališka dejavnost. Na grosupeljskem pokopališču ste precej dela posvetili raznim gradbenim posegom.

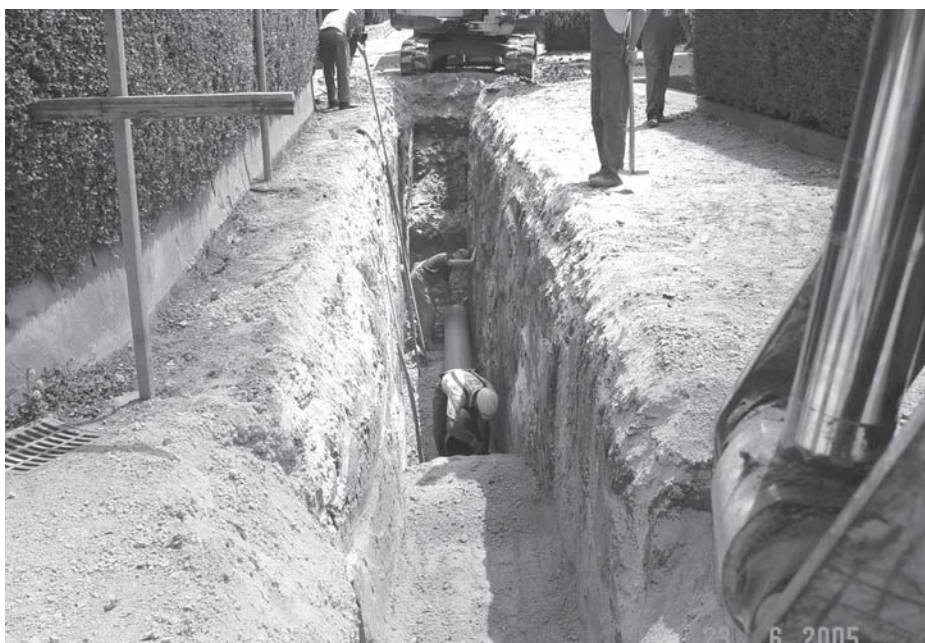
Tomaž Rigler: Letos smo izvedli zaprtje mrliških vežic. Namestili smo tudi ogrevala, da bomo pozimi preddverje vežic lahko tudi ogrevali. Tlakujemo tudi glavne spredovne poti po pokopališču. Investicijska vrednost je okoli 63.000 €, 20.000 € prispeva KS, ostalo pa JKP Grosuplje.

S KS Šmarje – Sap se dogovarjamo, da bi tam z novim letom prevzeli pokopališko in pogrebno dejavnost. Kaže se namreč potreba po organizirani pokopališki službi. Standardi so prerasli možnosti, ki jih lahko zagotavljajo same krajevne skupnosti. Danes je težko dobiti človeka, da skoplje jamo, težko je dobiti pogrebno moštvo razen v organiziranih gasilskih in podobnih društvih.

Na nas se obračajo tudi ostale krajevne skupnosti, da bi opravljali pokopališko dejavnost tudi na njihovem območju. Na te pogovore smo pripravljeni, saj vemo, da se bo to dalo urediti le s profesionalnim moštvom.

Jože Miklič: Tudi drugih pobud s strani krajevnih skupnosti imate najbrž še več, kot na primer urejanje zelenic v Grosupljem?

Tomaž Rigler: Mi že zdaj delamo določena dela na javnih površinah. Predvsem gre za vzdrževanje mestnih ulic, tako za zimsko kot

tudi letno vzdrževanje. Potem v manjšem obsegu skrbimo za zelenice, avtobusna postajališča, sprehajalne poti. V minimalnem obsegu izvajamo košnjo ter praznimo koše. Namestili smo tudi nekaj urbane parkovne opreme – klopi in koše za pasje iztrebke.

Mislím, da se tudi s takšnimi, za nekoga drobnimi pozornostmi kaže, da Grosuplje postaja mesto. Upam, da bomo letos kupili tudi pometalca za čiščenje javnih površin. V proračunu so zagotovljena sredstva in upam, da bo kmalu prišlo do realizacije in bi tako lahko še bolje in hitreje skrbeli za čistočo po Grosupljem.

Jože Miklič: Ostaneta nam še oskrba s toploto in vodovod! Ali pa so še kakšne druge zadeve, na katere bi radi opozorili?

Tomaž Rigler: Delamo še nekaj drugih zadev, kot so na primer katastri javnih komunalnih naprav. Zdaj imamo to vse sproti urejeno, saj se cevovodi takoj ob gradnji ali neposredno po njej že geodetsko izmerijo in nato v skladu z zahtevami državne geodetske uprave vnašajo v digitalne baze podatkov.

Pri toplotni oskrbi je bilo letošnje leto investicijsko kar precej močno. Na Partizanski cesti bomo do konca leta dokončali toplovod. Ljudje ob tej trasi se precej zanimajo za

priključitev svojih stanovanjskih hiš na toplovodno omrežje. Naselje je ravno toliko staro, da bodo morali menjati peči. Predvsem pa bomo takoj priključili glasbeno in osnovno šolo, kompleks vrtca ter v nadaljevanju po izgradnji zadnjega dela toplovoda tudi večstanovanjske stavbe na Kersnikovi cesti. Investicija na Partizanski cesti bo »težka« okrog 260.000 €, druga večja investicija pa je vgradnja novega kotla v kotlarni Ob Grosupeljščici.

Jože Miklič: Za kakšno kapaciteto gre v primerjavi z ostalimi dosedanjimi kotli v tej kotlovnici?

Tomaž Rigler: Gre za vgradnjo novega kotla moči 2,6 MW. Do sedaj smo imeli s tremi kotli inštalirane 6,5 MW moči. V soseski Sončni dvori pa imamo mobilno kotlovnico z vgrajeno močjo 3 MW.

Povečanje kotlovskih moči v centralni kotlovnici na Ljubljanski cesti je potrebno zaradi novih predvidenih priklopov na Partizanski cesti, pa tudi nova upravna enota in sodišče sta z letošnjim letom že priključena. Investicija v nove kotle z ostalo potrebno posodobitvijo in celovito obnovo najstarejšega kotla LOSS pa bo stala okoli 120.000 €.

Jože Miklič: Nista pa ta dva sistema še spojena?

Tomaž Rigler: Ne, nista. Radi pa bi ju spojili.

Jože Miklič: Koliko manjka vmes še nena-rejenega toplovoda?

Tomaž Rigler: Manjka vročevodno omrežje od pošte pa do prvih hiš pod železniško progo pri sedanjem prehodu proti Brezju. Projekt imamo pripravljen v idejni zasnovi, saj čakamo, kako se bo razrešila situacija v zvezi z obvoznicami in dostopnimi cestami do Sončnih dvorov.

Jože Miklič: Pri vodovodu sva! Kakšnih večjih širitev najbrž niste delali? Zato bi vprašanje namenil, kako je z obnovo starih vodovodov? Malo bom »žleht«, pa bom vprašal, kdaj se bodo začele zamenjave azbestnih cevi, ki jih je okoli 20 km v grosupeljskih cevovodih*?

Tomaž Rigler: Nič »žleht«. To je realnost. Tu

bom najprej poudaril segment širitve, potem pa tudi obnov.

Lani smo v celoti zaključili dela na vodovodu llova Gora, ki že nekaj časa normalno obratuje. Občina Dobrepolje ravno sedaj z llove Gore gradi vodovod proti Hočevju.

Drugi vodovod, za katerega je bil že opravljen tehnični pregled, pa je vodovod na Hudo Polico. Ob tem je bila zgrajena tudi nova električna napeljava od Šmarja - Sapa do Hude Police in pa obnovljene približno dve tretjini ceste z novim asfaltom. Nedokončan je ostal le cestni odsek pred vasjo in v vasi, kjer so težave s pridobivanjem zemljišč.

S poliškimi prebivalci se strpno dogovarjamo, da bi do leta 2015 uredili status njihovega vodovoda. Pogovori sicer že potekajo, vendarle precej počasi. Sem pa optimist, da bomo do roka dosegli tudi z njimi nekakšen kompromis, da bomo tudi na tem vodovodnem sistemu uredili lastniško razmerje za prehod na javni vodovod.

Pa še o pridobivanju vodnih virov! Računam, da bi v prihodnjem letu naredili novo vrtino v Št. Juriju ter vgradili črpalko v vrtino Črna dolina. S tem bi dobili dodatne količine pitne vode.

Kar se tiče obnov, pa že nekaj let izvajamo obširna obnovitvena dela na opustitvi azbestno cementnih vodovodov na šentjurskem in grosupeljskem vodovodnem sistemu. V Žal-ni smo pred dvema letoma obnovili večji del litoželeznega vodovoda iz leta 1933. Letos smo že zamenjali azbestni vodovod na območjih Brvace - Pod gozdom, Ob Grosupeljščici in Za gasilnim domom v skupni dolžini 800 metrov. Pod gozdom smo letos obnovili tudi kanalizacijo in cesto, trenutno pa končujemo obnovo vodovoda in kanalizacije na Partizanski cesti, kjer bomo tudi v celoti obnovili vozišče in zgradili nove pločnike. Po večletnih pripravah bo končno projekt generalne obnove Partizanske ceste končan. Veliko truda so občinski delavci in pa sedanji

in bivši predstavniki KS Grosuplje vložili v pridobivanje zemljišč. Brez tega ceste ne bi bilo možno obnoviti v takšnem obsegu.

Jože Miklič: Koliko potem lahko rečemo, da je ostalo v km še teh azbestnih cevi?

Tomaž Rigler: V grosupeljski občini je ostalo še 17.500 metrov azbestno-cementnih vodovodnih cevi, od tega na grosupeljskem sistemu 11.000 m, šmarskem 2.500 m in šentjurskem 4.000 m.

Jože Miklič: Je še kaj takega, s čemer bi radi seznanili naše občane?

Tomaž Rigler: Na področju čiščenja odpadnih voda bomo morali začeti z odvažanjem greznicih muljev iz prvega prekata pretočne greznice, kjer se blato useda. To je naloga po državni uredbi, za kar smo dobili potrjeno ceno s strani ministrstva. S temi aktivnostmi bomo začeli koncem letošnjega leta. Vsakemu, ki ima pretočno greznico, bomo enkrat na štiri leta blato izčrpali in ga odpeljali v Ivančno Gorico. Tam imamo namreč skupno sprejemnico za greznicih mulje za vse tri občine. Ko bo čistilna naprava v Grosupljem modernizirana, pa bo sprejemnica za te mulje v grosupeljski čistilni napravi.

Jože Miklič: Lahko približno rečeva, kdaj naj bi bila ta čistilna naprava dokončno urejena glede na potrebne standarde in velikost vseh priključkov?

Tomaž Rigler: Gre za evropski projekt. Ministrstvo za okolje in prostor že 7 let vodi ta projekt, pa še vedno ni prišlo do realizacije, in se še kar naprej odlašča. Grosupeljčani smo v 3. prioriteti. 1. prioriteta je novomeška ČN, 2. prioriteta je ribniško-kočevsko območje, nato šele mi. Ocenili so, da bi v letu 2013 začeli z modernizacijo grosupeljske čistilne naprave. Ocenjujem, da je to prepočasi in prepozno. Naša obstoječa čistilna naprava je bila v sedemdesetih letih projektirana in zgrajena na 10.000 E, trenutna obremenitev pa je 17.000 E, kar predstavlja izredno preobremenitev. Kljub temu še vedno razmeroma dobro deluje in okoli 80 % vseh prispevnih odpadnih voda očisti, 20 % pa jih zaradi preobremenjenosti ne zmore. Zato bi si želeli, da bi se čistilna naprava začela graditi prej. Človek se slabo počuti, če ne more izvajati tistega, kar zahtevajo predpisi. Ob tem je treba vedeti, da gre za investicijo višine okoli 5.000.000 €, česar pa občine same brez pomoči ministrstev oziroma evropskih sredstev ne bodo zmogle sfinancirati. Prav v teh dnevih sva imela na to temo razgovor z županom Janezom Lesjakom, da bi šli na ministrstvo in naj povedo, ali bi se pa vendarle dalo kaj prej začeti z gradnjo oziroma rekonstrukcijo čistilne naprave v Grosupljem.

Jože Miklič: Menim, da sva »obdelala« kar precej zanimivih tematskih področij tudi za naše občane. Hvala za pogovor!

* Cela mestna občina Maribor je imelo leta 1999 50 km azbestno cementnih cevi.

Ugotovitve Nadzornega odbora Občine Grosuplje Negativno mnenje za izgradnjo kanalizacije Spodnja Slivnica - Podlom

NO na podlagi ugotovitev pooblaščenega revizorke, odzivnega poročila JKP in Občine Grosuplje ter pregleda dokumentacije, ki je bila posredovana s strani JKP ter v skladu s sprejetim sklepom na 16. in 17. redni seji NO, **podaja negativno mnenje** JKP Grosuplje d.o.o. in posredno Občini Grosuplje **na izvedbo investicije »izgradnja kanalizacije Spodnja Slivnica - Podlom«** z ugotovljenimi nepravilnostmi z naslednjo obrazložitvijo:

Končna vrednost investicije je bila od prvotne prekoračena za več kot 30%, to je več, kot dovoljuje zakon!

Izvajalec je prekoračil rok izvedbe (rok dokončanja je bil april 2008), tudi če upoštevamo več deževnih in snežnih dni, zamuda zaradi vremenskih razmer ni mogla biti več kot 4 mesece, **torej bi morali obračunati zamudno kazen (penale)**. V pogodbi so bili predvideni penali za vsak zamujeni dan, vendar največ do 5 % celotne vrednosti.

Upoštevamo lahko obrazložitev prekoračenja vrednosti pri elektro priključku zaradi dodatnih del, ki so bila posledica pogojev soglasjedajalca (Elektro Ljubljana), **nesprejemljivo pa je povečanje investicije (dodatne postavke) zaradi zamenjave stikal izključno zaradi poenotenja merilne opreme z že zgrajenimi podobnimi sistemi v upravljanju JKP**. Tudi če je s tem bil dosežen dolgoročni prihranek na JKP pri upravljanju in vzdrževanju, je takšen strošek neupravičeno zaračunan občini pri tej investiciji, predvsem ker ni bila predvidena. Če JKP stremi k poenotenju merilnih sistemov zaradi dolgoročnih prihrankov, je to sicer razumno, vendar se sprašujemo, zakaj tega ni predvidela že ob načrtovanju investicije.

Iz odzivnega poročila izhaja, da so na JKP vnaprej vedeli, da bodo dodatna in več dela povzročila bistveno spremembo v vrednosti investicije, **zato bi v skladu z zakonom morali izpeljati nov postopek**. Kljub temu se je izvedba investicije zavlekla do jeseni.

Glede na navedbe v odzivnem poročilu, da so se tako odločili zaradi čim prejšnjega zaključka investicije je bilo takšno ravnanje nerazumno in z vidika porabe javnih sredstev predvsem **negospodarno**. Strošek asfaltiranja v primeru ponovne izbire bi bil bistveno nižji; **ob dejansko znanih količinah** (v času te odločitve so bile že znane dejanske količine in dodatna asfaltna površina) **bi bil celo izbran drug izvajalec** (KPL Ljubljana). Odzivno poročilo tudi ne navaja, kdo se je odločil, da se asfalt v celoti odstrani in nadomesti z novim (ali je bil to izvajalec, JKP ali Občina), navaja pa, da je bilo na zahtevo prebivalcev po stalni prevoznosti potrebno gradbene jarke vseskozi sproti zasipati in omogočati prevoznost.

V odzivnem poročilu ni pojasnjeno, zakaj so obračunske kategorije v končnih obračunih del

drugačne od planiranih in so zato neprimerljive - npr. v popisu del se planira dolžina izkopa jarka v dolžinskih m, v obračunu pa najdemo m³ izkopane zemljine ali obratno (tudi za spremljanje investicije na JKP bi bilo bistveno lažje, če bi bile kategorije med seboj usklajene). Odzivno poročilo navaja, da je moč ugotoviti dejanske količine dolžinskih metrov kanalizacije in položenih cevi, in da so le-te razvidne iz geodetskega posnetka trase in iz postavk - dobava in polaganje cevi z navedbo vrste in premerov cevi. V predračunu je bil predviden pregled in čiščenje kanalizacije v celotni dolžini 1045 m, dejansko pa je bilo obračunanih le 738 m, saj so bile s kamero pregledane le cevi PVC izvedbe preseka nad 20 cm. Ni jasno, zakaj že v popisu del niso predvideli različnih dolžin položenih in pregledanih cevi.

Obenem ni dokazov o tem, da so sproti obveščali Občino, občinskega sveta ali vsaj odbora za komunalno dejavnost. Odzivno poročilo navaja, da **se izvede postopek javnega naročila in izbire izvajalca na JKP** pred podpisom pogodbe o prenosu investitorstva med Občino in JKP! NO ugotavlja, da takšno delovanje in v skladu z zakonom in da le-to vodi v **negospodarno oz. nesmotrno porabo javnih sredstev, saj JKP pri tem nima vrednostnega okvira za investicije, zaradi česar prihaja do prekomernih povečanj končnih vrednosti investicij**. Pravilno bi bilo, da občina z zneskom v proračunu omeji oz. določi vrednost investicije, ki bi jo JKP moral spoštovati ob izvedbi razpisa (dopuščamo zakonsko dovoljeno preseganje) in povsem nelogično je, da se postopki vodijo v obratnem vrstnem redu pod pretvezo točnejše določitve investicijske vrednosti v proračunu.

Glede na to, da že dalj časa spremljamo večje investicije v občini Grosuplje in pri večini ugotavljamo močno preseganje osnovne načrtovane vrednosti, se upravičeno poraja dvom v ustreznost izvedbe vseh postopkov in zagotovo ni krivda le na strani projektantov in izvajalcev, kot nam je bilo večkrat povedano.

Opozarjamo tudi na dejstvo, da v komisijah za izbor najugodnejšega ponudnika sodelujejo vedno iste osebe in da je pogosto izbran isti izvajalec na področju komunalne infrastrukture (Komunalne gradnje d.o.o.), ki je v lastniško povezanem odnosu z naročnikom.

Opozarjamo tudi na neizvrševanje priporočil in predlogov NO (izhajajoč iz revizije v preteklem obdobju, ki se je nanašala na transfere sredstev med občino in JKP v letu 2006). Še vedno je nerazrešeno vprašanje glede amortizacije za sredstva v upravljanju med občino in JKP, prav tako obresti na še ne porabljena investicijska sredstva občine, ki so v upravljanju na JKP. Priporočilo NO je bilo, da se amortizacija in obresti iz navedenih sredstev morajo vključevati v program investicij

in da se sredstva amortizacije tudi vključijo v Pogodbo o izvajanju gospodarske javne službe in upravljanju z infrastrukturo med občino in JKP. (V letu 2006 je tako bilo neposrednega finančnega transferja občine za namene investicij za 232 mio SIT, ob tem ko je JKP G razpolagal s cca. 130 mio SIT prostih sredstev iz naslova amortizacije).

Priporočila in predlogi

Tekoče poročanje med vsemi vpletenimi v investicijo:

- izvajalec in nadzorni morata redno poročati naročniku (JKP) in ga obveščati o spremenjenih situacijah, še preden se dela izvedejo;
- naročnik mora nemudoma informacije prenesti investitorju (Občini) in poskrbeti za odločitve ter morebiten aneks k pogodbi ali pa izpeljati nov postopek;
- Občina mora sklepati anekse za več in dodatna dela v okviru zakonskih določil.

Če investitor oceni, da bo prišlo do večjih odstopanj v vrednosti projekta, kot dovoljuje zakon, je potrebno izpeljati nov postopek izbire izvajalca.

Če izvajalec zamuja z izvedbo, se morajo obračunati tudi pogodbene zamudne kazni (penali). V primeru, da zamuda nastane zaradi naročnika (JKP, Občine) oz. zamuda ne nastane po krivdi izvajalca, mora biti to ustrezno dokumentirano in zavedeno z vsemi dokazili. Potrebno je bolj natančno planiranje in pregled projektantskih popisov, ki so očitno vedno nezanesljivi. Investicije je potrebno izvajati po planu - spreminjanje parametrov tekom izvedbe ni dopustno, če spremembe niso nujno potrebne (npr. posodabljanje opreme), ali pa je potrebno poskrbeti, da se bodo vnaprej znane spremembe upoštevale že ob načrtovanju investicije.

V obračunih del po situacijah naj se vedno uporabljajo iste kategorije kot v osnovni ponudbi, saj je edino tako možna primerjava in tudi ocena investitorja, kolikšna bo sprememba vrednosti investicije zaradi dodatnih količin opravljenih del in s tem zagotovljena pravilna odločitev investitorja, ali je potrebno izpeljati nov postopek ali ne.

Predlagamo tudi, da občasno zamenjate člane v razpisnih komisijah in/ali jih dopolnite z neodvisnimi člani, ki niso predstavniki zaposlenih JKP oz. Občine, s čimer se vsaj delno lahko prepreči morebiten vpliv ponudnikov na razpisno komisijo.

Člani NO: **Miro Pavič, Tomaž Škrjanec, Jožef Polajžer**

Predsed.NO: **Karmen Škufca**

Izvedenec: **Danica Železnikar**

(Contura d.o.o.) po sklepu Občinskega sveta 24. 9. 2008

Slovensko – hrvaška meja na morju in na kopnem naj bo določena pred vstopom Hrvaške v EU

Morebitni referendum je sredstvo za ohranitev teritorialnega dostopa Slovenije na odprto morje.

V SLS smo pričeli z zbiranjem izjav pripravljenosti za podporo referendumu v zvezi s slovensko-hrvaškim mejnim vprašanjem in vstopanjem Hrvaške v EU. Pripravljeni arbitražni sporazum Sloveniji ne zagotavlja, da bo ohranila teritorialni stik z odprtim morjem. Predvsem bi želel opozoriti na štiri točke navedenega sporazuma, ki Slovenijo postavljajo v izredno neugoden položaj.

1. točka je čas oziroma rok, do katerega naj bo arbitražna zaključena. Čeprav je povsem jasno, da bi lahko brez težav zaključili arbitražo in prišli do dokončne določitve meje pred zaključkom hrvaških pogajanj za vstop v EU, je očitno, da Hrvaška temu odločno nasprotuje. Verjetno je le malo tistih, ki naivno verjamejo, da bi si Slovenija po vstopu Hrvaške v EU, uspela izpogajati teritorialni stik z odprtim morjem, do česar ima kot pomorska država neizpodbitno pravico. Nobeden od vplivnejših posameznikov na Hrvaškem v zadnjih letih ni dopuščal niti možnosti, da bi Slovenija ohranila oz. kot oni pravijo – dobila teritorialni stik z odprtim morjem. Slovenija je vedno imela prost dostop do mednarodnih voda in ga mora za vedno tudi ohraniti.

2. točka so slovenska izhodišča. Nesprejemljivo je, da je Slovenija za pogajalsko izhodišče postavila tisto, o čemer se po sklepu Državnega zbora RS nihče v imenu Slovenije nima pravice pogajati, niti to ne more biti predmet mednarodne arbitraže ali razsojanja sodišča, to pa je teritorialni stik z odprtim morjem, celovitost Piranskega zaliva, zaselki na levem bregu Dragonje in ozemlje na levem bregu Mure pri Hotizi. Kdorkoli ne spoštuje sklepov DZ kot najvišjega zakonodajnega organa, deluje nezakonito. Vlada oziroma vladni pogajalci niso nobena

izjema. Minimalno izhodišče bi morala biti zgodovinska občina Piran s katastrskima občinama Kaštel in Savudrija, ki sta bili v nasprotju z Londonskim memorandumom – ta izrecno prepoveduje spreminjanje etničnih razmer – odvzeti občini Piran in priključeni občini Buje. Nesprejemljivo je, da si je Hrvaška v nasprotju z mednarodno veljavno pogodbo priključila Savudrijo in Kaštel, torej tudi južni del obale Piranskega zaliva, sedaj pa si na osnovi nezakonito pridobljenega ozemlja prizadeva dobiti polovico Piranskega zaliva, in se pri tem sklicuje na mednarodno pravo, čeprav je znano, da nikoli v zgodovini do 25. 6. 1991 Hrvaška ni nadzirala niti najmanjšega dela Piranskega zaliva.

3. točka je upoštevanje načela zunanje pravičnosti, latinsko "ex aequo et bono", kar je mednarodno uveljavljen izraz za to, da sodišče ali arbitražna na drugačen način vrednotita okoliščine kot v primeru, ko je upoštevano le mednarodno pravo. Dejstvo, da Hrvaška na načelo zunanje pravičnosti ne pristaja, slovenska vlada pa na njem ne vztraja, je zelo zaskrbljujoč pokazatelj, v kakšni smeri lahko pričakujemo rezultat arbitraže – v smeri, ko bi se upoštevalo le mednarodno pravo na osnovi sedanjega stanja, ki je posledica dolgoletne zasedbe delov slovenskega ozemlja ter morja s strani Hrvaške. To pa, izhajajoč iz izkušenj, arbitri ocenjujejo kot "novo dejstvo", ki ga je treba upoštevati.

4. pa je vprašanje, kateri dosedanji predlog bo osnova za nadaljevanje pogajanj. Izjava hrvaške predsednice vlade Kosorjeve, da ni nikakršnega dogovora o drugem Rehnovem predlogu, predsednik vlade Pahor pa trdi nasprotno, pomeni da nekje prihaja do zavajanja. Tudi v primeru ohranitve drugega

Rehnovega predloga seveda ne moremo govoriti o nekem pomembnem dosežku, kajti tudi ta Sloveniji ni dajal nobenih zagotovil, da bo ob koncu pogajanj Slovenija res ohranila teritorialni stik z mednarodnimi vodami.

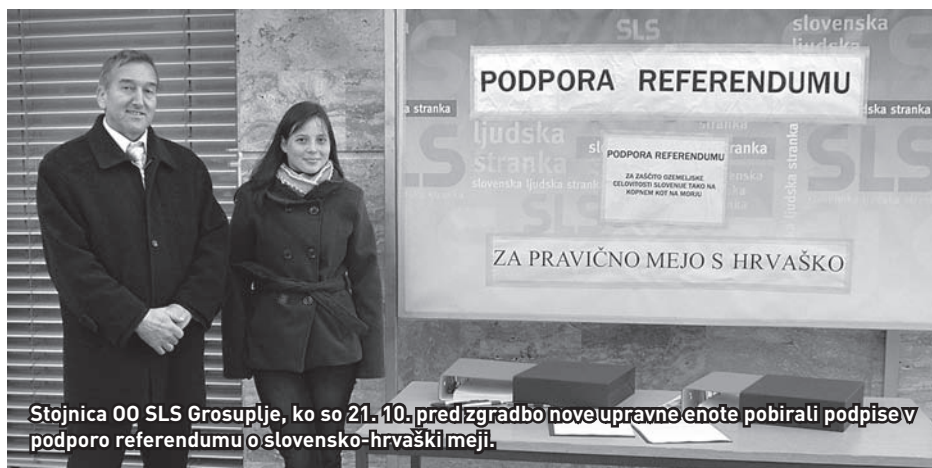
Opozoriti želim še na razliko izrazov "Prost dostop do mednarodnih voda" in pa "Teritorialni stik z mednarodnimi vodami".

Prost dostop do mednarodnih voda, kar nam Hrvaška sicer priznava, pomeni, da v skladu z mednarodnim pravom lahko iz svojih teritorialnih voda lahko prideš do mednarodnih voda tudi preko teritorialnih voda sosednje države, v kolikor sam nimaš teritorialnega stika z mednarodnimi vodami. Sosednja država ti načeloma tega dostopa ne sme preprečiti oziroma ovirati, lahko pa uporablja vse ekološke, varnostne in druge "zaščitne" ukrepe, za katere bi ocenila, da so potrebni. To v praksi pomeni, da če ima sosednja država interes, da npr. omeji ali zaustavi razvoj Luke Koper, lahko uporablja skorajda neomejeno število različni ukrepov, s katerimi občasno zaustavlja ladje, ki plujejo v Luko Koper (preverjanje tehnične ispravnosti plovil, sum na nezakonit tovor, sum na nezakonit prevoz oseb, ekološki nadzor itd.). Tuja podjetja, ki lahko poleg Kopra izbirajo tudi med Trstom in Reko, ki imata teritorialni stik z odprtim morjem in nihče ne more na tak način zaustavljati njihovih ladij, ne bodo dolgo vztrajala pri prevozu svojih tovorov preko Luke Koper, ampak se bodo preusmerila.

Teritorialni stik z mednarodnimi vodami, kar je naša absolutna zgodovinska pravica, pa pomeni, da imaš status pomorske države v najširšem pomenu te besede, imaš pravico do epikontinentalnega pasu in pravico do razglasitve ekološke in ekonomske cone. Samo če imaš teritorialni stik z odprtim morjem, nobena država ne more kakorkoli omejevati plovbe ladij in drugih plovil.

Zbiranje podpisov podpore referendumu, v kolikor bo le ta neobhodno potreben za zaščito vitalnih interesov vseh državljanov Slovenije, je v tem trenutku izjemnega pomena. Povsem jasno je potrebno sedaj dokazati Hrvaški, Evropi in svetu, da je Slovenija enotna in odločna braniti svoje pravice. Absolutno podpiramo vstop Hrvaške v EU, istočasno pa zahtevamo ureditev vseh odprtih vprašanj, poleg mejnega tudi razrešitev ostalih odprtih vprašanj, kot npr. NE Krško (jedrski odpadki, stroški zapiranja itd.)

SLS Slovenska ljudska stranka
Občinski odbor Grosuplje, Pavle Štrubelj

Stojnica OO SLS Grosuplje, ko so 21. 10. pred zgradbo nove upravne enote pobirali podpise v podporo referendumu o slovensko-hrvaški meji.

Romski svetnik v Občinskem svetu Občine Grosuplje?

Kot smo napovedali v pretekli številki Grosupeljskih odmevov, je vladajoča koalicija v parlamentu spremenila celo Zakon o lokalni samoupravi zato, da bo lahko na stroške Občine Grosuplje izvolila in vsilila romskega svetnika v Občinski svet Občine Grosuplje.

V pretekli številki Grosupeljskih odmevov smo občane seznanili, da namerava vladajoča koalicija spremeniti celo Zakon o lokalni samoupravi samo zato, da bi lahko Občini Grosuplje vsilila romskega svetnika (ostali popravki zakona so predvsem nepotrebni kozmetični popravki). Predstavili smo tudi kronologijo dogajanja glede »grosupeljskega« romskega svetnika in predstavili prizadevanja članov občinskega odbora SDS in poslanske skupine SDS, da se Občina Grosuplje izloči iz kvote dvajsetih arbitrarno določenih občin, ki jih je leta 2002 določila tedanja LDS-ova vlada.

Že tedaj smo na podlagi dogajanja na parlamentarnem odboru za lokalno samoupravo in regionalno politiko napovedali, da bo novela zakona, ki jo je predlagal viden član Pahorjeve SD Luka Juri, s strani vladajočih strank s preglasovanjem nekritično sprejeta. Žal se je ta napoved na zadnji seji parlamenta izpolnila. V celoti je bil zavrnjen amandma, ki ga je vložila poslanska skupina SDS. Navedeni amandma je predvideval brisanje Občine Grosuplje s seznama t.i. romskih občin ter hkrati nasprotoval Jurijevega predlogu, da se z zakona izbriše del člena, ki zahteva določitev jasnih kriterijev, na podlagi katerih bi se ugotavljalo, katere občine dejansko izpolnjujejo pogoje za uvrstitev na seznam romskih občin. Kljub obstrukciji glasovanja poslanskih skupin SDS in SNS je vladajoči koaliciji uspelo zagotoviti minimalno sklepčnost - 46 prisotnih poslancev, ki so sporno »Jurijevo« novelo zakona o lokalni samoupravi soglasno podprli. Magnetogram zasedanja državnega zbora ob obravnavi te točke ter izpisek glasovanja si lahko ogledate na spletni strani Občinskega odbora SDS Grosuplje (<http://www.grosuplje.sds.si/>).

Najpomembnejše posledice, ki jih sprejem tega zakona prinaša za Občino Grosuplje, so naslednje:

- Občina Grosuplje ostaja na seznamu t.i. romskih občin.
- Romi v občini Grosuplje bodo imeli dvojno volilno pravico.
- V primeru, da Občinski svet Občine Grosuplje ne bo nemudoma spremenil

statuta in izvedel volitev romskega svetnika, bo to v roku treh mesecev od uveljavitve zakona storila državna volilna komisija na stroške Občine Grosuplje.

Upoštevajoč običajne roke bi bile volitve romskega svetnika na tak način izvedene nekje okoli novega leta, torej le dobrega pol leta pred rednimi lokalnimi volitvami. Takšne predčasne volitve le enega - tokrat romskega člana občinskega sveta, le pol leta pred rednimi lokalnimi volitvami, so absurdno razmetavanje davkoplačevalskega denarja, ki ga od vlade, ki so je polna usta varčevanja (celo pri kapučinih), ne bi pričakovali. Takšno ravnanje je nerazumljivo tudi glede na določila Zakona o lokalnih volitvah, ki v tretjem odstavku 31. člena predvideva: »Nadomestne volitve se ne opravijo, če članu občinskega sveta preneha mandat manj kot šest mesecev pred potekom mandatne dobe občinskega sveta, razen če občinski svet odloči drugače.« Preprosto povedano, pri »navadnih t.i. civilnih« svetnikih ni potrebno izvesti izrednih volitev v primeru, ko do rednih volitev ni več kot pol leta. Takšno določilo je v zakon zagotovo zapisano zaradi racionalnosti stroškov in dela občinskega sveta. Kot kaže, pa se zdi Pahorjevi vladi takojšnja izvolitev in nastop funkcije »grosupeljskega« romskega svetnika tako pomembna, da pozablja na racionalno ravnanje, ki velja v primeru »običajnih« občinskih svetnikov.

Izredno zanimivo je bilo tudi dogajanje na zadnji seji Občinskega sveta Občine Grosuplje. Na dnevnem redu je bilo namreč odločanje o tem, ali naj Občina Grosuplje na ustavno sodišče vložijo zahtevo za oceno ustavnosti novele Zakona o lokalni samoupravi. Presenetljivo je predvsem dejstvo, da so predlog za vložitev zahteve za oceno ustavnosti tokrat podprli tudi svetnik SD ter vsi svetniki LDS. Presenetljivo je zato, ker sta se ravno ti dve svetniški skupini v preteklosti močno zavzemali za spremembo občinskega statuta, ki bi omogočila izvolitev romskega svetnika. Ob takem ravnanju bi lahko hudomušno zapisali, da je več kot očitno, da se približujejo lokalne volitve. Preseneča predvsem diametralno različno stališče med državnim nivojem stranke LDS in njenim lokalnim odborom. Takšno stanje je presenetljivo predvsem zato, ker je vodja svetniške skupine in predsednica občinskega odbora LDS ga. Zdenka Cerar, ki je ob tem tudi podpredsednica LDS-a na državni ravni - je torej drugi človek v

stranki. Če bi ga. Cerar kot podpredsednica stranke vložila vsaj pol toliko napora, kot sva ga s kolegom Verličem zato, da bi svojim strankarskim kolegom in poslanski skupini razložila dejstva glede grosupeljskega romskega svetnika, bi bilo glede na njen položaj v stranki in njeno strokovno avtoriteto pričakovati drugačno stališče njihove stranke in posledično drugačen razplet glasovanja. O tem, ali je novo stališče stranke LDS na lokalni ravni le predvolilni manever, lahko le ugibamo in sodbo prepustimo času.

Če je sedanje zavzemanje vseh strank v Občinskem svetu Občine Grosuplje iskreno namenjeno temu, da se vladi, državnemu zboru ter ustavnemu sodišču kvalitetno predstavi dejansko stanje v Občini Grosuplje ter hkrati predstavi argumente, na podlagi katerih bo tudi zakonodajalec absorbiral dejstvo, da Romi v občini Grosuplje ne izpolnjujejo splošnih kriterijev avtohtone naselitve, zaradi česar posledično niso upravičeni do romskega svetnika, cilja verjetno ne bo težko doseči.

V izogib očitkom o ksenofobiji, nestrpnosti do drugačnih ali celo o rasizmu se mi zdi nujno potrebno opozoriti na dejstvo, da Občina Grosuplje sicer vzorno skrbi za reševanje romske problematike v občini. To dejstvo je nenazadnje jasno razvidno ob pregledu veljavnega proračuna, kjer so tudi Romom namenjena potrebna sredstva. Hkrati na nivoju občine vzorno deluje še komisija za Rome, ki je interdisciplinarna in v kateri aktivno sodelujejo tudi predstavniki Romov.

Če zaključim:

Ne nasprotujemo ustreznemu reševanju romske problematike v občini Grosuplje in enakopravni integraciji Romov v družbo. Ostro pa nasprotujemo takšni spremembi zakona o lokalni samoupravi, ki Grosuplje uvršča med romske občine in ji za vsako ceno, ne glede na posledice, vsiljuje romskega svetnika. Trdimo, da Romi v občini Grosuplje ne izpolnjujejo splošnih kriterijev avtohtonosti, na podlagi česar bi bili upravičeni do svojega predstavnika v občinskem svetu. Ob tem opozarjamo tudi na dejstvo, da uvedba romskega svetnika Romom v občini Grosuplje prinaša dvojno volilno pravico.

Mag. Božo Predalič
Vodja kluba svetnikov OO SDS
Grosuplje

Izlet Kluba seniorjev in seniork OO SDS Grosuplje na Primorsko

Udeleženci izleta članov Kluba seniorjev in seniork OO SDS Grosuplje smo si ga zapomnili kot prijeten dan, poln doživetij in druženja, saj smo odšli na izlet na Primorsko.

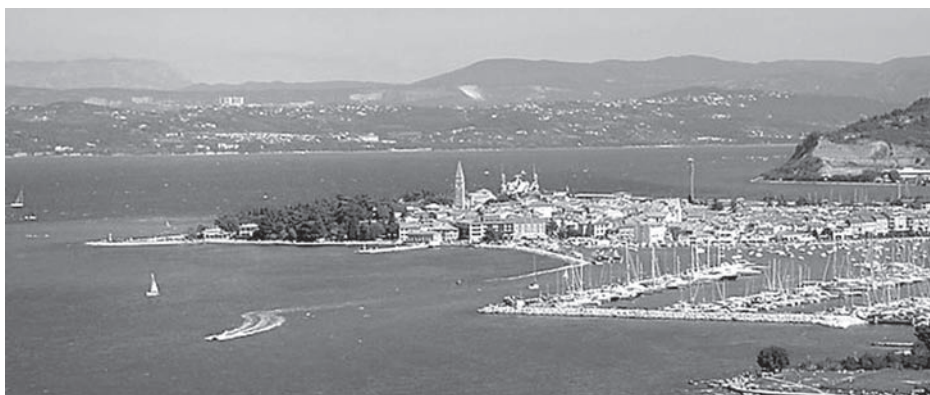
Pot nas je vodila na ogled gradu Miramar pri Trstu, postavljenega v 19. stoletju. Ime »miramar« v španščini pomeni pogled na morje. In čar tega gradu je ravno to, da se morje vidi z

vsakega okna v gradu.

Po zanimivem ogledu smo nadaljevali svojo pot proti Izoli, kjer nas je že čakala ladja, s katero smo se popeljali proti zalivu na ribji piknik. Ob pečenih ribah in dobri kapljici je dan še kako prehitro minil in tako smo se odpravili nazaj v pristan in v večernih urah prispeli nazaj v Grosuplje.

Vse občanke in občane, ki bi se nam želeli pridružiti v Klubu seniorjev in seniork, vabim k ogledu spletne strani www.grosuplje.sds.si, kjer so Vam na voljo vse dodatne informacije o naših aktivnostih.

Jože Perme, predsednik Kluba seniorjev in seniork OO SDS Grosuplje

Slovesnost na Velikem Korinju

Prvo soboto v oktobru nas je na Velikem Korinju pričakalo čudovito vreme. Zbrani ob spomeniku padlim slovenskim in italijanskim partizanom smo obudili spomin na težki, nemirni čas leta 1944.

Na poti iz Notranjske v Belo krajino so se borci IV. bataljona udarne brigade Trieste utaborili na Velikem Korinju. Nepričakovano so jih napadli Nemci in domobranci. V številčno neenakem boju je tu in v okolici Ambrusa našlo svoj zadnji dom trinideset italijanskih in slovenskih fantov, katerih

imena so napisana na spomeniku.

Skozi svečanost nas je z recitacijami in prijetnimi nagovori vodila ga. Nuša Volkar. S svojim prisrčnim nastopom so prisotne razveseli osnovnošolski otroci iz podružnične šole Krka. Pozdrave in srčne želje, da se še velikokrat srečamo z italijanskimi prijatelji, so na govorniškem odru izrekli: podpredsednik območnega združenja ZZB za ohranjanje vrednot Grosuplje, predsednik gasilcev Veliki Korinj in predsednik ZZB za Furlanijo in Julijsko krajino. Kratek nagovor in jezikovni

prevod je imel tov. Gačnik, član predsedstva ZZB za ohranjanje vrednot NOB Slovenije. Pevci iz Ivančne Gorice in Grosupljega so zapeli nekaj pesmi, italijanske goste so razveselili z znano pesmijo Bandera rosa, kulturni program je zaključil harmonikar Domen Omejec.

Po slavnosti se je druženje nadaljevalo ob pečenem kostanju, katerega so nabrali in spekli korinjski gasilci.

Irena Brodnjak Goršič

Krški jamarji čistili požiralnik v Lučah

Naj pa za začetek povemo, da so že pred skoraj stoletjem v sklopu regulacij Radenskega polja tik pred Zatočnimi jamami in urejanja samih Zatočnih jam, regulirali del struge in uredili požiralnik tudi v Lučah. Ker je tukaj požiralnik skoraj vertikalen, so mu na vrhu dodali močno mrežo iz železnih traverz, da ni moglo večje vejeve ponikniti v požiralnik.

Člani in članice Jamarskega društva Krka so zadnje tri dneve v septembru na koncu presihajoče struge v Luški dolini čistili prav omenjeni požiralnik. Ob tej priložnosti sem se pogovarjal z njihovim predsednikom Markom Pavlinom, ki je splezal v popolni jamarski opravi slabe pol ure pred mrakom ven iz okoli 30 m globokega požiralnika.

Jože Miklič: Kako ste se odločili, da boste očistili ta požiralnik, oziroma s kom ste se dogovarjali?

Marko Pavlin: Poklicali so nas iz podjetja Hidrotehnik iz Ljubljane, ki skrbijo za vzdrževanje odvodnjavanja voda v Lučah in bližnjih vod. Na podlagi pogovora z njimi smo prišli do skupne ugotovitve, da požiralnik v Lučah ne požira več tako, kot bi lahko, kar pomeni, da povzroča občasne poplave v Lučah, v glavnem polj, pa tudi že do samih hiš je voda že prišla. Zato smo se odločili, da očistimo ta požiralnik, ki je zadnji požiralnik v tej verigi zgornjega povodja reke Krke.

Jože Miklič: Koliko vas pri čiščenju sodeluje? Videl sem tudi nekaj deklet.

Marko Pavlin: V Jamarski klub Krka je vključenih 6 deklet. Vseh 6 ima opravljen izpit za jamarja in ima dovoljenje ministrstva za okolje in prostor za delovanje pod zemljo. Vsega skupaj pa nas v tej akciji sodeluje 23, vendar niso sodelovali vsi hkrati, pač pa toliko, kolikor je racionalno v tej situaciji. Če jih je preveč, je težko delo uskladiti. Delamo pa že tretji dan.

Jože Miklič: Kakšen material je v požiralniku? Je to sama naravna naplavina ali so tudi problematični odpadki?

Marko Pavlin: Moram vam priznati, da sem prijetno presenečen. V tej jami je v glavnem naplavina blata, ki se je usedal več desetletij od listja, trave, zemlje, deloma tudi peska in manjših vej. Vse, kar sem opazil, sta bili dve odpadni kanti od olja za motorne žage in nekaj pločevink od barv.

Jože Miklič: Imate morda, ko končate to delo, že kakšno drugo pripravljeno?

Marko Pavlin: Da. Nad izvirom reke Krke

bomo čistili neko 15 m globoko jamo, v katero so ljudje odmetavali več let crkovino, pa tudi olja, barve in druge ekološko sporne zadeve.

Jože Miklič: Kako se tega lotevate, saj v takih jamah najbrž precej smrdi?

Marko Pavlin: Če bi kadaver na primer vrgli v jamo brez polivinila, bi zgnil v 5 letih. Ljudje pa naredijo največjo napako, ker to zavijajo v polivinil vrečo in ker je neprodušno zaprto, tam ostane tri desetletja in tudi več nepregnilo. Ko pridemo jamarji v tako jamo, običajno ne smrdi preveč, a se pri premikanju teh odpadkov polivinil poškoduje. Takrat pa se začnejo tudi težave s smradom. Blizu nekega trebanjskega vodovodnega zajetja je nepridiprav odvrigel kar celega prašiča. Tam bi morali ljudje povohati, kako to smrdi. Zares ni iz trte zviti rek: Smrdi kot svinja. Iz jam pa smo vlekli tudi konja.

Jože Miklič: Je v takih situacijah tudi za jamarje nevarno?

Marko Pavlin: V takih okoliščinah uporabljamo zaščitne kombinezone, škornje, rokavice in zaščitne maske. Te zadeve nam običajno sponzorirajo naročniki čiščenja, ki potem ostanejo nam, dokler so uporabne. Mi pa skrbimo za dezinfekcije, da je vedno ta oprema pripravljena v primeru posredovanja.

Jože Miklič: Vaš Jamarski klub Krka je bil ustanovljen ne dolgo nazaj, če se prav spomnim. Kdaj točno je to bilo?

Marko Pavlin: Ustanovljen je bil leta 2006. Ustanovilo ga je 8 članov. Vsi smo bili prej člani jamarskega kluba Novo mesto. Zaradi neaktivnega dela v tem klubu in še nekaterih drugih zadev smo se odločili, da ustanovimo svoj klub na tem območju Krke, kjer je cel kup bogatih jam s kapniškim okrasjem in kjer imamo dovolj dela, da lahko delujemo tudi

sami. Zdaj nas je v klub včlanjenih že 47 in smo aktivni kar na vseh področjih.

Jože Miklič: Ali lahko zaupate našim občanom, koliko takih akcij ste do zdaj že izvedli – ne samo na grosupeljskem območju, temveč tudi širše? Se pravi, zanima me, koliko je v tem vašem delu bilo poleg športne tudi uporabne ali morda celo reševalne dejavnosti?

Marko Pavlin: Osnova našega dela je raziskovanje in dokumentiranje jam. Jamarski klub Krka pa ima v svojem programu zapisano, da očisti vsaj dve jami na leto. Pri tem poizkušamo vključiti lokalno skupnost, državo ter ministrstvo za okolje in prostor. V tem pogledu lahko rečem, da smo ekološko ozaveščeni, saj se vsa nesnaga v jamah prej ali slej vrne skozi naše pipe na vodovodu.

Smo pa aktivni tudi na področju reševanja. Imamo usposobljenih 8 jamarskih reševalcev. In kot zanimivost naj povem, da smo vsako leto do zdaj sodelovali pri različnih reševanjih. Lani smo reševali psa, ki je padel v 40 m globoko jamo in preživel. Samih jamarskih nesreč pa je sorazmerno malo zato, ker so vsi tisti, ki se ukvarjajo z jamarstvom, dobro usposobljeni. Največ nesreč je med naključnimi obiskovalci jam. To je največkrat kakšna radovedna mladina, ki se v jame spušča kar z nekimi domačimi vrvmi brez predhodnih priprav, potrebnega znanja in opreme. Zgodí se, da izgubijo baterijo, ki jo imajo za razsvetljavo, pa zato ne znajo več priti nazaj.

V letu 2006 smo reševali na Kaninu iz 500 m globokega brezna, kjer si je jamar zlomil nogo in smo živega dobili ven po 46 urah zahtevnega reševanja.

Jože Miklič: Hvala za pogovor!

Oktober, ta rožnati mesec z rožnato pentljo

Nekoliko slabše počutje. Utrujenost. Morda vdira v organizem zahrbtna bolezen. Bolezen? Ne, ne zdaj! Zdaj res nimam časa! Obisk pri zdravniku? Pozneje. Služba. Kup obveznosti, nedokončanih nalog. Neizpolnjene obljube. Ko bo to in ono še postorjeno. Takrat bo več časa. Tudi za obisk pri zdravniku ...

Spoznate morda svoj vzorec v teh besedah? Takšni pač smo. Vse dotlej, ko se kdo od bližnjih, sorodnikov ali znancev sooči z realnostjo, lahko bi rekli kruto resnico, ko mora odložiti vse obveznosti, ker je bila bolezen močnejša od volje in načrtov. Takrat šele se postavimo na realna tla, da sami sebi vedno ne moremo ukazovati, da si je potrebno vzeti čas zase, prevetrili svoje življenje, tudi zdravje. Skrb zanj je končno tudi naša dolžnost.

Alenka Adamič

Mojca Miklavčič, vodja sekcije za mlade bolnice Europa Donna:

Razbiti tabu o bolezni - raku dojk!

Bel športni copat z roza vezalko, zaključeno s pentljo, s sloganom „Zaveži za življenje“, je bil prav poseben letak, ki je na zadnjo septembrsko soboto, 26. septembra, vabil na 2, 4 ali 8 km tek ali hojo za upanje 2009 v Ljubljani in Mariboru, v organizaciji Europa Donna. Štartnina in prostovoljni prispevki so bili namenjeni zbiranju sredstev za nakup opreme za ambulantno kemoterapijo za Onkološki inštitut v Ljubljani in UKC Maribor. Teka se je udeležilo kar 1.300 tekačev oz. pohodnikov, ki so zbrali 7.000 evrov.

To je bil prav poseben uvod v mesec oktober, rožnati oktober – svetovni mesec boja proti raku dojk, ko naj bi predstavniki civilne družbe še bolj opozarjali na to problematiko. Podobno, kot v večini razvitih držav, je tudi v Sloveniji rak dojk najpogostejši rak pri ženskah. Vsako leto za to boleznijo zbolijo vse več žensk.

Številka je že presegla letno mejo 1100, starost zbolevanja pa se na žalost niža. In če k tej statistiki dodamo še podatek, da za rakom dojk letno umre nekaj manj kot 400 žensk, je to zadosten razlog za alarm, ki naj da pristo pot Rožnatemu oktobru.

Idejo o Rožnatem oktobru so leta 1998 začeli v Ameriki z namenom, da bi povečali osveščenost žensk o pomembnosti samopregledovanja dojk in rednega opravljanja mamografije, hitro pa je zaživela tudi v drugih državah po svetu in tudi v Evropi.

Dati boleznimi obraz!

„Glavni cilj vseh aktivnosti v mesecu oktobru – rožnatemu mesecu – je osveščanje o raku dojk, pomembnosti samopregledovanja in rednega opravljanja mamografije“, poudari v pogovoru

Mojca Miklavčič, vodja sekcije za mlade bolnice v okviru slovenskega združenja za boj proti raku, Europa Donna. Rak, poudarja, je namreč bolezen, ki človeka ne prizadene le s telesnimi težavami, ampak prinaša tudi celo vrsto psihičnih, čustvenih in psihosocialnih težav. „Prav zato smo v sekciji organizirali nekaj srečanj in delavnic psihične rehabilitacije, predvsem zato, da se bolnice po operaciji z našo pomočjo poskušajo osvoboditi vseh kritičnih misli in se odpreti dialogu, pozitivnemu razmišljanju, kar počasi vodi tudi k hitrejšemu okrevanju in boljšemu počutju. Velik pomen pripisujemo tudi druženju, psihičnemu sproščanju, navezovanju stikov s sebi enakimi. Mesec oktober pa je v našem združenju Europa Donna tudi čas, da bi čim bolj osvestili ljudi o bolezni, razbili tabu o raku. Dati boleznimi obraz – temu so namenjeni tudi jambo plakati! Moja iskrena želja je, da bi se mladi zavedli, kako pomemben je zdrav način življenja; gre namreč za zdrav način prehrane in zdrave telesne aktivnosti že od otroštva dalje. Zato morda tudi namig staršem, naj ne bodo brezbrizni, kako otroci živijo svoje otroštvo.“

In kakšne aktivnosti bodo potekale v oktobru?

Tek za upanje pod naslovom „Zaveži za življenje“ bo 17. oktobra (začel se bo ob 11. uri) potekal tudi v središču Dolenjskih Toplic. 2 oz. 5 kilometrov dolg pohod bodo sklenili s prijetnim druženjem.

Na Rožnati oktober na Onkološkem inštitutu bo opozarjala velika rožnata pentlja in obiskovalce bolnišnice opozarjala na boj proti raku dojk. V projektu bodo sodelovale tudi prostovoljke. Bolnice, ki so prebolele raka, bodo obiskovalcem posredovale praktične napotke in informacije v zvezi z boleznijo in delile rožnate pentlje.

Rožnate pentlje po vsej Sloveniji

Rožnata pentlja je simbol boja proti raku dojk, s katero želi Europa Donna v času Rožnatega oktobra širiti osveščenost, zato se bodo pentlje v tem času razširile med ljudi po vsej Sloveniji.

Obešanke „Odveži za življenje“ bodo izobešene na mestnih avtobusih Ljubljanskega potniškega prometa; potnike bodo

Več kot pogovor

Mobitel in Samsung za Europa Donna

Ob vsakem nakupu mobitela Samsung Preston "Pink Ribbon" bosta Mobitel in Samsung tudi letos namenila 10 EUR Slovenskemu združenju za boj proti raku dojk Europa Donna.

Samsung Preston "Pink Ribbon"

POŠEVNA
3,2" M
MMS
GPRS

9€* Povezani 44/77

SAMSUNG
www.samsungmobile.si

Povezani v boju proti raku dojk!

mag. Mojca Miklavčič
vodja sekcije za mlade bolnice Europa Donna

www.MOBITEL.SI

Najmočnejše veselo tiste, ki jih ne vidimo.

opozarjale na razširjenost raka, ženske pa k rednemu samopregledovanju dojk.

Ljubljanski grad bo odet v rožnato,

s čimer želi Europa Donna skupaj z Mestno občino Ljubljana tudi tako opozoriti na pomen zgodnjega odkrivanja boleznih in takojšnjega učinkovitega zdravljenja.

Seminar Novosti pri zdravljenju raka dojk,

ki bo potekal 6. in 7. novembra v Termah Dolenjske Toplice, je namenjen predvsem bolnicam, njihovim svojcem in vsem, ki jih tematika zanima. Osrednja tema pa bodo novosti pri zdravljenju raka dojk s poudarkom na sistemskem zdravljenju.

„ROZANI ZGOLJ POZA,“ - pod tem naslovom poteka v mesecu med slovenskimi srednješolci kreativni nagradni natečaj za najizvirnejšo in najboljšo akcijo ozaveščanja o raku dojk ter pomenu zgodnjega odkrivanja s samopregledovanjem ter iskanja novih idej in komunikacijskih rešitev za obveščanje o raku dojk, ki so mladim najbližji. Akcijo podpirata tudi ministrstvo za zdravje in ministrstvo za šolstvo in šport. Vse ideje bodo predstavljene na spletni strani projekta www.roza-oktober.si. S tem naj bi se mladi tudi sami seznanili s pomenom zdravega načina življenja, samopregledovanja in tako tudi sami prispevali v boju proti najpogostejši vrsti raka, ki prizadene ženske.

V Rožnatem oktobru s prim. Mojco Senčar, dr. med., predsednico Europa Donna:

„Staramo se, plačujemo davek civilizaciji!“

Potem, ko me je prijazno sprejela v svoji pisarni, ki jo ima Europa Donna v prostorih nekdanjega B oddelka Onkološkega inštituta na Zaloški cesti v Ljubljani, je, še preden mi je bilo potrebno karkoli vprašati, povedala, v osveščanje in poduk vsem ženskam – mladim in malo manj mladim: „Rak dojk še vedno narašča, vendar je, zgodaj odkrit, vedno bolj ozdravljiva bolezen. Zato bi se morale z vsemi informacijami o boleznih seznaniti dekleta v poznih najstniških letih; samopregledovanje dojk vsaj enkrat na mesec bi jim moralo preiti v navado in obveznost za vse življenje. Vedeti namreč moramo, da je rak dojk vse pogostejši tudi v mlajših letih. Po 50. letu starosti pa je na dve leti potrebno opraviti mamografijo, četudi pri samopregledovanju ženske ne zatipajo nobene spremembe. Če pa spremembo odkrijejo, in le-ta traja dalj časa, je to že alarm, da je potrebno obiskati zdravnika. Veliko več je dejavnikov tveganja za zbolelost, kot jih je bilo nekoč: danes se dekleta pozno ali pa celo ne odločajo za rojstvo otroka, napačno se prehranjujejo, telesno so premalo aktivne, ne gre prezreti kajenja, vdajanja alkoholu, vse več je stresa.“

Se morda tudi na tem področju že odraža varčevanje v zdravstveni blagajni, o čemer je danes veliko, vse preveč besed, in med ljudmi prisoten tudi strah, da te besede resnično prehajajo v dejanja?

„Menim, da tukaj še ne moremo govoriti o varčevanju. Vsaka ženska ima po 50. letu še vedno pravico do mamografije, če seveda nastopijo težave, tudi prej. Imamo še vse možnosti za različna najboljša zdravljenja. Žal pa nimamo še razširjenega programa DORA po vsej Sloveniji (trenutno poteka samo v Ljubljani). Rak dojk je namreč posebna bolezen, ki združuje vrsto boleznih, zato se z njo ukvarjajo izključno strokovnjaki. DORA je namreč najbolj kakovosten program, postavljen po evropskih strokovnih smernicah in zato nadzorovan na vseh področjih – od aparaturo do strokovnjakov, rentgenologov. Do konca leta 2010 oz. 2011 naj bi se program razširil po vsej Sloveniji in s tem vsem ženskam omogočil enake možnosti presejalne mamografije, s čimer želimo odkriti predrakave spremembe, ki postanejo tipne šele v prihodnosti. Za uspešnost programa Dora je najpomembnejše, da se bodo ženske resnično udeleževale tega presejanja, sicer bodo vsa finančna sredstva porabljena zaman. Slovenci žal prepočasno sprejemamo novosti in se le stežka prilagajamo tudi dobrim spremembam,“ pove v upanju, da bi s temi svojimi lepimi mislimi prepričala vsaj nekaj Slovenk. Počasi nam bo morda to prišlo v zavest.

Kaj pa čakalne vrste – tako na pregled kot potem, če je bolezen odkrita – na operacijo?

„Čakalnih vrst za ženske, ki zatipajo tumor, ni. Ženskam, ki imajo tipno spremembo dojk, izda napotnico „nujno“ lahko tudi osebni zdravnik in tako imajo možnost, da pridejo do onkologa v najkrajšem možnem času. Lahko pa pokličejo tudi na Europo Donna (telefon: 231 21 01) in pomagali jim bomo urediti prve kontakte na onkološkem inštitutu,“ jasno, spodbudno in predvsem prijazno pove.

Potem se v pogovoru ustaviva pri vračanju na delo potem, ko naj bi bila bolezen ozdravljena. Tu pa spet pride do izraza njen tenkočutni posluš za bolnice, razumevanje, in prijateljski odnos: „Številne bolnice, pa vedno več bo takšnih glede na obljubljeni podaljševanje delovne dobe, se vračajo na delovna mesta. Ženske si želijo delati, vendar zaradi boleznih in zdravljenja nikakor nimajo več enakih sposobnosti, kot so jih imele pred boleznijo. Pa naj bo to fizično delo ali pa delo, kjer je potreben velik intelektualni napor. Tu so delodajalcem namenjene moje besede, naj bi imeli posluš in razumevanje do ozdravljenih onkoloških bolnic. Naj ohranijo pristne človeške odnose, se z delavko pogovorijo in ji poskušajo prilagoditi pogoje dela. Tako bo zadovoljstvo obojestransko! Naj nas vedno ne vodi samo dobiček! Denar ne sme biti edina vrednota na svetu!“ - Besede, za katere bi si želela, da bi postale realnost z mislijo, da rak ne izbira.

In še besede, namenjene vsem ženskam v rožnatem mesecu oktobru:

„Skrb za zdravje je naša dolžnost! Ženske, ki so se rodile kot ženske, naj se zavedajo, da lahko od najstniških, pa do poznih let zbolijo za rakom. Zato naj nikoli ne pozabijo na samopregledovanje, redno mamografijo, obiske zdravnika. To so osnovne stvari, za katere moramo poskrbeti! Izjemno pomembna je redna telesna aktivnost, zdrava prehrana in s tem ohranjanje pravilne telesne teže. Živite čim manj stresno in se veselite vsakega dne, pa četudi živimo v recesiji! Eno samo življenje imamo, zato se moramo boriti zanj. Da ga do konca živimo kvalitetno!“ - so bile njene zaključne misli, povedane z veliko mero ljubeznivosti, namenjene vsem poznanim in nepoznanim ženskam – v rožnatem mesecu oktobru.

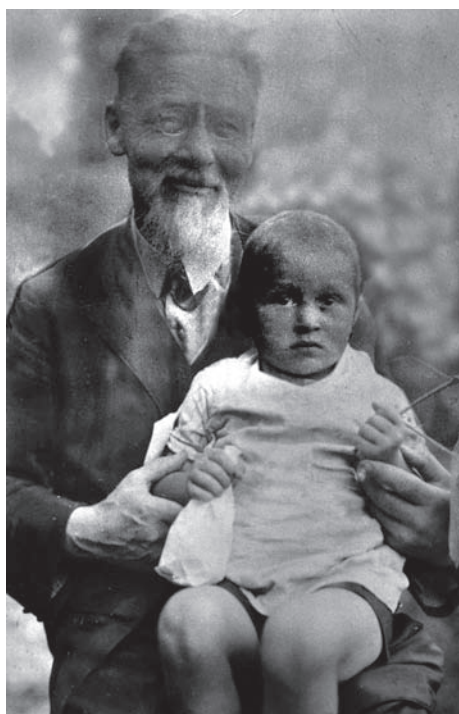
Ko bomo sledili njenim besedam, si vzeli čas zase in se morda zvečer sprehodili po mestnih ulicah, bosta ljubljanski in celjski grad v tem rožnatem mesecu oktobru žarela v rožnati barvi. Naj nam ta rožnata barva pomaga ohraniti skrb za zdravje!

Velika Hostnikova družina

Gospod Anton Hostnik se je rodil leta 1929 v precej veliki družini v Podroajah (med Šmartnim pri Litiji proti Obolnem nad Stično). Bilo je 9 otrok, 5 fantov in 4 dekleta. Tone je bil šesti otrok. »Od mojih bratov je študiral še Lojze, ki je bil v Škofovih zavodih v Šentvidu nad Ljubljano. Naše družinsko življenje je bilo zelo lepo. Imam zelo veliko lepih spominov,« pravi naš slavljenc. »Druga svetovna vojna pa nam je potem vse zmešala.«

Prvi brat je bil graničar na Ljubelju še kot starojugoslovanski vojak, ko se je vojna začela. Zadnji vojaški pregled je doživel v Tržiški Bistrici, potem je sledil razpad. Vračal se je preko Ljubljane in Besnice. A že takrat so se začela grozodejstva, ki so jih izvajali tudi razpuščeni vojaki. Zato se je želel čim prej vrniti domov in sleči vojaško obleko. Ker je njihov kraj po

Tone Hostnik v naročju arhitekta Plečnika.

Poglejte, kakšno ljubezen je izkazal Oče! Zlatomašnik Anton Hostnik

Letos je praznoval 50 let duhovništva šentjurski župnik Anton Hostnik, ki je za novomašniško geslo izbral besede: Poglejte, kakšno ljubezen je izkazal Oče, da se imenujemo in smo božji otroci! Praznovanje zlate maše v Št. Juriju je imel g. Tone 28. junija, 5. julija, na praznik sv. Cirila in Metoda, na isti dan kot novo mašo pred 50 leti, pa kot некоč v svoji rojstni župniji Šmartno pri Litiji.

Jože Miklič

okupaciji spadal pod nemški rajh, so ga Nemci mobilizirali in odšel je na Poljsko. Bil je tudi v ruskem ujetništvu.

Drugi brat je bil bogoslovec. Po letu 1943, ko je Italija razpadla, so vse bogoslovce dodelili domobrancem. Bil je v Novem mestu pri nekem kuratu (vojaškem duhovniku). Orožja ni nosil. Po končani vojni je skupaj z drugimi bežal na Koroško, a so mu svetovali, če nima orožja, naj gre domov. Kljub temu so vračajoče se zajeli in jih prek Ljubljane nato odpeljali v Kočevje, vendar je bil tam marca 1946 še živ. Potem se je izgubila vsaka sled za njim. Verjetno so ga ubili.

Tretji brat je bil najprej vpoklican v delovno akcijo, nato so ga Nemci po enem letu dali v vojsko. Bil je v Franciji. V normandijski ofenzivi so ga ujeli Angleži. V ujetništvu so z njimi ravnali sorazmerno urejeno. Po sporazumu Tito – Šubašič so fante dali v partizane v 4. prekomorsko brigado.

Potem 'so Tonetu ata rekli', ker ni nikogar od fantov ob koncu vojne doma, bi moral ostati na kmetiji. Ko pa sta se dva od treh vendarle vrnila domov, je želel študirati, a še ni imel opravljene gimnazije. Leta 1947 mu je mama na poti k nedeljski maši rekla: »Tone, če želiš študirati, pa pojdi.« Dejal ji je: »Kam naj grem, sem prestar.« Njegova

sestra, ki je že hodila na (nižjo) gimnazijo, se je nato dogovorila z neko profesorico, ki mu je omogočila, da je v 2 letih z intenzivnim učenjem napravil 4 letnike. Ravno ko je opravljal maturo, pa je bil vpoklican v brigado. Komandirja je prosil, naj mu pusti opraviti maturo, a o tem ni hotel nič slišati. Od tam je »pobegnil« in opravil maturo. Vendar je za študij bogoslovja potreboval opravljeno realko, zato je odšel v Ljubljano in tam maturiral leta 1953.

Študij in vojaščina

Istega leta se je vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani, a je bil to pot vpoklican k vojakom. Tako je prekinil študij in odšel v Kraljevo, v pomoravsko Srbijo, »služit domovini«. »Prekomando« je dobil v Čačak, v »brdsko artiljerijo« (Hribovsko topničarstvo), precej 'zaguljen' rod vojske, pravi. Tam sta ga celo prišla prepričevati dva iz Ljubljane, ki sta ga 5 ur v domu JNA pregovarjala, naj gre nekaj drugega študirat. Ker je vztrajal, sta mu zagrozila, ko bo imel novo mašo, da mu bodo pripravili velik škandal. Grožnja ga je kar nekaj časa precej skrbela.

Kar naenkrat so ga poklicali v štab polka in so mu rekli, naj piše domov, da mu pošljejo civilno obleko, saj je izpolnjeval pogoj, da lahko služi samo eno leto, ki ga je že izpolnil.

Mali Tone v »moški družbi« (z očetom, stricem...).

Korenine Hostnikovih

Prvi, ki se je na mesto njihove domačije priselil, je bil Matija Hostnik leta 1844. Imel je 7 otrok in je dal kar 3 študirat. Med njimi je bil tudi Davorin, o katerem smo v Grosupeljskih odmevih že pisali (Odšel je v Rusijo in bil tam kot učitelj visoko cenjen ter je veliko napravil kot jezikoslovec v ruskem jeziku.) V naslednjem rodu je študiral stric Anton, ki je bil najprej v Šentrupertu, nato pa pri Franu Saleškem Finžgarju v Trnovem (1921-1934), kjer se je spoznal tudi z arhitektom Jožetom Plečnikom. Tu je Finžgar imel večjo kuhinjo in so na kosila hodili razni profesorji, ki so verouk poučevali na Ljubljanskih gimnazijah. Vsi so dobili svoje nadimke – Finžgar je bil Oče, njegov stric Ta'mal, Pogačnik je bil Ta'mlad ... »Strica smo zelo spoštovali. Bil je pravi praznik, kadar je prišel domov na obisk,« se spominja zlatomašnik. Iz tistih časov ima ohranjeni dve fotografiji, ko so bili stric in arhitekt Plečnik pri njih na obisku.

Poleg omenjenega strica je bilo v Hostnikovem rodu kar precej duhovnikov: za duhovnika je študiral bratranec Jože Čopar, njegov bratranec, ki je bil ubit po letu 1945 kot bogoslovec. Med duhovniki sta tudi dva nečaka, eden na Dobrovi pri Ljubljani, drugi pa na Velikih Blokah. Vladimir, sin Davorina v Rusiji, je bil prav tako duhovnik. Davorinov pravnuk je duhovnik v Ameriki.

»Imaš veliko maturo in novi zakon določa, da maturanti služite eno leto.« Z odgovorom je bil zadovoljen. V jeseni se je nato vrnil k študiju teologije. O oni grožnji pa je spregovoril tudi z rektorjem Teološke fakultete dr. Janezom Oražmom (stricem prelata dr. Franceta Oražma v Škocjanu pri Turjaku), a mu je

Škof Makarios ni bil lopov

Ko je bil g. Tone pi vojaki, je moral tudi k »politički nastavi«. Tam podporočnik vpraša nekega vojaka: »Kaj je reakcija?« Vojak: »Reakcija – to je Vatikan.« »E, odlično! – Popovi – svi su lopovi.« Potem podporočnik vpraša vojaka Toneta Hostnika: »Kaj praviš ti?« Tone Hostnik: »Pa, niso.« »Povej mi enega, ki ni lopov!« »Biskup Makarios.« Škof Makarios je bil namreč ciprski predsednik in Titov prijatelj.

odgovoril: »Tone, nič se ne boj. Samo strašijo. Mirno študiraj.« Tik pred božičem istega leta (23. decembra) je prejel poziv za dosluženje vojaščine v Čačku. Ko je vse odslužil, je bil odpuščen in nadaljeval je študij teologije.

Po opravljenem petem letniku v letu 1959 so bili bogoslovci nato posvečeni v duhovnike. Potem so morali študirati še eno leto. Takrat so hodili na pomoč pri opravljanju božje službe duhovnikom v bližini Ljubljane. Gospod Tone je hodil na Brdo pri Lukovici, kjer je bil takrat župnih g. Lavrič, ki je bil včasih katehet v Ljubljanski gimnaziji. V oskrbi je imel župnijo Zlato Polje. Cerkev in župnišče sta bila tu požgana. Maševal je v majhni kapeli.

Božje službe

Nato je dobil dekret za kaplana v Metliko, kjer je ostal eno leto. Tja je odšel nekoliko z nelagodjem, pa je zato vprašal škofa dr. Antona Vovka, kakšni ljudje so tam. La-ta ga je »pomiril« z dobršno mero satire: »Nič se ne boj! Tam se škofje pečejo.« (Škofa Vovka so na novomeški železniški postaji 20. 1. 1952 komunistični prepariranci polili z bencinom in ga potem zažgali, da je bil močno opečen. – o.p.). V Metliko se je lepo vživel, prav tako v mehko belokranjsko naravo. Zaradi prebranih oznanil – civilna oblast jima je očitala, da sta napadla Zvezo komunistov in Socialistično zvezo – je bil obsojen na tri mesece zapora pogojno, župnik pa jih je

G. Hostnik - vojak Jugoslovanske armade.

moral zares presedeti v ječi.

Njegov stric je bil župnik v tistem času na Smledniku, kjer je župnija precej naraščala. Zaprotil je škofa Vovka za pomoč in nato je g. Tone dobil premestitev v Smlednik. Tam je ostal do stričeve smrti leta 1967 in nato ostal tam kot župnik do leta 1980. Pod Smlednik je spadala še župnija Pirniče. To so bila lepa leta, pravi. Veliko je bilo treba postoriti tudi na gospodarskem področju. V soupravo pa je prejel še sosednjo župnijo Trboje in za nekaj časa Zapoge.

Leta 1980 je z dekretom odšel v Veliko Dolino, mejno župnijo s Hrvaško pri Mokricah, kjer je ostal 10 let. Pravi, da so takrat imeli lepe odnose s Hrvati. Večkrat so prišli na pomoč frančiškani iz Samobora. Sobratje so ga izbrali, da je pet let vodil leskovsko dekanijo. Tu sta s svojo sestro Lojzko, ki ga spremlja pri njegovi službi kot gospodinja že vse od stričeve smrti v Smledniku, imela tudi vinograd. Ljudje so radi prišli pomagat v vinograd in večkrat je bila večerja zelo prijetna – celo pesem se je oglasila.

Ob birmi leta 1990 je dobil pismo o premestitvi v Št. Jurij, ki se je takrat še imenoval po socialistično Podtabor, kjer takrat župnija ni imela svojega duhovnika. Bil je lepo sprejet in kakšnih večjih težav ni bilo. Za časa njegovega službovanja so nekoliko obnovili tudi cerkev.

Če bi se še enkrat odločal, bi bila odločitev enaka.

Po vseh teh premestitvah v navedene župnije zlatomašnik Anton Hostnik pravi, da ima vsaka župnija svoje značilnosti, a se je povsod dobro počutil in razumel. Pri tem mu je pomagala pot evangelija, saj je to nauk ljubezni, prijateljstva, odpuščenja ... Tudi svet bo moral po tej poti. Po poti sovraštva se nikamor ne pride.

Ob slovenski osamosvojitvi je bilo precej izrečenega o gospodarskem področju, pa tudi o slovenski identiteti, ki jo še posebej zaznamujeta slovenska kultura in duhovnost. Ko ga povprašam, kakšno je njegovo razmišljanje o trenutnem stanju, ki je za marsikoga v tem pogledu precej izmaličeno, pa pravi, da so Finžgarja nekoč vprašali, zakaj se je odločil za duhovniško službo. Dejal je, da le tako lahko največ pomaga slovenskemu narodu. Tako meni tudi g. Tone, ki pravi, da so duhovniki kljub precej negativno nastrojeni medijski sliki Cerkev, zelo potrebni. Slovenski narod je vseskozi rastle iz krščanstva. »Veliko željo imam, da bi Slovenci ohranili sveto vero. V njej je bistvena moč za naš narodni obstoj. Samo v veri najdemo odgovore na osnovna vprašanja našega bivanja.«

Pred leti je bila v NUK-u razstava starih slovenskih zapisov, ki si jo je šel ogledat. Na vhodu je bila izobešena zastava, na kateri je pisalo Rojstni list slovenske kulture, kar pomeni, da naš narodni izvor

večinoma izpričujejo nabožne vsebine. Duhovniki so vseskozi spremljali naše prednike. Bile so tudi nekatere napake, vendar Boga niso zaničevali, niti Cankar niti Prešeren in drugi, čeprav so nekateri med njimi preživljali tudi močna obdobja »frajgajstva«. Zato tudi sam pravi, če bi se moral še enkrat odločati za kakšen poklic, bi se odločil enako.

Sedanje vračanje nekaterih ideoloških povojnih razmišljanj in celo zagovarjanj komunizma nima perspektive. To so izkusili že stari ljudje, pravi, ki so bili po prvi svetovni vojni ujetniki v Rusiji in so že takrat videli, da se komunizem drži na oblasti z nasiljem in lažjo kot vsi drugi totalitarizmi. Ko je zloglasni Ivan Maček – Matija škofu Antonu Vovku dejal, da je za Cerkev samo še vprašanje časa, kdaj bo izumrla, mu je le-ta odvrnil, da ne bo ne Mačka ne Vovka več, ko bo Cerkev še vedno živela. Res pa je, da so skoraj pet desetletij mladino po 2. svetovni vojni vzgajali v sovraštvu do Cerkve in se je marsikje marsikaj od te vzgoje tudi prijel. Zanimivo pa je, da je na primer med Slovenci v Argentini več ohranjene poleg vere tudi slovenske kulture, o čemer bi se morali zamisliti.

Pri vseh totalitarističnih voditeljih je značilno, da niso bili čaščeni le kot kult osebnosti, temveč so jih častili prav po božje. Vse to pa smo Slovenci doživljali delno že pod starojugoslovanskim režimom, ko so se ustvarjali miti o kralju Petru. Ko je prišel kot okupator Hitler v naše kraje, so zahtevali ob raznih pozdravih, da so morali prepevati pesmi v čast Hitlerju. Po 2. svetovni vojni se je Titu prepevalo: Tito, naša sveta bojna slava... za teboj pojoč gremo navzgor. Že iz

Množica, zbrana pred cerkvijo sv. Martina v Šmartnem, ob Tonetovi novi maši.

tega je dovolj razvidno, da so bili principi njihovega delovanja oziroma oblastništva popolnoma enaki.

»Svoje moči in šibke sposobnosti dajem svojim rojakom – dragim Slovencem. Župnije si nisem nikoli izbiral, povsod pa mi je bilo lepo. Duhovnik spremlja svoje ljudi v dobrih in slabih časih, od rojstva do smrti. Z njimi in zanje živi, dela in jih vodi k Bogu. Njegova dolžnost je, da prebujajo v ljudeh najbolj plemenita čustva, jim vliva upanje. Hvaležen sem Bogu, ki me je poklical, staršem, ki so me vzgojili, in dobrim ljudem, ki so mi duhovno in gmotno pomagali. Naj bo Bog vsem bogat plačnik!«

Božja ljubezen – in mladi

Pri verouku nekoliko starejšim otrokom večkrat razlaga o božji ljubezni, kaj vse imamo že v tej naravi pripravljeno, da lahko samo uporabljamo. Že zato smo lahko hvaležni Bogu in ga častimo. Veliko je tudi znanstvenikov, ki so raziskovali izključno posvetne zadeve. Pred kratkim je g. Tone imel v rokah neko knjigo, ki jo je napisal raziskovalec Alberta Einsteina. Zanj je znano, da je kot mladi znanstvenik želel vse razložiti tako, da ne bi bilo mesta za Boga. Ko pa je prišel v zrela leta, je zapisal: »Gospod Bog! Nevsiljivo si bil povsod navzoč.«

Letos smo obhajali tudi 400 let, od kar je bil iznajden teleskop. Takrat, ko je Kopernik napisal Revolucijo nebesnih teles, je zapisal: »Gospod Bog! Občudoval sem te in te častil. Zdaj pa te še bolj občudujem in še bolj častim.«

Gospod Tone opaža razliko med mladino na primer v času osamosvojitve ali pa danes predvsem v tem, ker ne poznajo oziroma priznajo avtoritete. (Podobno pravijo tudi učiteljice.) Danes lahko rečemo, da imajo marsikje otroci marsikaj preveč, nimajo pa privzgojenih čutov, kot so hvaležnost, spoštovanje ... Mnogi pa se niti ne zavedajo, da jim je dobro.

Pred kratkim je bil na srečanju mladih v Stični, katerega se je udeležilo okoli 8.000 mladih. Tam pa je opazil zelo veliko veselih mladih obrazov in si je dejal: »Hval, Bogu, da so veseli.« Vsem mladim pa priporoča, da morajo slediti svojim sposobnostim, zato naj se opremijo z ustreznim znanjem ter lepo in odgovorno vzgojo. Če nisi lepo vzgojen, imaš lahko tudi veliko znanja, a ga napačno izkoristiš, kar se marsikdaj čuti tudi v naši družbi.

Zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje d.o.o.

⇒ PRI GRADNJI VAŠEGA NOVEGA ALI REKONSTRUKCIJI OBSTOJEČEGA OBJEKTA VAM NUDIMO:

- izdelavo »urbanističnega dela« posebnega dela projekta (lokacijska dokumentacija po starih predpisih),
- izdelavo projektne dokumentacije za vse vrste objektov,
- pridobitev gradbenega dovoljenja,
- izdelavo geodetskega posnetka in parcelacijo zemljišča.

⇒ ČE STE ETAŽNI LASTNIK V VEČSTANOVANJSKI HIŠI, NAS LAHKO NAJAMETE:

- za upravnika vaše hiše,
- za vpis etažne lastnine.

NAJDETE NAS

na Taborski cesti 3 v Grosupljem in na telefonskih številkah

01 7810-320 ali 01 7810-329 ali 7810-333

Novomašnik s svojima sestrama - levo je Lojzka, ki ga spremlja kot gospodinja od leta 1967.

Maja Pene

Simpatična plavalaska modrih oči, iskrenega pogleda, prijetna sogovornica. Absolventka socialne pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Veseli se redne zaposlitve, ker pravi, da je to danes za vse, ne le za mladega človeka, pomemben vidik socialne varnosti, ob tem pa s svojim znanjem spretno krmari po diplomski nalogi, saj je tik pred diplomiranjem. Sicer pa pravi, to je drobec iz študentskega življenja!

Alenka Adamič

Svoj prosti čas je že nekako sredi študentskih let zapisala prostovoljstvu. Od drugega letnika fakultete, pove, dela kot prostovoljka. „Začelo pa se je, zelo zanimivo, nekako programirano. Ko smo imeli v 2. letniku študija obvezno prostovoljno delo, sem le to opravljala v VVZ Pika v Šmarju-Sapu. In moram priznati, bilo mi je izredno všeč. Na fakulteti so nas ves čas spodbujali za prostovoljno delo, češ da si bomo tako pridobili veliko izkušenj, pa tudi referenc, ki so mlademu človeku po končanem študiju ob iskanju zaposlitve še kako potrebne. To mi je kmalu „zlezlo pod kožo“. Po obveznem prostovoljstvu sem nadaljevala prostovoljno delo preko Slovenske filantropije, kjer smo z nekaj kolegicami s fakultete izvedle tečaj slovenščine v azilnem domu za skupino različno govorečih ljudi, od Albancev do Afričanov. Nadaljevala sem na Drogart-u, pod okriljem katerega smo študentje izvajali projekt „Izberi sam“, da bi mlade opozorili na nevarnosti in pasti pri uporabi alkohola. Delali smo namreč delavnice po srednjih šolah in tako informirali mlade. Skratka, delo se nam je kar samo odpiralo in danes je ta projekt vedno bolj prepoznaven,“ pripoveduje z veliko mero navdušenja, se malo zamisli in že nadaljuje. Kajti njeno delo ne pozna premorov. „V Grosupeljskih odmevih sem zasledila, da prostovoljstvo poteka tudi preko Centra za socialno delo. Želela sem, da tudi v kraju, kjer živim, naredim nekaj dobrega. Opravljala sem tudi obvezno študijsko prakso na grosupeljskem Centru za socialno delo, tako da se je leta začela prepletati s prostovoljstvom. Delo me je prepričalo, da potem, ko se v prostovoljno delo vključiš, nekako ne moreš več brez njega. Tako delujem tudi v Rotaract klubu Grosuplje. Prostovoljci smo potrebni v vseh sferah življenja. Žal pa se mladi tega premalo zavedajo,“ resnobno razmišlja Maja.

Koliko časa ti vzame to prostovoljno delo? Se da vse to prilagoditi študiju,“ sem radovedna, pa ima Maja odgovor pripravljen:

Maja Pene : Prostovoljka, ki želi, da v svojem kraju naredi nekaj dobrega za ljudi.

„Prostovoljno delo ima zelo veliko prednost. Delaš takrat, ko imaš čas. Če pa se zanj odločiš, je potrebna tudi določena mera odgovornosti! Veliko je odvisno tudi od projektov, v katerih sodeluješ. Nobene dileme ni, da bi se tega ne dalo prilagoditi študijskim obveznostim! Če kdo razmišlja, da tega časovno ne bi zmožel, roko na srce – koliko časa zgubimo ob računalnikih in ga sploh porabimo kar tako ...“

Študentje povečini iščejo delo preko študentskih servisov, da si tako zaslužijo za drobne malenkosti, če že ne za nujno potrebne stvari, - nadaljujem razmišljanje, odstiram realnost življenja mladih, pa je Maja iskrena: „Preko študentskega servisa, razen kdaj med počitnicami, nisem delala, ker mi enostavno ni zneslo. Občudujem pa tiste študente, ki to zmorejo. Je pa še ena past v tem - študij se ponavadi zavleče. Jaz pa tega nisem hotela. Imela sem štipendijo, seveda pa tudi podporo doma. Ob prostovoljnem delu sem vedno imela dober občutek, če že imam štipendijo, tudi nekaj s svojim delom povrnem tistim, ki to potrebujejo.“

Najprej daš, potem dobiš ...

Kaj ti torej pomeni prostovoljstvo? - nadaljujem pogovor v pričakovanju njenih globokih misli.

Z mehko kretnjo si popravi pramen las, oči izžarevajo vso milino mladosti, ko pravi: „Prostovoljstvo je nekaj, kar mi daje občutek, da delam nekaj dobrega za druge. Občutek, da si pokazal ljudem določene vrednote, pustil pečat v njihovem življenju, da je zato človek, ki si mu poklonil del svojega časa, tudi svojega srca, pozornosti, zato samo malo bogatejši, srečnejši, da ima občutek, da mu pa nekdo le želi pomagati! - Kaj bi še hotela več? In če dodam, da spoznaš veliko novih ljudi, ki lahko postanejo tudi tvoji iskreni prijatelji. Posebno mesto imajo v tem projektu tudi izkušnje, ki si jih morda nikoli ne bi pridobil – takšnih in na tak način.“

Samo trenutek tišine, nekega posebnega razmišljanja, ki ga izdaja njen globok pogled. In že nadaljuje: „Ta teden, ki ga zaključujemo (pogovarjali sva se prijetno jesensko sobotno dopoldne), sem imela priložnost spoznati in biti na predavanju dr. Ichaka Adizesa, priznanega govornika in avtorja številnih knjig o vodenju ljudi, kjer mi je bil zelo zanimiv moto principa „dobiti“. Najprej daš, potem dobiš! In nikakor ne obratno! To odraža tvoje zaupanje sočloveku. Da verjameš, da so ljudje dobri, da si pripravljen nekemu nekaj dati, potem zlahka ugotoviš, kaj ti prostovoljno delo prinese! Zato mi res nikoli ni žal časa, ki ga vložim v to delo. Ko nekemu pomagam, se od vsakogar tudi sama nekaj naučim in s tem sem tudi bogatejša. Notranje zadovoljstvo ima večje vrednote od materialnega!“

Takole Maja predstavi svoj projekt: „Trenutno delam z otroki in mladostniki, ki vključuje učno pomoč, delavnice in taborje. To so predvsem otroci iz ogroženih, povečini razdrtih družin, tu so tudi otroci z vedenjskimi motnjami, ki nimajo privzgojenih osnovnih delovnih navad. Na taborih poskušamo pri teh mladostnikih s tistimi osnovnimi dolžnostmi, s katerimi so starši zamudili v rosnem otroštvu. Določimo meje, brez tega ne gre! Najpomembnejše pa je, da jim damo pozitivno izkušnjo, da jim dokažemo, da marsikaj tudi sami zmorejo,“ pripoveduje in doda, da je to tisto praktično delo, s katerega teorijo se je srečevala ves čas študija. „Tako znanje preskušam v praksi. Slediš sam sebi in se v kritičnih trenutkih odločiš po moralnih, splošno sprejetih normah v korist otroka in tako je najbolj prav! Ob tem delu spoznaš samega sebe, se preizkušaš“

Miroslav Cerar je kot nekdanji vrhunski telovadec bil dvakratni olimpijski zmagovalc in najuglednejša osebnost svetovne gimnastike. Od leta 1962 do 1970 je v svetu veljal za nepremagljivega. Bil je in ostaja zgled športnikom in mladim nasploh, so v utemeljitvi za odlikovanje Cerarju zapisali v

Miro Cerar odlikovan z zlatim redom za zasluge

Predsednik republike Danilo Türk je v ponedeljek, 19. 10. 2009, z zlatim redom za zasluge odlikoval Miroslava Cerarja za velik prispevek na področju športa in prepoznavnosti Slovenije ter izjemne dosežke v gimnastiki. Hkrati je enako odlikovanje dodelil tudi priznanemu fotografu Jocu Žnidaršiču za življenjsko delo na fotografskem področju in velik prispevek k prepoznavnosti Slovenije.

Jože Miklič

uradu predsednika Türka. Od leta 1958 je bil Cerar najuspešnejši športnik v zgodovini slovenskega športa. Je tudi prvi športnik, ki je dvakrat zapored zmagal na evropskem prvenstvu v mnogoboju. Na največjih tekmovanjih je osvojil 30 medalj, največje uspehe pa je dosegel na konju z ročaji. Na olimpijskih igrah je osvojil 3 kolajne, od tega 2 zlata, 6 odličij na svetovnih prvenstvih, od tega 4 zlata, in 21 odličij na evropskih prvenstvih, od tega 10 zlatih.

Miro Cerar je svetovno znan športni šampion, mednarodni ugled pa si je pridobil tudi kot pošten športnik in izjemen

zagovornik gibanja za fair play, ne le na športnih tekmovanjih, pač pa tudi v vsakdanjem življenju, so pojasnili v predsednikovem uradu.

Miro Cerar živi s svojo ženo Zdenko v Grosupljem. Imata tri odrasle otroke Mira, Alenko in Vesno ter štiri vnuke. Gospod Miro pa bo koncem oktobra praznoval svoj okrogli jubilej. Kaj več bomo zapisali v naslednji številki Grosupeljskih odmevov, ko bomo v uredništvu z njim pripravili pogovor za objavo.

Iz uredništva Grosupeljskih odmevov mu za prejeta odlikovanje in osebni praznik čestitamo!

➤ v najrazličnejših področjih, pridobivaš na samozavesti. Seveda pa pridejo trenutki, problemi, ko ne veš, kako. Zato pa imamo sestanke, supervizije, najrazličnejša usposabljanja, ki ti pokažejo tudi drugo dimenzijo rešitve določenega problema. Roko na srce – v določenih primerih ti zmanjka tudi idej. Toda, najboljša rešitev: Ko nimaš ideje, vprašaj otroke. Otroci so namreč neusahljiv vir domišljije!" Potem še pove, da v tem projektu dela približno 10 prostovoljk, toda glede na to, da Center za socialno delo pokriva področje bivših treh občin – Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje, so potrebe veliko večje.

Medčloveški odnosi nas bogatijo

Kljub Majinim lepim občutkom ob prostovoljnem delu pa žal ugotovljamo, da prostovoljstvo med mladimi upada. Zakaj, sprašujem mojo mlado sogovornico.

„Mislim, da je to posledica življenjskega tempa. Vsi stremijo za tem, da delajo tisto, kar prinaša finančno korist. Sicer pa, od 3 do 5 ur na teden bi si vsakdo lahko vzela čas. Kaj pa ure in ure, ki jih mladi preživijo za računalniki, pa facebook ... Računalnik je sicer nepogrešljiv, toda do določenih meja. Človek pa potrebuje živ odnos! Žal se mladi premalo zavedamo, kako nas medčloveški odnosi bogatijo,“ glasno razmišlja in sklene: „Vsakdo, s katerim sem se srečevala na poteh svojega prostovoljnega dela, je prispeval košček v mozaiku mojega življenja! 100 €, ki si jih morda zaslužil z delom, si ne zapomniš toliko, kot pa si zapomniš ljudi, ki so v tebi in ti v njih pustil delček svojega življenja!“

Pogovor spontano teče dalje, vedno se porajajo nove ideje. Da bi prostovoljno delo priporočila tudi srednješolcem, pravi. Tako že v tem času spoznavajo svoje interese in tudi odločitve za študij

je potem lažja. „Moja gimnazijska leta na gimnaziji Želimlje so se že bližala zaključku, pa še vedno nisem vedela, za kakšen študij naj se odločim. Vedela sem zgolj to, da hočem delati z ljudmi in jim pomagati!“

Kljub dilemi se je Maja gotovo prav odločila. Človek je tista vrednota, ki mu, kljub mladosti, daje prvo mesto.

Zato tudi te njene zaključne misli: „Vse mlade vabim, da so dobrodošli v prostovoljnih projektih, da se nam pridružijo in pomagajo. V tem času hitenja in težkih razmer je vse več tistih, ki pomoč potrebujejo! Poiščimo v sebi tisti svetel žarek, ki mu pravimo čut za sočloveka! Sočloveku moraš dati prvo mesto! Takrat, ko daješ in ne pričakuješ, da boš dobil povrnjeno, takrat se ti to povrne tako, da si marsikdaj sam začuden!“

Ji ne verjamete?! Pridružite se Maji in vrsti tistih prostovoljcev, ki jih to delo osrečuje, izpolnjuje!

Jubilant - naš ribiški prijatelj dr. Boris Kuhar

Leta so eno, počutje in življenjski elan pa drugo. Če za koga, potem to velja še posebej za našega jubilanta dr. Borisa Kuharja, ki je še vedno aktiven in delaven član Ribiške družine Grosuplje. Ribiška kri se mu pretaka po žilah že od 1929. leta, ko se je rodil! Ribaril je po celem svetu. Z ribiški spomini bi lahko napolnil celo številko revije »Ribič« in vprašanje je še, ali bi bilo zadosti! Med njimi so lepi in lepši, nelepah se ne spominja.

Za Borisa je ribolov vse kaj več. Sprostitev od vsakodnevnih naporov, prijetno okolje mirne pisane narave, pomirjujoča voda pa ti da navdih za nadaljnje delo. Svoje bogate izkušnje nesebično prenaša na ribiški naraščaj, v njem zbuja ribiško etiko in plemenitost ribiškega duha.

Dragi Boris, pridružujemo se mnogim čestitkam ob tvojem pomembnem jubileju z željo, da ostaneš še mnogo let v vrstah svojih prijateljev tak plemeniti ribič in prijatelj, kakršnega te vsi poznamo!

Članice in člani Ribiške družine Grosuplje, Bogdan Kulić - Ležimirac

Astronavtka Sunita Williams na obisku v Sloveniji

Med 19. in 27. septembrom 2009 je bila na obisku v Sloveniji ameriška astronavtka slovensko-indijskega rodu Sunita Williams. Ga. Williams je pripadnica ameriške vojske, kjer ima čin kapetanke. V programih NASA-e je leta 2006 postavila dva nova ženska svetovna rekorda: opravila je kar štiri vesoljske prehode, trajajoče 29 ur in 17 minut in svojo vesoljsko avanturo končala po rekordnih 195 dneh bivanja v vesolju. V Slovenijo je prišla na povabilo Slovenske znanstvene fundacije ameriški vesoljski agenciji Nasa, da astronavtka nastopi na 15. slovenskem festivalu znanosti (Ljubljana, 22.-24. september 2009) in promovira 40. obletnico pristanka prve človeške posadke na Luni, Mednarodno leto astronomije ter vlogo žensk v vesoljskih programih. V ta namen se je Sunita Williams ob mami Bonnie Pandya, roj. Zalokar, in fiziku prof. dr. Dušanu Petraču srečala z mladimi šolajočimi se ljudmi, njihovimi starši in učitelji na posebnem festivalskem dogodku 22. septembra 2009 v Cankarjevem domu. Naslednji dan, 23. septembra, je astronavtka obiskala tudi prostore Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) na Cankarjevi cesti v Ljubljani, kjer je med svečano prireditvijo prejela najvišje odličje SSK, spominski zlatnik »Slovenski

tolar«. To priznanje je najpomembnejše priznanje Svetovnega slovenskega kongresa, prejmejo ga le posamezniki ali organizacije, ki imajo izredne zasluge za promocijo Slovenije v svetu. Ga. Williams svoje slovenske korenine s ponosom omenja na vseh nastopih v svetovni javnosti in je tako pomembna promotorka naše male domovine. V kulturnem programu ob podelitvi sta med drugimi nastopila tudi dva člana glasbene zasedbe JAN KVINTETA iz Ponove vasi, harmonikar in vodja

ansambla Jan Gerl ter kitarist Matias Sušnik, na pomoč pa jima je priskočil sodelavec Slovenskega kongresa Andrej Štrus. Sunita Williams je glasbeno darilo z veseljem sprejela, saj ima tovrstno glasbo v družini: tudi njena slovenska babica je rada igrala na »button box« (frajtonerico). Ga. Williams je bivanje v Sloveniji, nad katero naravo in prebivalci je bila navdušena, končala z obiskom rojstnih krajev svojih prednikov.

J. G.

Desetič za pokal PGD Grosuplje

V res lepem popoldnevu smo se 12. 9. 2009 zbrali veterani in veteranke, da se pomerimo v pravi tekmi za pokal PGD Grosuplje. Seveda je bil poseben čar, kaj bodo napravili domači veterani po tako sijajnem zaključku pokalnega tekmovanja. Na meddruštveno tekmo pride običajno do deset ekip moških, ženskih ekip pa malo manj. Zato so običajno povezane še z kako tekmo, tudi malo drugačno, da je obisk primeren, tekma pa bolj privlačna. Tako je tudi pri nas vzporedno še tekma za pokal gasilske zveze za članice.

V Grosupljem smo domačini nastopili malo bolj pozno in v najbolj razgretim ozračju pred vso konkurenco in tudi dokazali, da z nami ni šale. Tako je bila PGD Oplotnica kar precej razočarana, ko je z odličnim nastopom ostala brez zmage, česar pa ti izvrstni tekmovalci niso ravno vajeni. Bližal se je zaključek našega tekmovanja in prihitelo je še PGD Študa (že prej najavljena, da bo pozna), ki je na večji tekmi po dolgem času le uspela priti med prve tri in do pokala.

Vzporedno je tekel boj med ženskimi ekipami. Tu PGD Polje-Vodice ni dovolilo presenečenja. Za njimi so najbolje naredile PGD Gaberke, po ogorčenem boju še za ostali pokal je odšel v Šalek, tako dobre ekipe, kot so Vrbje, Vojnik, Prevalje, pa bodo iskale svoj pokal na naslednjih tekmah. Tu ne moremo mimo dveh domačih ekip, ki sta prvič okusili boje med veterankami izven naše občine - PGD Loka in le malo mlajše PGD Ponova vas. Hrabro so stopile v boj in tudi pokončno odšle z njega s kar zavirljivimi točkami.

V boju za pokal občinske gasilske zveze so domače ekipe poravnale boje in mesta med sabo. S pokaloma sta se okitili PGD Velika Loka med starejšimi in PGD Škocjan med mlajšimi, te pa so imele s sabo zelo glasne navijače.

Na kraju po podelitvi nagrad sponzor M-G Grosuplje ni skoparil. Domači predsednik Iztok Vrhovec se je med nagovorom zahvalil vsem udeležencem in tudi tistim, ki so kar koli pripomogli k lepi tekmi. Po nagovoru zastopnice žensk v GZ Grosuplje je Andrej Bahovec, predsednik OGZ Grosuplje, vsem nastopajočim čestital za boje in uspehe, ostalim se zahvalil za pomoč in vložen trud ter vse pa povabil na srečanje v prihodnjem letu.

Marjan Šircelj st.

Občinsko gasilsko tekmovanje

Gasilci iz gasilskih društev v Gasilski zvezi Grosuplje so na začetku meseca požarne varnosti, v soboto, 3. 10., pri Gasilskem centru Grosuplje tudi letos tekmovali med seboj v izbranih gasilskih tekmovalnih disciplinah za različne starostne skupine. Poleg grosupeljskih društev je tekmovalo v okviru svoje gasilske zveze na istem tekmovalnem prostoru tudi 7 gasilskih društev iz Gasilske zveze Dobrepolje. Kot zanimivost naj povemo, da je ob številčno najmočnejših članskih ekipah vedno več med tekmovalci tudi gasilk.

Jože Miklič

Uvrstitve gasilskih ekip iz Gasilske zveze Grosuplje:

Vaja z vedrovko

Pionirji: 1. Gatina, 2. Čušperk, 3. Ponova vas (udeležili so se še Šmarje – Sap, Luče, Grosuplje, Št. Jurij, Polica, Velika Loka in Račna),

Pionirke: 1. Račna.

Vaja z motorno brizgalno za mladino

Mladinci: 1. Čušperk, 2. Račna, 3. Šmarje – Sap (udeležili so se še Ponova vas, Gatina, Polica, Grosuplje in Št. Jurij),

Mladinke: 1. Račna, 2. Velika Loka.

Taktična vaja

Člani A: 1. Čušperk, 2. Velika Loka, 3. Velika Ilova Gora (udeležili so se še Ponova vas, Šmarje – Sap, Gatina II, Grosuplje I, Veliko Mlačevo, Mala Ilova Gora, Grosuplje 2, Sp. Slivnica, Gatina I, Žalna II, Polica, Malo Mlačevo, Zagradec in Žalna I),

Članice A: 1. Grosuplje, 2. Čušperk, 3. Šmarje – Sap, (udeležile so se še Račna, Št. Jurij in Gatina).

Člani B: 1. Ponova vas, 2. Čušperk, 3. Račna (udeležili so se še Velika Loka, Gatina, Žalna in Polica),

Članice B: 1. Čušperk, 2. Polica, 3. Račna.

Vaja s hidrantom

Starejši gasilci: 1. Grosuplje, 2. Ponova vas, 3. Polica, 4. Veliko Mlačevo,

Starejše gasilke: 1. Ponova vas, 2. Velika Loka

Zahvala

Zahvaljujemo se gasilcem PGD Grosuplje, ki so 13. 9. pogasili požar na Veselovi cesti 3/9 v Grosupljem. Gasilci so s hitrim in strokovnim posredovanjem rešili stanovanjsko hišo.

Zahvaljujemo se sosedom, sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, OŠ Louisa Adamiča in ostalim, ki so nam v težkih trenutkih pomagali.

Družina Kastelic

16. zlata jesen 2009

Sobota, 26. september 2009, ob 19. uri, v avli OŠ Louisa Adamiča na Tovarniški cesti.

V letu, ko praznujemo 50-letnico delovanja društva Županova jama – turističnega in okoljskega društva Grosuplje, smo doživeli 16. tradicionalno prireditev Zlata jesen. Z njo smo obeležili še prihod jeseni, svetovni dan turizma in farno žegnanje. Torej je vzrokov za slavlje bilo veliko.

Slovesno dogajanje na odru je popestrila skupina Palčki iz VWZ Kecek z vzgojiteljicama Nevenko in Jožico, Ansambel družine Galič, Grosupi – godalna etno zasedba GŠ Grosuplje in učenka solopetja GŠ Grosuplje Leonida Sabo.

Že vsa leta na prireditvi podelimo priznanja Krajevne skupnosti Grosuplje, društva Županova jama – turističnega in okoljskega društva Grosuplje, Turističnega društva Kopanj in Turistične zveze Slovenije.

Moderator programa je k besedi najprej povabil predsednika krajevne skupnosti gospoda Toneta Žitnika. Sprehodil se je

skozi uspehe zadnjega leta, marsikaj je bilo narejenega, in napovedal nova dela in naloge. Letos je KS priznanja namenila društvoma, ki sta letos praznovali 100-letnico delovanja, to sta Gasilsko društvo Grosuplje in Čebelarstvo Grosuplje. Gospod Alojz Kastelic, bivši predsednik KS, je dobil priznanje za svoje uspešno delo v svojem mandatu, predvsem pa za Pokopališki objekt Resje.

V jeseni se zaključuje tudi vseslovenska akcija Moja dežela – lepa in gostoljubna. Namen te akcije je spodbuditi vse krajanje in institucije, da bi s svojo skrbjo za urejenjšo in prijazno okolico pripomogli k prijetnejšemu življenju. V letošnjem letu je posebna komisija, ki deluje v okviru TOD Županova jama, opazila gospoda Avgusta Burgerja, ki s svojimi umetnimi kovaškimi izdelki ohranja staro obrt in etnološko značilnost našega kraja, ter Mestno knjižnico Grosuplje za ljudem prijazno ustanovo, ki domuje v eni najlepših knjižničnih stavb v državi, in za prijazno osebe, ki aktivno in bogato oblikuje kulturno

– družabno življenje v Grosupljem.

Turistična zveza Slovenija pa je dodelila svoja priznanja turističnim delavcem, ki kakorkoli prispevajo k razvoju turizma v okviru svojih društev ali pa v dejavnostih, ki pomagajo turizmu. Tako je bronasti znak TZS prejel dr. Boris Kuhar, poznavalec naše tradicionalne in sodobne prehrane, znani etnolog, ki je letos praznoval svojo 80-letnico. Tudi gospa Martina Cingerle, višja strokovna sodelavka na oddelku za kmetijstvo in turizem na Občini Grosuplje, je za spremljanje turistične dejavnosti v kraju in naklonjenost turizmu prejela bronasti znak Turistične zveze Slovenije.

Bronasti znak TZS je prejela tudi gospa Helena Kozlevčar, ki je že dolga leta članica Županove jame – turističnega in okoljskega društva Grosuplje in redna članica upravnega odbora in je delovna, odgovorna ter inovativna, njene pridne roke pa se lotijo vsakega dela.

Turistično društvo Kopanj pa je s priznanji nagradilo hišo družine Kastelic iz Velike Račne 38 A in hišo družine Bahovec iz Čušperka 16 A.

Marija Samec

Predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje Iztok Vrhovec in predsednik Krajevne skupnosti Grosuplje Anton Žitnik. V rokah drži zbornik ob 100-letnici PGD, ki so ga gasilci podarili vsem prejemnikom priznanj.

Tako mladi, pa že na Zlati jeseni.

Družinski ansambel Galič.

Grosupi – godalna etno zasedba GŠ Grosuplje v svojem elementu.

Priznanje je prejela tudi Mestna knjižnica Grosuplje (Roža Kek).

Mestna knjižnica Grosuplje je prejela priznanje TOD Županova jama Grosuplje

V začetku jeseni smo bili prijetno presenečeni, ko nas je društvo Županova jama – turistično in okoljsko društvo obvestilo, da nas je izbralo za prejemnike priznanja v okviru vseslovenske turistične akcije Moja dežela – lepa in gostoljubna, zato bi se turističnemu društvu radi zahvalili. V obrazložitev so napisali:

Ob stari Koščakovi hiši je zrasla ena najlepših stavb v Grosupljem, ki se pojavlja tudi v evropskih arhitekturnih revijah kot primer nove zgradbe, ki deluje skladno s staro hišo.

S svojo knjižnično dejavnostjo se je ustanova zapisala v srca Grosupeljčanov

Škocjanci so postavili »zgodovinski pralni stroj«

»Pregovor pravi, da brez vodice ni vasice. To pomeni, da je bila bližina žive vode odločilna za nastanek naselbine. Tak pomen je že v davni imel izvir v globeli zahodno od vasi Velike Lipljene. Sprva je imel le globjo kotanjo, ki jo je polnila voda na dnu jame. Pozneje, verjetno v 17. stoletju, so izvir obložili s kamenjem in s tem preprečili zasipavanje kotanje s sipkih bregov in kaljenje vode s površinsko močjo ob nalivih. Tako je nastal vodni vir, ki ga uvrščamo v skupino izvirnih vodnjakov, v ljudski govorici imenovani tudi izvorne štirne.

Po izročilu naj bi vodni vir dobil današnjo podobo sredi 19. stoletja, zasnovali naj bi jo italijanski zidarji. Tedaj je izvir dobil zidan obok, korito in perilnike. Leta 1932 so zgradili še dodatno korito za polnjenje in pregibni zajemalnik, imenovan tudi »vagovnik« z zajemalnim korcem na eni strani in obtežilnim kamnom na drugi strani vzvoda, kar je v sušnih časih olajšalo zajemanje vode v višji globini. Za rekreativne in poučne namene in kot rezervni vir vode je bil vodnjak obnovljen v

Predsednik KS Škocjan Jože Kraševac se zahvaljuje vsem, ki so pomagali uresničiti idejo o obnovi perišča.

letu 2009 s sredstvi Evropske skupnosti in v organizaciji Krajevne skupnosti Škocjan pri Turjaku s pomočjo vaščanov Velikih Lipljen.« Tako besedilo je zapisal na tablo biolog in domačin iz Malih Lipljen Leopold Sever, ki se z raziskovanjem vodnih virov ukvarja že dalj časa.

Predsednik KS Škocjan Jože Kraševac je povedal, da so kamne s peril, ko so jih izpodrinili pralni stroji, odnesli k vaški kapelici. Javili so se na razpis CIZA, ki propagira sodelovanje med mestom in podeželjem. Iz evropskega kmetijskega sklada LIDER LAS so dobili denar, da so obnovili vaško perišče, kjer je nekoč že bilo. Mimo je vodila pot in ob vodnjaku je bilo tudi počivališče s klopni ob vodi. Zahvalil se je Josipu Pintarju s CIZE in Marjani Marn z LIDER LASA, da so pomagali pri uresničitvi njihove ideje.

Zloženko je oblikoval in besedilo na tabli ob perišču je zapisal Leopold Sever. Janez Kraljič je organiziral vse delo okoli perišča in se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri delu. Podpredsednik občine Grosuplje Dare Gabrijel je za opravljeno delo čestital v imenu župana

Nastop Kvarteta Sever in prijatelji.

in občine. Škocjanci so ponovno dokazali, da imajo bogato zgodovino, jo znajo ceniti in tudi primerno predstaviti. Jože Marolt je spregovoril v imenu Sekcije za ohranjanje kulturne dediščine pri Kulturnem društvu Škocjan in se zahvalil za vse prostovoljne ure dela. Kako so včasih prale, so pokazale ženske iz Malih Lipljen. Na glavo so položile svitke, nanje so postavile še škaf perila in se odpravile k perilam. Med klepetom so udarjale s perilom po kamnih in splakovale v vodi. Zakonca Klemenčič iz Ivančne Gorice pa sta razstavila staro posodje v zvezi z vodo.

V kulturnem programu so sodelovali Kvartet Sever in prijatelji, ki so zapeli tri pesmi o vodi. Tanja Kraljič je v recitaciji Naj o vodi peje pesem ugotovila, da je voda zrcalo neba, Janez Kraljič pa se je pošalil, da imajo Male Lipljene perice, ne pa peril, Teja Kraljič pa je zaigrala na harmoniko. Pevke iz Gradeža Suhe češplje so razvnele gledalce in dokazale, da je dolina tako akustična, da je Leopold Sever predlagal, naj bi se tu poleti vrstili koncerti.

Marija Samec

Leopold Sever je duhovito komentiral dogajanje ob perišču.

tudi zaradi lepo urejenega prostora. Lepi cvetlični aranžmaji, ki jih oblikujejo same knjižničarke, krasijo vsako dvorano, lepo je urejena okolica, s kavarno pa so svoji ponudbi dodali še prijetno meščansko vzdušje. Najpomembnejša njena dejavnost je posvečena knjigam in bralcem. Bogata zaloga knjig in ljudem prijetno okolje ter strokovno usposobljeni in prijazni knjižničarji postavljajo Mestno knjižnico Grosuplje tudi po številu obiskovalcev in izposojenih knjig na vrh slovenske knjižnične mreže. V okviru vseslovenske akcije Moja dežela – lepa in gostoljubna podeljujemo Mestni knjižnici Grosuplje

priznanje za prijaznost in lepo arhitekturo.

Veseli smo, da nas domača javnost opaža, da knjižnico sprejema kot njim namenjeno koristno ustanovo v sodobni zgradbi. S pridobivanjem, obdelavo in izposojajo knjižničnega gradiva poskušamo zadovoljiti vse obiskovalce knjižnice. Domiselne cvetlične šopke v lepih vazah, ki krasijo mize v vseh prostorih, oblikujemo knjižničarke same. Ni nam žal truda, če vemo, da to obiskovalcem in nam naredi prostore še prijazne, da se v njih vsi dobro počutimo.

Vsaka pohvala dobro dene, hkrati pa nalaga obveznost. Še naprej se bomo trudili, da bomo ugodili zahtevam sodobne knjižnice in hkrati s strokovnim delom in prireditvami pritegnili v naše prostore vse več obiskovalcev, saj je knjižnica namenjena za vseživljenjsko učenje in razvedrilo.

Listino, na katerem piše, da prejema Mestna knjižnica Grosuplje priznanje za ljudem prijazno ustanovo, ki domuje v eni najlepših knjižničnih stavb v državi, in za prijazno osebje, smo s ponosom razstavili ob izposojevalnem pultu.

Kolektiv Mestne knjižnice Grosuplje

Blagoslov prenovljene cerkve sv. Benedikta na Blečjem Vrhu na žegnanjsko nedeljo.

Popotniki se ustavijo pod streho ob vaškem koritu, v katerega priteka sveža bleška voda.

Vaščani Blečjega Vrha skrbijo za lep videz kraja.

Blečji Vrh je skromna vasica s 14 hišnimi številkami ter nekaj vikendi v Krajevni skupnosti Polica. So pa vaščani v zadnjih nekaj letih kar veliko naredili za njeno ureditev. V letošnjem letu so uspeli zamenjati bakreno kritino zvonika podružnične cerkve sv. Benedikta iz 18. stoletja, kar je izvedlo Krovstvo Omahen iz Grosupljega, denarna sredstva pa so poleg precejšnjega prispevka vaščanov zagotovili tudi v KS Polica, župnija Polica in tudi Občina Grosuplje. Fasado cerkve pa so ključarja Peter Žagar in Anton Zupančič ter cerkovnik Franc Srekar še prebelili in namestili polkna na line zvonika. Strešno kritino so zamenjali že pred tremi leti. Tako je letos zasijala v vsej svoji lepoti in na žegnanjsko prvo nedeljo v septembru je prenovljeno blagoslovil gospod župnik Jože Mrvar, vaščani pa so poskrbeli, da noben od obiskovalcev ni odšel brez prigrizka ali žejen.

Člani vaškega vodovodnega odbora so ob stoletnici vaškega vodovoda poskrbeli tudi za obnovo že opuščene korita. Prvi vodovod so iz zbirnika na bližnjem Kuclju vaščani napeljali daljnega leta 1905 in zgradili dva korita za napajanje živine ter tako zamenjali tri »luže«, ki so jih do takrat imeli. Pa tudi hišne vodnjake, ki so jih predniki s trudom skopali globoko v zemljo in kamen. Kasneje so h

koritom prizidali se manjše korito za pranje perila in pridali ravno skalo za perilnik. Ko pa so v letu 1965 dobili v vas elektriko in nekaj let kasneje zgradili večji zbirnik nad vasjo ter napeljali vodovode v vsako hišo, so korita samevala in zaradi varčevanja z vodo so zaprli tudi dotok. Potrebe po zemljišču so eno korito vzele, ostal je le tisti na vaški gmajni.

Vaščani so nato začeli razmišljati o videzu kraja. Korito pred cerkvijo je prišlo prvo na vrsto. Obnovili so ga, na novo pripeljali vodo vanj, za zaščito pa so nad njim postavili primeren kozolec ter dodali klop in mizo, da se vaščani lahko tam zberejo in si kaj povedo. Predvsem pa je to dobrodošlo mnogim popotnikom, kolesarjem in turistom, saj se lahko odpočijejo in se osvežijo z dobro bleško vodo.

Vodnjaki, ki so jih imeli skoraj pri vsaki hiši, so sedaj zasuti ali pa jih ni več. Zanimivo bi bilo vedeti, kako so jih kopali. Ko so kopali gradbeno jamo pri stari Jakobovi hiši, so prišli prav do roba cca 8 metrov globokega vodnjaka in se je videla kamnita obloga za zaščito pred vsutjem zemlje oz. za obdržanje vode. O tem pa morda kaj več drugič.

Lepo je, če se vaščani složno lotijo urejanja svojega kraja, in prav je, da taki dogodki ne zginejo v pozabo.

Miloš Mikolič

Bernardova kapelica na Polici je obnovljena

Kapelica stoji ob cesti Polica - Blečji Vrh. Leta 1942 jo je postavil Janez Vovk - Grabljevec z Blečjega Vrha, po naročilu svojega slepega brata Bernarda. Bernard Vovk je še v času svojega življenja podaril zemljišče, na katerem stoji kapelica, deloma bleški, deloma poliški cerkvi. V notranjosti kapelice stoji kip Marije Brezmadežne, kateri je kapelica tudi posvečena. Domačinom je bolj znana kot Bernardova kapelica. Kapelica je bila že nekaj let izpostavljena propadanju. Veter in dež sta razmaknila strešnike, tako da je ob dežju voda pronicala skozi razmaknjeno streho in se nabirala v

kotANJI nad stropom. Mraz je pripomogel k razpokam in razpadanju ometa, lesene elemente pa je načela gniloba.

Težko je dopustiti, da bi se kapelica, mimo katere se vsak dan vozimo ali hodimo, začela spreminjati v ruševino.

Glasbenik prof. Edo Adamič je okoli sebe zbral prijatelje in znance s ciljem, da kapelico obnovimo. Zavihal je tudi rokave, segel v žep in nabavil les za ostrešje, nove strešnike in ves potreben gradbeni material. Finančno sodelovanje drugih je zavrnil. Mojster Marjan Makše je skupaj z Bojanom Vidrihom sodeloval pri razkrivanju strehe, pri odvozu stare kritine na mestno deponijo in pri dostavi novih strešnikov. Postavila sta novo ostrešje in nanj položila strešnike. Zidarska,

fasaderska in pleskarska dela sta opravila Edo Adamič in Ivo Puhar. Edo je napravil tudi nova lesena vrata, prepleskal podboje in lesene dele oken. Na novo je zasteklil vrata in okna. Zaključne strešne obrobe je prispeval mojster Ciril Štepic in jih tudi montiral. Miro Cerkvenik je Mariji izdelal nov svetniški sij z dvanajstimi zvezdicami in vse skupaj tudi pozlatil. Vida Zihert pa je poskrbela za polepšanje okolice z belimi kamenčki in cvetličnim nasadom ter uredila notranjost kapelice.

Ivo Puhar

ZGODBA O USPEHU- Linea Snella Grosuplje

PREJ:

Telesna teža: 72,1 kg
Obseg pasu: 86,5 cm
Obseg trebuha: 106 cm
Obseg bokov: 102,5 cm
Obseg stegna: 60,5 cm

POTEM:

Telesna teža: 62 kg
Obseg pasu: 76 cm
Obseg trebuha: 95,5 cm
Obseg bokov: 92,5 cm
Obseg stegna: 54 cm

SKUPAJ: MINUS 75cm IN MINUS 10,1kg

Kakšen je bil vaš stil življenja, preden ste se vpisali v program Linea Snella?

Moj stil življenja preden sem začela hujšati po programu Linea Snella je bil zelo stresen in naporen, skorajda nisem imela časa zase, vedno so bili na prvem mestu družina, otroci in vsa ostala opravila. To je sicer še vedno, da se razumemo, vendar je dejstvo, da zadovoljen človek lažje funkcionira in vse stvari grede veliko lažje od rok. Zdaj si brez slabe vesti vzamem čas tudi zase.

Kaj vas je prepričalo, da ste začeli hujšati v centru Linea Snella?

Predvsem dobri rezultati drugih strank. To je vzrok, da sem prišla prav v Lineo Snello. Seveda pa v prvi vrsti moje nezadovoljstvo s težo. Po rojstvu hčerke sem 4 leta mučila in nisem spravila s sebe niti kile. Če sem pa že jo, sem hitro dobila nazaj dve. Da o gibanju ne govorimo: »Kaj je že to, gibanje?«

Ali se je spremenilo vaše življenje tudi kako drugače razen v konfekcijskih številkah?

V konfekcijski številki je to sanjski uspeh, saj sem se spravila iz 44 na 38, če pa si za kar nekaj kilogramov lažji in kondicijsko bolj pripravljen, je vse lažje, ne samo vsakodnevna opravila, ampak tudi vse ostalo. Največ je vredno to, da je človek zadovoljen sam s sabo.

Kaj vam je bilo najbolj všeč v Linea Snelli?

Stalna asistenca, ustrežljivost terapevt in občutek, da je nekemu res mar za moje počutje in uspeh, ne samo zaradi njihove službe.

Katere navade ste morali spremeniti v času obiskovanja salona in ali je mogoče tako živeti naprej?

Predvsem prehranjevalne navade. Marsikateri zaposleni ženski predstavlja to največji problem, jesti vsake tri ure, petkrat na dan, vendar sem z veseljem ugotovila, da se to da. Zjutraj, preden grem v službo, prvi obrok, dva v službi, kjer se za jabolko ali jogurt VEDNO najde čas. Potem pa še kosilo in skromna večerja in lakota nima časa delati zgago!

Druga stvar pa je gibanje, ki ga vsi kronično zanemarjamo. No, jaz nič več in če bi mi pred letom dni kdo rekel, da bom tako navdušeno telovadila tudi doma, bi se najbrž samo zasmejala. Danes pa je to realnost. Če mi kak dan uide, že pogrešam.

Kakšni so bili vaši cilji, ko ste se vpisali v Linea Snella?

Moj cilj ni bil konkreten, ker nisem vedela, kaj lahko pričakujem od same metode in sebe same, saj sem že prej omenila, da z mene ni »padla« niti kila. Ko pa so kilogrami začeli kopneti praktično takoj, sem si zadala cilj najprej spraviti težo pod 65 kg in seveda preoblikovati postavo. Ker pa je šlo le preveč dobro, sem si zastavila cilj 62 in ga tudi dosegla. S trdno voljo in neprecenljivo pomočjo mojih zlatih terapevtk v centru LS v Grosupljem.

V kolikem času ste opazili prve rezultate? Koliko vam je uspelo shujšati?

Rezultati so bili takoj. Sem rekla – vau! – in dobila neverjeten zagon. Potem pa kot po knjigi – v mojem programu sem dosegla nemogoče, v

samo dveh mesecih in pol sem izgubila 10 kilogramov in pridobila postavo, kakršne nisem imela še nikoli, niti pred dvema porodoma.

Katere terapije so vam predpisali v času hujšanja?

V Linea Snelli sem vadila v Thermoslimu, na Thermobiku in koristila terapije v Bodywarmu. Za posladek pa še Ultra zvok - kavitacija in vibracijska vadba.

Kakšna je skrivnost vašega uspeha?

Samo striktno upoštevanje navodil, redna prehrana, gibanje, kar sem ohranila tudi sedaj, med vzdrževanjem. Če se pregrešim, kar seveda se, vem, kako to »popraviti«.

Kako vas je okolica sprejemala prej in kako sedaj?

Osebnost se sicer ne obremenjujem s tem, kako me gleda okolica, sem pa ponosna, da vsakdo opazi spremembo in z veseljem razložim kaj in kako je prišlo do tega. Tudi vsakomur, ki ima težave, kot sem jih imela jaz, svetujem obisk v salonu Linea Snella, ker zadeva preverjeno deluje. Še nikjer nisem dosegla takih rezultatov, pa sem bila že marsikje.

Kako se sedaj prehranujete in kolikokrat na teden se gibljete?

Prehrana obvezno 5x na dan, povečam telovadbo.... To je postala moja stalnica, gibanje trikrat na teden po najmanj pol ure in to je to! Važno je, da ta koncept osvojiš kot del življenja.

05 993 10 23

Rezervirajte svoj termin za brezplačen pregled in posvet.

Linea Snella - Grosuplje, Brezje pri Grosupljem 91 - Sončni Dvori

Krajinski park Radensko polje v ustanavljanju in vloga naravovarstvene stroke v zavarovanih območjih

Strokovni posvet z naslovom »V presečišču - naravovarstvo« v Novem mestu

V četrtek, 15. oktobra, je na srednji šoli Grm Novo mesto potekal strokovni posvet na temo povezovanja izobraževalnih ustanov z institucijami in dejavnostmi, ki se v svojem delovanju navezujejo na naravovarstvene smernice, govora pa je bilo tudi o promociji naravovarstvenih vsebin v izobraževalnih programih. Tako se je med drugimi tam predstavil tudi Krajinski park Radensko polje v ustanavljanju.

V prvem delu predavanja smo poslušalcem predstavili lepote in pomen kraškega polja, v drugem delu pa smo spregovorili o pomenu izobraževanja naravovarstvenih vsebin v izobraževalnem programu naravovarstveni tehnik, ki so ga, v šolskem letu 2008/2009, začele izvajati štiri slovenske srednje šole, med katerimi je bila tudi šola, organizatorica omenjenega posveta. Izpostavili smo pozitivni pomen umestitve programa naravovarstveni tehnik v srednješolsko izobrazbo, saj ne glede na nadaljnje izobraževanje takih dijakov, Slovenija pridobiva strokovno tehnični kader, ki ima lahko velik pomen pri ohranjanju vsebin varstva narave. Ker ima Slovenija kar 35%

svojega ozemlja varovanega v okviru omrežja Natura 2000 in razglašeni skoraj že 50 naravnih parkov ali 13% celotnega ozemlja Slovenije, bo povpraševanje po taki stroki v prihodnosti vse večje.

Po predavanjih je sledila razprava na kateri so sodelovali številni strokovnjaki z različnih področij; gozdarstva, kmetijstva, gospodarstva, številni pedagogi, učitelji, predstavniki društev in mnogi drugi.

Radensko polje je s svojimi lepotami in tudi načinom kako je tekel proces ustanavljanja parka pritegnil veliko pozornost. Dogovor je bil, da strokovni tim, ki je pomagal pri ustanavljanju krajinskega parka na Radenskem polju, v prihodnosti pomaga tudi šoli Grm Novo mesto, da se njihov program naravovarstvenega tehnika še obogati, nadgradi, morda tudi s prakso znotraj bodočega Krajinskega parka Radensko polje.

Mag. Tina Mikuš

Če imate kakršnokoli vprašanje nas lahko kontaktirate na spodnji naslov:

CENTER Grajski vrt Boštanj d.o.o., Veliko Mlačevo 59, 1290 Grosuplje

Uradne ure so vsak delavnik od 9:00 – 15:00,

Telefon: 040 655 795 (Miša Pintarič), 040 655 797 (Tina Mikuš)

Faks: 01 786 50 32 ali 01 786 36 68

e-pošta: info@radenskopolje.si, info@grajski-vrt.si, prenocisca.bostanj@radenskopolje.si

spletni naslov: www.radenskopolje.si in www.grajski-vrt.si

Priprava stališč do pripomb na osnutek Uredbe/ odloka o Krajinskem parku Radensko polje

Cel mesec oktober v znamenju priprav stališč do pripomb na osnutek akta o zavarovanju Krajinskega parka Radensko polje.

Do 14. septembra je bilo prejetih preko 50 pripomb ali vprašanj v zvezi z osnutkom akta o zavarovanju Krajinskega parka Radensko polje. Od tega datuma dalje se pripravljajo stališča do pripomb s strani pristojnih služb. Zaradi nekaterih kompleksnih vprašanj in pripomb, do katerih se mora strokovno opredeliti strokovna organizacija za varstvo narave, strokovna služba na MOP oz. strokovna služba na občini Grosuplje, se je prvotni datum 4. seje Sveta za Radensko polje, predviden za začetek oktobra, premaknil na sredino novembra. Do tega datuma pa je potrebno tudi pripraviti gradivo za svetnike občine Grosuplje, da se predlog akta o zavarovanju Krajinskega parka Radensko polje predstavi in sprejme še na novembrski seji Občinskega sveta Grosuplje.

Mag. Tina Mikuš

foto: Primož Lajvedo

KOLENDAR DOGODKOV NA RADENSKEM POLJU

• Četrtek 29.10.2009

**PREDAVANJE – ZGODOVINA
BOŠTANJSKEGA GRADU ter IDEJE ZA
NJEVOVO OBNOVO – projekt Obudimo
Beli Kamen (Weissenstein)**

Na predavanju bo govora o zgodovini grada Boštanj, spregovorili pa bomo tudi o idejah in idejnih rešitvah obnove Boštanjkega gradu, kakršne si predstavlja novi rod študentov fakultete za arhitekturo in si na koncu tudi ogledali razstavo maketnih idej. Predavanje bo ob 18:00 uri v Galeriji Grad Boštanj, Veliko Mlačevo 59. Vsi lepo vabljeni.

• Petek 06.11.2009 in sobota 07.11.2009

10 – URNI TEČAJ PLETENJA KOŠAR

Na tečaju se bodo udeleženci pod strokovnim vodstvom seznanili s postopkom izdelovanja košar. Učili se bodo prepoznati in nabirati primeren les ter pripraviti ves potreben material za izdelavo košare. Seznanili se bodo tudi z vsem orodjem in pripravami, ki so potrebne za tako delo. Tečaj bo potekal v galeriji Grad Boštanj. Zaradi velikega zanimanja je ta termin že zapolnjen. Naslednji tečaj bo v spomladanskem času v letu 2010. Zainteresirani se lahko že sedaj prijavite na telefon 040 655 795 ali na info@radenskopolje.si.

• Sobota 07.11.2009

**5. JESENSKI POHOD PO RADENSKEM
POLJU S PREDHODNIM PREDAVANJEM
O NARAVNIH LEPOPOTAH RADENSKEGA
POLJA**

Vabimo vse pohodnike in ljubitelje narave, da se nam pridružite na 5. jesenskem pohodu po Radenskem polju. Pred pohodom pripravljamo ob 9:30 uri predavanje "Naravne lepote Radenskega polja - nastajajočega krajinskega parka" (predavateljica Mag. Tina Mikuš - vodja procesa ustanavljanja Krajinskega parka Radensko polje). Predavanje bo v galeriji Grad Boštanj (Veliko Mlačevo 59, 1290 Grosuplje). Ob 10:30 uri pa se bo začel **Jesenski pohod**. Štartno mesto: informacijske table na Grajskem vrtu Boštanj. Štartnine ni. Hrana iz nahrbtnika. Pohod bo trajal skupaj 5 ur. Pot nas bo vodila preko celotnega kraškega polja do Zatočnih jam in nazaj. Vse informacije dobite na 040 655 795 (ga. Miša Pintarič) ali na info@radenskopolje.si.

FizioFit Mediko

Fizioterapija, kozmetika
in pedikura

Dedni dol 33
1294 Višnja Gora
tel 01 78 84 631, 78 03 069

www.mediko.si,
e-mail: mediko@sioL.net

- Klasična fizioterapija
- Manualna fizioterapija
- Nevrofizioterapija
- Ročna limfna drenaža
- Fizioterapija na domu

Vsak mesec nova akcija!
Preverite na naši spletni strani

www.fizioterapija-mediko.si

- Višnji Gori (01 78 84 631)
- v Ljubljani (01 42 73 129).

**Ker ste se odločili, da sebe
postavite na prvo mesto!**

svetovanje, izmere
in montaža na domu

**IZDELAVA ZAVES
PO NAROČILU**

**Šiviljstvo
Kastelic Majda s.p.**

Polica 53, 1290 Grosuplje
tel. 01/786 49 43, 01 786 49 44
GSM 041 347 893

GEODETSKE MERITVE Skubic s.p.

Grosuplje, Adamičeva cesta 2

Tel.: 01 786 37 60

Fax: 01 786 31 09

E-pošta: info@geodetskemeritve-skubic.si

www.geodetskemeritve-skubic.si

**Hitro in ugodno Vam opravimo vse geodetske storitve,
kot so parcelacije, ureditve mej, vris objektov v kataster,
izdelava etažnih načrtov, geodetski posnetki, zakoličbe, itd.**

Ljubljanska 17
1290 Grosuplje

tel. 01/ 787-34-22
GSM 040/ 22-44-07

PRODAJA:

- * REZERVNIH DELOV
ZA VSE VRSTE
OSEBNIH VOZIL,
- * DODATNA OPREMA,
- * MOTORNA OLJA
ZA OSEBNA IN
TOVORNA VOZILA,
- * AVTOPLAŠČI

**4 X NA DAN DOSTAVA
ISKANIH REZERVNIH
DELOV V TRGOVINO.**

»Tak`le m

Sprejemamo zaključene

Tatjana : 041 4

PIVOVARNA IN GOSTILNA

Anton

Gasilska cesta 3, 1290 Grosuplje
 info@pivnicaanton.si www.pivnicaanton.si

SALF d.o.o.
 Cesta na Krško n.h.
 Grosuplje

031 / 213-626

VRTNARIJA GROSUPLJE PRI GROSUPELSKEM POKOPALIŠČU

Delovni čas: ponedeljek-petek 8-12h in 13-18h, sobota 8-14h
 Vrtnarija je odprta od 15. 9. 2009 do 31. 10. 2009.

KOT VSAKO LETO VAM NUDIMO:

- vse potrebno za ureditev vrtov,
- mačehe, trajnice, lončne krizantene, zemljo za presajanje, rezane krizanteme in aranžmaje za ureditev grobov.

ROŽICA NAM
 ZDRAVJE DA,
 OGREJE MISLI
 IN DUHA.

Vrtinet

MOČOMAŠ

avtodeli

MOLL
BATTERIEN

ARVIN TESH

Brembo

CHAMPION

BOGE

ELEGANTE

GOETZE
MOTORENTEILE

CHAMPION

I
INA
A

FAG

FERODO

MOOG
CHASSIS PARTS

AIRTEX
TRANSMISSION

AKCIJA!
 Prodaja zimskih avtoplaščev znamk
MICHELIN, FULDA, SAVA, DUNLOP IN GOOD YEAR

popust do 40 %
 Delovni čas:
 od ponedeljka do petka
 od 8.00 do 19.00,
 sobota
 od 8.00 do 13.00.

BREZJE PRI GROSUPLJEM 85, 1290 GROSUPLJE TEL (01) 7863 244 GSM 031 628 667

AVTOCENTER MALO MLAČEVO

AVTOSERVIS BOH d.o.o.

VULKANIZERSTVO

AVTOMEHANIKA

AVTOOPTIKA

PRÓDAJA IN MONTAŽA AVTOPLAŠČEV ZNAMK
MICHELIN, FULDA, SAVA, DUNLOP IN GOOD YEAR.
POPUST NA AVTOPLAŠČE DO 40 %.
PRÓDAJA JEKLENIH PLATIŠČ.

Popravila vozil IZVEN GARANCIJE
 Brušenje in popravilo
 motornih glav za osebna
 in dostavna vozila.

za osebna in dostavna vozila.

Delovni čas:
 od ponedeljka do petka
 od 8.00 do 17.00,
 V oktobru in novembru
 sobota od 8.00 do 13.00.

MALO MLAČEVO 36 tel: 01/ 786-17-52 GSM 041/663 - 436

mamo!!!«

čene družbe do 30 oseb.

41 414 200

Trgovina
Metka

NUDIMO VAM:

- ✦ METRAŽNO BLAGO IN POZAMENTARIJO
- ✦ NOSEČNIŠKA OBLAČILA
- ✦ ŠIVANJE PO MERI, POPRAVLJANJE OBLAČIL
- ✦ UNIKATNA OTROŠKA DARILA (ODEJICE, SLINČKI...)
- ✦ ŠIVILJSKE TEČAJE

Brezje pri Grosupljem 70b (Sončni dvori), 1290 Grosuplje
GSM: 031 356 802 www.trgovina-metka.si info@trgovina-metka.si
Odpri: pon-pet: 9.00 - 13.00 in 15.00 - 19.00, sob: 8.00 - 12.00

366 x slovensko v Ljubljani

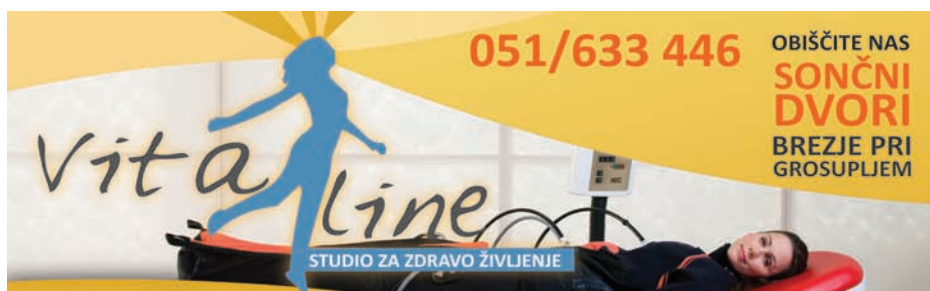
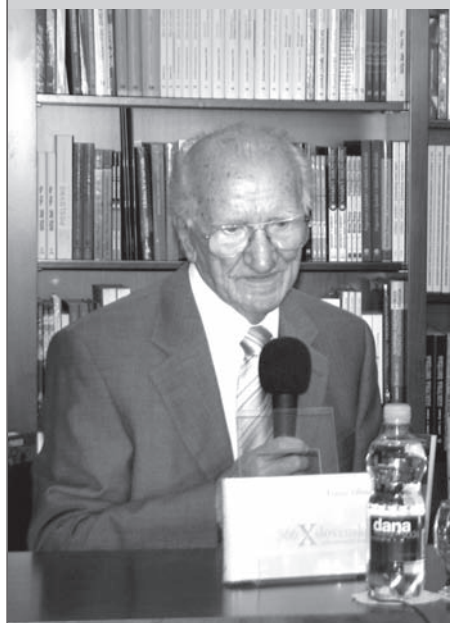
Doktor France Vrbinc, po rodu iz Šmarja-Sapa, je v Ljubljani, v četrtek, 10. septembra 2009, predstavil knjigo 366 x slovensko. Knjiga je izšla pri celovski Mohorjevi družbi.

Gospod Vrbinc je povedal, kako je začel pisati notice o lepi slovenski besedi in opozarjati na napake, ki jih delamo v govorjeni in pisani besedi. Tedanji urednik Nedelje, gospod Jože Kopeinig, sedanj direktor Katoliškega doma v Tinjah na avstrijskem Koroškem, je dr. Vrbince naprosil, naj napiše kaj o slovenskem jeziku v Nedeljo, tednik krške škofije, v časopis v slovenskem jeziku z največjo naklado na Koroškem. Začel je zbirati napake, ki jih je prebral v časopisih, slišal po radiu in na ulici in nastajati so začeli poučni in ilustrativni članki o napakah z nasveti, kako je prav.

Prva knjiga s 365 nasveti je izšla 2003, druga knjiga 366 x slovensko pa 2009. Na Koroškem so ljudje bolj pozorni na jezik kot ljudje v matični domovini. Na Koroškem ljudje vedo, da jezika ne znajo, zato so se ga pripravljani učiti. Te jezikovne koticke v časopisu prebirajo, se iz njih učijo in se o njih tudi pogovarjajo. Zato so se tudi obdržali tako dolgo, saj jih avtor piše že celih 20 let. Zaradi odzivnosti bralcev so tudi naslednji uredniki ta kotichek ohranili in še živi.

Prijazni vitalni petinosemdesetletnik govori lepo izbrano slovenščino, s katero je navdušil vse poslušalce na predstavitvi knjige v prostorih celjske Mohorjeve družbe v Ljubljani.

Marija Samec

051/633 446

OBIŠČITE NAS
SONČNI DVORI
BREZJE PRI GROSUPLJEM

SHUŠAJTE IN OBLIKUJTE SVOJE TELO!

HYPOXI
design your body

Prijazno vas vabimo, da si rezervirate prvi **BREZPLAČNI OBISK** in preizkusite učinkovito naravno metodo za odpravo maščob in celulita na problematičnih mestih.

KAVITACIJA

Ultrazvočna liposukcija

Pred terapijo

Po eni terapiji

Pred terapijo

Po treh terapijah

Rezultati so vidni že po eni sami terapiji, saj zmanjšamo obseg do **5cm** na tretiranem območju.

NOVO POWER PLATE®

POWER PLATE® vam omogoča hitrejšo in enostavnejšo pot do boljše fizične kondicije, vitalnosti in zdravja.

Vadba poteka 30 minut pod vodstvom trenerja. Prvi obisk je testni brezplačni.

OSTALA PONUDBA

FITNES KABINET
PILATES
SOLARIJ
AEROBIKA

PLESNA ŠOLA
BOWNOVA TERAPIJA
OSEBNO TRENERSTVO

URŠKA
več kot plešan kole

INFORMACIJE IN REZERVACIJE: 051/633 446 www.vitaline.si info@vitaline.si

Koncert v knjižnici

Dvorana knjižnice Grosuplje je bila v ponedeljek, 28. 9., skoraj premajhna za učence glasbe šole in njihove starše. Napolnili so jo do zadnjega kotička, da bi poslušali Brahmsov violinski koncert v D-duru. Izvajal ga je Volodja Balžalorsky, priznani slovenski violinist in redni profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Posebnost njegovega nastopa je bila ta, da je na začetku razložil posamezne dele koncerta na način, kako je naštudiral celoto. Učenci z godalnega oddelka so ga poslušali zavzeto, prav tako njihovi starši, ki so lahko doživeli, kaj pomeni biti violinist. Z užitkom so sledili uro dolgemu koncertu in pomislite, nihče ni ploskal med stavki – kar se na mnogo bolj eminentnih prireditvah neredko zgodi. Skratka, nastop je bil pomemben prispevek za motivacijo mladih violistov ter njihovih staršev - z umetniškega vidika pa vrhunski glasbeni dogodek.

Za oboje smo lahko hvaležni prizadevnim organizatorjem z godalnega oddelka Glasbene šole Grosuplje ter Mestni knjižnici Grosuplje za prijeten prostor.

P.P.

Parketarstvo Rajko Novak s.p.

Polaganje vseh vrst parketov in laminatov, tekstilnih in plastičnih podov ter obnova parketov.

Nabava in dostava vseh podov.

Tel 041 / 658 – 955

e-pošta:

novak.rajko@siol.net

Avtoval

VAŠE VOZILO JE VAŠ IZBOR,
NAJ BO VAŠ IZBOR TUDI AVTOVAL.

Pod Jelšami 2, Grosuplje
www.avtoval.si
info@avtoval.si
tel.: 01 78 11 300

Enkrat tako, drugič drugače - Kakor NAM paše!

Pred tedni je Slovenijo obiskal srbski predsednik Boris Tadić in v sklopu protokolarnih obiskov je vrh slovenske vlade in države z njim obiskal srbsko pravoslavno cerkev v Ljubljani in mu s ponosom pokazali, kako slovenska vlada pomaga graditi stavbo pravoslavnega centra. V vsega nekaj dneh sta premier Pahor in predsednik Türk pozabila, da je bila dotacija, ki jo je vodja vladnega urada za verske skupnosti Drago Čepar dodelil srbski cerkvi, škandalozna in nedopustna. Namreč prav zavoljo tega obolosa ga je generalni sekretar vlade Milan M. Cvikel obtožil zlorabe položaja in na njegov položaj katapultiral funkcionarja LDS Aleša Guliča.

Pamfletist dr. Bernard Nežmah

MIZARSKE STORITVE

SIMON BABIČ s.p.

Sp. Slivnica 89, 1290 Grosuplje

gsm: **031/587 825**

simon.babic@amis.net

IZDELAVA in MONTAŽA:

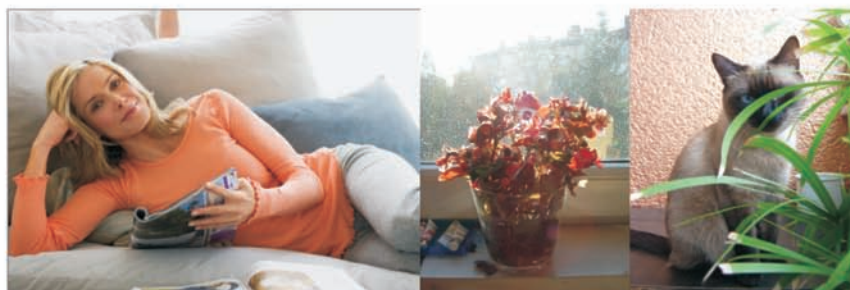
- notranjih vrat
- kuhinj
- spalnic in otroških sob
- dnevnih sob
- garderobnih omar

AŽUR

NEPREMIČNINE, DELNICE, SKLADI, MENJALNICA

- ✦ najdemo kupca za vašo nepremičnino
- ✦ najdemo nepremičnino, ki jo želite kupiti
- ✦ uredimo vso dokumentacijo- od sestave pogodbe do predloga za vpis v zemljiško knjigo- v sodelovanju z odvetnico
- ✦ spremljamo vas do zaključka posla

**VARNO.
ZANESLJIVO.
STROKOVNO.**

Kolodvorska cesta 2 Grosuplje T 01 7860 880 F 01 7860 881 M +386(0)31 610 644 E azur@siol.net www.azur-nepremicnine.si

Trije pregovori o dobrem in zlem

Dobro in zlo ne strpita skupaj dlje kot ogenj in voda. - indijski
Hudobni ne verjame, da živijo dobri ljudje. - ruski
Boljše je z dobrimi krasti, kakor s hudobnimi moliti. - španski

Husqvarna

Avtoval d.o.o.,
Pod Jelšami 2, Grosuplje
info@avtoval.si
tel.: 01 78 11 300

RAČUNOVODENJE

Vida Kastelic Hočevar s.p.

Zagradec pri Grosupljem 59
1290 GROSUPLJE

GSM 031/390 340 tel. 01/786 27 46
F: 01/786 56 77 E: kastelic.vida@gmail.com

- Vodim knjigovodstvo za vse vrste poslovnih subjektov
- Pri delu uporabljam programsko opremo PRO-BIT in PANTHEON
- Pridem tudi na dom; prevzamem dokumente in vse stvari uredim pri vas – MOJA PREDNOST!

VERIGA JE TAKO MOČNA, KOLIKOR
JE MOČAN NJEN NAJŠIBKEJŠI ČLEN

Blagoslov kapelice v Ponovi vasi

Pri Novakovih v Ponovi vasi stoji kapelica že kakšnih 300 let. Verjetno je bila zgrajena kot kužno znamenje. Take kapelice so gradili kot zaobljube po hudi preizkušnji z neozdravljivo in smrtonosno kugo, ki je večkrat razsajala tudi v naših krajih. Blagoslov kapelice je opravil šentjurski župnik Anton Hostnik. Ob tej priložnosti je spregovoril o pomenu verskih znamenj po naših vaseh. Pri blagoslovu se je zbralo veliko vaščanov, pevci cerkvenega mešanega pevskega zbora pa so pod vodstvom Jakoba Ivana ubrano zapeli nekaj nabožnih pesmi.

Jože Miklič

Vsako znamenje zase nosi svojo versko resnico in zgodovinsko zgodbo. Nekdanji župnik, gospod Sitar, ki je v župnijo Št. Jurij prišel leta 1893, je nekoliko obnovil Tabor. Zelo se je zanimal tudi za verska znamenja. Bil je tudi »nekoliko« arhitekta in risarja in je zrisal tudi to kapelico. Poleg risbe je zapisal »stara kapelica«. Zato sklepamo, da mora biti to ena najstarejših kapelic v župniji.

Pri nagovoru je župnik Anton Hostnik še povedal, kakšno vlogo so kapelice imele ob pogrebih. Pri zadnji kapelici ali križu v vasi se je sprevod ustavil. Zmolili so Oče naš, nato je eden od vaščanov v imenu pokojnika vse zaprosil za odpuščanje. Ko so nekoč ljudje

hodili še tod mimo v pražupnijo Šmarje, so se vedno pokrivali.

Župnik Hostnik je v nagovoru povedal še nekaj primerov o kapelicah, kjer je župnikoval. Mnoge spominjajo na težke preizkušnje ljudi. Veliko jih je bilo postavljenih na kraju kakšne nesreče, veliko je zaobljubnih za srečno vrnitev iz 1. svetovne vojne, mnoge se na svoj način dotikajo zgodb iz 2. svetovne vojne, bolezni, hudih ur, požarov... Tako lahko za vse kapelice rečemo, da so bile zgrajene kot prošnja ali zahvala Bogu in so steber naše vernosti in slovenstva, ki ga ne smemo pozabiti ali morda celo spodkopati.

Novakova hčerka Bernardka je dodala nekaj besed o zgodovini kapelice in njeni obnovi. Kapelica je grajena kot štiristrani pil s tremi obokanimi manjšimi linami, zaprtimi z okni. Pri obnovi je bilo treba zamenjati streho, obnoviti fasado in cokol, niše, okna, odločili

pa so se tudi za obnovo kipov. Po blagoslovu so Novakovi pripravili pogostitev na svojem dvorišču, saj je lepo vreme tega nedeljskega popoldneva kar vabilo k druženju.

Župnik Hostnik se je na koncu zahvalil vsem, ki so sodelovali pri prenovi kapelice in pripravi pogostitve, še posebej Novakovim, ki so pri tem prevzeli nase levji delež. Pri obnovi oken je sodelovala družina Jeršin, Samo Marn je izdelal leseno strešno konstrukcijo, Janez Petrič je prekril streho z bakrom, družina Gerl je poskrbela za obnovo kipov, številne gospodinje iz vasi pa so pripravile dobrote, s katerimi so pogostile vse navzoče.

Bili so časi, ko so križi padali, kapelice pa so oskrunjali. Hvala Bogu! Danes tega ni več. In zato molimo, da se taki časi nikdar ne povrnejo! Lepo obnovljena verska znamenja so tudi v ponos krajem in ljudem, ki tam živijo.

Pot kulturne dediščine Šmarje-Sap

Šmarje – Sap, 20. septembra 2009 – Turistično društvo Šmarje - Sap je z otvoritvijo Poti kulturne dediščine zaključilo še en zahteven projekt, ki ga je poleg domačinov, obiskovalcev od blizu in daleč ter gostov z lepo sončno nedeljo pozdravila tudi narava. Pot sestavlja osem tabel – informativna v centru Šmarja in sedem vsebinskih, kjer je predstavljena geološka, arheološka, zgodovinska, umetnostno-zgodovinska in etnološka dediščina prostora med Tlakami na zahodu, Farovškim hribom na severu, Brvacami in Seli na vzhodu ter Sapom na jugu. Pot je krožno speljana od zahoda na sever, proti vzhodu in na jug. V celoti meri približno 10 km, znotraj tega pa je manjši krog z dolžino okrog 3 km.

Janez Pintar

Otvoritev te pomembne pridobitve, ki obeležuje kulturno dediščino v celotni KS Šmarje - Sap, se je odvila pred Družbenim domom, na katerem stoji informativna tabla. Za simboličen uvod sta poskrbeli citrarka Marinka Vahčič in pevka Tonja Čakš s pesmijo Kje so tiste stezice, nato pa se je v pozdravnem nagovoru predsednica TD Šmarje - Sap Darja Štibernik zahvalila Leader LAS-u, Občini Grosuplje, KS Šmarje - Sap in podjetnikom iz KS Šmarje - Sap, ki so s finančnimi sredstvi omogočili izpeljavo projekta. Podžupan Občine Grosuplje domačin Božidar Gabrijel je poudaril, da bo Občina Grosuplje kljub gospodarski recesiji vedno skušala najti sredstva za sofinanciranje projektov, v katere je vložena ogromno prostovoljnega dela. Predsednik KS Šmarje-Sap Janez Tomažin je izpostavil povezovalno vlogo šmarskega turističnega društva, ki je k oblikovanju otvoritve Poti pritegnilo še druga šmarska društva (športno, gasilsko, društvo upokojencev...), šolo, vrtec, župnijo in mnogo posameznikov. Predstavnik LAS-a Josip Pintar je z zadovoljstvom ugotavljal, da je še en kamenček v mozaiku projekta »Ponosen sem, da živim na podeželju« blizu konca. Evropa pa bo iz svojih skladov, sicer že odobrena sredstva, primaknila, ko bo zbrana, izpolnjena in oddana vsa zahtevana dokumentacija. Pot kulturne dediščine Šmarje - Sap je na otvoritvi predstavila strokovna vodja projekta arheologinja Maja Bricelj:

»Zelo sem vesela, da smo danes zbrani na začetku neke nove poti – na Poti kulturne dediščine. Naše skupno izhodišče je bilo, da je dediščino potrebno predstaviti javnosti, razložiti njeno zgodbo in eden od načinov,

kako to naredimo v naravnem okolju, so tudi različne tematske učne poti.

Pot kulturne dediščine Šmarje - Sap je vsebinsko pestra in raznolika, saj predstavlja na eni strani različna časovna obdobja – od antike, preko srednjega veka, do turških vpadov in vse do časov naših pradedov – in na drugi strani različne vrste kulturne dediščine – arheološko, umetnostno-zgodovinsko, zgodovinsko in etnološko. Vsebine na tablah so prilagojene široki ciljni publiki, zato so informacije splošne, opremljene s slikovnim in grafičnim gradivom ter ilustracijami – ob tem gre velika zahvala šestim mladim slovenskim ilustratorjem, ki so se pridružili našemu projektu, in tako imamo hkrati tudi galerijo na prostem, kar nam je v posebno veselje.

Pot v dolžini dobrih 10 kilometrov je večinoma speljana po cestah in pločnikih, tako da jo je možno prehoditi, prekolesariti ali pa se do bolj oddaljenih točk tudi zapeljati z avtom. Opremljena je s smerokazi in markacijami v rumeno-modri barvi.

Naj vam na kratko predstavim to našo pot:

Iz središča Šmarja se usmerimo proti zahodu do prve table, ki je ob župnijski cerkvi Marije Device. Cerkev je bila v 13. stoletju romanska bazilika, kasneje večkrat obnovljena in prezidana, kar je vidno v arhitekturnem in oblikovnem smislu – opozorim najvas na južno steno, kjer je pozno romansko okno, delno ohranjeno gotsko okno in freska iz začetka 16. stoletja. Današnje pročelje in oprema pa sta baročna.

Ob Turenčku se vrnemo v čas 15. in 16. stoletja, ko so tudi na Slovenskem divjali roparski

turški napadi. To je edini ohranjen stolp, od domnevno štirih, ki so tvorili protiturški tabor okoli cerkve.

Pot se nadaljuje v Tlake, kjer je nekoč potekala rimska javna cesta, ki je iz Italije vodila v Panonijo in dalje na Balkan. Gradili so jo v času cesarja Avgusta, v 1. st. n. š.. Rimljani so gradnji in vzdrževanju cest posvečali veliko pozornost in to prikazujemo na drugi tabli.

Z našo zgodbo smo še vedno v Tlakah – ob cerkvi sv. Križa, ki je bila prvotno romanska cerkev, kasneje večkrat obnovljena, današnja podoba pa je baročna. Podstavek oltarne mize v cerkvi je del rimskega nagrobnika z delfinom, ki je postal eden od naših motivov. V Tlakah pa seveda ne moremo mimo kapelice Pri treh križih, ki sodi v čas 18. in 19. stoletja in kjer še potekajo obnovitvena dela – trenutno slikarka Maša Bersan Mašuk izdeluje poslikave fresk po starih originalnih predlogah.

Pot nato zaokrožimo nazaj proti vzhodu – čez most do Velikega Vrha in na območje Farovškega hriba, kjer je na tabli 4 predstavljena arheologija šmarske doline. To zgodbo moramo seveda začeti na Magdalenski gori, kjer je prazgodovinsko naselje z gomilnimi grobišči in tam je tudi že urejena Arheološka pot. V rimski dobi pa se je življenje preselilo v nižino – ob glavno cesto med Ljubljano (Emona) in Siskom (Siscija).

Naselbina v šmarski dolini je bila najverjetneje manjši vicus – torej podeželska naselbina – ob rimski cesti, kjer je lokalno prebivalstvo živelo na staroselski način, vendar pa lahko iz pridakov v grobovih razberemo tudi rimske navade.

Podžupan Dare Gabrijel pri nagovoru.

Ilustratorji informativnih tabel in voditelj Jure Sešek.

Nadalje je pot speljana skozi Paradišče – tam si lahko na klopi oddahnemo in razgledamo po dolini, nato pa proti Brvacam, da spoznamo še del geološke zgodovine tega območja, ki se začne pred približno 310 milijoni let.

Iz Brvac pot vodi proti Selom, do cerkve sv. Mohorja in Fortunata. Leta 2004 so menjavali cerkveni tlak in ob tem odkrili najstarejšo fazo te cerkve, in sicer pozno-romansko apsidno iz 13. stoletja, katere del je predstavljen pod steklom. Sela pa so bila med drugim poznana tudi po pridelavi lanu.

Od tam nas pot pelje ob gozdu do Sapa, kjer pot zaključimo z etnologijo – s kaščo, s toplarji, z lesenim svinjakom, s furmani in z gostilnami.

Tako, to je naša pot. Rada pa bi na koncu še poudarila, da kulturna dediščina predstavlja nenadomestljivo vrednoto. Ko je dediščina poškodovana ali uničena, je žal izgubljena. Zato je dobro, če jo uspemo vključiti v vsakodnevno življenje in se zavedati, da je skrb za njeno ohranjanje in varovanje skrb vsakogar izmed nas.

Varstvo pa ne vključuje le najpomembnejših spomenikov, ampak tudi skromnejše objekte, ki imajo velik pomen za celoto kraja. In tako lahko dediščina postaja družbeno in prostorsko-povezovalna prvina na lokalni ravni in spodbuja razvoj ter kulturni turizem. V potrditev temu je delovanje Turističnega društva Šmarje – Sap, čigar pridnim članicam in članom prav lepa hvala za ves trud – predvsem Darji Štibernik in Miri Zaviršek, da smo projekt uspešno izvedli in da je zdaj Pot na voljo nam vsem.

Za vse strokovne nasvete in napotke pa iskrena hvala prijateljem in kolegom ter Zavodu za varstvo kulturne dediščine OE Ljubljana in Celje.«

Po nagovorih in obrazložitvi poti se je dogajanje, vsebinsko vezano na tematiko šmarskega področja in imenovano »Podobe spomina«, preselilo na trg pred cerkvijo. Tu so potekale ustvarjalne delavnice za odrasle in otroke, v Turenčku pa sta bila na ogled etnološka fotografska razstava in film o

Poti kulturne dediščine. Avtorji filma so Maja Bricelj, Ljubo Vilar, Jože Škrjanc, Mitja Novljan in Martin Štibernik.

Bogat kulturni program je povezoval in v vlogi Martina Krpana z monologom nastopil radijski voditelj Jure Sešek, sodelovali pa so še MPZ Šmarje - Sap, ki ga je tokrat vodil dr. Matjaž Barbo, folklorna skupina Cof iz Ljubljane, Poljanski orgličarji, Mladinski cerkveni zbor Šmarje - Sap, šmarski furmani, gasilski veterani v stari opravi in s staro brizgalno, kolesarji, pohodniki in še kdo. V eni izmed delavnic so otroci (in njihovi starši) pod vodstvom restavradorja Ljuba Zidarja izdelovali čisto prave freske, v drugi pod vodstvom vzgojiteljic iz vrtca Pika punčke iz cunj, v tretji rimska pokrivala in legijska znamenja, v četrti odtise delfinov in še in še.

Turistično društvo Šmarje - Sap se je izkazalo z izpeljavo zahtevnega projekta, v katerega je bilo vložena preko tisoč ur prostovoljnega dela, pa z organizacijo otvoritve Poti in izpeljavo prireditve »Podobe spomina«, na kateri je tokrat presenetilo tudi z izborom hrane in pijače, značilne za šmarski konec v različnih zgodovinskih obdobjih.

Na to prelepo sončno nedeljo se je v Šmarju - Sapu dogajalo toliko različnih stvari, da obiskovalec vsega ni mogel niti registrirati, kaj šele si vse natančno ogledati ali Pot kulturne dediščine celo prehoditi. A, kot je dejala predsednica TD Šmarje - Sap Darja Štibernik: »Pot je pripravljena, table stojijo. Na nas je, da se po tej poti čim večkrat sprehodimo in nanjo povabimo tudi prijatelje.«

Ob zaključku tako uspešnega projekta bi bilo verjetno poleg vodstva TD Šmarje - Sap potrebno pohvaliti še kakšnega posameznika. Pa tega ne morem napraviti, saj sem se tudi na lastne oči prepričal, da je teh posameznikov veliko. Tako se mi zdi primerno zaključiti v prepričanju, da je letošnje bronasto priznanje občine Grosuplje prišlo v prave roke. TD Šmarje - Sap spet živi s krajem in za kraj.

Predsednica Turističnega društva Šmarje - Sap Darja Štibernik.

Kako so nekoč predelovali lan v »šmarski deželi Harland«.

Med številnimi nastopajočimi je nastopila tudi ljubljanska folklorna skupina Cof.

Velik obisk prireditve!

Izdelki iz delavnic. Vse foto: Brane in Urša Petrovič

Stoji učilna zidana ...

V avgustovsko/septembrski številki Grosupeljskih odmevov je bralka razmišljala o vpisu otrok v šolo v prihodnjih letih. Ravnatelj (ravnateljici) in občinsko upravo je pozvala k javni predstavitvi prostih mest v osnovnih šolah.

Kot ravnateljica ene izmed dveh grosupeljskih osnovnih šol lahko zatrdim, da je skrb popolnoma upravičena in vsako leto bolj živa. Na Osnovni šoli Louisa Adamiča Grosuplje smo v šolskem letu 2007/08, ko sem prevzela ravnateljstvo, prvič pripravili analizo prostorskih potreb in gibanja števila učencev. Dokument sem posredovala ustanovitelju, to je občini Grosuplje.

V preteklem šolskem letu smo analizo posodobili in poglobili. Ponovno sem jo posredovala ustanovitelju. Sledilo je srečanje z gospodom županom, kjer sem predstavila stanje in morebitne možnosti reševanja prostorske problematike. Z vsebino analize so bili seznanjeni tudi zaposleni, svet staršev in svet šole. Slednji je na svoji seji 27. maja 2009 sprejel sklep, da se občini, oddelku za družbene dejavnosti, posreduje predlog za uvrstitev obravnave prostorske problematike OŠ LA Grosuplje na dnevni red naslednje seje.

V juliju sem razmere predstavila odboru za družbene dejavnosti. Na dnevni red seje občinskega sveta, ki bo potekala 7. oktobra 2009, pa problematika reševanja šolskih prostorskih razmer žal še ni uvrščena.

Resnost situacije bo najbolj preprosto vidna iz podatkov, ki jih ponuja Sokol, spletna aplikacija za pregledovanje demografskih podatkov, na spletni strani Ministrstva za šolstvo in šport.

Leto rojstva	Vstop v OŠ	Št. otrok v občini	Št. učencev, ki bodo vstopili v OŠ LA Grosuplje
2008	2014/15	257	185
2007	2013/14	243	176
2006	2012/13	255	179
2005	2011/12	193	146
2004	2010/11	192	139
2003	2009/10	220	158
2002	2008/09	199	143

V letošnjem šolskem letu so v šolske klopi zakorakali otroci rojeni leta 2003. Iz tabele je razvidno, da bosta letošnji precej številni generaciji sledili dve, ko bomo vpisali malce manj prvošolcev, nato pa tri zaporedne, ki bodo presegle letošnjo.

Osnovna šola Louisa Adamiča Grosuplje izvaja vzgojno-izobraževalni program na šestih enotah, kjer beležimo sledeče gibanje števila učencev:

Šolsko leto	Matična šola		Kopanj	Šmarje-Sap	Št. Jurij	Žalna	Skupno število učencev na OŠ LA Grosuplje
	Adamičeva	Tovarniška					
2008/09							1156
2009/10	309	344	38	294	111	101	1190
2010/11	300	370	32	289	115	96	1202 *
2011/12	303	397	32	296	117	90	1235 *
2012/13	315	411	33	312	123	93	1287 *
2013/14	337	441	30	314	129	90	1341 *

*predvideno število učencev glede na podatke iz aplikacije Sokol

Pod okrilje OŠ LA Grosuplje spadajo dislocirana enota na Adamičevi, kjer pouk obiskuje 14 oddelkov učencev od 1. do 5. razreda, za petnajsti oddelek pa je letos zmanjkalo prostora, zato ta gostuje v prostorih matične šole na Tovarniški cesti 14, kjer pouk obiskuje tudi 344 učencev od 6. do 9. razreda.

Našo najmanjšo podružnico na Kopanju obiskuje 38 učencev v treh oddelkih, kombiniran pouk poteka v oddelkih 1. in 2. razreda ter 4. in 5.

Podružnična osnovna šola Šmarje – Sap je edina, ki združuje polno devetletko in sicer v 15 oddelkih.

V Št. Juriju in Žalni pouk obiskujejo učenci od 1. do 5. razreda.

V zelo bližnji prihodnosti se bomo soočili s še večjo (nerešljivo?) prostorsko stisko na dislocirani enoti na Adamičevi cesti v Grosupljem, na matični šoli na Tovarniški cesti in na podružnici Šmarje – Sap. Na POŠ Št. Jurij se kaže potreba po šesti učilnici, medtem ko je stavba POŠ Kopanj potrebna temeljite obnove, saj jo je zob časa od leta 1865 dodobra načel. Svetla točka ostaja nova šolska stavba v Žalni, ki je dovolj prostorna.

Trenutno se na vseh enotah OŠ LA Grosuplje šola 1190 učencev, kar je primerljivo s številko iz leta 1997/98, ko je bila ustanovljena OŠ Brinje in sta v kraju delovali dve srednje veliki osnovni šoli.

V kolikor pa si našo šolsko problematiko ogledamo iz širšega zornega kota, ugotovimo, da ima občina Grosuplje s približno 18.000 prebivalci, kot jih šteje tudi občina Ajdovščina, dve osnovni šoli, ajdovska pa kar pet.

Naslednji zanimiv podatek je, da je v slovenskih osnovnih šolah v posameznem oddelku v povprečju 12 učencev, na OŠ LA Grosuplje pa 20.

Na naši šoli se šola 1190 učencev, slovensko povprečje se giblje okrog števila 220.

Prostorski problematiki navkljub, ki pa jo je potrebno nemudoma začeti reševati, se učenci na naših enotah počutijo dobro in dosegajo izvrstne rezultate na različnih področjih. Naj naštejem le najodmevnejše: v preteklem šolskem letu smo pridobili naziv ekošola in slovesno podpisali ekolistine, učenci so osvojili enajst zlatih priznanj na tekmovanjih iz znanj, košarkarski ekipi starejših in mlajših pionirk sta osvojili prvi mesti na Pionirskem festivalu, šolska košarkarska ekipa je osvojila prvo mesto v Šolski košarkarski ligi, gledališka skupina Hiška se je s predstavo Zvezdica Zaspanka ponovno zavihtela v sam vrh slovenskih otroških gledaliških skupin. Učenci šestih in devetih razredov so na nacionalnem preverjanju znanja prav pri vseh predmetih presegle državno povprečje. Ne smemo pa zanemariti niti vzgojnih rezultatov in tvornega sodelovanja s starši. Vse to pa temelji na profesionalnem delu vseh naših zaposlenih kot tudi na podpori občine Grosuplje, ki zagotavlja sredstva za številne dejavnosti in zna prisluhniti našim željam in potrebam. Čeprav velja, da se zgodovina ponavlja, si tega ne želimo, pa vendarle za konec tokratnega spoznavanja naše šole pokukajmo še malo v preteklost.

Pisalo se je leto 1904, ko je takratni župan Grosupljega občinskemu odboru predložil načrt in predračun za izgradnjo šole. Županove načrte je upočasnila odločitev občinskega sveta, da gradnjo šole za pet let odloži, kmalu je sledila še prva svetovna vojna in tako je šolska stavba na Adamičevi cesti 29, v kateri bivamo še danes, odprla svoja vrata šele 30. septembra 1928.

(se nadaljuje...)

Janja Zupančič, ravnateljica OŠ LA Grosuplje

12. srečanje ljudskih pevcev in godcev v Račni

Fantje po polj gredo

Račna, 11. oktober 2009. Popoldne se je že prevesilo v mrak, ko je Kulturni dom spet, letos že dvanajstič, postal živahno zbirališče ljubiteljev slovenskih ljudskih pesmi, vseh, ki so želeli prisluhniti srečanju ljudskih pevcev in godcev, ki nosi tradicionalni naslov „Fantje po polj gredo“, v organizaciji Kulturnega društva Račna. Da je v Račni to srečanje že tradicionalno in da Radenci živijo za pesem in glasbo, so dokazali tudi s svojo veliko udeležbo. Zakaj, je v uvodnem scenariju zapisala Jožica Podržaj, ena izmed gonilnih sil radenskih ljubiteljev ljudskega petja in folklorne:

„V naši deželi, ki je polna lepot in bogastev, življenje nikoli ni bilo tako trdo, da bi v naših ljudeh ubilo veselje do petja. Najbrž je malo dežel na svetu, kjer bi se na tako majhnem prostoru našlo tolikšno bogastvo ljudskega izročila, kakor prav na Slovenskem. Danes ne vriskamo več po pokošanih travnikih in ne umiramo od znojnih srag za plugom na ilovnati zemlji. Stroji se trudijo namesto nas. Ne moremo pa z gotovostjo trditi, da je napredek v naše dobro. Nekaj nas še vedno je, ki nam duša ne da, da bi se izročilo, dar in modrost prednikov izgubili, pa čeprav lahko danes zaživi na svoj način le še na odru, sem in tja pa se ponovno oglašajo po deželi.“

Ker pa ljudska pesem ni več spremljevalka vsakdanjega življenja, so tisti, ki se zavedajo njenega pomena, našli poti, kako jo gojiti naprej in jo posredovati mlajšim rodovom. Zato tudi sobotno srečanje v Račni, ki pa na srečo ni osamljeno. Takšnih in podobnih srečanj imamo v mali slovenski deželi kar nekaj in vedno so dobro obiskane.

Prireditvev je začel in odlično, z veliko mero domiselnosti, v pristnem dobrepoljskem narečju, v „Krvavljevi“ opravi, povezoval Igor Ahačevčič.

Ako bi ljudski pevci in godci imeli kanček treme pred nastopom, bi dejali, da so jo vsem pregnali domači ljudski pevci iz Račne in s Čušperka, ZARJA, ki jih prepevanje ljudskih pesmi družijo že od leta 1997. Z občuteno zapetima pesmima „Moj očka in moja mam'ca“ in „Angelček, varuh moj“ so pripravili pravo uverturo v prelep kulturni dogodek. Sosednje Dobrepoljce, ki so poznani po dobrih pevcih in več glasbenih skupinah, so zastopali Po mašni pevci, pet krepkih možakarjev, ki so se sami predstavili, da pojejo 4-glasno.

Kako drži ljudski rek, da jabolko ne pade daleč od drevesa, so dokazali najmlajši, mladostniki iz Račne in s Čušperka. Dar petja, posluh jim je bil v zibel položen, nežna pesem jih je spremljala od prvih dni življenja dalje, sledili so svojim staršem in pred dvema letoma se je rodila Mlada zarja. Prepevanju so pridružili

še inštrumentalno znanje in se ob spremljavi violin odlično predstavili s „Sveto Barbaro“ in „Venčkom ljudskih“; marsikoga pa je s svojim glasom očaral najmlajši v skupini, šestošolec Benjamin.

V nadaljevanju smo prisluhnili Pevkam treh vasi iz Šempetra v Savinjski dolini, Vaškemu zvonu iz Prečne pri Novem mestu, Kepelskem pubjem iz Kapele pri Brežicah, Bistriškimi škuorkam iz Ilirske Bistrice. Kot zadnji so se predstavili Gorički lajkoši iz Gornjih Petrovcov in s svojim izvajanjem, spremljevalnimi inštrumenti – bučami, koso, bobnom, desko za pranje perila ..., seveda pa predvsem z živahnostjo zapetih pesmi in živahnimi gibi, razgrela klimo v dvorani. To je tista prava ljudska pesem, ki vedno znova razgreje srca, prežene skrbi iz obrazov.

Sploh pa so bila vsa izvajanja vsak po svoje odlična! In še nečesa ne gre prezreti: srečali smo se s pristnimi različnimi slovenskimi narečji, ki so nam komaj še ali pa sploh ne poznana, pa vendar prava zakladnica narodovega bogastva in kulturne dediščine.

Za vse, ki se 12. srečanja ljudskih pevcev in godcev niste udeležili, povedano na uho: „Vidimo se čez leto dni na istem odru in pod

istim naslovom!“ je bilo povabilo ob koncu prireditve.

In če se vrnem k Mladi zarji, se nam za prihodnost takšnih in podobnih prireditev ni bati. Res - iz teh mladostnikov žari mladost; štiri dekleta – gimnazijki Veronika in Klara, devetošolka Sandra in sedmošolka Marjetka ter trije fantje: srednješolec Luka, gimnazijec Matic in šestošolec Benjamin – to je MLADA ZARJA! Že lansko leto, prvo leto svojega delovanja, so se udeležili državnega srečanja ljudskih pevcev in godcev v Tolminu in že tedaj navdušili poslušalce. In kaj pravijo o slovenski ljudski pesmi ti mladostniki, katerih vrstniki, pa gotovo tudi sami, se navdušujejo nad drugačnimi vrstmi glasbe?

„Kaj pa je narobe s to zvrstjo glasbe? Saj je čisto v redu! Če so tako peli včasih, ne pozabimo tega, pa pojmo še mi tako! Seveda pa radi zapojemo tudi kakšno narodnozabavno, pa tudi umetne pesmi. Samo da se poje, igra! Kaj hočemo še več?“ je navdušena Klara.

Če verjamemo v iskrenost otroških besed, se nam za obstoj in širjenje ljudskih pesmi ni bati.

Alenka Adamič

napovedujemo

četrtek, 5. 11., ob 7.00 in ob 18.30, **Otroški abonma 2009/10 – Po stezicah slovenskih pravljic in poezije, LG Maribor in ZKD Grosuplje**

Niko Grafenauer: lutkovna predstava

PEDENJPED,

O predstavi: Pedenjhišica ni navadna hiša. V njej prebiva Pedenjped in tam se dogajajo čarovnije. Ko se nam vrata Pedenjhišice na stežaj odpro in smuknemo v Pedenjpedovo domovanje, lahko vidimo vse nenavadne prebivalce Pedenjcarstva.

Pesnik Niko Grafenauer je z bistrin očesom in prijaznim nasmehom sledil Pedenjpedovim podvigom in prigradam ter jih z dobro ošljenim peresom – pesniškim, seveda – ujemal na papir. Uprizoritev Lutkovnega gledališča Maribor je odrska priredba Grafenauerjevih pesmi o Pedenjpedu. Predstava sledi principu črnega teatra. Animacija je usmerjena predvsem v oživiljanje stvari in odrskih rekvizitov, v doseganje čim večje odrske iluzije, kjer stopi v ospredje čarobnost živih predmetov.

petek, 6. 11., ob 19.30, Komikaze in ZKD Grosuplje, večer stand up komedije

BANZAAAJ

O predstavi: Stand up komedija postaja tudi pri nas vse bolj priljubljen žanr zabave. V letu 2008 so imeli člani skupine Komikaze preko 100 nastopov na festivalih, klubih, lokalih, mladinskih centrih, kulturnih domovih, na prireditvah, kongresih, porokah, modnih revijah, novoletnih zabavah, organizirali so tudi tridnevni festival na Ljubljanskem gradu, ki je bil prav vse večere nabito poln, zato se je pojavila težnja, da bi naredili še korak naprej. Tako je nastala predstava stand up komedije Komikaze predstavljajo: Banzaaaj. Gre za celovečerni show, pet nastopajočih, predstava je dolga približno

100 minut. Ime Banzaaaj pomeni vzklik, ki so ga sprva vzklikali japonski samuraji, kasneje pa bojeviti kamikaze, banzaaaj pa sedaj vzklikajo slovenski komiki Komikaze. V predstavi bodo nastopala preverjena imena te slovenske scene: Boštjan Gorenc – Pižama, Perica Jerkovič, Tin Vodopivec in Klemen Mauhler. Obeta se torej prava poslastica za ljubitelje smeha, in sicer skoraj dvourni show zabavnih zgodb, opažanj in družbeno-kritičnih šal. Življenje je polno komičnih situacij, le pogledati je potrebno nanje s pravega zornega kota. In to Komikazam zagotovo prepričljivo uspeva.

sreda, 18. 11., ob 19.30, SNG Nova Gorica & Gledališče Koper, UTŽO Grosuplje in ZKD Grosuplje

Branislav Nušič v prev. Milana Jesiha: satirični vodvil o opojnosti povzpnetišva

GOSPA MINISTRICA

O predstavi: Poznamo ministrice in gospe ministrice. Bistvena razlika med obema vrstama žensk je v dejstvu, da imajo ministrice oblast, gospe ministrice pa moč, medtem ko so uspešne kombinacije obeh načel na žalost zelo redke; združitve oblasti in moči zato največkrat ostane le na ravni pobožnih želja ministrskih soprog – gospa ministric.

Ena takšnih je tudi Nušičeva Živka, soproga revnega državnega uradnika, ki po padcu vlade čez noč postane minister; z njegovim imenovanjem se Živka, zdaj gospa Ana Živana in gospa ministrica, popolnoma spremeni; postane naduta in oblastna, ukazuje vsem, tudi državnim uradnikom, in v želji po uglašenem in finem vedenju postane karikatura same sebe in ministrove soproge. Težave se začnejo, ko ugotovi, da si njena poročena hči zasluži boljšega moža in odloči se, da jo bo poročila s častnim konzulom Nikaragve; neuspeli spletke, s katero naj bi dosegla hčerino ločitev in novo poroko, sledi uničujoč članek v časniku o dogajanju v Živkini hiši, zaradi katerega mora njen mož odstopiti s položaja ministra, njegov odstop pa pomeni tudi konec Živkinega kraljevanja.

Nušičeva Gospa ministrica ni le komedija o vrsti žensk, ki se zaradi svojih mož iz anonimnosti povzpnejo na visoke položaje, vendar se po strmoglavem padcu spet vrnejo vanjo, temveč tudi satira o (malomeščanstvu in politični klimi, predvsem njenem vladnem režimu, ki v sistemu vzajemnih uslug spregleda marsikatero korupcijsko afero, prevare, komolčarstvo in protekcionizem. Prav v tej točki pa Nušičeva komedija korespondira s sodobnostjo, tudi slovensko.

Z uprizoritvijo Gospe ministrice, ki ob Narodnem poslancu, Sumljivi osebi

in Pokojniku velja za najbolj znano komediografovo delo (Nušič je komedijo začel pisati v Skopju tik pred začetkom prve svetovne vojne, dokončal drugo dejanje, rokopis izgubil in po spominu začel besedilo ponovno pisati leta 1928, leto pozneje so ga krstno uprizorili v beograjskem Narodnem gledališču), so se v Gledališču Koper spomnili 70. obletnice smrti srbskega esejista, humorista in dramatika, ki je v svojih komedijah po vzoru Gogoljevega Revizorja z ostrim humorjem bičal birokracijo in tedanjo oblast.

Dodatek organizatorja: tako številna igralska zasedba bo prvič igrala na našem odru, tudi zato dobrodošli!!

Občutki v dvorani bodo spet drugačni.

petek, 20. 11., ob 19.00, Najstniški abonma 2009/2010, Gledališče Ane Monro in ZKD Grosuplje, predstava in delavnica veččin uličnega gledališča

Šola Uličnega Gledališča – ŠUGLA

O izvajalcih: ŠUGLA je kratica za Šolo Uličnega Gledališča, ki je v organizaciji Gledališča Ane Monro nastala v letu 2007. Namen ŠUGLE je, da vsem mladim med 15. in 30. letom starosti, ki bi si radi nabrali izkušnje in znanja za nastopanje in predvsem ustvarjanje gledališča na ulici, ponudi primerno izobraževanje.

Prva generacija Šuglarjev je v tem letu zaključila svoje izobraževanje in ŠUGLA do 15. septembra 2009 vpisuje nove člane.

Izobraževanje na ŠUGLI traja dve leti, vsega skupaj pa so za slušatelje pripravili 12 različnih modulov, v sklopu katerih se bodo naučili osnov akrobatike, improvizacije, scenaristike, bruhanja in požiranja ognja, igre na ulici, manipulacije objektov, giba, stika z občinstvom, uporabe glasbe in ritma ter umeščanja ulične predstave v prostor in čas. Nekaj od tega boste zagotovo izkusili tudi tisti, ki se boste odzvali našemu povabilu za Najstniški abonma 2009/2010 ZKD Grosuplje.

Koledar kulturnih prireditev: november 2009, Kulturni dom Grosuplje

torek, 3. 11., ob 9:30 uri, UTŽO Grosuplje in ZKD Grosuplje
»RAK, PREHRANA IN ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA«, predavanje primarija dr. Petra Kapša, **za člane UTŽO in za izven**

četrtek, 5. 11., ob 7.00 in ob 18.30, Otroški abonma 2009/10 – Po stezicah slovenskih pravljic in poezije, LG Maribor in ZKD Grosuplje
 Niko Grafenauer: **PEDENJPED**, lutkovna predstava, izbor pesmic in režija: Ajda Valcl, igrajo: Maksimiljan Dajčman, Metka Jurc in Petra Caserman / Davorin Kramberger; **tudi za izven**

petek, 6. 11., ob 19.30, Komikaze in ZKD Grosuplje
BANZAAAJ, večer stand up komedije, nastopajo: Boštjan Gorenc – Pižama, Perica Jerkovič, Tin Vodopivec, Klemen Mauhler; za izven

sobota, 7. 11.: **Kino ob 19.00**, ZKD Grosuplje; **NESLAVNE BARABE**, vojna akcija

četrtek, 12. 11. ob 19:30 uri, SNG Nova Gorica&Gledališče Koper in ZKD Grosuplje
 Iztok Mlakar po motivih Moličra: **»DUOHTAR POD MUS«**, burka s petjem in streljanjem režija: Vito Taufer, avtor songov in glasbe: Iztok Mlakar, igrajo: Iztok Mlakar, Urška Bradaškja, Gregor Zorc, Renato Jenček, Lara Komar /Ylenia Zobec, Teja Glažar, Gorazd Žilavec in muzikanti, **za izven**

petek, 13. 11., ob 19.30, ZKD Grosuplje
ERIK SATIE, multimedijski večer s filmsko projekcijo, izvajalca: Bojan Gorišek (pianist), Janez Škof (igralac v vlogi Erica Satieja), **za izven**

sobota, 14. 11.: Kino ob 19.00, ZKD Grosuplje; **DRŽAVNI SOVRAŽNIKI**, kriminalka/drama

sreda, 18. 11., ob 19.30, SNG Nova Gorica&Gledališče Koper, UTŽO Grosuplje in ZKD Grosuplje

Branislav Nušič v prev. Milana Jesiha: **GOSPA MINISTRICA**, satirični vodvil o opojnosti povzpetništva; režija: Dušan Jovanović, as. režije: Jaka Ivanc; igrajo: Saša Pavček, Mojca Fatur, Anda Toman, Radoš Bolčina, Miha Nemec, Gorazd Žilavec, Minu Kjuder k.g., Ana Faccini, **tudi za izven**

nagrade: Saša Pavček - žlahtna komedijantka, Dušan Jovanović - žlahtni režiser Dnevi komedije, Celje 2009

petek, 20. 11., ob 19:00 uri, Najstniški abonma 2009/2010 – Ufurej se!, Gledališče Ane Monro, **Šola Uličnega Gledališča – ŠUGLA** in ZKD Grosuplje

SKUŠNJAVA, avtorji predstave: Urška Ličef, Miha Blatnik in Matevž Podbreznik; delavnico veččin uličnega gledališča izvajajo: Miha Blatnik, Katjuša Kovačič, Urška Ličef, Anja Pibernik, Matevž Podbreznik, in Slavko Trivkovič; tudi za izven

sobota, 21. 11.: **Kino ob 19.00**, ZKD Grosuplje; **KOMIKI**, komična drama

četrtek, 26. 11., ob 19,30, ZKD Grosuplje, Občina Grosuplje, Fakulteta za arhitekturo Ljubljana, **(v Kulturnem domu Grosuplje)**
»Kako urbano mesto diktira ritem življenja« - predavanje in predstavitev diplomske naloge Veronike Ule in razgrnitev urbanističnega načrta mestnega jedra, Občina Grosuplje; za izven

četrtek, 26. 11.: **Kino ob 17.00**, ZKD Grosuplje; **V VIŠAVE**, animirana družinska pustolovščina

sobota, 28. 11. od 9.00 do 14.00, ZKD Grosuplje in Občina Grosuplje
Ta veseli dan kulture; brezplačna gledališka, vokalna, likovna in plesna delavnica za člane društev ZKD Grosuplje in za izven

sobota, 28. 11.: **Kino ob 19:00**, ZKD Grosuplje; G. I. JOE: **VZPON KOBRE**, znanstveno fantastični triler

*Organizator si pridržuje pravice do spremembe programa
 Info in rezervacije vstopnic: ZKD Grosuplje, Adamičeva cesta 16, 1290 Grosuplje, T: 01/786 40 28
 Predprodaja vstopnic na blagajni Kulturnega doma:
 17.00 – 19.00 sreda, 19.00 – 20.00 sobota in uro pred predstavo
 Predprodaja v pisarni Zveze kulturnih društev Grosuplje:
 12.00 – 16.00 ponedeljek, torek in četrtek

Etnologi so počastili svojega stanovskega kolega dr. Borisa Kuharja

Mestna knjižnica Grosuplje, sobota, 3. 10. 2009, ob 10. uri

Dr. Boris Kuhar je ob svoji 80-letnici pripravil razstavo svojih spominov in spominkov. Povabil je svoje kolege etnologue in jih popeljal po razstavi, ki je postavljena v galeriji Mestne knjižnice Grosuplje. Ustavljali smo se ob fotografijah njegovih prednikov, staršev, družine. Zanimivi in nenavadni so spominki z mnogih potovanj. Spominki so tudi denar iz tujih držav, kipci, slike, keramika. Pod njegovim vodstvom smo se sprehodili skozi njegovo življenje. Skupina etnologov pod vodstvom dr. Slavka Kremenška je slavljencu podarila priložnostna darila.

Gostje so si ogledali Mestno knjižnico Grosuplje in bili navdušeni nad lepoto prostorov, lepimi cvetličnimi aranžmaji in skladno povezanostjo med novo stavbo in staro Koščakovo hišo. Kot vse jih je navdušila Koščakova soba s svojo lepo hrastovo opremo. Po živahnem dogajanju v knjižnici so ugotovili, da je to eden od opaznih kulturnih centrov v mestu.

Ogledali so si tudi razstavo čipk Tonkine klekljarske šole v dvorani Mestne knjižnice Grosuplje, po strokovni plati pa jih je zanimala tudi domoznanska soba.

Marija Samec

Napoved skladovih prireditev

Seminar za 41. Tabor slovenskih pevskih zborov

sobota, 7. november 2009, ob 9.00, OŠ Ferda Vesela, Šentvid pri Stični

Kot že tradicionalno bo v jesenskem času potekal seminar za zborovodje, ki se bodo s svojimi zbori udeležili 41. tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Vabljeni so vsi zborovodje, korepetitorji ali pevci. Seminar bo vodil Igor Švara. Na voljo pa bo tudi notno gradivo za ženske, mešane in moške pevske zasedbe.

Regijska razstava izbranih kolažev na Turjaku

torek, 17. november 2009, Turjak

Na regijskem srečanju in razstavi bodo na ogled likovna dela v tehniki kolaža, ki so bila izbrana na območnih razstavah koordinacije Osrednja Slovenija. Strokovni spremljevalec bo izbral likovna dela, ki se bodo udeležila državne razstave v letu 2010.

Regijski seminar – petje ljudskih pesmi: Kako zapeti, da me bo kdo slišal in poslušal

sobota, 21. november 2009, Laško

Na seminar je povabljen Ljuba Jenče z namenom, da predstavi svoje lastne bogate izkušnje s terena in pokaže način reševanja temeljnih težav današnjih pevskih skupin, ki je povezan s pretihim in nečistim petjem. Ljuba Jenče bo na seminarju udeležencem pokazala načine oblikovanja glasu in govora, ki »novim« ljudskim pevcem lahko pomagajo, da bo petje bolj slišno in intonacijsko ustrežnejše.

MAVRIČNA KULTURA

Druženje ob branju poezije in interpretacija dramskega besedila v Grosupljem

V jesenskem času so se ponovno zbrali literarni ustvarjalci, tokrat v dvorani Mestne knjižnice Grosuplje. Literarno ustvarjanje je predvsem intimno početje. S tega vidika so javne predstavitve in komentarji še kako pomembni za nadaljnje literarno

udejstvovanje, za pesnikovo rast ali pa za razvoj dramskega besedila. V komornem vzdušju med ljubitelji poezije in literature, v prostoru, kjer so knjige doma, se je predstavilo pet avtoric in avtor.

Literarni popoldan je strokovno spremljala magistra Ana Porenta, ki se je izčrpno pogovorila z vsakim od sodelujočih in nas poslušalce uvedla v globine leposlovnih stvaritev. Na prireditvi so nastopili: Marija Bregar z Muljave, Marija Mohorič s Ponikev, Janko Rošelj iz Zagradca, Gabrijela Škantelj iz Dobropolja, Sandi Zalar iz Dobropolja, Milena Zaletel iz Šentvida pri Stični. Kulturni program prireditve z naslovom Ko najdeš svoj mir so popestrili Šentjurski fantje. Likovno podobo vabila za prireditev pa je dopolnila slikarka Nevenka Kotar.

Državna plesna revija z dvema skupinama ivanške izpostave

Plesna produkcija izpostave je v nekaj letih naredila velik preskok v kvaliteti. Tako sta se na državni nivo uvrstili kar dve skupini iz naše izpostave. Na odru velenjskega kulturnega doma sta med 15 plesnimi skupinami iz vse Slovenije nastopili baletna skupina TeGIBlo 3 KD Teater Grosuplje s plesom Ne-prepoznaven v koreografiji Špele Repar in deset plesalcev skupine Male afne OŠ Dobropolje z Opičjimi norčijami pod vodstvom Anje Gržinič, ki sta jih tokrat v Velenje pospremili učiteljici Aleksandra in Breda. Skupini sta konec septembra nastopili na državnem srečanju, ki je potekala v okviru tradicionalnega festivala Pika miga. Nastop je vodila »prava« Pika Nogavička, priznanja nastopajočim pa je podelila republiška svetovalka za ples, Nina Meško.

Na Bogenšperku v prekrasnem in akustičnem ambientu nastopili Šentjurski fantje

Na Valvasorjevem Bogenšperku so se konec septembra predstavili Šentjurski fantje. Nastopili so v razširjeni zasedbi kot moški pevski zbor pod taktirko Tomaža Tozona. Srečanje je strokovno spremljal strokovni spremljevalec za vokalno glasbo Mitja Gobec, ki je o njihovem nastopu zapisal: »Zbor je glasovno dovolj dobro uravnotežen.... Dirigiranje je bilo racionalno in muzikalno.... Posebej pohvalim odlično pianistko.« Žal pa pevci niso najbolj natančno upoštevali pogojev nastopa, saj so presegli število nastopajočih, ker je bila prireditev namenjena predstavitvi izbranih malih pevskih skupin.

Učna ura iz kolaža pod strokovnim vodstvom Anamarije Stibilj Šajn

Na območnem srečanju in razstavi z naslovom Kolaž, ki smo jo odprli v Humekovi galeriji v Muzeju krščanstva na Slovenskem v Stični konec septembra, se je predstavilo 21 likovnih ustvarjalcev. Razstava je plod zgledega sodelovanja z Muzejem krščanstva na Slovenskem in njihovo direktorico, Natašo Polajnar Frelih, ki je prijazno pozdravila obiskovalce na naši otvoritvi. Razstavo in likovno ustvarjanje smo uvrstili v Dneve evropske kulturne dediščine, ki so bili letos posvečeni dediščini, inovativnosti in ustvarjalnosti. Srečanje likovnikov in odprtje razstave je potekalo skozi spoznavanje osnovnih zakonitosti kolažne tehnike. Udeleženci so se seznanili z zgodovinskim razvojem kolaža in njegovim pomenom znotraj umetnosti. Na ogled so likovna dela, ki kažejo visoko kvaliteto ustvarjanja na območju ivanške izpostave. Za regijsko razstavo, ki bo v novembru na Turjaku, bo izbor pripravila umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj Šajn. Razstavljalci na območni razstavi so iz občin Dobropolje, Grosuplje, Ivančna Gorica in iz Kočevja: Katja Adamlje, Marija Biček, Damijana Bijek, Milka Gruden, Štefan Horvat, Meta Jakič, Slavka Lisec, Mirjam Mazaj, Ani Medved, Adela Margita Petan, Judita Rajnar, Martina Porenta Pleše, Alenka Rožac, Saša Strnad, Olga Šeme, Joža Škufca, Ljudmila Šuklje, Branka Tomov, Zora Trilar, Gabrijel Vrhovec, Štefka Zajec. Na otvoritvi nas je s svojim glasbenim programom na prečni flavti navdušila Karin Kovaček. Razstava bo odprta do 1. novembra 2009

Številni mladi prijavljeni na malo šolo risanja

Na razpis za šolo risanja se je prijavilo 41 nadobudnih otrok iz občin Grosuplje in Ivančna Gorica. Šola risanja pod vodstvom likovne pedagoginje Judite Rajnar bo potekala v dveh skupinah. Prijavljeni bodo ustvarjali ob sredah v Kulturnem domu Grosuplje. Spoznavali se bodo z osnovnimi zakonitostmi risanja s svinčnikom: risanje po opazovanju, osvajanje rastrov različnih površin, risanje domišljjski živali, risanje in ples itd.

Grosuplje se je pridružilo praznovanju dnevov evropske kulturne dediščine

V Grosupljem so se konec septembra zvrstile tri zaokrožene in prepletene otvoritve razstave Janeza Eržena: Jaz, gledalec. Razstava je sad plodnega sodelovanja med ZKD Grosuplje, JSKD RS OI Ivančna Gorica, Koordinacijo Osrednja Slovenija in Mestno knjižnico Grosuplje. Z njo smo počastili ustvarjanje fotografa, arhivarja, dokumentalista, gledališkega

igralca in lutkarskega režiserja ter sodelavca republiškega Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Janeza Eržena, ki je s kulturnim ustvarjanjem povezan več kot trideset let. Na treh lokacijah (Kulturni dom, Mestna knjižnica in Družbeni dom) je razstavljenih 33 fotografij z različnih prireditev s tem, da je poseben poudarek na grosupeljskih skupinah. Otvoritev je obiskovalce popeljala na tri lokacije ter s tem omogočila spoznavanje grosupeljskega pejzaža. Razstavo sta s svojima uvodnima nagovorima počastila tudi grosupeljski župan Janez Lesjak in direktor republiškega JSKD, mag. Igor Teršar. Na odprtju so nastopili: Alena Medich, Piktorijska Viktorija, Polona Kopač Trontelj, Jan Pirnat, TeGIBlo IV, Nina Rotner in Combo zasedba Big Banda Grosuplje. Za svečano zakusko je poskrbela Gostilna Pri Kuklju iz Velikih Lašč.

Stična zaživela z mladimi in neveljavljenimi rockovskimi zasedbami

V Baru Jama v Stični je v začetku oktobra potekal že drugi Rock maraton v soorganizaciji s Kulturnim društvom Stična in natečajem za Festival Stična. Predstavilo se je 11 skupin iz celotne Slovenije in tako je Rock maraton dobil pridih državnega srečanja. Vsi nastopajoči so bili mladi v načinu svoje ustvarjalnosti.

V dopoldanskem času je potekal seminar iz pisanja rockovskih besedil pod strokovnim vodstvom Gorana Gluviča. Od 16. ure dalje pa prireditev, kjer so nastopajoči postopno ogrevali publiko in oboževalce. Prireditev je dosegla vrh z razglasitvijo dveh zmagovalnih bandov, ki bosta nastopila na Festivalu Stična. To sta Freeway Machine iz Stične in Negative Two iz Ljubljane. Stičani so na Maratonu nastopili že v lanskem letu, vendar je bila njihova letošnja predstavitev izjemen preskok v kvaliteti, kar dokazuje, da je Stična med drugim tudi ena od zibelk alternativnih glasbenih izrazov. Iz Grosuplje sta se predstavili tudi skupini BOILERS in ROLL ON.

Regijsko srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž v Tolminu

Na srečanju so se predstavili Družina Erčulj iz Dobropolja pod vodstvom Alojza in Ane Erčulj ter pevci ljudskih pesmi Zarja KD Račna pod vodstvom Jožice Poderžaj. Regijsko srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž medobmočij Kranj, Izola, Nova Gorica in Osrednja Slovenija, katerega program je izbrala Mojca Kovačič, je spremljala državna selektorica Jasna Vidakovič.

JSKD OI Ivančna Gorica
www-kultura-ustvarjanje.si

Policisti na obisku

Vsi prvošolčki Osnovne šole Louisa Adamiča Grosuplje smo imeli 30.9.2009 prvi tehniški dan. S svojim obiskom so nas razveselili policisti, ki so s seboj pripeljali konja Rytmusa in Pokra, psa Arnija, policijski avto in tudi policijski motor. Težko se je bilo odločiti, kaj nas je od vsega najbolj navdušilo.

Rytmus in Poker sta nam pokazala hojo nazaj in vstran ter nam dobrodušno dovolila, da pobožamo njuno mehko dlako. Policista sta potrpežljivo odgovarjala na vsa naša vprašanja in verjamete lahko, da jih ni bilo malo.

Za Rytmusom in Pokrom ni prav nič zaostajal kuža Arni, ki je na ukaz znal prav vse: skakati čez obroč, puzati, dati glas, se vrteti v levo in v desno, prositi z eno tačko in z dvema, zločinca pa je znal zgrabiti s svojimi ostrimi zobmi za roko tako, da ga ni izpustil niti, ko ga je policist s ščitnikom vred dvignil v zrak in vrtil naokoli kot vrtavko. Vendar pa je bil Arni prijazen kuža in po koncu njegove predstave nam je nastavljal svojo glavo, da smo jo lahko božali, kolikor smo hoteli.

Tudi policist na motorju je imel s seboj cel kup zabavnih pripomočkov. Dovolil nam je opraviti alkotest, z radarjem je meril hitrost našega teka in nam za piko na i še dovolil, da smo ponosno sedli na njegov motor.

To pa še ni vse. Z lutkovnega gledališča Zajec nas je obiskal Mali Ojoj in njegovi prijatelji. Pripravili so nam predstavo, ki nas je pošteno nasmejala in zabavala. Po njenem koncu smo že vsi znali poučno in zabavno pesmico, nekaj pa smo se tudi naučili:

*Včasih kakšno malo bitje,
pride v strašen položaj,
a takrat mu rad pomaga kak prijazen policaj.
In zatorej nič ne čakaj,
raje kliči kar takoj,
113 pokliči: »Tu je Mali Ojoj...«*

Ob tej priložnosti se zato najlepše zahvaljujemo Občini Grosuplje, da nam je zastoj omogočila ogled predstave 113, ki nam bo gotovo še dolgo ostala v spominu.

Andreja Nebesni, učiteljica 1. razreda

Letovanje na Lošinju za ohranjanje zdravja invalidov

Z željo, da bi podaljšali tople poletne mesece, smo se v začetku septembra odpravili v prelepi del Jadrana na zeleni otok Lošinj. Deževno vreme nas je pospremlilo z Grosupljega vse do Reke, kjer se je začelo jasni in vedeli smo, da nas na Lošinju čaka toplo morje in ne prevroč morsk zrak.

Nameščeni smo bili v slikoviti stari vili v zavetnem zalivu Čikat tik ob morju. Zelena okolje in urejena obala so izpolnili pričakovanja tako tistih, ki si želijo zasebnosti in miru, kot onih z željo po hitrejšem utripu življenja. Toplo morje in kilometri urejenih sprehajalnih poti ob njem in med starimi borovci so uspeli vlti v nas vsak dan vse več optimizma in energije. Tako ni bilo nič čudnega, če se je v naših

skupinah in skupinicah slišalo vse več smeha in dobre volje. Nekaj večerov nas je to razpoloženje zaneslo celo pozno v noč, saj si je bilo treba toliko povedati o dobrih in slabih, veselih in žalostnih pripetljajih iz naših življenj. In ob tem druženju so se zazdele še tako težke izkušnje, ki jih je med invalidi dovolj in preveč, nekoliko manj težke in sprejemljivejše.

Sedem lepih, toplih dni je tako minilo, poslovili smo se od prijaznega osebja hotela in se mediteransko razpoloženi odpravili domov čez Narodni park Risnjak in Kočevsko. Vendar je v nas tlelo upanje, da bodo spomini na tople žarke sonca z Lošinja greli naša srca tudi v prihajajočih jesenskih in zimskih dneh.

Pavla Valič

Spoštovani bralci, dragi dopisovalci Grosupeljskih odmevov!

Zaradi preobilice prispelega gradiva smo nekatere prispevke morali krajšati, nekaj pa jih je ostalo »na čakanju« za objavo v naslednji številki časopisa. To so predsvem prispevki iz kulturnega področja, dejavnosti upokojencev, mladih in gasilcev.

Prosim za razumevanje!

Odgovorni urednik **Jože Miklič**

Grosupeljski upokojenci imajo novega predsednika

Na nedavnem izrednem občnem zboru, ki so ga člani grosupeljskega društva upokojencev že imeli v novi dvorani Družbenega doma, so s soglasno večino za novega predsednika društva potrdili dosedanjega vršilca dolžnosti Alojza Gabrščka. Ta je sicer predsedovanje prevzel kmalu po občnem zboru marca, ko se je izvoljena članica premislila in odstopila od vodenja društva. Alojz Gabršček je nato vse do sredine septembra vodil društvo, po sklepu upravne enote Grosuplje pa so člani do oktobra morali izvoliti predsednika, ki bo društvo zastopal štiri leta. Če še kdo ne pozna omenjenega gospoda, je tole krajši povzetek njegovega življenja: Alojz Gabršček je upokojeni električar, strelec - licenco za streljanje ima do leta 2012, osnoval je grosupeljsko strelsko društvo, je mednarodni strelski sodnik, 20 let pa je bil tudi matičar in tako poročil več kot polovico grosupeljskih parov.

Člani društva upokojencev so izvolili tudi novo predsednico, upravni odbor je predlagal Jožico Mlakar, člani pa so jo tudi soglasno podprli. Jožica Mlakar je svoje življenje

posvetila pošti, od tam jo najbrž marsikdo tudi pozna, njena nova ljubezen pa so, odkar je postala upokojenka, cvetlice.

Ob izvolitvi je novi predsednik povedal, da društva ne namerava spreminjati, saj deluje dobro, da pa bi si želel bolj aktivno članstvo, saj druženje starejšim pomeni zelo veliko.

Že pred uradnim delom je član in nekdanji predsednik Borut Hrovatin nekaj besed namenil spominu, urjenju možganskih celic, uporabi računalnika, interneta, grosupeljske knjižnice itd.

Upokojenci bodo sicer aktivni tudi v prihodnje, v začetku oktobra se že nameravajo udeležiti Festivala za tretje življenjsko obdobje, ki bo v ljubljanskem Cankarjevem domu. Organizirati pa nameravajo tudi osnovni in nadaljevalni tečaj računalništva.

Društvo upokojencev ima uradne ure za svoje člane in ostale upokojence, ki bi potrebovali nasvet ali pomoč, vsako sredo in petek dopoldne v društvenih prostorih.

Helena Miklič

Preprosto skavt

Se spomniš trenutkov, ko prvič si ogenj prižgal, obrazov, s katerimi na novo si pot se podal, se spomniš potepov, se spomniš noči, ko smo iskali zaklad sred noči. Pridi, primi se vetra... Končno, po skoraj trimesečnem oddihu, se bodo naša skavtska druženja nadaljevala. Ponovno smo se zbrali v petek, 2. Oktobra, in v soboto, 3. oktobra, da bi medse sprejeli nove člane in ostalim dovolili zaslužen pot naprej, v starejše skupine. Nekateri pa bodo ostali, kjer so in si še pridobili potrebne izkušnje. Dvodnevno druženje je namenjeno povezovanju celotnega stega, kot tudi posameznikov. Bistveno je, da zopet začutimo skavtski utrip. Velikokrat se zgodi, da nas ljudje vprašajo, zakaj si skavt. Vedno je tako, da ko se odločiš za neko novo stvar, pa naj bo to jahanje, igranje inštrumenta, prvi dan v šoli..., vedno je začetek tako neznan, da se prestrašiš, lahko celo pomisliš, da to ni zate, da tega ne boš zmogel. Vendar pa temu ni tako. Najpomembnejši stvari, ki ju v takšnih situacijah potrebuješ, sta vztrajnost in potrpežljivost. Kako izgleda prvi dan pri skavtih - opazuješ ljudi, ki se že poznajo, se med seboj smejiijo, lovijo. Vse to te zmede, ampak vedno bo prišel nekdo do tebe, starejši, mlajši, vrstnik in te

bo povabil zraven. Ne bo pustil, da stojiš ob robu in čakaš ter gledaš v prazno. Nekaj časa boš pomišljal in se pustil prositi, nazadnje pa se boš priključil igri in ti bo všeč. Mogoče bo začetek težji, saj je vstop v skavte skoraj enak vstopu v novo družino. Spoznaš nov način razmišljanja, delovanja, nove vrednote in nekaj časa preiščuješ, če ti to ustreza. Če ponovno zastavim vprašanje od prej - zakaj sem skavt? Čez čas ugotovim, da me je skavtski način življenja, razmišljanja tako zaznamoval, da si težko predstavljam, da bi se vse doživeto izbrisalo. Kot bi izbrisal del moje osebnosti. Prepričana sem, da bi se večina skavtov strinjala z mano. Všeč nam je preprostost, v kateri živimo, kadar smo na primer na taboru, kjer želimo najti stik z naravo, vzeti, kar nam ponuja - postavimo si tabor, kuhamo na ognju, drvih, ki jih naberemo v gozdu... Zavedamo se, da nam v skavtski družbi ne bo nikoli dolgčas, ker si vedno lahko to, kar si. Nema lokrat se zgodi, da v določenih družbah zamenjamo obraz, ker moramo oz. mislimo, da moramo ustrezati njihovim merilom in se prilagajati, saj drugače ne bomo sprejeti. Pri skavtih meril ni, nepričakovano je izziv, različnost pomeni zabavo. Mogoče lahko izpostavimo še čut za sočloveka, ki ga pridobiš. Naučiš se požrtvovalnosti, deliš, kar imaš z ostalimi in

se trudiš za dobrobit skupine. Ne obstaja beseda jaz, ampak mi. Zraven pridejo seveda še nore dogodivščine na terenu, kot so poti preživetja, tabori, orientacija, športne aktivnosti,... Spoznaš veliko novih ljudi in se naučiš sprejeti ter spoštovati njihovo drugačnost. Ne smemo pozabiti na hrano - twist (moka, voda, sol) s hrenovko, krompir, pečen v žerjavici, golaž, palačinke, rižota, lubenica... Nikoli nisi lačen in vedno se počeno naješ. In nazadnje, skoraj ne najdeš skavta, ki ne bi znal igrati kitare. Kjerkoli smo, z nami sta kitara in pesmarica - tako malo rabiš, da lahko sproščeno preživljaš čas. Skavti ponujajo izhod iz običajnosti in rutine. To je eden izmed odgovorov, vsak od nas pa ima svoje spomine in zgodbo. Če uspeš najti mesto, kjer se počutiš odprtega, sproščene in te ni sram pokazati, kdo si, imaš srečo. Vedno so ljudje in družba tisti, ki nas definirajo, saj se od njih učimo vedenjskih vzorcev. Prednost je to, da si družbo lahko izberemo sami, tako kot smo mi med drugim izbrali skavte. Ne trati časa z ugotavljanjem, kdo nisi, vedno se najdejo in se bodo našli ljudje, ki te bodo sprejeli takšnega, kot si.

Maja Obolnar,
skavtinja stega Grosuplje 1

Zdrav človek ima sto želja,
bolan le eno. (A. P. Čehov)

Osteoporoza

Diagnoza, ki se je navadno zavemo šele, ko pride do osteoporoznega zloma kosti

Osteoporoza, kot že zloženska iz besed »oste« (=kostni) in »poroza« pove, pojem pomeni poslabšano kakovost kosti. Zaradi tega pride že pri manjših poškodbah, padcih ali drugih obremenitvah, do zloma kosti. Običajno te težave nastopijo po 65-tem letu, štirikrat pogosteje pri ženskah. Strokovnjaki napovedujejo, da se bo v naslednjega četrta stoletja število ljudi z osteoporozo podvojilo, če boleznini ne bomo učinkovito zavrli.

Pojav osteoporoze razlagajo strokovnjaki kot nesorazmerje kostne gradnje in razgradnje, ki potekata celo življenje. Do približno štiridesetega leta sta ta dva pojava v ravnovesju, pozneje pa, posebej pri starejših ženskah pod vplivom zmanjšanja ravnih hormona estrogena, se razgradnja pospeši. Pri moških je delež izgube kostne mase manjši zato, ker je imajo tudi sicer več. Vse do 25. leta starosti lahko pomembno vplivamo na gostoto kosti z zdravim življenjskim slogom in telesno aktivnostjo.

Diagnostika: Osteoporozo na prvi pogled lahko prepoznamo po zmanjšanju telesne višine in po pojavu grbe. Seveda pa obstoja preprosta diagnostična metoda, merjenje mineralne gostote. Strokovno ji pravimo dvojna rentgenska absorpciometrija, ki je dovolj natančna in jo edino lahko uporabimo primerjalno za prikaz razvoja bolezni. Meritev je hitra, neboleča in pacienta ne obremenjuje s pretiranim sevanjem. Vmesno stanje med normalno kostno maso in osteoporozo se imenuje osteopenija. Na ogroženost in nevarnost zloma kosti poleg meritve kostne gostote kažejo še drugi dejavniki, ki pacienta ogrožajo: starost, kajenje, slaba fizična kondicija (mišična moč). Ženske, starejše od 65 let, ki spadajo, kot že omenjeno, v najbolj rizično skupino, bi morale meritve opraviti preventivno in predvsem pod nadzorom zdravnika, še posebej, če:

- so imele zgodnjo menopavzo (pred 45. letom),
- je kateri od staršev imel dokazano osteoporozo, t.j. če gre za genetski dejavnik tveganja,
- so slabo fizično aktivne,
- pokadijo več kot 20 cigaret na dan in/ali
- redno uživajo večje količine alkohola.

Prav tako je pomemben pokazatelj tveganja tudi zlom kosti pri razmeroma majhni poškodbi. Pomembno je, da so osebe, ki pogosto jemljejo zdravila – glukokortikoide, nekatera zdravila za zdravljenje epilepsije, seznanjene s tveganjem za osteoporozo. K razvoju osteoporoze pripomore tudi nepravilna oziroma neuravnotežena prehrana, pa tudi nekatere druge kronične bolezni kot npr. revmatizem.

Da gre za precej resen problem, ko je bolezen že v razvoju, pove dejstvo, da se kot druga na

seznamu najpogosteje zlomijo hrbtenična vretenca v ledvenem ali prsnem delu hrbtenice, pride pa tudi do zloma kolka. Kostni lahko postanejo tako porozne, da pride do zloma že zaradi obremenitve z lastno telesno težo. Posledica zloma je bolečina v hrbtenici, ki pa jo zdravnik lahko zdravi kot primarno bolezen in ne kot posledico osteoporoze. Zato je smiselno, da na to možnost zdravnika opozorimo. Zlom vretenca je mogoče diagnosticirati le z rentgenskim slikanjem.

Zdravljenje osteoporoze prinaša enakovredno tistemu v ostalih evropskih državah.

Zdravila je potrebno jemati dolgotrajno, kot za vsako kronično bolezen, na srečo pa so novejša zdravila bolj učinkovita in zato odmerki redkejši. Nekatera je možno dajati le v enem odmerku na leto. Poleg zdravil pa zdravniki ne pozabijo omeniti potrebe po kalciju in vitaminu D, ki morata biti dostopna telesu v zadostnih količinah. Kot vemo, se D vitamin tvori v telesu pod vplivom sončnih žarkov, zato bi si morali vsak sončen dan med aprilom in oktobrom privoščiti 15 minut sončenja. Vitamin D je namreč zadolžen za absorpcijo kalcija in fosforja v prebavilih, s čimer posredno uravnava rast in dograjuje kosti, zato pomanjkanje vitamina D vodi v napake pri razvoju. Brez vitamina D se tudi kalcij v telesu ne more absorbirati. Bolniki potrebujejo od 800 do 1000 enot vitamina D in 1000 do 1200 mg kalcija na dan.

Preprečevanje: Na bolezen je potrebno misliti že v zgodnjem starostnem obdobju, saj je za preprečevanje te bolezni edino učinkovita preventiva. Zdrav življenjski slog in pravilna prehrana sta dva temelja za to. Telo je potrebno oskrbeti z dovolj vitamina D in kalcija. Hoja in lahek tek delujeta pozitivno na okostje ter njihovo čvrstost. Meritve na Fakulteti za šport so pokazale, da je prisoten najmanjši delež osteoporoze pri športnicah – rokometašicah. Poskoki so tisti, ki obremenjujejo strukturo kosti tako, da ta postaja vse bolj kompaktna in tako odporna na osteoporozo. Zaradi nedejavnosti se kostna masa prične izgubljati, tako pa so tudi kosti manj odporne na zlome. Zdravniki opozarjajo tudi na varovanje domov za ostarele, ki so nepokretni oziroma zelo slabo pokretni, na sonce pa jih nihče ne pelje. Tako so prikrajšani za pomemben vir vitamina D. Eden od zanemarjenih dejavnikov preventive je tudi preprečevanje zlomov. Okolje starostnikov mora biti že v osnovi varno tako, da se možnost padcev zmanjša na najmanjšo možno mero. Pri preprečevanju in zdravljenju osteoporoze je pravilno ozaveščanje ljudi zelo pomembno.

Mojca Sajovic

Vir: revija Viva – priloga, oktober 2008

Polharska razstava v Škocjanu

Škocjan pri Turjaku, sobota, 3. 10.

2009, ob 11. uri. - Dr. Boris Kuhar kljub vsem praznovanjem, ki jih je ob svojem visokem jubileju organiziral sam ali pa je bil na praznovanja povabljen, najde čas še za strokovno delo. V škocjanski šoli, ki jo lepo obnavljajo, dograjuje etnološko razstavo z vedno novimi vsebinami. V soboto so odprli razstavo polharstva v škocjanskih hribih.

Kulturni program je začel nadarjeni violinist Matic Bavdek, nadaljevala pa sta Drago Elikan s svojo harmoniko in pevec Štefan Zrnc. Seveda organizatorji niso mogli prezreti Kuharjeve obletnice. Gospod Jože Marolt se je spomnil časov, ko sta še skupaj iskala v nekdanji veliki občini Grosuplje rešitev za grad Podsmreka, poznala pa sta se še iz časov, ko je etnolog Boris Kuhar po teh krajih nabiral snov za svojo doktorsko disertacijo.

Dr. Kuhar je obljubil, da bo še kakšno razstavo pripravil tu v Škocjanu, najprej ima v načrtu lov na ptice. Vesel je bil pozornosti, podarili so mu na les vžgano podobo Škocjana po Valvasorju, še bolj vesel pa je prijateljstva, ki ga je stkal med delom v teh krajih. Etnologe zanimajo tudi vse spremembe, ki so zajele kraje in Škocjan pri tem ni izjema. Ko je on začel zahajati sem, je bil Škocjan oddaljen 4 ure od Ljubljane (najbližja železniška postaja je bila v Predolah), danes je le 20 minut.

Poljšji lov je bil včasih pomembna dejavnost, saj so tako ljudje prišli do mesa, masti, zdravil. Delali so polhovke, 30-40 kožic gre za eno pokrivalo, odvisno od velikosti polhov in človekove glave. Danes jih le še en polhar iz teh krajev redno lovi.

Polh je bil od nekdaj skrivnostna žival, lovi ponoči, zbira se v skupine, kosmati so kot hudič, zato ni nič čudnega, da so ljudje ugotovili, da jih hudič žene spat na svetega Simona in Juda dan (28. oktobra).

Prizadevni organizatorji so vse povabili še na otvoritev perišča v Velikih Lipljenih. Skupina etnologov je z veseljem sledila dogajanju v šolski dvorani. Med njimi je bila tudi gospa Majda Fister, ki je med poslušalci srečala znane obraze iz let, ko je tudi sama v Kuharjevi skupini popisovala etnološko dediščino. Z gospo Marijo Škrjanec, ki je nekaj let učila v Škocjanu, je obujala spomine na življenje takrat in ga primerjala z današnjim napredkom.

Marija Samec

»3. univerza« v Cankarjevem domu

Od 30. sept. do 2. okt. je potekalo v Cankarjevem domu v Ljubljani vseslovensko srečanje upokojencev na že tradicionalni IX. prireditvi: Festival za 3. življenjsko obdobje.

Otvoritve prvi dan ob 10. uri se je udeležil poleg ogromno slovenskih upokojencev tudi ves vrh slovenske politike. Zgodilo se je to v najlepši in največji dvorani Cankarjevega doma, v Gallusovi dvorani.

Med slavnostnimi govori predsednika

vlade, predsednice upokojencev Slovenije, župana Ljubljane, predsednika državnega sveta, glavne igralko iz filma Cvetje v jeseni... so izvajali tudi umetniški program.

Omenil bom le naše pevke Lastovke, članice kulturnega društva Teater, in (tudi) članice Društva upokojencev Grosuplje, ki so zapele eno pesem. Kakšno čast in priznanje so jim organizatorji podelili z možnostjo nastopa na otvoritvi ve lahko le tisti, ki je bil tam in je slišal gromki aplavz stoterih prisotnih v polni

dvorani.

Lastovke so imele v popoldanskem terminu ob 14.10 (!) še program v predvdverju, v kulturnem vzdušju izvajalcev iz cele Slovenije. Zapele so še sedem pesmi, in glede, na aplavz prisotnih, še dodatno... Tu se sicer »zadeve« vrste od odprtja pa do večera, ko zaprejo Cankarjev dom.

Na dopoldansko prireditev je nekaj nas članov DUG pripeljal organiziran avtobus. Žal pa ti upokojenci niso mogli spremljati tudi že omenjenega programa NAŠIH pevk, ker se jim je »mudilo« domov, točno ob začetku petja...?

Vsi nastopajoči iz različnih koncev države so imeli ob nastopih svoje »bodritelje«, celo veliko jih je bilo, ko so tedaj delili za svoje kraje reklamne brošurice itd.

Le kdaj se bomo »zbudili« in si bomo složno, brez »zadržkov« pomagali, se dopolnjevali in se vsi ponosno predstavljali iz mesta, skozi katerega teče (včasih lepa, vedno pa tudi ne, včasih velika in divja, vedno pa tudi ne!) rečica Grosupeljščica.

Marjan Trobec

Tekmovanje nemških bokserjev - 5. openbox festival

V soboto, 10. 10., od 10. pa do poznih popoldanskih ur so pod Boštanjem organizatorji izvedli 5. openbox festival - tekmovanje nemških bokserjev. Sodelovalo je 60 psov. Po tekmovanju sem se pogovarjal z vodjem tekmovanja Ivom Gajičem, ki mi je povedal marsikaj zanimivega o tekmovanju in o samih psih. Na prvi pogled so ti psi nekoliko huđi, so pa prijazni in z dobro vzgojo postanejo zelo dobri psi in prijazni do otrok, poleg tega pa so nemški bokserji znana službena pasma za reševanje.

Jože Miklič

Na tekmovanju so sodelovali rjavi, progasti, pa tudi nerodovniški in beli nemški bokserji. Za slednje velja, da so bili prav Slovenci prvi, ki so sploh dovolili njihovo tekmo, s tem pa so sprožili plaz podobnih tekmovanj po Evropi. Psov ne ocenjujejo FCI sodniki, temveč priznani in uveljavljeni vzreditelji te pasme. Po slovenskem (Jožica Spevan), hrvaškem (Nino Beganić), srbskem (čika Ljubo Nikolić) in italijanskem (Ernesto de Agostini) je letos bila na vrsti avstrijska vzrediteljica Ingeborg Soonnweber (vzrejarna psov Von Lustig), lastnica letošnje zmagovalke ene

najprestižnejših tekem te pasme - nemškega letnega prvaštva. Dogajanje pa so popestrili nemški bokserji reševalci, »plesalci«, prikazali pa so tudi nekaj osnov šolanja psov. Prireditve se je udeležil tudi znani pevec in ljubitelj psov Tomo Jurak (iz nekdanje glasbene skupine GU-GU), ki je zapel prirejeno pesem (neke vrste himno psom) Sam po parku se sprehajam, posvečeno tednu živali. Tekmovanja se je udeležilo precej mladih lastnikov nemških bokserjev.

Bolj kot sami tekmi, čeprav je bila zelo resna in so podelili tudi pokale po posameznih

kategorijah, je bilo srečanje namenjeno izobraževanju lastnikov psov in gledalcev, lastniki pa na ta način dobijo tudi strokovno oceno psa. Pomembno na takih tekmovanjih pa je tudi druženje, saj so se po koncu tekme vsi lastniki psov, organizatorji in gledalci povseseli na pikniku.

Za nemške boksarje velja, da so nekoliko trmasti, po značaju pa pravijo, da so celo duhoviti in da »razmišljajo«. Predvsem pa je to pes, ki ne prenese sile. Z njim je treba delati umirjeno in ga šolati zgolj s pozitivno motivacijo.

**Najboljši človekov
štirinožni prijatelj ni
stol, ampak pes!**

O predpisih, ki jih moramo poznati skrbniki psov

V začetku julija letos je bil v Uradnem listu objavljen spremenjen Pravilnik o zaščiti hišnih živali – zakonska podlaga zanj je še vedno Zakon o zaščiti živali iz leta 2007

Mojca Sajovic

Omenjeni zakon je le eden od zakonskih predpisov, ki jih moramo poznati skrbniki psov. Opredeljuje pravila za dobro ravnanje z živalmi, določa, kaj se šteje za mučenje živali, ureja področje zapuščenih živali, pa tudi nadzor nad izvajanjem zakona in sankcije. Zaščita živali je dolžnost vseh, ki smo v kakršnem koli odnosu do njih, ne le skrbnikov, ampak tudi društev, lokalnih skupnosti, države, nenazadnje pa tudi kinološkega kadra. V zadnjem času se uporablja izraz skrbnik živali, ki ga zakon točneje opredeljuje: skrbnik je lastnik, pa tudi imetnik trgovine z živalmi, imetnik hotela, zavetišča oziroma vsak, ki ima žival v oskrbi.

Pristojne veterinarske organizacije ob prijavi psa v centralni register psov vnesejo podatke o psu in osebno ime, naslov stalnega prebivališča ter EMŠO lastnika psa. Pri tem je potrebno omeniti še Zakon o veterinarskih merilih skladnosti, ki podrobneje določa način prijave psa.

Lastnik psa mora v sedmih dneh od pridobitve psapisnoprijavitipsaveterinarskiorganizaciji, ki podatke vnese v centralni register psov, prav tako tudi vsako spremembo lastništva ali spremembo naslova. Mladiča mora lastnik prijaviti najkasneje do tretjega meseca njegove starosti. Pisno ali po elektronski pošti je potrebno prijaviti tudi pogin (v roku 30 dni), odtujitev, pobeg, izgubo (v roku treh dni, sicer se šteje, da gre za zapustitev živali) ter vsako drugo spremembo v zvezi s psom. Kdor najde žival, mora to prijaviti najbližjemu zavetišču ali pristojni veterinarski organizaciji v roku 24 ur.

Skrbnik lahko goji do vključno pet odraslih psov do vključno 30 dni v 12-ih mesecih na stanovanje. Vse, kar presega našete pogoje, je podvrženo registraciji gojitve pri območnem uradu VURS.

Skrbnik mora zagotavljati psu dobro počutje in preprečevati vzroke za poškodbe, bolečine, bolezni ali za motnje v obnašanju, kot so opredeljene v zakonu in Pravilniku o zaščiti živali. Zakon tudi poudarja ločeno nastanitev nezdržljivih živali in preprečevanje napak v reji, ki imajo za posledico bolezenske spremembe. **Za skrbnike psov to izrecno pomeni pariti med seboj le živali, ki so zdrave in so brez vidnih oz. veterinarsko ugotovljenih dedno prenosljivih bolezni ter značajskih hib.** Prepovedano je prodajati ali podarjati hišne živali osebam, mlajšim od 16 let.

Zakontočnodoloča, daje potrebno preprečevati rojstvo neželenih mladičev in načine za to. Prepovedano je tudi preobremenjevanje živali, kamor nedvomno spada žalostno dejstvo, da ima ponekod psica mladiče vsak pojatveni cikel. Skrbnik je dolžan svojega psa vzgojiti in izšolati tako, da ni nevaren okolici. Pri šolanju je izrecno prepovedano uporabljati načine in pripomočke, ki psu povzročajo bolečino. Na javnem mestu mora biti pes na povodcu. Po določilih zakona je javno mesto vsak javni kraj razen površin, kjer ni oziroma ni pričakovati večjega števila ljudi. Zasebne zelene površine torej niso javno mesto. Psi, ki so zaradi ugriza človeka ali živali opredeljeni kot nevarni, morajo imeti na javnem mestu tudi nagobčnik, bivati morajo v objektu ali pesjaku, na prostem pa na ograjenem prostoru z ograjo višine najmanj 180 cm in opremljeno z opozorilnim znakom.

Opozoriti gre tudi na to, da zakon izrecno prepoveduje streljanje živali. Na žalost se tega načina usmrtilve namesto humanega uspavanja še vedno poslužujejo ljudje brez temeljnih etičnih načel. Usmrtilvev živali je dovoljena le, če gre za žival, nevarno okolici, ali za staro in onemoglo žival, ki ji odpovedujejo življenjske funkcije. Zdravih živali ni dovoljeno usmrtiti, seveda to velja tudi za mladiče.

Prepovedan je prevoz živali v zaprtih prostorih v toplih vremenskih razmerah, če ni zagotovljenega ustreznega prezračevanja. Skrbnik živali je dolžan zahtevati veterinarsko pomoč, kadar gre za bolezen, poškodbo, porod ter ustrezno nego onemoglih živali. Zakon določa, da je pri bolečih posegih obvezna anestezija, lokalna ali splošna. Poseg se šteje za boleč, če bi za enak poseg pri človeku uporabili anestezijo. **Glede uveljavljenega rezanja uhljev in skrajševanja repov pa zakon pravi, da je prepovedano krajšanje uhljev in krajšanje repov psom. Slednje naj bi opravljali le pasemskim psom v skladu s standardom izključno veterinarji.**

Zakon posebno poglavje namenja ugrizom psov in šolanju nevarnih psov. Zelo aktualna vsebina predpisuje postopke, ko gre za poškodbo človeka. Zdravnik mora ogrizeno osebo napatiti v antirabično ambulanto, ki izvede vse nadaljnje predpisane postopke in upošteva predpisane roke. V primeru, da je pes povzročil smrt človeka ali posebno hudo poškodbo, inšpektor odredi usmrtilvev psa. Če poškodba ni bila huda, je predpisano obvezno šolanje psa, prav tako pa tudi šolanje

naslednjega psa istega skrbnika, katerega pes je bil usmrčen zaradi povzročitve smrti ali posebno hude poškodbe človeka. Program šolanja je posebej predpisan, po končanem šolanju pa uspešnost preveri komisija. Če tudi naslednji pes istega skrbnika povzroči smrt ali hudo poškodbo človeka, veterinarska uprava temu skrbniku prepove posedovanje in vzrejo psov. Globe, s katerimi se kaznujejo kršitelji določil zakona, znašajo od 800 do 84.000 € za pravne osebe in od 200 do 1.200 € za posameznike.

Letošnje novosti, ki jih prinaša spremenjen Pravilnik o zaščiti hišnih živali, pa točneje določajo paritveni premor za psice (**obdobje med kotitvama ne sme biti krajše od 290 dni**); prevoz hišnih živali (psa ni dovoljeno pustiti v vozilu, razen če se zagotovi primerno zračenje); določa pa tudi pogoje za posedovanje psov. Mlade pse do šestega meseca je potrebno hraniti vsaj trikrat dnevno, od šestega meseca do enega leta vsaj dvakrat dnevno. Mladičev ni dovoljeno vzeti od psice pred dopolnjenim osmim tednom starosti. Psice z mladiči in bolni psi morajo imeti zagotovljen prostor s temperaturo vsaj 20°C. Psov, mlajših od šest mesecev in visoko brejih psic ter psic z mladiči ni dovoljeno imeti privezanih. Dolžina priveza mora biti enaka najmanj trikratni dolžini psa, vendar ne krajša od treh metrov. V prilogi 3 pravilnika so določene tudi minimalne velikosti pesjaka in pasje ute. Pes teže do 24 kg mora imeti na razpolago 6 m² velik pesjak, s težo med 24 in 28 kg 7 m² površine, nad 28 do vključno 32 kg 8 m² površine in pes s težo nad 32 kg mora imeti na razpolago pesjak velikosti najmanj 8,5 m² s tem da mora biti višina pokritega pesjaka najmanj 180 cm in minimalna širina vsakega pesjaka najmanj dva metra.

Alf pri branju Grosupeljskih odmevov?

Odmeven nastop malčkov iz vrtca Rožle v Cankarjevem domu

Štiriletniki iz vrtca Rožle so nastopili na zaključni prireditvi »Festival za tretje življenjsko obdobje.« Zaplesali so na glasbo, ki je tretji generaciji dobro poznana, pesem Just walking in the rain. S svojo sproščenostjo in spontanostjo so prisotne, med njimi tudi predsednika države dr. Danila Türka, navdušili in »poželi« bučen aplavz.

Vzgojiteljci: Jožica Bambič in Marta Vidmar
Foto: Slava Wechtersbach

Vreme v Grosupljem: september 2009

September se je začel s sončnim in poletno toplim vremenom, ki pa ni trajalo dolgo. Že četrtega septembra je bilo na nebu več oblačnosti, proti jutru naslednjega dne pa nas je dosegla hladna fronta. Dež in nevihte so do jutra ponehale, a je večji del dneva ostalo oblačno in sveže. Razjasnilo se je šele v večernih urah, a je zaradi tega kmalu nastala megla. Sledilo je nekaj sončnih in toplih dni z meglenimi jutri. Toplo vreme z občasno povečano oblačnostjo se je nadaljevalo še do sredine meseca. V tem obdobju je sicer nekajkrat rahlo deževalo (11. septembra popoldne smo imeli tudi nevihto), a količine padavin niso bile velike. Obilnejše padavine so nas zajele v večernih urah 16. septembra. Nalivi so oslabei in ponehali proti jutru naslednjega dne. Na kvadratni meter tal je padlo 37 litrov dežja, kar je v letošnjem septembru predstavljalo dobro polovico vsega dežja. Zatem se je vreme ustalilo. Jutra so bila meglena, popoldnevi pa precej topli in povečini sončni. Najvišja dnevna temperatura se je do konca meseca še trikrat povzpela do +25 °C.

Srednja mesečna temperatura je bila +16,1 °C, kar je glede na povprečje obdobja 1995-2008 1,8 °C topleje. Glede na septembrsko povprečje obdobja 1961-1990 z nekdanje uradne meteorološke postaje v Šmarju - Sapu, je bil letošnji september toplejši za podobno vrednost. Jutra s povprečno temperaturo +11,2 °C so bila glede na povprečje obdobje 1995-2008 toplejše za 1,5 °C, popoldnevi s povprečno temperaturo +23,2 °C pa so bili toplejši za 2,7 °C. Najnižja mesečna temperatura je bila +5,7 °C (7. 9.), najvišja pa +29,3 °C (2. 9.). Megla je bila opažena v devetnajstih dneh; sedemnajstkrat se je pojavljala v mestu, še dva dneva več pa je jutra spremljala v bližnji okolici. Zabeleženi so bili štirje dnevi z nevihto in grmenjem. V šestih popoldnevih se je živo srebro povzpelo preko 25 stopinj Celzija. V devetih padavinskih dneh je na kvadratni meter tal padlo 67 litrov padavin, kar glede na obdobje po letu 1995 predstavlja 47 % običajne količine padavin. V omenjenem obdobju je bil najbolj suh september leta 1997, ko je padlo 39 litrov padavin, najbolj namočen pa z 246 litri leta 2007.

Iztok Sinjur

Strelci nadaljujejo s tekmami: Željko Moičević novo sezono začel z odličnim rezultatom

Za grosupeljske strelce se je nova sezona začela z uvodnim turnirjem v Gornji Radgoni, kjer je Željko Moičević znova pokazal vrhunsko pripravljenost in zmagal z rezultatom 595 krogov. To je le krog manj od rekorda strelšča, ki si ga sicer lasti Rajmond Debevec. Drugo mesto med 58 nastopajočimi je pripadlo Dušanu Žižku, tretje pa še enemu Grosupeljčanu, Maticu Bariču. Strelskemu pokalu občine Gornja Radgona bosta sledili tekmi v Gorenji vasi, 17. in 18. oktobra pa mednarodna tekma v Splitu, ki se je bosta udeležila tudi člana SD Grosuplje Željko Moičević in Andraž Poje.

Pred našim najuspešnejšim strelcem Moičevićem je tako nekaj mednarodnih in ligaških tekmovanj, nato pa se bo pomeril na izborih za svetovno prvenstvo v Münchnu. 25-letnik, ki se je letos na lestvici najboljših strelcev sveta prebil na visoko 43. mesto, bo na svetovnem prvenstvu poskušal izpolniti svoj največji cilj.

»Ob tempiranju forme bi lahko dosegel uvrstitev v finale z zračno puško, tako pa tudi možnost za osvojitve olimpijske norme. Zavedam se, da bo to zelo težka naloga, saj naj bi bili vsi strelci v maksimalni pripravljenosti, norme pa dobijo samo prvi štirje,« pojasnjuje in dodaja, da se želi v tej sezoni prebiti med 20 najboljših strelcev na svetu.

Že letošnja sezona je bila njegova najuspešnejša doslej: »Osvojil sem ekipni naslov evropskih prvakov v kraljevski disciplini skupaj z Rajmondom Debevcem in Robijem Markojo. To je bila za Slovenijo sploh prva medalja v ekipni konkurenci v olimpijskih disciplinah. Poleg tega sem bil 9. v posamezni konkurenci in tako za las zgrešil uvrstitev v finale najboljših osmih.«

Ob teh vrhunskih rezultatih na minulo sezono gleda z zadovoljstvom, pa čeprav se mu je ponesrečil glavni cilj - medalja na sredozemskih igrah v Pescari. V celotni

sezoni je nastopal na tekmah svetovnega pokala, številnih turnirjih in dveh evropskih prvenstvih. Na zadnjega je odpotoval le zaradi ekipnega nastopa, a je kljub temu tudi v posamični konkurenci s samostrelom osvojil 5. mesto.

»V finalu sem takoj prišel na 2. mesto in srebrno kolajno sem praktično imel v rokah vse do predzadnjega finalnega strela, ko mi je metek »ušel«. Tako sem padel na tretje mesto in na koncu streljal dodatni strel za bronasto medaljo. Tukaj nisem imel več toliko koncentracije zaradi prej omenjenega slabega strela in sem tako končal na petem mestu,« pojasnjuje. Kljub temu da se mu je medalja tako nesrečno izmuznila iz rok, je s tem nastopom dosegel svoj osebni rekord s samostrelom in potrdil, da bo v naslednji sezoni nedvomno eden ožjih kandidatov za medalje na vseh večjih tekmovanjih.

Tamara Barič

Državni rekord na 1000 m Kristiana Grunfelda ter 9 medalj z državnega prvenstva za pionirke in pionirje v Kopru

V soboto in nedeljo, 12. in 13. septembra, je v Kopru potekalo državno prvenstvo za pionirke in pionirje U12, U14 in U16. Tekmovanja se je udeležilo preko 200 atletov in atletinj, med njimi je bili tudi 14 članov AK Špela (Katja Zof, Maruša Mišmaš, Matevž Fakin, Jaka in Kristian Grunfeld, Tamara in Gašper Dizdarevič, Matevž Miškec, Marko Čmrlec, Kaja Zupančič, Špela Javornik, Gal Savšek, Manca Groznik, Klara Groznik).

AK Špela, Špela Dizdarevič

Začela se je prva disciplina za pionirke in pionirke U12 na 60 m. Vedeli smo, da smo v tej disciplini zelo močni, saj sta Gal Savšek (Grosuplje) in Špela Javornik (Šmarje-Sap) v vrhu slovenske atletike v šprintu. To sta tudi dokazala, saj je Gal postal podprvak tako v teku na 60 m kot v skoku v daljino. Špela pa se je morala zadovoljiti z dvema četrtima mestoma, in sicer na 60 m in 200 m. Veselje je dopolnil Jaka Grunfeld (lg) z naslovom

državnega prvaka v suvanju krogle. Gašper (suvanje krogle) in Marko (skok v višino) pa sta osvojila četrti mesti, Matevž je v metu žogice zasedel šesto mesto. V kategoriji pionirk U14 sta nastopili Kaja Zupančič (Ivančna Gorica), na 1000 m osvojila je 8. mesto, ter Groznik Klara (Šentvid pri Stični) v skoku v daljino. Na tekmovanje se je podal tudi letošnji osemkratni državni prvak Kristian Grunfeld (lg) in po nasvetu trenerke, da je dobro

pripravljen, da postavi državni rekord na 1000 m za pionirje U14. S štarta je krenil silovito, vendar je zaradi močnega vetra tempo v drugi polovici padel. A tudi to Kristiana ni ustavilo. Silovito je krenil v zadnjih 200 m in ura se je ustavila na novem državnem rekordu 2.51,56. Veselje je bilo popolno, saj je prvi dan državnega prvenstva zaključila Maruša, ki je kljub povišani temperaturi osvojila drugo mesto na 1000 m.

Dobri rezultati so se nadaljevali tudi naslednji dan. Prva disciplina je bila na sporedu 300 m z ovirami in s štarta je kljub slabemu počutju krenila tudi Maruša Mišmaš (Grosuplje), ki je v cilj pritekla kot druga. Dobre rezultate sta dosegli tudi Tamara Dizdarevič (Grosuplje), ki je v suvanju krogle osvojila drugo mesto, ter Katja Zof (Škofljica) v metu kopja, ki je postala podprvakinja. Na štartni črti pa je že stal pripravljen Matevž Fakin (Škofljica) na 1000 m in v dobrem teku osvojil solidno 5. mesto.

S tekmovanja smo odšli pokončni in zmagovalni, saj smo dosegli 9 medalj in nov državni rekord ter potrditev nastopa Tamare, Maruše ter Katje v državni reprezentanci Slovenije.

Kolesarska sezona 2009 »K Martinet na klobaso« zaključena

Od blagoslova kolesarjev in koles pred Marijino kapelico v križišču Na šoli 28. 3. pa do zaključne prireditve z golažem 4. 10. pod gospodarskim poslopjem pri gostišču Pr' Martinet v Lučah se jih je s kolesom v ta lokal iz različnih smeri večkrat pripeljalo 709. Od tega se je na pot več kot 50 krat podalo kar 79

kolesarjev in kolesark, vseh vzponov pa je bilo 12.940. Največkrat se je pripeljal Marjan Adamič iz Praproč, ki je v Luče prišel kar 180-krat.

Lastnica lokala, ga. Tatjana, je povedala, da so s tem kolesarji letos »podrli rekord«, saj se je prijavilo kar 150 več kot lansko leto. Najbrž pa je k temu

pripomoglo tudi dokaj sončno vreme od spomladi do jeseni. Največ kolesarjev je prihajalo iz grosupeljske smeri, jih je pa bilo precej tudi iz krške smeri, pa iz okoliških vasi in nekaj celo iz Ljubljane. Opazili so tudi veliko udeležbo kar celih družin.

Jože Miklič

V Grosupljem se igra dober nogomet

Priповed očeta:

Pravkar smo se vrnil iz Kamnika. Ura je že krepko čez osmo zvečer in vsi trije naši junaki že spijo v avtu. So morali zaspiti samo nekaj kilometrov pred domom? Spet bodo težave z umivanjem.

V Kamnik se je malo po pol peti odpravilo pet šestin naše družine. Samo Špela je ostala doma. Obveznosti dvanajstletnice pač! V Kamniku so se starejši cicibani selekcije U-9 v pripravljalni tekmi pred sobotnim prvenstvenim turnirjem v Novem mestu pomerili z domačo ekipo. Spet so igrali zelo dobro. Trener Goran Kovačević, ki je s fanti že dve leti in vsakega od njih pozna skoraj kot svojega otroka, jim je resnično vcepil smisel za kombinatoriko, dinamiko in borbenost. Goran od njegovih fantov zahteva »igro«. Tudi na račun rezultata. Kako razočarani so bili nekateri starši, ko rezultati njihovih otrok v lanskoletni zimski ligi, ki se že nekaj let igra za Bežigradom, niso bili takšni, kot so si jih želeli. Druge ekipe

so »nabijale« s sredine igrišča, dosegale za oko lepe gole, zmagovale, a niso gojile »igre«. Trenutek resnice je prišel na zaključnem turnirju na prostem, na katerega so se kot zmagovalci ene od osmih skupin v medobčinski nogometni ligi Ljubljana uvrstili tudi naši fantje, tedaj še kot selekcija U-8. Na Drenovem Griču od njih nismo pričakovali odmevnega rezultata. A so ga na zadovoljstvo staršev in vseh članov nogometnega kluba Brinje dosegli! Kakšne igre so pokazali na poti do finala! V prvi tekmi so z 2:1 premagali ljubljansko ekipo Bravo Publikum. Ljubljančani so bili favoriti, a v pravi srhljivki je naš vratar v zadnji minuti ubranil kazenski strel. Lahko morda presenetimo še koga? Lahko, a zagotovo ne Domžale, prav tiste Domžale, ki so nas v zimski ligi redno premagovale. Pa se je zgodilo prav to! Spet 2:1! Je to sploh mogoče, smo se spraševali. V tretji tekmi so naši premagali še trboveljski Rudar in se znašli v finalu. Misli nas staršev so bile zmedene. Fantje pa se v junijski

vročini pod šotorom niso obremenjevali. Še cela ura je bila do finala z ljubljansko Olimpijo in hrenovke s kruhom so bile po napornih tekmah preveč vabljuje, da bi se obremenjevali z rezultatom v finalu.

Fantje so pravi prijatelji in kar je najpomembnejše – radi imajo nogomet!

Ko jih gledam na treningih in tekmah, vidim, da nogomet razumejo! Saj je nogomet vendarle zelo enostavna igra, dogajanje v njej pa je tako zelo podobno vsakdanjemu življenju, nam je pred meseci v pogovoru za spletno stran Nogometnega kluba Brinje (<http://www.nogometniklub-brinje.si/>) pojasnil nekdanji selektor dr. Zdenko Verdenik. V finalu so nato naši fantje klonili proti Olimpiji, a niso razočarali.

Med deseterico grosupeljskih dečkov, ki so danes tekali po kamniški zelenici, je bil tudi naš Gašper. Z Anžetom sta najmlajša v selekciji, a enakovredna člana lanskih viceprvakov. Selekcija U-9 ima treninge trikrat tedensko, in sicer med četrto in pol šesto uro. Dvakrat v tednu na umetni travi in enkrat na grosupeljskem štadionu. Gašper pride iz podaljšanega bivanja okrog treh in čez nekaj minut se iz Želimelj, kjer živimo, odpravimo proti Grosupljem. K sreči dela Milena le šest ur, tako da se do dveh pripelje iz Ljubljane, na poti proti domu pa na Škofljici pobere v vrtcu še Petra. Slaba ura ji zadostuje za pripravo kosila, ki ga nato člani družine zaužijemo v zelo različnih časovnih terminih. Petnajst kilometrov med Želimljem in Grosupljem je ravno takšna razdalja, da človek ne ve ali se mu splača za uro in pol vrtni domov ali je bolje počakati v mestu. Ker pa ima v času Gašperjevega treninga navadno obšolske obveznosti tudi Špela, največkrat med treningom skočimo do Ljubljane in še kam. Prevoženih kilometrov seveda ne štejemo!

Gašper trenira nogomet v Grosupljem že več kot dve leti, a se ne spominjam, da bi kdaj rekel, da se mu ne da na trening. Ko se je kot šestletni deček priključil selekciji U-6, v njej ni poznal nobenega od fantov. Podobno se je zgodilo tudi pred meseci, ko je iz selekcije U-7 prestopil v selekcijo U-8. Velikokrat ga občudujem, da tako brez težav navezuje stike z vrstniki. Ne želi ugajati z besedo, izkazati se hoče na igrišču! In fantje to cenijo!

Navijajmo skupaj!

Nogometni klub Brinje je bil ustanovljen 3. julija 2003. Nastal je na pogorišču nekdanjega kluba GPG Grosuplje, ki je bil nekaj časa pomemben član slovenske druge lige. Dokler ga niso finančne težave zlomile. Vizija sedanjega vodstva kluba je prvenstveno usmerjena v delo z mladimi. V klubu danes deluje 7 otroških selekcij (U-6, U-7, U-8, U-9, U-10, U-12, U-14), članska ekipa, ki je stabilen član regionalne ljubljanske LEGEA lige, kadeti (U-16) in mladinci (U-18) pa nastopajo v ekipi Livar-Brinje, ki jo sestavljajo igralci iz Grosupljega in Ivančne Gorice.

V klub je včlanjenih prek 200 nogometašev. Prevladujejo najmlajši. Zdi se, da jih je v letošnjem letu še posebno veliko. Na vzorno urejenem travniku glavnega igrišča je še posebna gneča ob ponedeljkih, torkih in četrtek, ko na njem v istem popoldanskem časovnem terminu trenira več selekcij hkrati. Drugače pač ne gre! Kako bi bili veseli pomožnega, če ne že svojega štadiona, da bi travno rušo na glavnem štadionu vsaj malo razbremenili tlačenja nogometnih čevljev. Želimo pa si tudi novih garderobnih prostorov. Si predstavljate gnečo v dveh obstoječih garderobah na Brinju, ki so primerne za največ kakih 25 majhnih fantov, na trening pa se pripravljajo in izmenjuje v garderobah vsaj 50 najmlajših (U-6, 7 in 8) nogometašev in še vsaj toliko, če ne še več starejših? A vendarle kaže na bolje. Vsi starši naših nogometašev ne samo da upamo, tokrat celo verjamemo, da bomo že v prihodnjih dneh s finančno pomočjo grosupeljske občine z dvema bivalnima kontejnerjema vsaj začasno rešili prostorsko stisko. Naši fantje si to zaslužijo!

Vabimo vse, ki si želite igrati nogomet in se veseliti z nami, da se nam pridružite.

Vpis na NK Brinje.

Pripoved mame:

Če bi me pred nekaj leti vprašali za nogomet, bi verjetno odgovorila nekako takole: »To je za neumneže in primitivce in moji tamali ga sigurno ne bodo igrali. Da pa bi jih še sama vozila na treninge in tekme - pa niti v sanjah.« In ker se zarečenega kruha tako in tako največ poje, se danes vse to še kako dogaja, saj ga trenirata oba sinova. Že četrto leto jih skupaj z drugimi, predvsem mamami, vozimo med tednom na treninge, za vikende pa na tekme. In za povrh vsega pri tem še sami uživamo.

Če pomislim na leto 2006, ko so takrat naši prvošolci začeli trenirati, se mi zdi, da smo tako ali drugače vse mame mislile, da smo rodile vrhunske nogometaše in temu primerno je bilo tudi naše navijanje. In kot so odraščali naši fantje in se učili novih spretnosti z žogo, tako smo tudi me pridobivale nova videnja glede samega športa, vzgoje fantov, pozitivne medsebojne kolegialnosti in teamskega dela - slednji je zelo važen tudi za nas starše, da sodelujemo in si predvsem v zimskem času, ko naši fantje trenirajo po raznih okoliških telovadnicah, tudi sami izdelamo svoj vozni raspored.

Zanimivo je, da sem začela sčasoma opažati, da tudi pri nogometu potrebuješ možnosti za razmišljanje in ne le za okras. Tu bom priznala, vendar le tokrat, da na treningih višjih skupin sama dostikrat dojamem kakšno vajo šele, ko jo fantje že končujejo. Možgani!?

In če pomislim še na trenerje; pričeli smo l. 2006 pri Borutu in nadaljevali pri Mariu, dveh, ki sta kot dva sončka za naše najmlajše in ju imajo otroci radi, s tem pa tudi mi, starši. Enako velja tudi za ostale trenerje, predvsem našega Gorana. Zadnje čase je prijetno vzdušje med starši prešlo v sproščen klepet vsakega z vsakim, kar je zelo pozitivno za vse nas, ki smo tako ali drugače vpeti v NK Brinje. In če je na koncu dodano še malo smeha, se zdi vse še toliko lepše in zdravo. Zdravje potrebujemo vsi, tudi naši fantje, da bodo lahko dobro trenirali in da bomo lahko mi starši še naprej tako ponosni nanje in na naše trenerje.

Naj omenim še, da tudi mame niso od muh!. Nekatero so še same začele trenirati nogomet. Pravijo, da za rekreacijo, ampak vam povem, da so tako borbene, da se sama še nisem odločila, da se jim pridružim. Morda pa se tudi to nekega dne zgodi.

Stane Trdan in Mojca Miklavčič

Rokometaši začeli s tekmami

Za Rokometni klub Grosuplje se jesena že začela. Prvo tekmo Pokala Pivovarne Union, nekdanj Pokala Slovenije, so odigrali proti Rokometnemu društvu Slovan in izgubili z 21:33. Tekmo sta ekipi začeli zadržano. V prvih štirih minutah so gledalci videli dva gola, oba so dali rokometišči Slovana. Nato je mrežo zatresel tudi Blaž Fink, kar pa je za naslednjih nekaj minut ostal edini zadetek Grosupelčanov. Po štirih zgrešenih sedemmetrovkah so se le razigrali in polčas končali z izidom 10:13. V 40. minuti je bil rezultat 12:18, do konca tekme pa so rokometišči s Kodeljevega razliko povečali na že omenjenih 21:33.

Trener Grosupelčanov, Janko Ilc, je po tekmi priznal, da so njegovi varovanci tekmo začeli s strahospoštovanjem pred prvotigašem. »Fantje so spoštovali Slovan, kar se je videlo tudi v neizkoriščenih sedemmetrovkah, kjer je bila realizacija zelo slaba. Slovan je to dobro izkoristil in dosegal nekaj zelo lahkih zadetkov,« je še dodal Ilc. Za Grosupelčane to pomeni konec tekem v Pokalu Pivovarne Union. Lani so sicer (tudi s pomočjo ugodnega žreba) prišli med najboljšo osmerico, kjer so izgubili s Celjani. Letos jim žreb ni bil tako naklonjen.

Grosupelčani so sicer okrepljeni z novim članom Žigo Veselom. Vesel je z ekipo treniral že nekaj časa, vendar pred to sezono za RK Grosuplje še ni smel igrati zaradi strogo določenih prestopnih rokov. O njem je Ilc dejal, da »gre za mladega igralca, ki se še uči. Spodbudno je, da se s fanti dobro razume. Gre tudi za bivšega Slovanovega igralca, ki se je tam naučil veliko.«

V domači dvorani pa so se pomerili tudi v 2. krogu 1. B rokometne lige. Njihovi nasprotniki so bili rokometišči Sviš Pekarne Grosuplje. V napeti tekmi so boljše pripravljenost pokazali Grosupelčani, ki so slavili z rezultatom 30:27. Tekma je bil tudi nekakšen obliž na rano po visokem porazu v Celju, kjer so v 1. krogu z domačini izgubili za 9 golov. Naslednje bližnje tekme v domači dvorani bodo 17. oktobra (RK Grosuplje- RD Šmartno 99), 14. novembra (RK Grosuplje- RK Ajdovščina) in 28. novembra (RK Grosuplje- RK Moškanjci).

Tamara Barič

Tjaša Šeme 45. na svetovnem prvenstvu

Grosupeljčanka Tjaša Šeme je svetovno prvenstvo v ritmični gimnastiki končala na 45. mestu. To je njena daleč najboljša uvrstitev na svetovnih prvenstvih do zdaj, po koncu tekem pa je dejala: »Sem zadovoljna, tega nisem pričakovala. Je pa res, da so razlike v točkah zelo majhne, vsaj v okolici mojega dosežka. Z rezultatom sem tako zelo zadovoljna. Če bi lahko, bi popravila edino vajo s kolebnico, saj sem naredila kar 3 malo večje napake v drugi polovici. A ker se v skupni seštevek mnogoboja štejejo le 3 vaje, dvomim, da bi bila kakšno mesto višje, če bi lepše opravila vajo s kolebnico,« je dejala 22-letna članica Narodnega doma.

Ekipno se je z dekleti uvrstila na 17. mesto,

kar je rahlo slabše od leta 2005, ko so v drugi sestavi končale na 15. mestu. »Debitantki sta se res dobro odrezali in me prav presenetili. Nismo si upali načrtovati, do kam bi lahko posegle, ker niti nismo vedele, kako se bosta Pia in Gruša odrezali. Mislim pa, da smo se kot ekipa res dobro predstavile!« Za naslednje svetovno prvenstvo si še boljšega rezultata ne upa napovedati, saj se »nikoli ne ve, kakšne spremembe v ekipi se lahko zgodijo.«

Ekipne zmagovalke prvenstva so bile sicer Rusinje, o katerih Tjaša pove: »Rusinje so več ali manj zmagovalke na skoraj vseh tekmovanjih, s čemer smo se že nekako sprijaznili. Tisti, ki spremljajo ta šport,

vedo, da se tudi v vrhu kdaj zgodi krivica,« dodaja. Sama sicer trenira pod okriljem dveh izkušenih Belorusinj, Lene Jakubovskaje in Lene Solovjove, ki jo vodita že, odkar je članica Narodnega doma - od leta 2000.

V naslednjem mesecu bo počivala po naporni sezoni, že novembra pa se bo zopet vrnila na tekmovalna prizorišča. Začela bo s tekmami Pokala Slovenije, nadaljnjih načrtov pa še nima. Do takrat bo tudi poskušala sanirati poškodbe, ki se ji vlečejo že nekaj časa: največ problemov ji delata levo koleno in gleženj, predvsem na težkih treningih. V kolenu je imela celo cisto, ki bi ji jo morali operirati, vendar se za ta poseg ni odločila.

Tamara Barič

Izjemen uspeh mladih ribičev RD Grosuplje

Nedelja, 9. 9. 2009. Odločilna tekma mladih ribičev v ligi Zveze ribiških družin Ljubljana. Tekmovanje je bilo na ribniku RD Straža Sava v Ljubljani. Po štirih tekmah je naša mladinska ekipa, ekipa Grosuplje ml., v prednosti za štiri pike, druga ekipa, ekipa Grosuplje pionirji, pa se je borila za tretje mesto. Vedeli smo, da bo tekma zelo težka in do konca neodločena. Monika, Miha, Luka, Jure, Enej in Mark nestrpno čakajo na štart! Ob 7.30. uri je potekalo žrebanje, od 8.15 - 9.15. ure priprave in potem težko pričakovani štart. Tekmovanje je trajalo tri ure. V ozračju

se je čutila velika napetost, ker se do konca tekme ni vedelo, kakšen bo rezultat. Ribe niso prijemale tako, kot smo pričakovali. Mentorji smo pomagali z nasveti in to je bilo vse, kar smo v danem času lahko storili za naše mlade ribiče. Prišel je konec tekme! Ribe tehtajo po sektorjih. Prejeli smo eno prvo mesto in dve drugi, kar je bilo dovolj za skupno ekipno prvo mesto pri mladincih in solidno tretje mesto pri pionirjih! Mentorji smo zelo ponosni, da smo kljub kratkemu času in finančnim težavam naredili tako izjemen uspeh. Ponosni smo na svoje otroke, ne samo na tekmovalce, ampak tudi na vse naše mlade in starejše

člane, ki so doprinesli k temu uspehu. Zelo pomembno je tudi to, da nas podpira naše ribiško vodstvo, Občina Grosuplje in naši zvesti sponzorji. Zelo smo hvaležni vsem naštetim in upam, da bomo sodelovanje še naprej ohranili. Zdaj bomo potrebni še večjih finančnih podpor, ker se za državno prvenstvo potrebuje več finančnih sredstev. Veseli bomo vaše podpore!

Rezultati tekmovanja ZRD Ljubljana - Ekipno:

- 1. mesto RD Grosuplje 1** - mladinci (vodja ekipe Simon Čož) v sestavi: Monika Horvatič, Luka Jezovšek in Miha Jezovšek.
- 3. mesto RD Grosuplje** - pionirji (vodja ekipe Gregor Križman) - v sestavi: Enej Javornik, Mark Kulić in Jure Frkulj.

Med posamezniki je najboljši rezultat zasedel Miha Jezovšek, in sicer odlično drugo mesto!

Prvih pet uvrščenih na tekmovanju gre na državno prvenstvo prihodnje leto! Spoštovani občani, ne pozabite, da je osnovna naloga nas ribičev ohranjanje naravnega bogastva (ki ga imamo v naši občini v izobilju), čiščenje, urejanje naših voda (čistilne akcije), druženje, prijateljstvo ter spodbujanje tekmovalnega duha!

Obvestilo za vse zainteresirane ribiče in ribičke: **V mesecu novembru 2009 bomo začeli z vpisom novih članov (leta niso ovira).**

RD Grosuplje, Bogdan Kulić-Ležimirac

Bo Martin Črtalič zaključil z dirkanjem?

Náš občan Martin Črtalič je začel tekmovati že leta 1978 v nekdanji Jugoslaviji. Bil je velik talent za gorsko in cestno hitrostne avtomobilistične dirke. Je večkratni državni prvak nekdanje Jugoslavije in Slovenije, leta 1998 pa je zmagal v Centralnoevropski coni v gorskohitrostnem avtomobilizmu.

Jože Miklič

Martin se je prve tekme letos udeležil v Sevnici, ki je štela poleg državnega pokala tudi za FIA Challenge in zasedel v svojem razredu 1. mesto. Druga tekma je bila v Ilirski Bistrici in je štela tudi za evropsko prvenstvo, kjer je zasedel 2. mesto. Tretja dirka na Lučinah nad Škofjo Loko je štela za Centralnoevropsko cono. Tam je zasedel spet 2. mesto. Četrta dirka pa je prav tako štela za pokal FIA Challenge in je bila v Simon Hoie v Avstriji, kjer je pa bil 1.

To pa naj bi bila tudi njegova zadnja dirka, saj pravi, da je nastopil čas, ko naj prevzamejo vodstva mlajši, poleg tega ga taka tekmovanja kar precej stanejo, sponzorjev pa je tudi zaradi recesije vedno manj. Letos je še posebej varčeval pri gumah in je vozil z obrabljenimi lanskimi. Kljub temu da se letos ni uvrstil kar 4 dirk, pa je vseeno s svojimi odpeljanimi vožnjami v Centralnoevropski coni dosegel tako kot lani spet 2. mesto.

Kljub temu, ne glede kako se bo Martin odločil za naslednje leto, mu iz uredništva Grosupeljskih odmevov še posebej kot našemu občanu čestitamo za vrsto let, ko je zdržal in bil uspešen tekmovalac v različnih razredih z različnimi hitrimi avtomobili. Bil je prvi zmagovalec iz Slovenije v razredu Zastava 750, tekmoval je z Zastavo 101, Audijem 80 GLE, Fiatom 127, Autobianchiem 112 Abarth, Lotusom Talbotom in BMW M3, pa tudi z Renaultom Cliom in Peugeotom 106 in Peugeotom 206. Povsod je bil med najhitrejšimi, osvojil pa je tudi neverjetno veliko število zmag. Največje uspehe v svoji karieri je dosegal s Peugeotom: s Peugeotom 405 ST in Peugeotom 406 ST.

Martin se v zadnjem času kot lastnik posveča ureditvi okolice okoli nekdanje dvorane na gradu Boštanj.

Martin Črtalič

Sprememba naslova Krajevne skupnosti Grosuplje

Sporočamo vam, da smo preselili sedež KS Grosuplje s starega naslova Kolodvorska cesta 2 na novi naslov Taborska cesta 1, v prostore novega Družbenega doma.

Telefonska številka ostaja enaka /01/ 786-32-02. Dosegljivi smo tudi na GSM: predsednik 040-456-500 in tajnik 040-456-600.

**Predsednik KS Grosuplje
Anton Žitnik**

Potrošniki: vzemite račun in s tem pomagajte preprečevati delo in zaposlovanje na črno, nelojalno konkurenco in utaje davkov!

Poročilo o aktivnostih davčne uprave v projektu Siva ekonomija

Davčna uprava je konec leta 2008 vzpostavila poseben projekt Siva ekonomija, ki je vključen tudi v letni načrt dela davčne uprave za leto 2009. Cilj projekta je spodbujanje davčnih zavezancev k uporabi instituta samoprijave, k registraciji in legalizaciji opravljanja dejavnosti, dvigu davčne kulture in ozaveščanju vseh potrošnikov in davčnih zavezancev o negativnih posledicah sive ekonomije. V obdobju med 1. 1. in 30. 9. 2009 je bilo v projektu zaključenih 926 nadzorov, pri čemer je davčna uprava v 390 nadzorih (42,1 % nadzorov) ugotovila kršitve zakonodaje. Za skupaj 544 kršitev je bilo izdanih 264 plačilnih nalogov in odločb o prekršku. Skupno je bilo izdanih 69 odločb o prepovedi opravljanja dela na črno. Skupen znesek izrečenih glob je 388.694,60 EUR.

Davčna uprava želi s še bolj učinkovitim nadzorom sive ekonomije preprečevati delo in zaposlovanje na črno, spodbujati pravočasno in pravilno plačevanje davčnih obveznosti, ponovno registracijo dejavnosti, preprečevati zniževanje davčnih osnov in preprečevati nelojalno konkurenco. Cilji projekta so usmerjeni predvsem k registraciji in legalizaciji opravljanja dejavnosti, zavezance pa želimo spodbuditi tudi k uporabi instituta samoprijave. V okviru projekta zato želimo povečati tudi zavedanje in osveščenost potrošnikov. Davčna uprava poziva vse potrošnike, da zahtevajo in vzamejo račun za vsako storitev ali blago. Nadzori so bili opravljeni pri zavezancih, ki opravljajo frizersko, kozmetično, alter-

nativno ali drugo dejavnost ter dejavnost gostinstva. Trenutno poteka aktiven nadzor nad izvajalci individualnih gradenj.

V postopkih nadzora pri zavezancih, ki opravljajo frizersko dejavnost, je bilo ugotovljeno, da se računi običajno izdajajo samo novim in predvsem neznanim strankam, medtem ko se večletnim in drugim stalnim strankam računi ne izdajajo ter da zavezanci opravljajo neregistrirano frizersko dejavnost na domovih strank ali v lastnih stanovanjih. Nadzor pri zavezancih, ki opravljajo alternativne in druge dejavnosti, je posebej specifičen zaradi opravljanja dela doma ali pri strankah, saj za opravljanje dejavnosti zavezanci nimajo svojih prostorov in tudi ne blagajn. Nadzor

v gostinstvu je potekal tudi na podlagi predhodno fotografiranih računov in v večini primerov je bilo ugotovljeno brisanje oziroma popraviljanje izdanih računov.

Dodajmo še, da je davčna uprava v avgustu letos pričela s celovitim pristopom nadzora nad izvajalci individualnih gradenj. Davčna uprava je naprej zbrala podatke o izdanih gradbenih dovoljenjih na 57 upravnih enotah, nato pa so sledili ogledi gradbišč. Davčna uprava aktivno sodeluje tudi z gradbeno inšpekcijo, vse zavezance pa obveščamo, da še vedno lahko podajo samoprijavo.

**Služba za odnose z javnostmi
Davčna uprava Republike Slovenije**

Vpis namestnika nosilca in gospodinjstev na kmetiji v register kmetijskih gospodarstev (RKG)

30. 9. 2009 se je iztekel predpisan rok za posredovanje podatkov o namestniku nosilca in gospodinjstvih na kmetiji, vendar je bil odziv dokaj skromen, zato je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sprejelo odločitev, da se **rok za vpis namestnika nosilca in gospodinjstev na kmetiji prestavi na 31. 12. 2009.**

Zakon o kmetijstvu (ZKme-1, Uradni list RS, št. 45/2008) na novo določa kmetijo kot obliko kmetijskega gospodarstva, na katerem se eno ali več gospodinjstev ukvarja s kmetijsko dejavnostjo. Na eni kmetiji je lahko vpisanih eno ali več gospodinjstev (ne glede na naslov gospodinjstva), posamezno gospodinjstvo pa je lahko vpisano le na eni kmetiji. Vsaka kmetija, ki ima več članov kmetije, mora poleg nosilca imeti tudi namestnika nosilca. Podrobnosti o vpisu namestnikov in gospodinjstev ter članih kmetije so v priloženih navodilih za izpolnjevanje obrazca.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zato poziva vse nosilce, katerih kmetijska gospodarstva so vpisana v register kmetijskih gospodarstev, da pristojni upravni enoti sporočijo podatke o namestniku in gospodinjstvih na kmetiji.

Vsi tisti nosilci kmetijskega gospodarstva, ki doslej še niste sporočili podatke o namestniku nosilca kmetijskega gospodarstva, to storite čim prej. Obrazec z navodili za izpolnjevanje na hrbtini strani, ki ga boste našli v prilogi tega časopisa, izpolnite in ga **izpolnjenega in podpisanega s strani nosilca ter s strani namestnika nosilca pošljite na naslov: UPRAVNA ENOTA GROSUPLJE, TABORSKA CESTA 1, 1290 GROSUPLJE. Obrazec z navodili je na voljo tudi na spletni strani Upravne enote Grosuplje na naslovu <http://www.upravneenote.gov.si/grosuplje/>.**

Izpolnjen obrazec lahko na Upravni enoti GROSUPLJE v času uradnih ur oddate tudi osebno.

Opozorjamo vas, da kmetije brez vpisanega namestnika nosilca v RKG **ne bodo mogle vnesti zbirne vloge za subvencije v letu 2010.**

Nevenka Gorec, načelnica

Občina Grosuplje objavlja na podlagi Odloka o proračunu Občine Grosuplje za leto 2009 (Ur. list RS, št. 25/08, 94/08 IN 09/09), Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 50/07), ki se smiselno uporablja tudi za lokalne skupnosti, ter na podlagi Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Grosuplje za programsko obdobje 2007-2013 (Ur. list RS, št. 65/07) naslednji

Javni razpis

za dodelitev pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v letu 2009 – pomoč za plačilo zavarovalnih premij

1. Uporabnik proračunskih sredstev: Občina Grosuplje, Taborska cesta 2, 1290 Grosuplje.

2. Predmet javnega razpisa je dodeljevanje sredstev pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Grosuplje za leto 2009, in sicer za izvajanje sledečih ukrepov:

I/ Skupinske izjeme za kmetijstvo
· pomoč za plačilo zavarovalnih premij.

3. Okvirna vrednost razpisanih proračunskih sredstev je za:
· pomoč za plačilo zavarovalnih premij v višini 7.500,00 EUR.

4. Upravičenci do sredstev po tem razpisu so:

· pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, imajo stalno bivališče oz. sedež v občini, so vpisani v register kmetijskih gospodarstev in imajo v lasti oz. v zakupu kmetijska zemljišča, ki ležijo na območju Občine Grosuplje.

5. Razpisna področja:

I/ SKUPINSKE IZJEME ZA KMETIJSTVO

A/ POMOČ ZA PLAČILO ZAVAROVALNIH PREMIJ – v skupni višini 7.500,00 EUR

Sredstva so namenjena za doplačilo zavarovalnih premij za zavarovanje živali.

Upravičeni stroški:

- sofinanciranje zavarovalnih premij za zavarovanje izgub, ki jih povzročajo bolezn živali.

Finančne določbe v okviru plačila zavarovalnih premij:

- podpora občine, z upoštevanjem uredbe o sofinanciranju zavarovalnih premij

za zavarovanje kmetijske proizvodnje za tekoče leto, ki jo sprejme Vlada RS, znaša razliko pomoči do 50 % upravičenih stroškov obračunane zavarovalne premije,

- najmanjši znesek dodeljene pomoči je 25 EUR, največji pa 1.000 EUR na kmetijsko gospodarstvo na leto.

Višina dodeljenih sredstev je ob upoštevanju navedenih finančnih določb v okviru posameznega ukrepa odvisna tudi od višine razpisanih sredstev in števila vlog prosilcev.

6. Vsebina vloge (obvezne priloge) in navodila za izpolnitev vloge v okviru navedenega ukrepa so navedena v razpisni dokumentaciji oz. na obrazcih vloge, ki jo prosilci dobijo na sedežu Občine Grosuplje, Taborska c. 2, 1290 Grosuplje, ali na internetni strani občine na naslovu <http://www.grosuplje.si/>.

7. Merilo za dodelitev sredstev je popolna vloga.

8. Rok vložitve prošenj za dodelitev sredstev za sofinanciranje na področju kmetijstva v letu 2009 – pomoč za plačilo zavarovalnih premij je do vključno **13. 11. 2009.** Prosilci vložijo prošnje na naslov: **Občina Grosuplje, Urad za gospodarstvo, družbene dejavnosti in finance, Taborska cesta 2, Grosuplje,** kjer lahko zainteresirani v času uradnih ur dobijo vse dodatne informacije pri ga. Martini Cingerle, razpisno dokumentacija oz. obrazce pa lahko dobijo na vložišču Občine Grosuplje ali internetni strani občine na naslovu, navedenem v 6. točki tega razpisa. Vloge morajo biti dostavljene v zapečateni kuverti, kuverta pa mora biti označena z »**NE ODPIRAJ – "pomoči za plačilo zavarovalnih premij"**«.

9. Odpiranje vlog bo v ponedeljek, 16. 11. 2009, od 8. ure dalje, v sobi št. 31 na Občini Grosuplje, Taborska cesta 2, Grosuplje.

10. O dodelitvi sredstev upravičencem po tem razpisu bo odločeno s sklepom najkasneje v 20-ih dneh od poteka roka za vložitve prošenj. Sklep bo prosilcem posredovan v 8-ih dneh po sprejemu.

11. Medsebojna razmerja med Občino Grosuplje in dobitniki sredstev pomoči bodo urejena s pisno pogodbo.

Šifra zadeve: 430-11/2009

Datum: 13. 10. 2009

**Občina Grosuplje
župan Janez Lesjak**

Vnuki babici v slovo*S svojim smehom**si vsak dan pred svojo hišo nas pričakala,
z njim vsakega osrečiti si znala.**V življenju marsikaj si skozi dala.**Vedi, da tvoj rod naprej živi**- vnuki, pravnuki ...**Tvojega smeha nikoli ne bomo pozabili.**Z nami večno boš živela ti.**Hvala ti!***ZAHVALA***Ob boleči izgubi naše drage mame,
babice in prababice***Marije Potokar****rojene Okoren****(2. 4. 1921 - 14. 9. 2009)****iz Brezja 1 pri Grosupljem**

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom Brezja pri Grosupljem, znancem in ostalim za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče darove za cerkev in svete maše. Posebej se zahvaljujemo g. župniku Janezu Šketu za lepo opravljeno pogrebno mašo in obred, opernim pevcem iz Ljubljane, g. Jožetu Petku trobentaču, ge. Fani Kralj, g. Adamiču in Društvu upokojencev Grosuplje. Lepo se zahvaljujemo vsem zaposlenim Doma starejših občanov Grosuplje in ZD Grosuplje za vso oskrbo in prijaznost. Zahvaljujemo se tudi ge. Mojci in g. Alešu Kotarju iz »Cvetličarne na ovinku« v Radomljah za prekrasne cvetlične aranžmaje.

Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni: sin Franci in hčerka Marina z družinama, vnuki Jure, Peter, Matej, Romina, Sabina, pravnuki Simon, Tin, Ria in Arne ter drugi žalujoči.

*V življenju le skrbi in delo si poznala.**Zdaj trudna si zaspala.**Ponosna, trdna kakor skala**vso ljubezen si nam dala.**Za vse, prav vse, iskrena hvala.***ZAHVALA***ob izgubi naše drage mame, tašče,
babi in prababi***Štefke Valentinčič****roj. Ančnik****iz Grosupljega.**

Iskreno se zahvaljujem, o vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče.

Posebno se zahvaljujemo g. Žitniku za poslovljni govor, pevcem Samorastnik in trobentaču Petku za zaigrano Tišino. Hvala ge. Fani Kralj za okrasitev vežice in pogrebce

Žalujoči vsi njeni.

*Hvala ti, mama, za vsako modrost,
srčna ti hvala za trud in krepost.**hvala ti, mama, za tvojo ljubezen,
ki čutili smo jo tudi,**ko prišla je bolezen.**Ti si imela veliko srce.**Nate spomin nikdar naj ne umre!**Mama, hvala, kar nam si dala.***ZAHVALA***Z bolečino v srcih sporočamo, da se
je od nas mnogo prezgodaj po kratki
in težki bolezni poslovila naša draga
žena, mama, babica in tašča***Marinka Javornik****5. 3. 1944 - 12. 9. 2009****iz Praproč pri Grosupljem.**

Na njeno zadnjo pot ste jo pospremili številni sorodniki, prijatelji in znanci, za kar se vam prisrčno zahvaljujemo. Prav tako iskrena hvala za vse darove za cerkev, sveče, cvetje, za izrečene sočutne besede sožalja in molitve.

Iskrena hvala g. Tonetu Adamiču in Kozlevčarjevim za njihovo pomoč, gospodu župniku Janezu Šketu za molitve in lepo opravljen pogrebni obred, Čebelarskemu društvu Grosuplje za pomoč pri izvedbi pogreba, Moškemu pevskemu zboru Samorastnik, trobentaču za zaigrano Tišino in Društvu podeželskih žena za poslovljne besede.

Lepo se zahvaljujemo tudi osebnju ZD Grosuplje.

Hvala tudi vsem, ki ste jo poznali v času njenega življenja in jo boste ohranili v lepem in trajnem spominu.

Žalujoči: mož Janez, hčerka Maja z Janezom, sin Janko z družino, hčerki Marta in Mihela z družinama

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin je ostal.***ZAHVALA***ob slovesu našega dragega moža,
očeta, dedka,
brata, strica, tasta in svaka***Franciška Vidica****(10. 10. 1928 - 4. 9. 2009)****s Pleš pri Škofljici**

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter prispevali darove za cerkev in svete maše. Iskrena hvala tudi g. župniku dr. Bojanu Korošaku, Antonu Potokarju za lepo opravljen cerkveni obred, moškemu pevskemu zboru Šmarje - Sap za zapete pesmi in g. Ljubu Vilarju za izrečene besede slovesa ter cerkvenemu pevskemu zboru za zapete pesmi pri sveti maši.

Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči: vsi njegovi!

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite
- in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA
Poslovili smo se od naše drage mame

Marije Škerlj

(1911-2009)
iz Grosupljega.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste se od nje poslovili in jo pospremili k zadnjemu počitku. Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter darove za cerkev in svete maše.

Zahvaljujemo se g. župniku in g. kaplanu za opravljen pogrebni obred, pevcem za zapete pesmi, zaigrano Tišino in vsem, ki ste pripomogli pri poslovilnem obredu. Hvala osebju Doma starejših občanov Grosuplje za nego v času njene bolezn.

Posebna zahvala vsem, ki ste jo obiskovali in se je spominjate z lepimi mislimi v srcih.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Trenutki slovesa od dragih bližnjih so vedno težki in boleči. Tudi mi smo se morali posloviti od mame

Franciške Omahen

s Taborske ceste 39 v Grosupljem.

V visoki starosti 92 let nas je 4. oktobra spravljen z Bogom tiho zapustila.

Zahvaljujemo se vsem prijateljem, sosedom, znancem za krasno cvetje, sveče, svete maše ter darove cerkvi. Posebej ne bomo pozabili, da ste se s tolikšno pozornostjo od nje poslovili ob krsti in na pogrebem obredu, za nas ste pa naši razumevanje ob naši bolečini.

Posebej se zahvaljujemo g. župniku Janezu Šketu za lep pogrebni obred, g. kaplanu Boštjanu Prevcu za pripravo mame na onostransko življenje, pevcem cerkvenega zbora Zgodnja Danica za poslovilne pesmi, izbrane prav zanjo, in vsem neimenovanim, ki ste pomagali pri slovesu.

Hvala vsem, ki se boste naše mame s toplino, ki jo je tako bogato dajala nam in vsem ljudem, spominjali.

Žalujoci otroci Bojan, Zvonka, Marinka z družinami in ostalo sorodstvo.

*Naj Bog ti rajska vrata odpre
in v svoje naročje sprejme te!*

ZAHVALA
Ob izgubi našega očeta, tasta in dedka

Dragota Hamun

(13. 11. 1927 – 27. 9. 2009)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki sta nam v najtežjih trenutkih osebno in pisno izrazili sožalja in nam stali ob strani. Hvala g. župniku Janezu Šketu in ministrantom za svečan pogrebni obred, moškemu pevkemu zboru Samorastnik in vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od njega, ga spremljali na zadnji poti, poklonili cvetje in sveče, darovali za sv. maše in farno cerkev.

Posebej se zahvaljujemo PGD Grosuplje za pomoč in ganljive besede slovesa ter vsem ostalim prostovoljnim gasilskim društvom. Hvala ge. Fani Kralj in g. Antonu Adamiču za pomoč pri pogrebni slovesnosti.

Ostal boš v naših srcih!

Žalujoci vsi njegovi

*Ko pošle so ti moči,
zaprl trudne si oči.
Pa čeprav spokojno spiš,
z nami še naprej živiš.*

ZAHVALA
Po kratki in težki bolezni nas je v 68. letu starosti zapustil naš dragi mož, brat in stric

Jože Nose

(4. 8. 1941 – 16. 9. 2009)
s Cikave.

Veliko hvaležnost izrekamo vsem sorodnikom, sosedom, znancem za pomoč, ko ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter darovali za sv. maše.

Posebno se zahvaljujemo delavcem ZD Grosuplje, še posebej patronažni službi, ge. Evi za vsakodnevene težke preizkušnje, ge. Janji za neizmerno toplino in srčno delo, ge. Andreji za spodbudne besede in dejanja.

Hvala gospodu kaplanu Boštjanu Prevcu za lepo opravljeno pogrebno slovesnost in Moškemu pevkemu zboru Samorastnik za lepo petje. Zahvaljujemo se tudi g. Janezu Turelu za vsestransko pomoč.

Vsem in vsakemu posebej lepa hvala.

Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in se ga spominjate.
Žalujoci vsi njegovi

*Bolečina, ki nam v srcu tli,
te v življenje več ne obudi.
Slejkoprej zabriše čas vse bolečine,
a spomin ostane, nikdar ne izgine.*

V SPOMIN Milanu Novljanu

iz Male Račne
(1999-2009)

26. 10. 2009 bo minilo 10 let, kar si po težki bolezni v 53. letu starosti mnogo prezgodaj odšel od nas.

Ati, hvaležni smo ti za vso skrb in dobroto, ki si jo delil z nami, pa čeprav zelo kratek čas.

Tvoji domači

POGREBNE STORITVE

Perpar Janez s.p.

Zaboršt 16, 1296 Šentvid pri Stični

Tel., faks: 01 7885 113

GSM: 041 785 113, 041 647 380

**NUDIMO VAM VSE STORITVE
OB IZGUBI VAŠIH NAJDRAŽJIH**

24 UR NA DAN

GOTIS

d.o.o.

VRTNARIJA

Ponova vas 6 b
1290 Grosuplje
Tel.: (01) 786 49 92

Za jesensko zasaditev vrtov in grobov smo za vas tudi letos pripravili ponudbo

- cvetocih mačeh, res in trajnic,
- lončnih krizantem,
- okrasnega drevja in grmičevja.

Za 1. november pa lahko pri nas kupite tudi šopke krizantem.

Obiščite nas v Ponovi vasi!

**V MESECU OKTOBRU
VELIKA IZBIRA
PRVO NOVEMBERSKIH
SUHIH IN SVEŽIH
ARANŽMAJEV!**

CVETLIČARNA BARBARA

V CENTRU ADAMIČ V GROSUPLJEM

NUDIMO VAM:

- ✿ REZANO CVETJE, LONČNICE
- ✿ ARANŽIRANJE PO ZADNJIH TRENDIH
- ✿ POROČNO DEKORACIJO
- ✿ ŽALNO FLORISTIKO, SVEČE
- ✿ DEKORACIJO POSLOVNIH PROSTOROV

Tel.: 01/786 26 88, Gsm: 041/32 67 78
Odperto: pon-pet: 9.00 - 18.00, sobota: 8.00 - 12.00

Davčna uprava sporoča:

Davčna uprava bo postrila nadzor nad izdajanjem računov pri cvetličarjih, vrtnarjih, svečarjih ter vulkanizerjih. Potrošniki: vzemite račun in s tem pomagajte preprečevati delo in zaposlovanje na črno, nelojalno konkurenco in utaje davkov!

Davčna uprava Republike Slovenije obvešča vse davčne zavezance, da bo v okviru projekta siva ekonomija v mesecu oktobru in novembru postrila nadzor pri cvetličarjih, vrtnarjih, svečarjih ter vulkanizerjih.

Nadzori se bodo izvajali z nenapovedanimi obiski pri zavezancih in sicer z namenom preveritve izdajanja računov za opravljene storitve in blago ter ostalih poslovnih listin in dokumentacije. Nadzirali bomo tudi delo in zaposlovanje na črno. O rezultatih opravljenih nadzorov bomo javnost po zaključku akcije tudi obvestili. Davčna uprava ob tej priložnosti poziva vse potrošnike, da zahtevajo in vzamejo račun za vsako storitev ali blago.

**Služba za odnose z javnostmi
Davčna uprava Republike Slovenije**

Pregovori o smrti

- Misli za gorami, smrt za petami. - Ruski
- Stari gredo proti smrti, mladim gre ona naproti. - Italijanski
- Mladi umirajo po izbiri, stari brez izjeme. - Ruski

Družbena odgovornost podjetij in posameznikov v času globalnih sprememb

Opredelitev družbene odgovornosti podjetij ali posameznika

V času, ki ga živimo, in posebej še v zadnjih letih smo priča nenehnemu spreminjanju družbenega okolja in uveljavljanju no-vih vrednot družbe kot celote. Naj pri tem omenim klimatske spremembe, gospodarske spremembe, kot so hitro rastoča gospodarstva Kitajske, Indije in deloma Brazilije ter globalni finančni pretresi po celem svetu. Vprašanje, ki se postavlja, je, ali smo na vse te izzive dovolj družbeno odgovorni kot podjetja (gospodarstvo) in kot posamezniki? V tej številki našega priznanega lokalnega časopisa bom poskušal družbeno odgovornost predstaviti z vidika gospodarstva, v eni od prihodnjih številok pa z vidika posameznika. V zadnjem obdobju na ravni ekonomskega področja oziroma gospodarstva prihaja kot posledica vseh teh velikih globalnih sprememb do uveljavitve nove miselnosti ali koncepta imenovanega »Družbena odgovornost podjetij«. Izraz izhaja iz latinske besede *responsabilis*, ki pomeni zahtevati odgovor, in tako nakazuje, da smo dolžni za svoje vedenje dati odgovor in odgovarjati. Ena najbolj znanih in najpogosteje citiranih je opredelitev Evropske komisije, zapisana v zeleni knjigi: »Družbena odgovornost podjetij je koncept, pri katerem podjetja vključujejo skrb za družbene in okoljske probleme v svoje poslovanje ter sodelovanje z deležniki na prostovoljni osnovi.« Naslednja definicija pa pravi, da je »Družbena odgovornost podjetij (DOP) koncept, kjer podjetja v svoje poslovne dejavnosti in odnose s svojimi interesnimi skupinami prostovoljno vključujejo vprašanja glede družbenih in okoljskih zadev.« Ideja družbene odgovornosti je tesno povezana s konceptom trajnostnega razvoja. O družbeni odgovornosti podjetij (DOP) ne obstaja ena sama, splošno sprejeta opredelitev – z razvojem namreč dobiva pojem vedno nove razsežnosti in oblike. Družbena odgovornost postaja vse bolj aktualna tema, česar se zavedajo tako država kot tudi vsa vodilna, uspešna podjetja, lokalne skupnosti in številni posamezniki, ki v tem prepoznajo nove priložnosti. Čeprav se na prvi pogled zdi drugače, pa ni vsako njihovo ravnanje nujno tudi družbeno odgovorno. Ljudje smo soodgovorni tudi za dogajanje v ožji in širši skupnosti, ki ji pripadamo. V zadnjih letih se pojavlja vse več pričakovanih zahtev, da naj podjetja delujejo

družbeno odgovorno. Izražajo jih kupci, poslovni partnerji, lastniki, država, družba, različne javnosti in tudi zaposleni. Časi, ko so bila podjetja razumljena le kot ekonomski subjekti z edinim ciljem ustvarjati vedno večji dobiček in nenehno povečevanje le tega, so že zdavnaj mimo. Danes morajo biti podjetja ne samo ekonomsko uspešna in učinkovita, temveč tudi družbeno odgovorna, če želijo na trgu ujeti korak s konkurenco ali pa celo biti pred njo. Vedno bolj se utrjuje zavedanje, da sta dobro, uspešno in odgovorno poslovanje zelo povezani. V tej trditvi je poudarjeno, da se pojem odgovornosti do družbe ne nanaša le na izpolnjevanje ustrezne zakonodaje, temveč se razteza prek teh okvirjev in zajema vlaganje v človeški kapital, v okolje in odnose z udeleženci. Zanimiva je tudi opredelitev World Business Councila for Sustainable Development, ki pa je družbeno odgovornost (DO) opredelil kot »zavezo podjetja prispevati k trajnostnemu ekonomskemu razvoju, izboljševanju kakovosti življenja zaposlenih in njihovih družin, lokalnega okolja in širše družbene skupnosti.« Družbena odgovornost podjetja kot koncept vse bolj posega tudi na področje menedžmenta. Predvsem jo je mogoče razumeti kot poziv k odgovornemu gospodarjenju, ki mora biti zanesljivo in prepričljivo in usmerjeno v prihodnost. Le tako lahko podjetje vzbuja zaupanje poslovnih partnerjev in številnih drugih skupin, s katerimi je vpeto v družbeno dogajanje.

Družbena odgovornost kot celostna strategija podjetij

Koncept družbene odgovornosti mora biti umeščen v kontekst celostne strategije podjetja in tako tudi v kontekst strateškega menedžmenta. Odnos med podjetjem in njegovimi odjemalci bi moral biti pozitiven, kreativen in usmerjen k sobivanju in razvoju. Zaradi tega morajo biti različni interesi dobro upravljeni in koordinirani. Vloga korporativnega upravljanja (Corporate Governance) se z zahtevami sodobnega poslovanja in okolja podjetja spreminja in upoštevač vse deležnike ali odjemalce poudarja potrebo po strategijah in ciljih za doseganje ekonomskih, okoljskih in širših družbenih razsežnosti koncepta. Vsi zaposleni znotraj organizacije morajo imeti jasno predstavo o vrednotah organizacije in strategiji podjetja.

Prednosti družbene odgovornosti podjetij

Konkurenčni uspeh bodo ohranila le podjetja, ki se bodo manj usmerjala le k finančnim merilom uspešnosti (ni dovolj zgolj velik dobiček) in bodo namesto tega vključevala v svoje poslovanje vse odnose z deležniki in več nefinančnih meril uspešnosti poslovanja. Družbena odgovornost kot ključni element strategije podjetja omogoča:

- Trajnostno konkurenčno prednost: strategija mora biti sprejemljiva za širše okolje, v katerem podjetje tekmuje. Neustrezna strategija (ali še slabše – da se strategijo povsem prezre) lahko ogrozi vsako konkurenčno prednost podjetja. Porter in Kramer (2006) jasno poudarjata, da nobeno podjetje ne more rešiti vseh družbenih problemov, prav tako ne bi zmoglo prenesti vseh stroškov, povezanih s tem. Nujno je, da vsako podjetje izbere področja, ki so povezana z njegovim poslovanjem.

Ekonomska uspešnost in ugled podjetja sta vsekakor odvisna tudi od korporativne družbene odgovornosti, ki jo notranji in zunanji deležniki podjetja v pogojih globalizacije vedno bolj pričakujejo. Družbena odgovornost omogoča podjetju, da pritegne več kapitala, poslovnih partnerjev in kupcev ter da je sposobno vzdrževati stike z oblikovalci politike in drugimi dejavniki odločanja v družbi. Podjetja, ki jih okolje prepoznava kot odgovorna, prodajo več in tudi kupci so jim bolj zvesti (ICC 2004). Gre za oblikovanje iskrene podobe podjetja kot razvojne organizacije z velikim poslušom in razumevanjem širšega družbenega okolja, ki temu okolju namenja vedno več pozornosti in ne samo v obliki različnih donacij in drugih finančnih transferov. Kot primer pravkar zapisanega je veliko slovensko farmacevtsko podjetje, ki že od leta 1954, ko je bil v Novem mestu ustanovljen farmacevtski laboratorij Krka, skrbi za širše družbeno okolje in ohranjanje zdravega življenjskega prostora. Družbi namenja posebno pozornost in jo podpira s sponzorstvi in donacijami. Ker je Krkina osnovna dejavnost omogočati ljudem zdravo in kakovostno življenje, pomaga ljudem na vseh področjih življenja. Sredstva usmerjajo tako v lokalno okolje kot tudi v dejavnosti na nacionalnem nivoju. Skrb za zdravo in kakovostno življenje se odraža tudi v njihovem odnosu do okolja. Z razvojem visokokakovostnih procesov pospešeno razvija proizvodnjo, s katero

čim manj obremenjuje naravo. Zavzema se za uravnotežen razvoj, posebno pozornost pa namenja varstvu zdravja zaposlenih in okolja. Na področju varstva okolja stopa v korak z najbolj ekološko osveščenimi (farmacevtskimi) podjetji. S sponzorskimi sredstvi podpira projekte, povezane z zdravjem in kakovostjo življenja. Sredstva usmerja predvsem na zdravstveno in humanitarno področje. Poslovna uspešnost podjetja temelji na zavzetosti in znanju zaposlenih. Prizadeva si pridobiti, motivirati in obdržati zavzete in sposobne sodelavce in graditi kulturo mednarodnega podjetja. Vlaganje v delavce je njihova dolgoročna strateška usmeritev. Sodelavcem zagotavlja varno delovno okolje. To je samo eden od primerov, kako podjetje celovito pristopa k odgovornemu in zavzetemu obravnavanju družbene odgovornosti.

Družbena odgovornost je del osnovne dejavnosti

Tudi pri najodličnejših podjetjih s področja poročanja o družbeni odgovornosti v Sloveniji je opaziti ravno to, da so logiko okoljske in družbene odgovornosti prenesla v svojo osnovno dejavnost. Poglejmo samo nekaj primerov osnovne dejavnosti v podjetjih in njihovo družbeno usmerjenost. Elektro Gorenjska je postalo eno izmed vodilnih podjetij pri gradnji fotonapetostnih elektrarn v Sloveniji, saj je prav proizvodnja energije iz obnovljivih virov ena glavnih rešitev pri varovanju okolja. Telekom in Simobil sta vključena v Forum EMS, v okviru katerega si prizadevajo za objektivno obveščanje o najnovejših znanstvenih stališčih glede možnih vplivov elektromagnetnih sevanj na ljudi in okolje. Tako prispevajo k varnosti in zdravju svojih uporabnikov. Telekom se je zavezal k odgovornemu umeščanju infrastrukture v prostor. Zmanjšuje moči sprejemno-oddajnih postaj in gosti omrežje, s čimer prispeva k veliko manjšim sevalnim obremenitvam tako okolja kot uporabnikov mobilnih aparatov. Trimo skupaj z dobavitelji razvija sklenjene življenjske kroge izdelkov, kjer se sekundarne surovine znova vračajo v proizvodni proces. Čeprav imajo pristanišča tako pomemben vpliv na naravno dobrino - morje, je zanimivo, da je Luka Koper edino pristanišče v severnem Jadranu, ki deluje po standardih ISO 9001 in ISO 14001. Njena poslovna strategija je preusmeriti se v tovore, ki so hkrati donosnejši in ekološko sprejemljivejši. Mercator se je lotil ozaveščanja potrošnikov in usmerjanja prodaje s publikacijami Uživajmo zdravo. Velik družbeni pomen podjetij je v zagotavljanju delovnih mest, še več, v ustvarjanju spodbudnih delovnih okolij. Še posebej je to pomembno v storitvenih podjetjih, kjer so ljudje glavni vir konkurenčne prednosti. Motivirani zaposleni še kako lahko pripomorejo k večjemu dobičku podjetja.

Sava, kot eden večjih zaposlovalcev v Sloveniji, in Simobil, podjetje z velikim deležem mladih mamic, sta skupaj z nekaj deset podjetij v Sloveniji med prvimi uvedla projekt do družine prijaznega podjetja. Le izjemoma človek lahko prebere, da so v podjetju na vodilnih položajih moški in ženske zastopani enakovredno, tako kot so v Simobilu. Ne smemo pa pozabiti, da je družbena odgovornost podjetij usmerjena k tistim interesnim skupinam, ki redkeje prebirajo letna poročila, zato je za večjo učinkovitost teh aktivnosti brez dvoma treba vzpostaviti tudi bolj neposredno komuniciranje s kupci, javnostjo, zaposlenimi, dobavitelji in državo.

Kritike in protislovnosti družbene odgovornosti

Tudi koncept družbene odgovornosti doživlja kritike in vsebuje protislovnosti, kar pa je značilno za vse nove tako imenovane »miselnosti družbe«. Nekateri kritike izhajajo iz znane Friedmanove kritike o dobičku kot edini družbeni odgovornosti podjetja, druge iz mnenja, da dodatni stroški podjetje preveč bremenijo in vodijo v zmanjševanje konkurenčnosti, ekonomske učinkovitosti in v neučinkovito izrabo kapitala. Nekateri vidijo kot pomanjkljivost prav prostovoljnost koncepta, spet drugi izpostavljajo problem, da ne obstaja enotna definicija družbene odgovornosti. Neizpodbitno dejstvo je, da bolj ko se bo koncept razvijal, večkrat bo tudi predmet različnih razprav in dilem, ki pa jih moramo razumeti kot razvojne možnosti in priložnosti koncepta. Finančna kriza ni obšla družbene odgovornosti podjetij, nasprotno, razprave o njej so sedaj še posebno aktualne.

Ovire za spremembe

Poudariti je potrebno, da neustrezno družbeno odgovorno delovanje podjetja ne pomeni le izgube njegovega ugleda, ampak predstavlja tudi izgubo konkurenčne prednosti in postopno zmanjševanje tržnega povpraševanja. Količija interesov med lastniki, ki si velikokrat želijo predvsem kratkoročnih pozitivnih finančnih učinkov, in med ostalimi deležniki, ki si vedno bolj želijo partnerskega odnosa s podjetji pri reševanju širših družbenih in okoljskih problemov, je glavni izziv sedanjega stanja. Da bi družbena odgovornost postala vsakdanji sestavni del vsakega podjetja, je tudi pomembno, da se zgradijo enotni standardi, ki bodo znali kakovostno ocenjevati nivo družbene odgovornosti posameznega podjetja. Tako kot obstajajo različni koncepti družbene odgovornosti, obstajajo tudi različna mnenja glede standardov. Zaradi narave teme predstavlja definiranje standardov in merjenje učinkov velik izziv. Iskanje direktnih povezav med ravnanji in njihovimi finančnimi učinki je zahtevno, če ne celo nemogoče. Nekateri so celo prepričani, da gre pri tem za nujni globalni trend, da bi zagotovili preživetje

našega planeta; zato je potrebno na zadeve gledati širše. Vsekakor se zdi, da se številna podjetja ne sprašujejo več o finančnih učinkih in analizah povezav med dejanji in učinki, ampak sledijo globalnim trendom in zaupajo svojim občutkom, da morajo tudi podjetja postati družbeno odgovorna, če želijo biti dolgoročno uspešna. Živimo v eri nastajajočih novih partnerstev in standardov, ki spreminjajo vlogo gospodarstva v širši družbi. V naslednjih letih bodo lahko uspešna le tista podjetja, ki se bodo uspešno soočala z novimi družbenimi razmerami in v njih ustrezno delovala. Od lastnikov in vodstev podjetij pa je v prvi vrsti odvisno, v kolikšni meri bo posamezno podjetje družbeno odgovorno. Zato zaključujem z reko Alberta Einsteina: »Ni pomembno vse, kar lahko preštejemo, in ne moremo prešteti vsega, kar je pomembno«.

Naj ob koncu prispevka zapišem, da globoko verjamem, da smo uporabniki oziroma kupci tisti, ki lahko »prisilimo« gospodarstvo, da se bo začelo spreminjati v smer razvoja in sožitja z okoljem, v katerem gospodarstvo deluje. Družba seveda ne vključuje le delničarjev oziroma lastnikov, pač pa tudi zaposlene, kupce, dobavitelje, skratka vse, katerih se podjetje na takšen ali drugačen način »dotakne«. Tako lahko začnemo kupovati vsakodnevne in ostale dobrine le pri tistih podjetjih, za katere verjamemo, da delajo ne samo v dobro lastnikov, ampak tudi v dobro družbe kot celote. Težko verjamem nekemu podjetju, da ravna družbeno odgovorno, če namenja določena sredstva v različne dobrodelne namene, ko pa je po drugi strani iz javno preverjenih podatkov znano, da imajo pri njem zaposleni slabo organizacijsko klimo. To dvoje ne gre skupaj. Družbeno odgovorno ravna podjetje, ki prispeva k boljši družbi kot celoti in čistejšemu okolju. Podjetje torej ne ravna družbeno odgovorno, kadar katero izmed gornjih kategorij ne obravnava v pozitivnem smislu. Naloga vseh nas je, da poskušamo slediti ravnanjem podjetij, jih po svojih zmožnostih ocenjevati in ustrezno ravnati! Ni torej naša glavna naloga, da »zamenjamo običajne žarnice z varčnimi«, ampak tudi in predvsem, da prepoznavamo nivo družbene odgovornosti podjetja in podjetje v tem smislu obravnavamo. Po raziskavi Economist Intelligence Unita (januar 2008) povpraševanje po okoljsko vzdržnih izdelkih in izdelkih, narejenih družbeno odgovorno, brez dvoma narašča. Na spletnih straneh Pricewaterhouse Coopersa je objavljena raziskava med štiri tisoč kupci v maloprodajnih trgovinah Velike Britanije v zvezi z njihovo nagnjenostjo k nakupom tovrstnih izdelkov. Na nas je, da se odločimo in naredimo pot družbeni odgovornosti na sploh. Kaj bom torej naredil danes, jutri?

Matjaž Trontelj

Kapelica Božjega umiljenja v Medvedici

Utrinek z razstave v Št. Juriju

V idiličnem kraju v vasi Medvedica se nahaja kapelica Božjega usmiljenja, ki jo je zgradil v zahvalo za ozdravitev g. Janez Kraljič. Ko se pripeljemo na vrh hriba v zaselek Kajevo do Kraljičeve domačije, se pred nami odpre pogled na jaso pred gozdom, kjer je postavljen kip sv. Marije, križ, oltar in naravni kamen v obliki srca, ta del je nastal leta 2000. Celotna okolica je zelo lepo urejena, okrašena s cvetjem in svečami. Za vzdrževanje skrbi lastnik. Nekaj metrov naprej pa stoji kapelica Božjega usmiljenja, v njej je prostor, v katerem se verniki lahko tudi v miru posvetijo molitvi. V kapelici so že potekali sveti krst in poroke.

Z vrha se pogled razprostira na sosednji hrib, kjer je Krampljeva domačija, in v dolino, kjer je Borštnikova domačija, ter tudi na ostale vasi šentjurskega konca.

Tanja Kadunc,
foto – Tone Podržaj

Stara »novica«: Ko smo bili še tlačani

»Med Višnjo Goro in Grosupljem leži v prijazni dolinici župnija Žalna. Ime kraja je najbrž v sorodu z imenom »žale«: kraj oziroma dolina, kjer so pokopavali mrtve. Nekateri od župljanov dosegajo prav visoko starost.

Tokrat sem se oglasil na Blatu št. 12, pri »Kukčevih«, kjer živi stari Janez Zrnc. Mož je sedel na gorkem zapečku in svojim vnukinjam pravil to in ono iz mladostnih dni.

»Rodil se je 13. grudnia 1841. V njegovi hiši je bila v prejšnjih časih

gostilna, ko še ni bilo železnice in je bilo po državni cesti več prometa. Mož se še spominja tlake in desetine, ki so jo morali dajati bližnjemu gradu v Prapročah (Lichtenberg: dajali so desetino od živine, žita in čebelnih panjev. Grad je imel tudi svojega stalnega duhovnika, ki je maševal v grajski kapeli. Sem so hodili k maši tudi ljudje iz okolice. Isti duhovnik je tudi poučeval vaško mladino v branju in pisanju. (Tedaj je bila namreč prava šola le v Šmarju in Višnji Gori.) Ko pa tega ni več bilo, ker je začel grad propadati, so začeli otroci hoditi k pouku v Žalno na neki skedenj in v cerkev. Ko je umrl stari grof – meni je bila takrat približno šest let – je grofica vzela za moža nekega Matevžka, ki je bil v gradu zaposlen kot hlapec.

Kakor so pravili, se je po tistem Matevžek večkrat odpravil s kočijo v Ljubljano in se gostil v kaki boljši gostilni. Ko sta lastnika umrla – otrok nista imela – je grad kupil grof Lichtenberg. Kmalu pa je začel grad propadati kot mnogo drugih gradov, tako da je bilo končno vse razprodano. Vidite, kako hitro lahko zapusti sreča človeka!«

»Kako pa ste živeli, da ste tako visoko starost dočkali,« sem ga pobaral? Mož mi je korajžno odgovoril: »Ja, veste, včasih smo drugače in bolj preprosto živeli. Včasih je bilo hudo, včasih pa zelo prijetno. Posebno hudo je bilo nekaj let po odpravi tlake (po letu 1848): vrstile so se slabe letine, druga za drugo; krompir sem ves dan kopal, pa sem ga zvečer lahko sam domov nesel. V Ljubljano smo hodili po otrobe, jih doma presejali in imeli tisto za kruh – sicer pa smo kruh bolj malo pekli. Največ

smo jedli močnik in krompir. Nekaj let za tem je razsajala zelo huda bolezen – kolera; vsled tega jih je veliko pomrlo, včasih so kar dva mrliča dali v eno jamo. Petroleja nismo poznali in »tega sladkega« tudi ne. Obleka je bila preprosta: boljši so nosili irhovino, revnejši pa domače platno, katerega smo pobarvali s črno prstjo, ki smo jo dobili blizu vasi; če je bil dež in je šla barva preč, smo jo pa spet namazali. Vžigalic nismo poznali, ampak smo uporabljali kresilno gobo, kresilni kamen in žvepleno nit; svetili pa smo z leščerbami.

Naj bi bili ljudje v današnjih časih malo manj razvajeni, pa bi ne bilo tako hudo na svetu. Tiste čase so bili ljudje tudi bolj poštene in niso eni grabili toliko denarja, drugi so pa stradali, kakor se godi sedaj. Zato pa nismo poznali kakšne take bolezni, ki ji pravimo sedaj gospodarska griža.«

Janez, ki je še čil in je lani še koso vihtel, bi lahko še marsikatero zanimivo štorijo privlekel na dan, a sem se poslovil, ker ga nisem hotel dalje nadlegovati.«

Domoljub, 9. sušca 1932.

Nekaj opomb in dopolnil

Članek je nastal v času velike gospodarske krize, sredi prve polovice preteklega stoletja, zategadelj so bile razmere in razmišljanja ljudi zelo podobna današnjim, ko imamo prav tako »gospodarsko grižo«. Vzdevek je zelo posrečen, ker se ujema glasovno in pomensko: denarji pri priči zletijo iz proračuna kot hrana iz grižavega črevesja. Zelo pomemben je tudi podatek o barvanju platna s črnim blatom, kar je nedvomno dalo ime Janezovi rojstni vasi. Hkrati je to tudi pritrtilo k razmišljanju, da je vas Črnelo prav tako dobilo ime po zemeljski barvi, ki so jo ondi kopal in uporabljali za barvanje (črnenje) platnenega blaga. Obe izročili si vzajemno pritrjujeta.

Tiste čase so ljudje enačili izraza grof in graščak, kar seveda ni isto. Grof je sorazmerno visok fevdalni naziv, graščak pa je le posestnik gradu, ki ni vedno tudi grof. Seveda so bili grofi pogosto tudi graščaki, ker so posedovali gradove.

Sorazmerno kratek članek vsebuje nenavadno veliko zgodovinskih, narodopisnih in političnih sporočil.

Opombe: L. Sever

Tudi v Obljubljeni deželi – nič novega

6. nadaljevanje

Kako se je začela lani »vojna« v Gazi?

Na zadnjih parlamentarnih volitvah na palestinskih ozemljih januarja 2006 je sicer prepričljivo slavil Hamas, čeprav mu ankete tega niso napovedovale. Dobil je 76 sedežev v 132-članskem parlamentu. Njegov tekmeč Fatah pa je dobil le 43 sedežev. Zato so nastopila trenja znotraj Palestincev in prišlo je celo do oboroženih spopadov.

1. izzivanja - 28. 1. 2006 se je več deset pripadnikov Brigad mučenikov Al Akse, oboroženega krila palestinskega gibanja Fatah, povzpelo na streho poslopja parlamenta v Ramali, streljalo v zrak in zahtevalo odstop Fataha. Julija 2006 je radikalna islamistična organizacija Hezbolah na meji z Libanonom ugrabila dva izraelska vojaka. Izrael je odgovoril z napadom, ki se je razširil v enomesečno vojno. V vojni s Hezbolahom so izraelske sile največ vojnih grozodejstev izvršile v zadnjih urah vojne. 9. 2. 2007 je palestinsko gibanje Hamas kljub dogovoru o oblikovanju palestinske vlade narodne enotnosti z gibanjem Fatah sporočilo, da ne bo priznalo Izraela. Nato je Hamas v dneh pred začetkom napada Izraela na Gazo na Izrael izstrelil tudi do 80 raket na dan. Marca je nek Arabec ustrelil šest učencev izraelske verske šole. 10. 8. 2007 je nekemu izraelskemu varnostniku v starem delu Jeruzalema neki Arabec izmaknil pištolo in nanj streljal, a so nato napadalca hitro ubili.

Novembra 2007 so se Izraelci in Palestinci na konferenci v Annapolisu dogovorili za nadaljevanje mirovnega procesa. Cilj tega dogovora je bil, da bi do konca leta 2008 sklenili mirovni dogovor. Na pogajanjih naj bi razrešili tudi zelo občutljiva vprašanja, kot so meje prihodnje palestinske države in prihodnost Jeruzalema. Palestinci so zahtevali, da se Izrael umakne z vseh ozemelj, ki jih je zasedel v šestdnevni vojni leta 1967, posledično pa so želeli vzhodni Jeruzalem razglasiti za lastno prestolnico. Ta pogajanja je zelo oteževala razcepljena palestinska oblast.

2. izzivanja - Palestinsko gibanje Hamas, ki si je poleti 2007, v nasilnem obračunu s pripadniki gibanja Fatah palestinskega predsednika Mahmuda Abasa, izborilo nadzor nad območjem Gaze, je nato v priljubljenosti med vsemi Palestinci prehitelo Fatah. Hamas je še naprej dobival denar legalno in ilegalno prek različnih donatorjev, dobrotelnih organizacij in celo s kriminalom. Orožje je vozil prek predorov pod Sinajem. Poleg Irana, Egipta in Sirije ga je »sponzoriral« tudi Savdska Arabija ter še nekatere druge

države v Perzijskem zalivu. 3. 7. 2008 se je nato nek Palestinec z buldožerjem zagnal v več avtomobilov, v dva avtobusa in pešce. Na stotine ljudi je bežalo po ulicah Jeruzalema, ranjenci so ležali na nesrečnem kraju med razbitinami stekla in mlakami krvi, nad njimi pa je krožil helikopter.

Izraelski predsednik vlade Olmert, ki je bil osumljen korupcije, je 21. 9. 2008 odstopil s položaja. Na čelu njegove stranke Kadima ga je nasledila zunanja ministrica Cipi Livni, ki ji je izraelski predsednik Šimon Peres že podelil mandat za oblikovanje nove koalicijske vlade.

3. izzivanja - Na Izrael je bilo v novembru 2008 dnevno izstreljenih več kot 150 raket in granat. Zaradi tega je Olmert varnostne organe pooblastil za izdelavo načrta za končanje Hamasove vlade v Gazi.

Božično-novoletno bombardiranje Gaze

Hamas je imel koncem leta 2008 nadzor nad Gazo, kjer je živel na 360 km² 1,5 mio prebivalcev (za primerjavo: Slovenija 20.273 km² 2,0 mio prebivalcev). Na Zahodnem bregu politiko vodi Fatah. Politiko Hamasa pa je vodil Kalid Mešal iz Sirije, v Gazi pa Ismail Hanija.

Decembra 2008 je Hamas spet začel z raketami napadati izraelska mesta in naselja. Izrael je odgovoril z zračnimi napadi, nato pa še s kopensko ofenzivo. Petnajst dni dolgo načrtovane in hladnokrvno preračunljivo izpeljane izraelske vojaške operacije so območje Gaze spremenile v ruševine in odprto pokopališče. Gibanje Hamas je bilo vojaško močno prizadeto; moštvo je bilo zdesetkano, poveljniška linija je bila prekinjena, a Hamasove rakete so še naprej letele proti izraelskim mestom, proti katerim so po dveh letih in pol poletele tudi rakete iz južnega Libanona, kar je vzbudilo strah pred odpiranjem tako imenovane »severne

fronte«. Kopenski boji so se pomaknili globoko v urbana središča, kjer je gverilsko bojevanje omogočalo Hamasu vsaj približno »obrambo«, ki pa ni mogla trajati dolgo – izraelska vojaška premoč in palestinska izčrpanost prebivalstva sta že terjali velik davek. Ob koncu je postalo jasno, da so ceno izraelske vojaške operacije Cast Lead plačali le civilisti; večinom palestinski.

Sledila je humanitarna katastrofa, ki pa je Hamas še dodatno utrdila, saj so njegovi vodilni možje obogateli zaradi skrivnega trgovanja z Egiptom, ljudje pa so se zaradi revščine, izraelskih napadov in ker nimajo kaj početi, še bolj naslonili na religijo. Takšne razmere so idealne za gibanje, kot je Hamas.

Po novem letu so se začela egiptovsko-francoska posredovanja s predlogom, ki naj bi obe strani razglasila za zmagovalce, hkrati pa nanj bi se začela zagotavljati učinkovito dostavo človekoljubne pomoči poldrugemu milijonu ljudi. Takšna rešitev bi omogočila tudi Hamasu, da ostane na oblasti. Na ta način bi lahko prevzel tudi oblast na Zahodnem bregu. Dolgoročne politične in varnostne rešitve pa kljub temu ni na vidiku.

13. 1. 2009 je vodstvo Hamasa izrazilo pripravljenost za prekinitev spopadov, čeprav ne podpirajo resolucije ZN. Hamas je pripravljen na vsakršno pobudo. Toda pogoji ostajajo – umik izraelskih sil iz Gaze in konec blokade.

14. 1. 2009 je Izrael v noči na sredo 19. dan nadaljeval z napadi na območje Gaze. Izraelska letala so napadla približno 60 ciljev, predvsem predorov na meji z Egiptom, preko katerih je potekalo tihotapljenje orožja v Gazo, bombardirali pa so tudi domnevna skladišča orožja.

Število žrtev v izraelski ofenzivi na območju Gaze se je medtem po palestinskih virih povzpelo na 975. Najmanj 4300 ljudi je bilo pri tem ranjenih. Prav tako se povečuje pritisk na Izrael, da izvaja tudi medijsko

Raketiranje

Mladi izraelski vojak.

► blokado dogodkov na območju Gaze, ker naj bi izvajal dejavnosti v nasprotju z mednarodnim pravom, kot je na primer uporaba prepovedanega in nehumanega orožja.

15. 1. 2009 je Izrael ubil visokega predstavnika gibanja Hamas na območju Gaze, notranjega ministra Saida Siama. Gre za petega po rangu v vodstvu Hamasa.

Vodja Hamasa v izgnanstvu Haled Mašal je 18. 1. 2009 zavrnil izraelske pogoje za prekinitve ognja na območju Gaze. Na regionalnem vrhu v katarski Dohi je zahteval takojšnje odprtje meja na območje in umik izraelskih sil. Arabske države pa je pozval, naj ga v teh zahtevah podprejo. V skladu s predlogom Egipta, ki je posredoval med Hamasom in Izraelom, bi se spopadi v Gazi takoj končali za deset dni. Pri tem bi do vzpostavitve varnostne ureditve, s katero bi preprečili tihotapljenje orožja na območje, izraelske sile ostale na območju, prav tako pa bi ostali zaprti mejni prehodi.

Izrael ob tem zahteva ustavitev raketnega obstreljevanja Izraela in s strani mednarodne skupnosti podprta zagotovila, da se Hamas, ki območje Gaze nadzoruje od junija 2007, s tihotapljenjem orožja ne bo znova oborožil. Nekaj ur po razglasitvi premirja je z območja Gaze na izraelsko stran priletelo najmanj osem raket, pri čemer pa ni bil nihče ranjen ali ubit. Izrael je nato sprožil letalski napad

na pozicije v Gazi, od koder naj bi bile rakete izstreljene. Do streljanja je prišlo tudi med kopenskimi enotami izraelskih obrambnih sil in enotami Hamasa.

Izraelci menijo, da so v 22 dneh bombardiranja na 14 kilometrov dolgi meji med Gazo in Egiptom uničili okoli dve tretjini od približno 1000 podzemnih predorov. Prizaneseno je bilo predvsem tistim, ki so vsaj 30 metrov pod zemljo. Nekaj dni po začetku premirja so tako številni podzemni predori Palestincev iz Gaze spet v uporabi. Po nekaterih vozijo džipi, traktorji, cisterne z bencinom in vozovi, ki jih vlečejo osli. Veliko je tudi bagrov, ki odstranjujejo zemljo, nasuto ob bombardiranju. Precej dela imajo s popraviljem škode in vnovičnim utrjevanjem stropa, ponekod pa tudi odkopavajo zasuto blago. Novo blago se spet tovari, sicer počasneje kot pred vojno, ker ni elektrike oziroma razsvetljave.

Lastniki predorov hočejo še naprej služiti denar z njimi tudi zato, ker so se pri njihovi gradnji zadolžili. Posli s predori pa so dajali delo okoli 20.000 Palestincem. Nekateri lastniki so z njimi zaslužili bajno bogastvo in posamezni Palestinci na jugu Gaze v Rafi so postali milijonarji. Veliko prihodkov dobi za odprtje vsakega od predorov mestna oblast v Rafi, pobira pa tudi davek na blago.

Kljub prizadevanjem Egipta so predstavniki Hamasa 24. 1. 2009 zatrdili, da se bo tihotapljenje orožja v Gazo in oboroževanje pripadnikov gibanja nadaljevalo. »Vojaška letala, letalonosilke in sateliti ne bodo mogli nadzorovati vnosa orožja po tunelih v Gazo ... Stvari se bodo morda zaostriale, toda naredili bomo vse, da nadaljujemo naš upor proti Izraelu,« je povedal predstavnik Hamasa v Libanonu Osama Hamdan.

Palestinci v lastni krvi spoznavajo svojo zmoto in posmeh mešetarjev z orožjem

Pekel v Gazi.

Novinarji se [tudi na zahodu] zelo »trudijo«, da bi z drugih palestinskih območij zunaj Gaze poročali kot o velikem uporu proti Izraelu, o tem, da so protivojne demonstracije množične in krute. Vendar tega v resnici ni. Celo v zahodnih državah se pojavi »levi antisemitizem«, ki vse, kar počne Izrael, obsoja skoraj tako močno, kot to počnejo islamski skrajneži v arabskih državah. Temu smo bili priča tudi v Sloveniji, ko so med drugimi »protestnimi akcijami« popackali židovsko sinagogo v Mariboru.

Počasi pa je postajalo jasno tudi civilnemu delu Palestincev, da ljudstvo ne more biti »kanonfuter« za Hamasove skrajneže. Trezno presojo so tako nekateri vendarle zaslutili pri zakonitem palestinskem predsedniku Abasu, ki je že naredil nekaj potez, da bi Palestina končno dosegla samostojnost. Vlogi Samsona in Filistejcev sta med seboj zamenjani. Nastopil je nov čas, ki zahteva kulturno raven dogovarjanja. Na vrsti je diplomacija, ne pa hinavski način zahrbtnega boja, kot ga izvaja Hamas.

Še težja pa je slika, ko so začeli spoznavati, da v ozadju preštevajo dolarje arabski skrajneži, ki so našli podaljšek svoje roke v Hamasu, in na drugi strani z enako valuto zahodni izraelski zavezniki. To so vojni strategji in dobičkarji, ki jim je mir le v posmeh.

Peščica kristjanov, v Gazi jih je okrog tri tisoč, v celotni Sveti deželi pa okoli dva odstotka, je videlo rešitev brez orožja. V izjavi patriarhov in voditeljev Cerkev v Jeruzalemu so o razmerah v Gazi zato 30. 12. 2008 zapisali tudi: »Različnim palestinskim strankam: »Čas je, da prenehate s svojo razdeljenostjo in zgladite razlike. V tem posebej pomembnem času pozivamo vse stranke, da se zavzeto posvetijo palestinskemu ljudstvu, ki je nad vsemi osebnimi in strankarskimi interesi, da se nemudoma usmerijo k vsestranski narodni spravi in uporabijo vsa nenasilna sredstva, da bi dosegli pravičen in trden mir v tej pokrajini.«

Razočaranja Izraelcev

Religiozni privrženci sionističnega projekta (poselitev svetopisemske dežele Izraela) so bili zaradi zmag na bojišču podjetni. Po šestdnevni vojni leta 1967 zasedenih ozemelj nikoli več niso nameravali izpustiti iz rok. Zanje je bila to primerna cena, ki jo morajo plačati Arabci, ker so se zapletli v še en oborožen spopad z judovsko državo. Moše Dajan je ob pogledu na osvobojeni zid žalovanja v starem mestnem jedru Jeruzalema izrekel zgodovinske besede: »Vrnili smo se na svoj najsvetejši kraj. Tukaj stojimo, da bi ostali za vedno.« Dajanovo sporočilo je bilo jasno - Izrael ponovno odkriva svoj izvor, in to ne le na območju, kjer je nekoč stal drugi judovski tempelj. Že 1979 pa je zaradi Beginovega nasprotovanja zaradi nedorečenosti naseljevanja Izraelcev tudi on moral odstopiti.

Zdaj pa se počutijo izigrane tako sekularni kot skrajno verni Judje. Ariel Šaron je za mnoge postal izdajalec judovstva. Veliko naseljencev je svoje domove zapustilo prostovoljno z visokimi odpravinami države v žepu, a z grenkim priokusom. Izrael je z umikom iz Gaze postal močno razdeljena država. Podobe, kako Judje izganjajo Jude, obujajo kolektivno travmo polpreteklih grozot. Po drugi svetovni vojni in šestih milijonih zažganih, zaplinjenih in postreljenih Judov je država Izrael nastala kot prostor, kjer naj bi tisočletja preganjano ljudstvo živelo v miru. Izraelske politične elite so bile trdno prepričane o uresničljivosti Velikega Izraela med Sredozemskim morjem in reko Jordan.

Začetek vsega novejšega spora med Izraelci in novodobnimi (arabskimi) Palestinci pa najbrž sega v leto 1947, ko je arabski narod v Palestini zamudil priložnost, da bi organiziral svojo državo. Več kot 60 let stalnega bojevanja je tako mnogim na obeh straneh zlezlo pod kožo, kar pa mednarodni trgovci z orožjem zelo dobro izkoriščajo kot na primer: Evropa daje Palestincem denar za gradnjo šol, bolnic in ostale infrastrukture, ZDA pa podpirajo Izrael z orožjem, ki vso to infrastrukturo ruši – da o Arabcih in drugih muslimanskih državah ne govorimo.

Po vseh teh letih gre tu vendarle za »spopad pravice s pravico« in trmoglavljenje enega ali drugega ne pripelje nikamor. Zato: Če bi želeli priti do dolgoročnega miru v Obljubljeni deželi, bi se morali obe strani umakniti korak nazaj ter skleniti kompromis, ki pa bi bil verjetno boleč za obe strani, kot pravi vodja Urada visoke komisarke ZN za človekove pravice na zasedenih palestinskih ozemljih Slovenka Eva Tomič. Brez take žrtve za obe strani pa sem prepričan, da bodo človeške žrtve zdaj na eni zdaj na drugi strani svetu predstavljene le kot kričave enodneвне novice, ki jih že naslednjo uro pozabimo, in goli statistični podatki, ki pa sploh nikogar ne pritegnejo.

Svet ima tako na Bližnjem vzhodu že vrsto desetletij postavljeno veliko ogledalo, ki kaže njegovo zelo grdo podobo. Za enkrat pa ne kaže, da bi kdaj to ogledalo kazalo boljšo sliko, saj jo skrajneži v Iranu, Afganistanu in še v mnogih drugih deželah vedno bolj pačijo, razne mirovne misije pa tudi nimajo celovitih rešitev, temveč včasih precej egoistične. Zato je samo še vprašanje časa, kdaj se bodo ponovno vneli novi boji med Izraelci in Palestinci, ki pa se lahko z Bližnjega vzhoda razširijo tudi v novo svetovno katastrofo.

Konec

P.S. 15. 9. 2009 je slovenski predsednik sprejel na uradnem obisku egiptovskega predsednika, naslednji dan pa je slovenski zunanji minister dejal, da bo Slovenija v OZN ostala pri razpravi o Goldstonovem poročilu in resoluciji nema. Smo morda potem spet v krogu »neuvrščenih«? Če kdo, Egipt pri vsej tej zgodbi nikoli ni bil neuvrščen.

Počեčkana židovska sinagoga januarja letos v Mariboru.

Na koncu so ostali preživeli in ruševine.

Piše, ureja,
brska, stika,
Polde Sever,
ker ga mika.

Kako je Tinzljeva Štefina sorodstvo pokopavala

Štefina je delala v računovodstvu znanega podjetja. Bila je bistre glave, zato je dobro delala, toda samo, kadar se ji je dalo. Puncu je namreč pogosto obšla lenoba. Tedaj je uporabila vse trike, da se je odtegnila delu. Najprej je poskusila z bolniškimi, a je bila tako trdnega zdravja, da ji dohtarji kmalu niso hoteli več dajati bolniških dopustov. Tedaj se je spomnila svojega obširnega sorodstva in ga izkoristila za proste dneve. Tako je »pokopala« dve stari mami in tri dedke, tet in stricev pa toliko, da so v podjetju

Uganka šaljivka

Kaj je zmrzovanje?

To je fizikalna reakcija, pri kateri te zebe!

povsem izgubili evidenco nad njimi. Končno je prišel na vrsto tudi Štefinkin oče. »Danes in jutri me ne bo v službo, mi je umrl ata,« je sporočila v podjetje. Šef personalnega oddelka je takoj sklical bližnje sodelavce in jih seznanil z novico. »Tokrat bi se spodobilo poslati venec, kaj hočemo, oče je le oče,« je dejal s primerno sočutnim izrazom na obličju. Vsi so se strinjali in naslednje jutro je v Štefinkino vas odpeljal avto s petčlanskim odposlanstvom, oblečenim v nekoliko temnejša oblačila in z vencem v prtljažniku.

»Kje leži Tinzljev ata?« je personalni vprašal človeka, ki je na začetku vasi kosil deteljo. Kosec jih je premeril od nog do glave, misleč, da se norčujejo, nato pa dejal: »Kaj! Tinzljev ata sem jaz, a ne ležim, ampak delam ko črna živina, saj vidite, da se je začela košnja.« Žalna delegacija se je spogledala in hitro sprevidela, v katerem grmu tiči zajec. »Ah, samo šalili smo se,« se je znašel personalni, »hotelimo vas vprašati, kje pelje pot do cerkve in pokopališča!« Potem so se kar se dá hitro stlačili v avtomobil in odhiteli na kraj večnega počitka. Tam so z venca najprej odtrgali trak z napisom »Štefinkinemu očetu v slovo« in ga potem spoštljivo obesili v preddverju mrliške vežice.

Ko se je »osirotela« Štefinka naslednji dan pojavila v službi, ji je personalni kar naravnost povedal: »Toliko da veš, žalnega venca za tvojega očeta ne pričakuj več; smo ga že obesili v vaši mrliški vežici.«

LS

Kdo pravi, da ne vem!!!

- Kaj imajo opice na prstih?
  - kremlje
  - parklje
  - nohte
- Koliko škofij imamo po novem na Slovenskem? .....
- Označite vodo, ki ima lasten podzemni izvir!
  - luža
  - báč
  - splavna
- Kako pravimo atomskim delcem s prebitkom negativnih nabojev?
  - mezoni
  - protoni
  - anioni
- Kdo je pisec knjige Bobri?
  - Janez Jalen
  - Janez Trdina
  - Ivan Tavčar
- Določite občino, v kateri leži Sloka Gora!
  - Grosuplje
  - Velike Lašče
  - Ig
  - Dobropolje
- Kateri značilni element je v kamnu kresilniku?
  - kalij
  - stroncij
  - silicij
  - selen
- Kateri tekač ima prednost pri teku na kratke proge?
  - dolgonosi
  - brezzobi
  - dolgouhi
  - kodrolasi
- Na kaj se lahko nanaša številka 32?
  - na prestopni mesec
  - na zobovje
  - na valilno dobo pri racah
- Kaj je na podobi? .....

Lahka križanka (z dodatnimi olajšavami)

Ko jo boste zmázali, se vam bo v tretjem navpičnem stolpcu pokazalo, kako so včasih imenovali neplodno kokošje jajce. Da se ne boste preveč »matrali« (to škoduje lepoti), vam je v pomoč še poetični dodatek. Svet križ božji, pa začnimo!

Vodoravno: 1. drugi prst, 2. večja dvoživka, 3. drsen, 4. manjša gorjača, 5. preblisk, 6. zgovoren, 7. človek neugledne postave.

1		Z				
2			S			č
3		S			Z	
4			R			O
5					N	K
6		L			T	
7	P		V			A

Pesniški dodatek (za lažje iskanje rešitev)

Dolge dneve, tedne tri
koklja v gnezdu že sedi.
Zadnje dneve tam odspod
oglaša se piščančji rod.

Ostane celo eno jajce
na žalost naše kokodajce.
Naenkrat koklja, en dva tri,
s kljunom jajce ven zvali.

Se meni čakati več ne spleča,
s teboj življenje se ne vrača.
Zadnji rok je bil četrtek,
pa ostani kar z . . . . . k.

Šale za vse štiri vogale

1. »Zakaj tale gospod spredaj stalno preti ženski na odru?« vpraša sinko mamo med predstavo v operi.
»Tiho bodi,« zašepeta mama, »to je dirigent, nič ji ne bo naredil.«
»Kako da ne, lej, kako se ženska dere!«

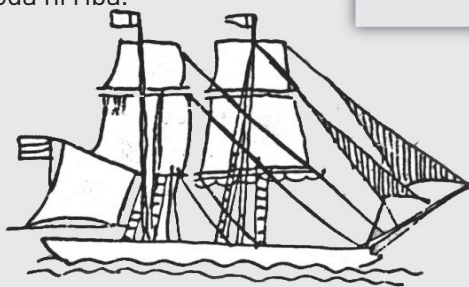
2. Soseba se srečata po hudem viharju, ki je divjal po vasi, in razvije se kratek pogovor.
»Ti, je neurje tudi tebi tako močno poškodovalo ostrešje,« vpraša prvi?
»Ne vem, ga še nisem našel,« zaskrbnjeno odgovori drugi.

3. V vlaku si sedita nasproti starejša ženska in mladenič, ki vneto žveči žvečilni gumi. Ženska ga nekaj časa napeto opazuje, mu nastavlja uho, nato pa poprosi:
»Fant, govôri malo glasneje, te nič ne razumem, ker slabo slišim!«

4. Pri zemljepisu sprašujejo.
»Kaj je bližje: Amerika ali luna?«
»Luna, vendar,« odgovori David.
»Ne bo držalo. Kako si pa prišel na to misel?«
»Kar pogledjte, luno vidim vsak večer, Amerike pa ne, ko je tako daleč!«

Še ena uganka (za kar tako)

Po vodi plava velika biba,
ki sem in tja se ziba,
toda ni riba.

Ljudska primerljivka

Laže, kot pes teče.
Ha, ha, ha, kajne da je dobra. Kaj ne bo, saj je...

NAJHITREJSI PES - RUSKI BORZOJ

Humor pred stotimi leti in več

Naslov ni potreben

Matic je bil slamnati vdovec, ker je bila žena pri sestri porodnici. Da bi se ga večkrat spomnila, jo je hotel presenetiti z darilom. Nabral je krljev in suhih hrušk, jih zavezal v culo in odnesel na pošto. »Brez naslova žena ne bo dobila pošiljke,« ga opomni poštni mojster. »Brez skrbi, ona dobro pozna prt, iz katerega sem naredil culo,« ga zavrne Matic!

Rešitev je na pomolu

Mama krega Lojza, ki pogosto ponočuje: »Danes si spet prišel tako pozno domov, da je petelin že dvakrat zapel!«
»Mama, ne sekiraj se; petelina bomo tako ali tako zaklali, ker je drugo nedeljo žeganje, pa bo mir!«

Občasna razsvetljava

Turist se pripravlja na prenočevanje v vaški gostilni, zato se pozanima: »Je vas električno razsvetljena?«
»Je,« odgovori krčmar, »vendar le takrat, kadar grmi in se bliska.«

Oštirjev, zakaj dva

»Poslal sem le po vrč piva?«
»Oče so rekli, da Vas dobro poznajo in da bi zanesljivo poslali še po enega!«

- He, he, sem ti rekla, da si težja od mene!

Vremenski pregovori

(vinotok - oktober)

Sveti Gal deževen in suh –
prihodnjega leta ovaduh.
Če se drevje pozno obleti, huda zima sledi.
Za svetega Luka rad sneg prikuka.
Ko žerjav leti na tuje, zima se že približuje.
Kakršno vreme se na Uršule dan skuha,
se celo zimo dúha.

še pomnite, tovariši?

D-0: Podzemni grad za Tita

Zelo malo se ve o podzemnem bunkerju, ki so ga nekoč gradili za Tita in njegove najbližje na oblasti (beri: načelnik zveznega sekretariata za ljudsko obrambo, načelnik generalštaba, načelnik prve uprave varnosti in načelnik za zveze). Ostali – pojma niso imeli.

Bunker je stal 4,6 milijard US \$ in je tretja najdražja vojaška investicija v bivši Jugoslaviji (poleg bihaškega podzemnega letališča - vrednega 8,5 milijard US \$ in splitske Lore, ki je stala 5 milijard US \$), iz njega pa bi se Tito lahko vojskoval vsaj 6 mesecev, ne da bi ga vmes zapustil. Bunker bi zdržal udar 25 KT jedrske bombe. Največji bunker v primerjavi z bunkerji v vzhodni Evropi je bil zgrajen v Bosni pod planino Dedinovac, 4 km SV od Konjic.

Bunker je grajen v 12 blokih in obsega 25.000 m² površine, od tega 6.000 m² stanovanjskih površin. V njem je možno vzdrževati stalno temperaturo od 21 do 23°C in 60 do 80 % vlago. V njem so tudi konferenčne dvorane, operacijske sobe, dve trafo postaji, trije agregati s skupno močjo 540 kW, 50 t goriva, vodnjak s 150 m³ pitne vode, radio relejno središče, telefon, poleg tega pa niso pozabili niti na kozmetični stolček in omarico za Titovo ženo Jovanko.

Gradili so ga od leta 1953 do 1979 (naslednje leto je Tito že umrl!) splitski Konstruktor, Soča, v.p. Split in Hadići. Vsi delavci so podpisali, da ne bodo nikoli govorili v javnosti o tej gradnji. Gradili pa so ga tudi zaporniki, vendar so jih na gradbišče pripeljali z zavezanimi očmi in v strogo zaprtih in varovanih v tovornjakih s ponjavami.

Dol z njim!

Pravijo, da je v letih od 1981 do 1983 tudi J0ežek Zagraški zakoličeval bunkerje v Iraku na P 202 D za letala, helikopterje in skladišča streliva za samega predsednika Sadama Huseina. - »Dol z njim!«
- »S kom? Sadamom ali J0ežkom?«
To je zdaj (sploh ni!) vprašanje!

mi se volimo

Dragi Dragan DRAGO sanira

Iz finančnega ministrstva smo izvedeli, da se DRAGI Dragan ukvarja s sanacijo Mure in MIP (tam, kjer so požrli ves kraški pršut in še druge dobrate).

Pregnati voluharje?

V Gorenju je Dušan Silni Semolič razlagal, da jim bo ukinitel kredite pri svoji hranilnici, pa tudi ozimnico pri Mercatorju, ki pa je itak dražja vsaj za toliko, kolikor znašal sindikalni popust. Če pa bi Dušan Silni Semolič prišel v Muro, bi mu delavci pod nos pomolili nekaj (narezane čebule, peteršilja in surovega krompirja ter bi zahtevali, da vse skupaj s svojo sindikalistično klientelo poje vpricho njih. Sindikati pa bodo zato že 28. 10. začeli s transparenti praznovati dan republike.

Komentar: Če že Semolič ne more poskrbeti za delavce, bodo pa delavci zanj, saj prekmurska in ostale slovenske ravnice komot preživijo še enega voluharja.

Novodobni tajkunski besednjak

Novodobni tajkunski direktorji so privzeli komunistični besednjak: »Kar je tvoje, je moje. Kar pa je moje, te pa nič ne briga.«

Delavci nekdanje tiskarne Mladinska knjiga,

zdaj MKT print, so menda sklenili, da bodo zadeve prevzeli v svoje roke. Ker jim lastniki nočejo dati dovolj denarja, ga bodo začeli tiskati sami - tako kot so ga nekoč nekateri za nekatere v bivši Jugi.

Brzina pa taka!

Borut Pahor je delavcem Mure že aprila letos obljubljal, da bo prišel mednje in da bodo poizkušali iztržiti najboljše za delavce. Prišel pa je 22. 9. (skoraj pol leta prepozno). V tem času bi sel lahko razsula cela Slovenija, ne pa samo Mura s 3000 zaposlenimi.

Gorenje se je razvilo v POŽAR

V Gorenju je vendarle izbruhnil požar. »S takim imenom, kot je GORENJE, se ni za igrat,« je dejala ene od delavk, ki ve, da se

nekontrolirano GORENJE lahko razvije v POŽAR. Že ve! Najbrž je gasilka?

Socialna bomba

Nekateri, ki pa nekoliko od strani spremljajo dogajanje v Gorenju, so še dejali, da ima nekdanji pevec Franjo Bobinac in Dravšbaherjev zet prekleto srečo, da ni prišlo celo do eksplozije.

Končno! Na 1. mestu smo

Vsaj nekje! Kje? Po plačevanju davkov.

Komentar: Naši predniki so se upirali desetini oziroma 100 dnevni tlaki na leto. Če zdaj računamo, koliko traja »tlaka«, pridemo že čez 200 dni.

Ali je res treba zmanjšati javno upravo?

Če pogledamo javno upravo in ostale javne hiše z vidika davčne uprave, so ti delavci (in delavke! - da ne bo spolne diskriminacije) najbolj pošteni davkoplačevalci. Ker pa ima Slovenija najvišje davke v svetovnem merilu, bi bilo zato pošteno, da bi te delavce posebej nagradili.

K. Erjavec in 1000 € penzije!

Pri razpravi o znižanju (→) pokojnin je okoljski minister dejal, da mora najprej vlada zagotoviti penzije v višini 1000 € in ← neto, šele potem jih lahko → - ampak samo za →1 %. Pa 0 ← !!!

Spet drugič pa so Ko'lnu rekli, da mu bodo zamrzili pokojnine, a je to popolnoma brez veze, saj bodo plače javni upravi ITAK zmanjšali, podjetja grede »zugrunde«, brezposelnih pa je vsak dan več. Iz česa pa naj se potem pokojnine USKLAJUJEJO?

VEČER Ty spored za teden dni 29. SEPTEMBRA 1989

Tudi ženske 40 let

Z novim zakonom o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja, ki ga je včeraj sprejel zvezni zbor, so ženske »pridobile« in »izgubile«. Če bodo lahko povsod v Jugoslaviji poslej ostale pri novorojenčku najmanj 270 dni (če ne bodo v federalnih enotah rekli, da lahko več), bodo morale za pokojnino oddelati prav toliko let kot moški - 40, oziroma do svojega 65. leta. Vsi pa bomo tudi poslej delali 42 ur na teden in ne dve uri manj.

Se bo že naučil ... urejanja prostora

Ko je ministrsko mesto za dr. Pavlom Gantarjem prevzel neuki črnograditelj Kopač, je prvi zanj dejal: Se bo že naučil.« Potem je prišel Janez Podobnik – pa se je spet učil. Pa je prišel Karel Erjavec – ta pa se še uči.

Nova (stara) stranka ZA-LAŽ

V Sloveniji spet ustanavljajo novo stranko. Osnovno načelo v njihovem delu bo: »Smo proti RESNICI! Zato se imenujemo ZA-LAŽ. P.S. Jžezek pa bo (če bo šlo še nekaj časa tako naprej) svojo VELEUPELJSKO GOSTILNIŠKO AGENCIJO prekrstil v stranko ZA-HEC. Tam se boste vsaj kdaj pa kdaj nasmejali.

Na Slovenskem smo mi gospodar

so zadnjič v strahu, da jih ne bi slišal kakšen sindikalni zaupnik, prepevali štirje veterani in dva borca iz NOB, ko so odhajali okajeni iz ene od veselic. Čim bolj so se bližali domu, bolj so tiho prepevali. Uganite, zakaj!

Mediji so/niso sporočili

Nedolgo tega je vojaško policijo obiskala varuhinja človekovih pravic, ki se je zelo zanimala, v kakšnih razmerah živijo vojaški psi. Kako pa mesec preživijo vojaki s takimi izernoplačo, pa mediji niso poročali.

Dejali so...

- Predvsem je očitno, da so imeli tudi bankirji po svoje slabo vest in so se tudi sami zavedali svoje vloge pri odobravanju posojil brez temeljitih analiz. Zato so se tudi tako dolgo upirali, da bi posegli v ta posojilna razmerja. Ravnanje bank samo potrjuje, da so bila posojila za menedžerske odkupe podeljena na osnovi osebnih zvez. Tudi tajkunskih zgodb ne bi bilo brez povezav uprav podjetij z nadzorniki, politiki in posamezniki iz bank ter drugih finančnih institucij, ki so ta posojila velikodušno odobravale. – minister dr. **Matej Lahovnik**.

- Ekonomisti smo trenutno v podobnem položaju kot Krištof Kolumb; ko jekrenil proti Ameriki, ni vedel,

kam gre, in ko je tja prispel, ni vedel, kam je prišel. – ekonomist dr. **Jože Mencinger**.

- Krščanski Bog odpušča grehe, naš vladar pa delavce, saj mu propada čedalje več državnih podjetij. – artiški župnik **Janez Turinek**.

- Združenje YES je gojišče ljudi, ki skrbi za to, da se razmere v slovenskem gospodarstvu ne bodo veliko spremenile. – **Janez Šušteršič**.

- Stane Valant iz Nacionalne finančne družbe naj vrne delnice, Mure, do katerih je prišel na nepošten način – **radio Murski val**.

- Ob izbiri Cvikla za generalnega sekretarja vlade in imenovanju Guliča za direktorja Urada za verske skupnosti RS, naj se zgodi samo še kakšno imenovanje Mirka Strojana na mesto novega direktorja Gorenja, urad za družino pa lahko timsko vodijo izkušeni pripravljavci parade Ponosa. Gospod Pahor bo na koncu posadil še vinsko trto na Kredarici. Meni je stara mama vedno govorila:

»Molite, otroci, za zdravo pamet, ki je ni nikoli preveč.« – artiški župnik **Janez Turinek**.

- Naš predsednik vlade je natančno vedel, zakaj bi se rad srečal s papežem Benediktom XVI., kar pa tam niso razumeli in se je papež menda skrtil v svojo poletno rezidenco. In zato bo Vatikan kriv, če letošnjega proračuna naši ne bodo zmogli sestaviti tako, kot se spodobi, in se bosta Pahor in njegova koalicija morala zanesti na svoje čudeže brez pomoči Vsemogočnega. Sporočilo Vatikana pa je jasno: vam tudi On ne more pomagati, kar bi bilo vmešavanje v naše notranje zadeve.

- direktor radia Slovenija **Vinko Vasle**. Take provokacije si niti partija ni dovolila in si je ne bi dovolila. To imenovanje je neodgovorno! – kardinal dr. **Franc Rode**.

- Naš predsednik vlade ima precej skupnih lastnosti s papežem. Ena izmed njih je zlom zapestja v letošnjem poletju. – artiški župnik **Janez Turinek**.

- Biti čist ali čistun je razlika. – pisateljica **Marinka Fritz Kunc**.

- Imenovanje neke take prostaške, nekulturne osebe, kot je Majda Širca, na mesto kulturne ministrice je tudi provokacija, je tako, kot če bi na mesto agencije za zaščito okolja dali direktorja trboveljske cementarne. – **Janez Janša**.

- In kakšen je moj predlog za rešitev tega primera? Bobinac naj zaposlenim vsak mesec na plačilni dan poje, in tako bop vse v skladu s parolo: za manj denarja več muzike. In delavci Gorenja naj pomistijo na to, kako srečni so lahko, da sploh delajo. – direktor radia Slovenija **Vinko Vasle**.

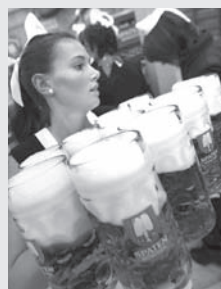
- Imenovanje neke take prostaške, nekulturne osebe, kot je Majda Širca, na mesto kulturne ministrice je tudi provokacija, je tako, kot če bi na mesto agencije za zaščito okolja dali direktorja trboveljske cementarne. – **Janez Janša**.

- In kakšen je moj predlog za rešitev tega primera? Bobinac naj zaposlenim vsak mesec na plačilni dan poje, in tako bop vse v skladu s parolo: za manj denarja več muzike. In delavci Gorenja naj pomistijo na to, kako srečni so lahko, da sploh delajo. – direktor radia Slovenija **Vinko Vasle**.

- Imenovanje neke take prostaške, nekulturne osebe, kot je Majda Širca, na mesto kulturne ministrice je tudi provokacija, je tako, kot če bi na mesto agencije za zaščito okolja dali direktorja trboveljske cementarne. – **Janez Janša**.

Predlagamo referendum!

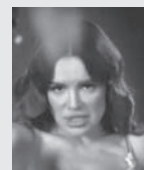
»Mesec požarne varnosti je treba združiti z OKTOBERFESTOM!«

međunarodni odnosi

Danijela in Severina se bosta poročili

Iz sosednje izvenevropske države Hrvaške sta z vsa silo ob vseh mejnih problemih izbruhnili skoraj hkrati še dve informaciji in sicer, da se bosta poročili Danijela in Severina. Prvi bo šel za kuma LJUBLJANSKI župan Janković, za drugega kuma pa se še ne ve – najbrž bo iz Črne gore (pardon, s trdim Č).

Meja pri Dubrovniku?

Nekateri že hitijo s predlogi za referendum o meji s Hrvaško, Jžezek pa jim predlaga, da naj raje glasujejo sredi naslednjega poletja in naj vse državljanke (slovenske in hrvaške) vprašajo, do kam naj bo slovenska meja. Prepričan je, da bi večina slovenskih turistov prevesila jeziček na tehtnici in bi mejo zakoličili nekje med Makarsko in Dubrovnikom.

poredniška palitka

Ne bojte se ogjegascev!

Ena od poslušalk našega medija, ki ima težave na turistovskem področju, nas je zaprosila, če bi lahko ukiniteli rubriko o gasilcih, ker jih do zdaj sploh še nikoli ni potrebovala. Mi pa smo ji odgovorili, da bodo gasilci vseeno prišli gasiti tudi njene srčne težave. Gasilci so sami fejš fantje.

Najprej diskreditacija, nato likvidacija

Najbolj zagriženi stariši v VELEUPELJSKI KOTLINI, ki SE nimajo otrok v vrtcih, ugotavljajo, da ima porednik EHO CAJTNGOV pogled iz pred 2. svetovne vojne.

Res je, le da so KOMUNISTIČNI VOS-ovci že začeli z diskreditacijami in bo najbrž sledila še LIKVIDACIJA porednika.

Lahko pridejo tudi na dom?

»Avtorski honorarji so se zmanjšali za 6 %. Zato vabimo nove sodelavce; take, ki so pripravljene delati zastoj,« je oni dan veselo oznanjal POREDNIK VELEUPELJSKIH EHO CAJTNGOV. »Še najbolj pa bomo veseli, če pridejo delat za ta denar kar oni iz WWW. VELEUPELJSKEGA.INFO/PODN-FORUM-a.

Komu plačujemo vodo?

Med vprašanji, ki so se pojavila na komunskem svetu, je bilo, da v sklopu PREDRAGIH EHO CAJTNGOV plačujejo ogromno kubikov vode. Zdaj se tudi Jžezek Zagraški sprašuje, kam ta voda teče ...

Kolofon

Grosupeljski odmevi - Glasilo prebivalcev občine Grosuplje

Ustanovitelj časopisa: Občinski svet Občine Grosuplje

Odgovorni urednik: Jože Miklič,
tel. popoldne 786-07-22, 786-07-21 GSM 041-98-22-33
e-pošta: joze.miklic@t-2.net

Uredniški odbor: mag. Tatjana Jamnik Skubic, Barbara Pance, Janez Pintar, Marija Samec, Vera Špavec, Matjaž Trontelj.

Naslov uredništva:
1290 Grosuplje, Taborska 2
(Občina Grosuplje, hišna centrala 788 87 50)

Lektoriranje: Marija Samec

Oblikovanje matrice: Miha Črtalič

Fotografije in prelom: Jože Miklič

Tisk: PARTNER GRAF d.o.o., Grosuplje, Kolodvorska 2

COBISS-ID: 61148160 / ISSN: 1580-0911

V skladu z določili Zakona o medijih (Ur. list 35/2001) je z odločbo št. 006-611/2002 z dne 13. septembra 2002 lokalni časopis "Grosupeljski odmevi" vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije. Na podlagi Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS št. 89/98) spada časopis med izdelke, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 20 %. Glasilo izhaja enkrat mesečno (od novembra 2007 dalje) v nakladi 6.262 izvodov in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Navodila za dopisovalce

SPOROČILA DOPISOVALCEM: PRISPEVKE ZA GROSUPELJSKE ODMEVE V NOVEMBRUJE TREBA ODDATI do petka, 6. 11. 2009.

Nenaročeni prispevki morajo biti opremljeni s polnim imenom in naslovom odgovorne fizične osebe (tudi v primeru institucij, organizacij, strank, društev ipd.) ter po možnosti s telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost avtorja. Sporočila, ki se nanašajo na kritiko katere koli pravne ali fizične osebe in posegajo v področje, kjer bi lahko prišlo do sporov po Zakonu o medijih, je treba oddati na papirju z lastnoročnim podpisom in polnim naslovom - pravne osebe morajo prispevek avtorizirati in dodati še žig. Avtorji besedil so po zakonu odgovorni za navedbe. Nepodpisanih prispevkov in prispevkov, oddanih po datumu za oddajo, ne objavljamo. **V uredništvu NISMO ZAVEZANI, da se z vsemi pisci prispevkov tudi strinjamo.**

Uredništvo si v skladu s svojo uredniško politiko in prostorski možnostmi v časopisu pridruže pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov. Izjema so odgovori in popravki objavljenih informacij, ki bi lahko prizadeli posameznikovo pravico ali interes, kot to določa zakon. Javne ustanove imajo pravico do brezplačnih objav nekomercialnih prispevkov. **Nenaročeni prispevki bralcev in pravnih oseb ter PR prispevki se ne honorirajo, objavijo pa se, če so napisani v skladu z NAVODILI.**

Če želite, da vam posamezno gradivo vrnemo, priložite kuverto z ustreznno znamko in na njej napisan vaš polni naslov.

Vse ostale pravice in obveznosti uredništva in sodelujočih

ureja ODLOK O USTANOVITVI IN IZDAJANJU LOKALNEGA ČASOPISA GROSUPELJSKI ODMEVI (št. 006-1/95-1), ki je bil sprejet na seji Občinskega sveta Občine Grosuplje, dne 30. 10. 2002.

NAVODILA ZA PRIPRAVO BESEDIL

Zaradi velikega števila prispevkov in zaradi želje uredništva, da čim večjemu številu ljudi omogoči povedati svoje mnenje, pripombe in pobude, bomo objavljali prispevke, dolge do največ 30 tipkanih vrstic (cca. 1800 znakov). Daljše prispevke bomo skrajšali ali jih ne bomo objavili. **PRISPEVKE V DIGITALNIH OBLIKAH JE TREBA ODDATI V RTF, TXT ALI DOC ZAPISIH BREZ VNEŠENIH FOTOGRAFIJ.** Prispevki, natisnjeni na papirju, morajo biti zaradi optičnega prepoznavanja besedil printani v ARIAL ali TIMES NEW ROMAN pokončnih fontih velikosti 12 (do max 16) pt in dovolj močnem temnejšem natisu brez kakršnih koli barvnih in drugih okrasnih podlag. Naslovi datotek naj bodo sestavljeni iz prvih dveh (treh) besed iz naslova prispevka - npr. **RES NAJLEPŠI** je mesec maj.

Digitalne fotografije naj ne bodo vstavljene med besedila, temveč naj bodo priložene posebej, v/pri samem besedilu pa naj bo označeno, kaj posamezna fotografija predstavlja. Krajši, na roko napisani prispevki, naj bodo čitljivi.

TEHNIČNA NAVODILA ZA PRIPRAVO FOTOGRAFIJ IN SLIKOVNEGA GRADIVA

Fotografije, risbe in ostalo slikovno-grafično gradivo naj bo posredovano na mediju, ki ga je mogoče skenirati na poslovnih skenerjih, le izjemoma so lahko tudi diapozitivi ali negativni. Digitalne fotografije naj bodo zapisane v JPG (brez stiskanja), TIF ali PDF zapisu, 300 dpi, barvne v CMYK razložitvi. Najmanjša ločljivost glede na željeno velikost objave in motiv mora biti 180 dpi.

Oglasno trženje v Grosupeljskih odmevih

CENIK IN POGOJI OGLAŠEVANJA

V zvezi z možnostmi za oglaševanje v Grosupeljskih odmevih objavljamo cenik oglaševanja, ki je narejen na podlagi cenika št. 006-1/95, sprejetem na občinskem svetu 29. 9. 1999.

Iz 1. člena

TABELA ZA OKVIRNI IZRAČUN (CENE SO PRERAČUNANE V EVRO)

Dimenzije oglasa v cm	Površina oglasa v cm ²	Korekcijski tržni faktor	Skupno število točk	Cena v €	Končni znesek z DDV v €
A 6,0 x 6,0	36,0	1,650	59	30,37	36,44
B 6,0 x 8,3	49,8	1,549	77	39,44	47,33
C 6,0 x 12,5	75,0	1,347	101	51,65	61,98
D 9,2 x 8,3	76,4	1,339	102	52,28	62,73
E 12,3 x 8,3	102,1	1,143	117	59,66	71,59
F 12,3 x 12,5	153,8	1,060	163	83,56	100,28
G 18,6 x 8,3	154,4	1,062	164	83,83	100,59
H 18,6 x 12,5	232,5	0,994	231	117,92	141,51
I 18,6 x 27,3	507,8	0,918	466	238,33	286,00
J [39,6 x 27,3]	1081,1	0,866	936	478,68	574,42

Vrednost oglasa J dimenzij (39,6 cm x 27,3 cm) je izračunana za oglas na dveh straneh v sredini. Točka znaša 0,51129188 EVRA. Izračun je za vse oglase pripravljen za črno-beli natis. **Za oglase na notranjih barvnih straneh je treba znesek pomnožiti z 1,25, na zadnji strani z 1,5, na naslovnici pa s faktorjem 2,00.** K neto vrednosti oglasa je treba dodati še 20 % DDV.

Račun se izstavi po izidu časopisa. **V ceno ni vračunano oblikovanje oglasa.**

2. člen

Za vmesne velikosti se število točk izračuna z interpolacijo.

Za prvo objavo enakega oglasa ni popusta.

Vsaka naslednja serijska objava je cenejša za 5 % do največ 30 %. Če se stranka odloči za celoletno redno oglaševanje, se ji lahko obračuna razliko popustov do 30 % pri sedmem nespremenjenem oglasu.

Rok za oddajo podatkov za oglas (besedila, logotipi, fotografije, ceniki in podobno) je enak kot za oddajo ostalih prispevkov. Predhodno rezervirajte časopisni prostor za vaš oglas!

Če boste oddali **digitalno oblikovan oglas**, mora biti zapisan v JPG (brez stiskanja), TIF ali PDF zapisu (300 pik/palec - za barvne oglase v CMYK barvni razložitvi), naslov datoteke pa naj bo **npr. lon_oktober_2009.pdf**.

Digitalno izdelan oglas pošljite na elektronski naslov joze.miklic@t-2.net najpozneje en teden po roku za oddajo nenapovedanih prispevkov, vendar morate o nameri predhodno obvestiti odgovornega urednika po telefonu (**GSM 041/98 22 33**) ter mu po pošti na njegov domači naslov poslati potrjeno naročilnico pravtako najpozneje en teden po roku, ki je določen za oddajo ostalih prispevkov.

ZA OGLASE, PREDSTAVITVENE PR (PIAR) ČLANKE IN ZAHVALE OB SMRTI SVOJCEV JE TREBA NAVESTI POLN NASLOV NAROČNIKA OZIROMA PLAČNIKA RAČUNA.

Za vse dodatne informacije sem vam na voljo popoldne na naslovu:

Jože Miklič, Zagradec 53, 1290 Grosuplje,
ali na tel. št. 01/786-07-22 (popoldne)
ali GSM 041/98-22-33,

lahko pa tudi po elektronski pošti na naslovu: joze.miklic@t-2.net.

»Za prijazno Grosuplje«
odgovorni urednik **Jože Miklič**

Odslej nas na 90,6 FM slišite bolje

Frekvenca 90,6 je med prebivalci Brezovice, Vrhnike, Borovnice, Horjula in Dobrove že dolgo zasidrana kot frekvenca, na kateri jih čaka veliko dobre glasbe, zabavnih vsebin, simpatičnih voditeljev, predvsem pa največ novic iz okolja, v katerem živijo.

Odslej pa nas lahko na frekvenci Radia 1 Orion, 90,6 FM, slišite še bolje in dlje, saj smo ravno v teh dneh dobili nov oddajnik na Krimu, ki nam omogoča boljši signal in večjo slišnost tudi v Grosupljem in Ljubljani. Tako boste lahko na frekvenci 90,6 FM že zjutraj izvedeli novice iz vaših krajev, ki vas bodo spremljale še vse dopoldne in tudi popoldne na poti domov.

Na naši spletni strani, www.r-orion.com pa lahko v miru preberete največ novic iz vaših krajev na enem mestu. Prepričani smo, da vam bodo v vsakdanjem življenju koristile predvsem informacije o prekinitvi dobave elektrike, prekuhanju vode, izidih lokalnega časopisja, cepljenju proti steklini.

PobrsKate lahko tudi med največjim izborom prireditev v naših krajih in prepričani smo, da boste zagotovo našli kakšno zase. Vsi, ki pripravljate prireditve ali imate pomembno obvestilo, pa se lahko v vsakem trenutku obrnete na nas, preko elektronske pošte info@r-orion.com ali preko GSM-a, na **041 200 600**.

Potrudili se bomo, da bo za vas izvedelo veliko ljudi.

Ekipa Radio 1 Orion

Naročnik in plačnik PR oglasa je Mediaval d.o.o.

RADIO 1 ORION
ZDAJ NAS
SLIŠITE BOLJE!
90,6 FM
NOVI ODDAJNIK NA KRIMU

Naročnik oglasa: Mediaval d.o.o., Požarnice 78h, Brezovica

bredent
medic

ZASEBNA ZOBNA ORDINACIJA
Adamičeva 30, Grosuplje

preventivni pregledi in posveti

konzervativa

protetika

oralna kirurgija: implantologija (vsadki Bredent)

dentalna higiena

beljenje zob

rtg digitalno slikanje zob

Petrovič Goran dr. dent. med.
tel.: +386 1 767 34 13
gsm: +386 41 723 731

GABER
servis
Peter Kastelic s.p.
Partizanska 8, 1290 Grosuplje
Telefon: 059 190 524
GSM: 041 774 274
E-mail: servis.gaber@masicom.net

Del. čas:
pon., sre., pet.
9-12^h in 14-16^h

Pooblaščen servis za:

*Servisiramo
vse avdio video
naprave*

SONY
SHARP
ViewSonic®

BANG & OLUFSEN
YAMAHA
harman/kardon
marantz

V podjetju z večletno tradicijo na področju proizvodnje, prodaje in servisa gostinske opreme

ZAPOSILIMO

VZDRŽEVALCA
SERVISERJA GOSTINSKE OPREME

VZDRŽEVALCA
SERVISERJA HLADILNIH NAPRAV

DELAVCA V PROIZVODNJI
GOSTINSKE IN HLADILNE OPREME

Delovna razmerja z zaposlenimi bomo sklepali za določen čas z možnostjo zaposlitve za nedoločen čas.

Vabimo vse zainteresirane, da najkasneje do 31.10.2009, pošljete pisne prijave z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in življenjepisom na naslov:

GO-ST d.o.o.
Gasilska cesta 35,
1290 Grosuplje
ali na e-pošto
info@go-st.si.

Vse dodatne informacije lahko prejmete na telefonski številki
(01) 7861 247
ali na spletni strani
www.go-st.si.

PRIDRUŽITE SE NAM
GO – ST d.o.o.

Every day a good day

ELTEHNIKA

ELEKTROMECHANIKA IN TEHNIČNA TRGOVINA
JOŽE AHLIN s.p., Kolodvorska cesta 1, 1290 Grosuplje
☎ 01/787 14 51, GSM: 031/640 100

POOBlašČENI
ZASTOPNIK

**Cel cirkus!
Totalna komunikacija
po nič!**

itak
Džabest

0
EUR
v vsa omrežja

15 EUR
naročnine

1000 min
v vsa omrežja

200 min
v vsa omrežja

1000 SMS-ov
po 0 EUR

1GB
po 0,10 EUR za
www in meje

Jesenski kredit

- maksimalen znesek kredita: **2.000,00 EUR**
- doba odplačila: **12 mesecev**
- nizki stroški odobritve: **20,00 EUR**
- ugodna obrestna mera: **5,00 % NOM**
(obrestna mera je fiksna, nominalna)
- letni EOM*: **9,907 %**

*EOM je izračunan na podlagi Zakona o potrošniških kreditih (ZPotK) na dan 17. 9. 2009 in se lahko spremeni, če se spremenijo podatki, uporabljeni za njegov izračun. V izračunu EOM niso zajeti stroški, ki bi nastali zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti.

Opozorilo: Hranilnica si pridržuje pravico, da stranki, ki ne izpolnjuje pogojev za pridobitev, zavrne odobritev

HRANILNICA LON

Poslovna enota **GROSUPLJE**
Kolodvorska 3, telefon: 01 781 01 30

www.lon.si info@lon.si

Jesenski paket dobrodošlice

* Ponudba velja do 31. oktobra 2009.

- **brezplačno** vodenje računa (prvo leto)
- 10 položnic **brez plačila provizije**
- **brezplačno** pristopnino na elektronsko banko eLON
- **dodatek 0,10 odstotne točke** k obrestni meri pri sklenitvi enega novega depozita
- ter še veliko ugodnosti

Novim komitentom ob otvoritvi osebnega računa podarimo posebno darilo.

Varčevanje in vse bančne storitve na **Ljubezniv Oseben Način**